

Sbierka zákonov republiky Československej

Čiastka 60.

Vydaná dňa 23. novembra 1950.

Cena Kčs 27.—.

OBSAH:

(141. a 142.) 141. Občiansky zákonník. — 142. Zákon o konaní v občianskych právnych veciach (občiansky súdny poriadok).

141.

Občiansky zákonník zo dňa 25. októbra 1950.

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ.

ÚVODNÉ USTANOVENIA.

§ 1.

Základom občianskych práv je Ústavou za-ručený spoločenský poriadok ľudovodemokratickej republiky a jej socialistická výstavba.

§ 2.

Občianske práva sú chránené zákonom.

§ 3.

Nikto nesmie zneužívať občianske práva na škodu celku.

DRUHÁ ČASŤ.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

OSOBY.

Fyzické osoby.

Spôsobilosť na práva a povinnosti.

§ 4.

Spôsobilosť človeka mať v medziach právneho poriadku práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou.

§ 5.

(1) Dieťa, ktoré je počaté, posudzuje sa, pokiaľ ide o jeho práva, ako by sa už bolo narodilo, ak sa potom narodí živé.

(2) Ak sú pochybnosti, či sa dieťa narodilo živé alebo mŕtve, predpokladá sa, že sa narodilo živé.

§ 6.

Ak sú pochybnosti, kto z niekoľkých ľudí zomrel skôr, predpokladá sa, že všetci zomreli súčasne.

Vyhlásenie za mŕtveho.

§ 7.

(1) Súd môže na návrh prokurátora alebo každého, kto má na tom právny záujem, nezvestného vyhlásiť za mŕtveho, ak uplynulo päť rokov od konca roku, v ktorom podľa poslednej zprávy ešte žil, alebo ak je nezvestným v súvislosti so zvlášť nebezpečnou udalosťou, ak od nej uplynul aspoň rok.

(2) Ak vyhlási súd niekoho za mŕtveho, určí deň, ktorý sa považuje za deň smrti. Ak je nemožné zistiť deň, v ktorý nezvestný pravdepodobne zomrel alebo ktorý pravdepodobne neprežil, určí súd za deň smrti posledný deň uvedenej päťročnej alebo ročnej doby.

§ 8.

(1) Ak bude za mŕtveho vyhlásený manžel, zaniká jeho manželstvo dňom, keď rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho nadobudne právoplatnosť. Pri počítaní času, ktorý je rozhodujúci pre zistenie otcovstva, predpokladá sa však, že manželstvo zaniklo dňom, ktorý bol v rozhodnutí o vyhlásení za mŕtveho určený ako deň smrti.

(2) Ak bude vyhlásenie za mŕtveho zrušené, zaniknuté manželstvo sa neobnoví, ak manžel osoby vyhlásenej za mŕtvu medzitým uzavrel nové manželstvo.

Spôsobilosť na právne úkony.

§ 9.

Spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a zaväzovať sa (svojprávnosť) vzniká v plnom rozsahu dosiahnutím plnoletosti.

§ 10.

(1) Plnoletosť sa dosahuje dovŕšením osemnásteho roku.

(2) Maloletý sa stane plnoletým aj uzavretím manželstva; plnoletosť nestratí ani zákonom manželstva, ani tým, že sa manželstvo vyhlási za neplatné.

§ 11.

Kto je mladší než šesťročný, je na právne úkony celkom nespôsobilý; za neho koná jeho zákonný zástupca.

§ 12.

(1) Kto dovŕšil šiesty rok, je sám spôsobilý len na právne úkony, ktoré sú výlučne na jeho prospech, a na uzavieranie smlúv, pri ktorých sa plní hneď pri ich uzavretí a ktoré sú primerané jeho veku.

(2) Kto dovŕšil pätnásť rok, je sám spôsobilý aj uzavierať pracovné smluvy a nakladať s odmenou za vlastnú prácu.

§ 13.

(1) Kto je celkom pozbavený svojprávnosti alebo pre duševnú poruchu nie je vôbec schopný obstaráť si svoje veci sám, je na právne úkony celkom nespôsobilý; za neho koná jeho zákonný zástupca.

(2) Kto je pozbavený svojprávnosti len čiastočne alebo pre duševnú poruchu nie je schopný obstaráť si sám náležite svoje veci, čo do spôsobilosti na právne úkony je rovný tomu, kto dovŕšil pätnásť rok.

§ 14.

Pokiaľ nejde o právne úkony, na ktoré sú osoby uvedené v predchádzajúcich ustanoveniach samy spôsobilé, konajú za maloletých mladších než pätnásťročných ich zákonní zástupcovia; maloletí, ktorí dovŕšili pätnásť rok, ako aj tí, ktorí sú pozbavení svojpráv-

nosti len čiastočne, konajú s privolením svojich zákonných zástupcov.

Pozbavenie svojprávnosti.

§ 15.

Súd môže celkom pozbaviť svojprávnosti toho, kto je starší než šesťročný a nie je pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, vôbec schopný sám si obstarávať svoje veci.

§ 16.

Súd môže čiastočne pozbaviť svojprávnosti toho, kto je plnoletý a pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre navyknuté nadmierne požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov alebo jedov nie je sám schopný obstarávať si svoje veci náležite.

§ 17.

Príbuzenstvo, švagrovstvo a osoby blízke.

(1) Stupne príbuzenstva medzi dvoma ľuďmi sa určujú podľa počtu zrodení, ktorými v priamom pokolení jeden pochádza od druhého a v pobočnom pokolení obaja od svojho najbližšieho spoločného predka. V akom pokolení a v ktorom stupni je niekto v príbuzenstve s manželom jedným, v takom pokolení a v tom stupni je sošvagrený s manželom druhým.

(2) Osobami niekomu blízkymi sú jeho manžel, osoby, ktoré sú s ním alebo s jeho manželom príbuzné buď v pokolení priamom alebo v pokolení pobočnom včítane až do bratranca (sesternice), a iné osoby, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti ako členovia rodiny; príbuzenskému pomeru sa rovná pomer založený osvojením.

Právnické osoby.

§ 18.

(1) Spôsobilosť na práva a povinnosti môžu mať aj osoby rozdielne od osôb fyzických — osoby právnické.

(2) Pre vznik právnickej osoby, ktorá nebude zriadená priamo zákonom, je potrebné, aby bola zriadená orgánom na to príslušným alebo s jeho privolením.

§ 19.

(1) Právnické osoby majú svoj vlastný názov.

(2) Ich právne pomery sú upravené právnymi predpismi alebo stanovami, ktoré tiež určujú, kto koná v mene právnickej osoby.

§ 20.

Pokiaľ má právnická osoba členov, nezodpovedajú členovia za jej záväzky, okrem ak osobitné predpisy ustanovujú inak.

§ 21.

Socialistickým právnickým osobám, najmä dobrovoľným organizáciám, vytváraným ľudom a národným alebo komunálnym podnikom patrí osobitná ochrana.

§ 22.

Ochrana mena.

Ak je niekto ukrátený vo svojich právach tým, že niekto iný neprávom užíva jeho meno, priezvisko, názov alebo krycie meno, môže sa domáhať, aby bolo od toho upustené.

DRUHÁ HLAVA.

VECI A PRÁVA.

Veci.

§ 23.

Veci v právnom smysle sú ovládateľné hmotné predmety a prírodné sily, ktoré slúžia ľudskej potrebe.

§ 24.

Súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené tak, aby sa tým vec alebo jej oddeliteľná časť neškodila alebo podstatne neznehodnotila.

§ 25.

Súčasťou pozemku je všetko, čo na ňom vzíde. Stavby nie sú súčasťou pozemku.

§ 26.

Pozemky a stavby, s výnimkou dočasných stavieb, sú veci nehnuteľné.

§ 27.

Príslušenstvo sú vedľajšie veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú nim určené na to, aby sa s touto vecou trvalo užívaly.

Práva.

§ 28.

(1) Predmetom právneho pomeru môže byť aj právo, pokiaľ to povaha ich oboch pripúšťa; v týchto prípadoch platia primerane ustanovenia o právnych pomeroch, predmetom ktorých sú veci.

(2) Práva k nehnuteľnostiam sa spravujú ustanoveniami o veciach nehnuteľných.

§ 29.

Ak má právo k nehnuteľnej veci, zriadené právnym úkonom, byť vecným právom, je potrebné, ak to neplynie už z povahy práva, aby z listiny o jeho zriadení bolo zjavné, že má mať právne následky aj voči tretím osobám; v pochybnostiach sa predpokladá, že pôsobí len medzi stranami.

TRETIA HLAVA.

PRÁVNE ÚKONY.

Prejav vôle a jeho výklad.

§ 30.

Právnym úkonom je najmä aj prejav vôle založiť, zmeniť alebo zrušiť právo alebo povinnosť.

§ 31.

(1) Prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých bol urobený, zodpovedá pravidlám socialistického spoluzitia.

(2) Ak ide o právny úkon, ktorý má význam pre plnenie jednotného hospodárskeho plánu, prejav vôle treba vyložiť v súlade s úlohami uloženými plánom.

Neplatnosť.

§ 32.

Prejav, ktorý urobila osoba nespôsobilá na právny úkon, alebo ktorý nie je srozumiteľný alebo vážny, je neplatný.

§ 33.

(1) Prejav vôle, ku ktorému bol niekto druhou stranou pohnutý ľstou alebo bezprávnu vyhrážkou vzbudzujúcou dôvodný strach, je neplatný. To isté platí, ak niektorú zo strán takto pohl k prejavu vôle niekto iný a druhá strana o tom vedela.

(2) Vyhrážka, hoci odôvodnená, je bezprávna, ak sa ňou vynucovalo niečo, čo sa ňou dosiahnuť nesmeli.

§ 34.

Ak sa má právnym úkonom urobeným naoko zaistiť iný úkon, treba ho posudzovať podľa podstaty zastretého úkonu.

§ 35.

(1) Omyl robí právny úkon neplatným, ak sa týka jeho podstaty. Ak sa týka omyl len vedľajšej okolnosti, právny úkon je platný, okrem ak je táto okolnosť podľa prejavenej vôle okolnosťou rozhodujúcou.

(2) Omyl v osobe je podstatný, pokiaľ by sa bez neho právny úkon nebol uskutočnil.

§ 36.

(1) Neplatný je právny úkon, ktorý sa prieči zákonu alebo všeobecnému záujmu.

(2) Ak je právny úkon neplatný, pretože sa prieči zákonu alebo dôležitému všeobecnému záujmu, môže súd na návrh prokurátora vysloviť, že to, čo sa plnilo strane, ktorá vedela o neplatnosti, prepadá v prospech štátu.

§ 37.

Neplatný je aj právny úkon urobený v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok.

§ 38.

Ak zákon neustanovuje ináč, na platnosť právneho úkonu nie je potrebné, aby bol urobený v osobitnej forme, a vôľu možno prejať nielen výslovne, ale aj inak, ak vzhľadom na okolnosti o prejavenej vôli niet pochybnosti.

§ 39.

Formu úradnej zápisnice vyžadujú písomné právne úkony, pri ktorých osobne konajú slepí alebo hluchí, ktorí nemôžu čítať, alebo nemí, ktorí nemôžu písať.

§ 40.

(1) Písomná forma je potrebná pri právnych úkonoch o právach k nehnuteľnostiam, okrem ak ide o nájom rodinného domčeka alebo inej podobnej stavby alebo len časti budovy. To isté platí pri majetkových právnych úkonoch medzi manželmi, pokiaľ nejde len o obvyklé darovania primerané ich zárobkovým a majetkovým pomerom. Písomná forma je ďalej potrebná pri právnych úkonoch, pre ktoré zákon osobitne predpisuje písomnú formu.

(2) Z listiny o právnom úkone, ktorým sa zriaďuje vecné právo k nehnuteľnosti, má

byť aj zrejme, kedy právo vznikne; obdobne platí pre listiny o zmene, prevođe alebo zániku takého práva.

§ 41.

(1) Právny úkon, pre ktorý zákon alebo dohoda strán vyžadujú písomnú formu, pôsobí od podpisu strán; podpisy nemusia byť na tej istej listine. Podpis toho, kto nevie alebo nemôže písať, nahradí potvrdenie dvoch svedkov o jeho súhlase na listine samej.

(2) Napodobnenie podpisu mechanickými prostriedkami postačuje len tam, kde je to obvyklé.

§ 42.

Ak sa strany dohodnú na určitej forme právneho úkonu, predpokladá sa, že nechcú byť viazané pred splnením tejto formy.

§ 43.

Právny úkon, predmetom ktorého je plnenie nemožné, je neplatný.

§ 44.

Ak dôvod neplatnosti postihuje len časť právneho úkonu, nie je tým dotknutá platnosť zvyšujúcej časti, okrem ak z povahy alebo z obsahu právneho úkonu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo, je zrejme, že sa jedna časť nemá oddeľovať od druhej.

§ 45.

Kto zaviniť neplatnosť právneho úkonu, je povinný nahradiť škodu, ktorú niekto utrpel, pretože dôveroval v platnosť právneho úkonu.

Odporovateľnosť.

§ 46.

Veriteľ sa môže domáhať, aby súd vyhlásil, že dlžníkovie právne úkony, pokiaľ ukracujú uspokojenie veriteľovej vymáhateľnej pohľadávky, nemajú voči nemu právne následky. Právo odporovať má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu už vymáhateľný, alebo ak už bol uspokojený.

§ 47.

Odporovať možno:

1. právnym úkonom, ktoré dlžník urobil v posledných piatich rokoch v úmysle ukrať svojich veriteľov, ak bol tento úmysel druhej strane známy;

2. právnym úkonom, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo v posledných dvoch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 17 ods. 2), alebo ktoré dlžník vykonal v uvedenom čase v prospech týchto osôb, okrem ak druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľov nepoznala.

§ 48.

Odporovať možno kúpny a zámenným smluvám, ktoré dlžník dojednal v posledných dvoch rokoch, pokiaľ druhá strana vedela, že úkon je mrhaním majetku, ktorým sú veritelia dlžníka ukracovaní.

§ 49.

Odporovať možno do dvoch rokov:

1. bezodplatným právnym úkonom dlžníka, pokiaľ nejde o splnenie zákonnej povinnosti alebo o obvyklé príležitostné dary alebo venovania v primeranej výške, ktoré boli urobené na účely všeobecne prospešné alebo ktorými bolo vyhovené mravnému záväzku alebo zreteľom slušnosti;

2. nadobudnutiam vecí dlžníka úradným výrokom (§ 114) alebo na verejnej dražbe vykonanej aj mimo úradu, ak bola odplata daná z dlžníkovho majetku. Ak tieto veci nadobudly osoby dlžníkovi blízke (§ 17 ods. 2), predpokladá sa, že odplata bola daná z dlžníkovho majetku.

§ 50.

Odpor sa uplatňuje proti tomu, kto mal z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech.

§ 51.

Ak si veriteľ vyhradí pred tým, než sa jeho pohľadávka stane vymáhateľnou, uplatniť odpor tým, že urobí oznámenie prostredníctvom súdu alebo notára tomu, proti komu sa má odpor uplatniť, nebeží potom lehota na odpor ďalej, dokiaľ sa veriteľova pohľadávka nestane vymáhateľnou.

§ 52.

Právny úkon, ktorému veriteľ pre ukrátenie svojej vymáhateľnej pohľadávky s úspechom odporoval, nemá voči veriteľovi právne následky pokiaľ, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku. Ak to nie je dobre možné, treba dať náhradu.

Podmienky.

§ 53.

(1) Vznik, zmenu alebo zrušenie práva alebo povinnosti možno v právnom úkone urobiť závislými od splnenia podmienky.

(2) Podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či nastanú právne následky úkonu. Podmienka je rozvázovacia, ak od jej splnenia závisí, či následky už nastalé zaniknú.

§ 54.

(1) Ak splnenie podmienky zámerne zmari strana, ktorej je jej nesplnenie na prospech, platí podmienka za splnenú.

(2) Ak splnenie podmienky zámerne spôsobí strana, ktorej je na prospech jej splnenie, hoci na jej splnenie nemala pôsobiť, platí podmienka za nesplnenú.

§ 55.

Neprípustná podmienka a nemožná podmienka odkladacia robia právny úkon neplatným. Na nemožnú podmienku rozvázovaciu sa nehľadí.

ŠTVRTÁ HLAVA.

ZASTÚPENIE A PLNOMOCENSTVO.

Zastúpenie.

§ 56.

Oprávnenie niekoho zastupovať zakladá sa na zákone, na úradnom výroku alebo na zmocnení.

§ 57.

Ak koná zástupca v mene zastúpeného v medziach oprávnenia, vzniknú tým práva alebo povinnosti priamo zastúpenému. Osobitné pokyny dané zástupcovi nemajú vplyv na práva a povinnosti iných osôb, ak im neboly známe.

§ 58.

Ak zástupca prekročí medze oprávnenia, zastúpený je viazaný, len pokiaľ také prekročenie schváli. To isté platí, ak niekto koná v mene iného, hoci vôbec nie je oprávnený ho zastupovať.

§ 59.

Zástupca má konať zpravidla osobne; ale ak je oprávnený, aby si sám ustanovil zástupcu, postihujú zastúpeného právne následky úkonu takého ďalšieho zástupcu rovnako, ako keby konal jeho priamy zástupca.

Opatrovanstvo.

§ 60.

Opatrovníka ustanoví súd tomu, kto ho potrebuje, aby jeho veci mohli byť spravované alebo aby jeho práva mohli byť hájené.

§ 61.

(1) Opatrovníka treba ustanoviť osobám pozbaveným svojprávnoti (§§ 15, 16).

(2) Osobám neprítomným, osobám, ktoré sú zúčastnené na určitom právnom pomere, ale nie sú známe, deťom, ktoré sú počaté, ale ešte nie sú zrodené, ako aj osobám, o ktorých je začaté konanie o pozbavenie svojprávnoti alebo ktoré boli so súhlasom súdu prijaté do psychiatrickej liečebne, treba ustanoviť opatrovníka, ak je to potrebné na ochranu ich práv.

§ 62.

Ak ide o právny úkon medzi osobami, ktoré majú toho istého opatrovníka, alebo medzi opatrovníkom alebo jeho príbuznými v priamom pokolení alebo jeho súrodencami alebo manželom so strany jednej a jeho chránencom so strany druhej, treba ustanoviť chránenej osobe osobitného opatrovníka, okrem ak ide o právny úkon, ktorý je výlučne na prospech chránenca. To isté platí, ak ide medzi uvedenými osobami o konanie pred súdom alebo pred úradom.

§ 63.

Osobám, ktorým telesná vada pôsobí ťažkosti pri spravovaní ich vecí alebo hájení ich práv, treba ustanoviť opatrovníka, ak o to požiadajú. Medze oprávnenia opatrovníka určí súd podľa žiadosti o jeho ustanovenie.

§ 64.

(1) Opatrovníctvo, ktoré podľa povahy vecí neprestane samo sebou, zruší súd, len čo prestanú príčiny, pre ktoré bol opatrovník ustanovený.

(2) Opatrovník ustanovený osobe postihnutej telesnou vadou bude odvolaný, len čo o to táto osoba požiada.

§ 65.

Ináč sa na opatrovanstvo primerane použijú ustanovenia o poručenstve, obsiahnuté v zákone o rodinnom práve; tento zákon ustanovuje aj to, kedy opatrovník zastúpi dieťa v rodičovskej moci a kedy zastúpi poručenca.

Plnomocenstvo.

§ 66.

(1) Plnomocenstvo možno udeliť písomne alebo iným spôsobom, ktorým možno prejaviť vôľu.

(2) Osobitné plnomocenstvo pre jednotlivý právny úkon alebo pre druh právnych úkonov je potrebné, len ak je tak výslovne ustanovené.

§ 67.

Ak je plnomocenstvo udelené spoločne niekoľkým zmocnencom a ak nie je v ňom jednému alebo niekoľkým z nich dané oprávnenie konať samostatne, je potrebné, ak má konanie viazať zmocniteľa, aby všetci zmocnenci konali spoločne.

§ 68.

Aj keď zmocniteľ udelí plnomocenstvo niekomu, kto nie je spôsobilý zaväzovať sa samostatne, konanie v medziach plnomocenstva zaväzuje ako zmocniteľa, tak aj osobu tretiu.

§ 69.

Plnomocenstvo zanikne, ak ho zmocniteľ odvolá alebo ak ho zmocnenec vypovie alebo ak zomrie niektorý z nich, a ak je zmocniteľom alebo zmocnencom právnická osoba, zánikom právnickej osoby.

§ 70.

Ak zanikne plnomocenstvo výpoveďou zmocnenca alebo smrťou (zánikom) zmocniteľa, zmocnenec je povinný vykonať všetko, čo nemožno odložiť, pokiaľ zmocniteľ alebo jeho deďia nezariadia niečo iné.

§ 71.

Pokiaľ je zmocnenec povinný i po zániku plnomocenstva vykonať nejaké právne úkony pre zastúpeného, tieto majú rovnaké právne následky, ako keby plnomocenstvo ešte trvalo.

§ 72.

Ak tretie osoby nevedeli, že plnomocenstvo zaniklo, právne úkony voči nim podujaté sú záväzné.

Plnomocenstvá pri prevádzaní podniku:**1. prokúra.**

§ 73.

(1) Udeľenie prokúry zmocňuje na všetky úkony, ktoré prichádzajú pri prevádzke akéj.

koľvek podnikovej činnosti, i keď ináč je na ne potrebné osobitné plnomocnenstvo.

(2) V prokúre nie je zahrnuté oprávnenie scudzovať a zaťažovať nehnuteľnosti, ani oprávnenie ustanovovať a odvolávať prokuristu.

§ 74.

(1) Prokúru môžu udeliť len podniky zapísané v podnikovom registri.

(2) Prokúru možno udeliť len písomne; výslovne sa musí uviesť, že ide o prokúru.

§ 75.

Obmedzenie prokúry nemá právne následky proti tretím osobám.

§ 76.

(1) Ak má byť prokúra udelená len pre niektorý z niekoľkých závodov toho istého podniku, treba v udelení prokúry tento závod výslovne označiť.

(2) Niekoľkým osobám možno prokúru udeliť buď tak, že sú na zastupovanie a podpisovanie oprávnené každá samostatne, alebo tak, že je pritom potrebná súčinnosť všetkých prokuristov alebo niekoľkých z nich.

§ 77.

Prokurista podpisuje tým spôsobom, že k názvu podniku pripojí dodatok vyznačujúci prokúru a svoj podpis.

§ 78.

Prokúru nemožno preniesť na niekoho iného.

§ 79.

Prokúru možno kedykoľvek odvolať; odvolanie sa musí stať písomne.

§ 80.

2. podnikové plnomocnenstvo.

(1) Kto bol poverený vedením podniku (závodu), je zmocnený robiť všetko, čo si prevádzanie podniku toho druhu vyžaduje a čo je s tým zpravidla spojené.

(2) Kto bol poverený vykonávať pri prevádzke podniku určité úlohy, je zmocnený na všetky úkony, ku ktorým pritom obvykle dochádza.

§ 81.

Zákaz súťaže.

Ani prokurista ani iný podnikový zmocnenec nesmie bez súhlasu podniku robiť na svoj alebo cudzí účet úkony, spadajúce do odboru podniku. Ak sa tak stane, môže sa podnik domá-

hať náhrady škody tým spôsobenej, a ak ide o úkon urobený na účet zmocnenca, môže sa domáhať, aby úkon bol vyhlásený za úkon urobený na účet podniku, a ak ide o úkon na cudzí účet, aby mu bol postúpený nárok na odmenu alebo aby mu už daná odmena bola vydaná.

PIATA HLAVA. POČÍTANIE ČASU.

§ 82.

(1) Lehota určená podľa dní začína bežať dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok.

(2) Koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom shoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína; ak niet takého dňa v poslednom mesiaci, pripadá koniec lehoty na posledný deň mesiaca.

§ 83.

(1) Polovicou mesiaca sa rozumie pätnásť dní a stredom mesiaca jeho pätnásť deň.

(2) Ak je lehota určená na jeden alebo niekoľko mesiacov a pol mesiaca, počíta sa pätnásť dní naposledy.

§ 84.

Ak bola lehota predĺžená, v pochybnostiach sa predpokladá, že nová lehota začína bežať dňom, ktorý nasleduje po uplynutí pôvodnej lehoty.

§ 85.

(1) Právo, nadobudnutie ktorého je viazané na určitý deň, nadobúda sa už začiatkom tohto dňa. Právne následky meškania alebo zameškania nastanú až uplynutím posledného dňa lehoty. Ak je však na prejav alebo na plnenie určený alebo obvyklý len určitý denný čas, možno taký prejav urobiť alebo poskytnúť plnenie včas len v onom dennom čase.

(2) Ak prípadne posledný deň lehoty určenej na prejav alebo na plnenie na deň pracovného pokoja, posledným dňom lehoty je najbližší nasledujúci pracovný deň.

ŠIESTA HLAVA. PREMLČANIE.

§ 86.

(1) Právo sa premlčí, ak sa nevykoná v čase vymieranom zákonom.

(2) Premlčané právo nemožno uplatniť, ak sa druhá strana premlčania dovoľáva.

§ 87.

Nepremlčujú sa ani osobné práva z rodinných pomerov, ani nescudziteľné práva socialistických právnických osôb.

§ 88.

Vlastnícke právo sa nepremlčí, dokiaľ ho niekto iný nenadobudne vydržaním.

§ 89.

Premlčacia doba sa začína, len čo sa právo mohlo vykonať prvý raz.

§ 90.

Ak zákon neustanovuje ináč, premlčacia doba trvá tri roky.

§ 91.

(1) Práva zapísané v pozemkovej alebo železničnej knihe, nároky priznané rozhodnutím súdu, úradu alebo orgánu verejnej správy, ktoré nadobudlo právoplatnosť, a pohľadávky uznané dlžníkom sa premlčujú v desiatich rokoch.

(2) Právo zodpovedajúce vecnému bremenu sa však premlčí vždy v troch rokoch. Aj pohľadávky opakujúcich sa plnení premlčujú sa vždy v troch rokoch.

§ 92.

Nároky proti prokuristovi alebo inému podnikovému zmocnencovi z úkonu proti zákazu súťaže (§ 81) premlčujú sa v šiestich mesiacoch po tom, keď sa podnik o úkone dozvie, najneskoršie však v troch rokoch po tom, keď k úkonu došlo.

§ 93.

Nároky podľa ustanovení o nekalej súťaži (§ 352) sa premlčujú v šiestich mesiacoch po tom, keď sa oprávnený dozvie o úkone súťažiteľa alebo o škode a o povinnej osobe, najneskoršie však v troch rokoch po tom, keď došlo k onomu úkonu.

§ 94.

Zmenou v osobách, ktorých sa týka premlčanie, nie je dotknutý beh premlčacej doby.

§ 95.

Proti osobám, ktoré potrebujú zákonného zástupcu, premlčanie sa nezačína, dokiaľ sa im taký zástupca neustanoví. Premlčanie už začaté prebieha ďalej, neskončí sa však, dokiaľ neuplynie rok po tom, keď sa im ustanoví zákonný zástupca, alebo keď inak prekážka prestane. Ak ide o premlčaciu dobu kratšiu než rok, platí táto kratšia doba namiesto uvedenej doby ročnej.

§ 96.

Medzi manželmi, ako aj medzi deťmi a inými chránencami na strane jednej a ich zákonnými zástupcami na strane druhej premlčanie sa ani nezačína ani ďalej neprebíha.

§ 97.

Ak sa niekto domáha nároku v premlčacej dobe a v súdnom konaní náležite pokračuje, premlčanie sa neskončí, dokiaľ konanie trvá. Obdobne platí, ak ide o iné úkony, ktoré vedú k uspokojeniu nároku alebo k jeho určeniu úradnou mocou.

§ 98.

Ak bude nárok priznaný rozhodnutím súdu, úradu alebo orgánu verejnej správy, ktoré nadobudlo právoplatnosť, alebo ak uzná zaviazaný svoj záväzok pred uplynutím premlčacej doby, začína sa potom premlčacia doba nová (§ 91).

§ 99.

Premlčania sa nemožno vopred vzdať, ani nemožno dojednať dlhšiu premlčaciu dobu, než aká je vymeraná zákonom.

TRETIA ČASŤ. VECNÉ PRÁVA.

SIEDMA HLAVA. VLASTNÍCKE PRÁVO.

Druhy vlastníctva.

Socialistické vlastníctvo.

§ 100.

Spoločenské, socialistické vlastníctvo je neodkultelný zdroj bohatstva a sily republiky a blahobytu pracujúceho ľudu.

§ 101.

Socialistické vlastníctvo má buď formu štátneho vlastníctva alebo formu vlastníctva družstevného.

§ 102.

Národný majetok je výhradne v štátnom socialistickom vlastníctve.

§ 103.

(1) Aby národný majetok slúžil čo najúčelnejšie svojmu spoločenskému poslaniu, najmä plneniu jednotného hospodárskeho plánu, sveruje štát jeho časti národným a komunálnym podnikom alebo iným socialistickým právnickým osobám.

(2) V záujme rozvoja národného hospodárstva a všeobecného blahobytu možno časti národného majetku tiež odovzdať socialistickým právnickým osobám, najmä ľudovým družstvám, do trvalého užívania.

§ 104.

S vecami, ktoré sú v socialistickom vlastníctve, možno nakladať, najmä možno také veci scudzovať len v rámci obvyklého hospodárenia, inak len vtedy, ak sú pre to dané podmienky určené v osobitných predpisoch.

§ 105.

Osobné vlastníctvo.

V osobnom vlastníctve sú najmä predmety domácej a osobnej spotreby, rodinné domčeky a úspory nadobudnuté prácou (osobný majetok). Osobný majetok je nedotknuteľný.

§ 106.

Súkromné vlastníctvo.

Súkromné vlastníctvo sa spravuje ustanoveniami danými pre vlastnícke právo, pokiaľ z nich nevyplýva, že platia len o vlastníctve socialistickom alebo osobnom.

Obsah vlastníckeho práva.

§ 107.

Vlastník smie s vecou v medziach právneho poriadku nakladať, požadovať ju od každého, kto ju má neprávom vo svojej moci, a neoprávnenému zásahu sa vzoprieť.

§ 108.

Vlastník je povinný strpieť, aby sa v stave núdze za náhradu použila jeho vec v miere nevyhnutnej. To isté platí, ak to vyžaduje dôležitý všeobecný záujem, ktorý inak nemožno uspokojiť; ale ak by šlo o také obmedzenie vlastníka, ktoré taktó nemožno dobre žiadať, povinný je ho znášať len po skončení konania, ktoré je ináč potrebné na to, aby vo všeobecnom záujme boli práva niekoho obmedzené alebo aby aj vlastníctvo veci bolo odňaté.

§ 109.

Vlastník veci sa musí zdržať všetkého, čím by svojich susedov obťažoval nad mieru primeranú pomerom alebo čím by vážne ohrozil výkon ich práv. Preto nesmie najmä pozbaviť susednú stavbu alebo pôdu náležitej opory bez toho, že by vykonal iné dostatočné upevnenie, alebo nešetrne alebo v nevhodnom ročnom čase vytrhať zo svojej pôdy korene cudzieho stromu alebo okliesniť vetvy presahujúce na jeho pozemok.

§ 110.

Vlastníctvo k pôde.

Vlastnícke pomery k pôde, založené na zásade „pôda patrí tým, ktorí na nej pracujú“, spravujú sa občianskym zákonníkom, pokiaľ osobitné predpisy neustanovujú inak.

Nadobudnutie vlastníctva:

1. smluvou;

§ 111.

(1) Vlastníctvo k veciam jednotlivite určeným prevádza sa už samou smluvou, ak nie je dohovoréné inak alebo ak nevyplýva nič iné z osobitných predpisov.

(2) Ak ide o veci určené podľa druhu, je na prevod vlastníctva potrebné ich odovzdanie.

§ 112.

Prevod vlastníctva k nehnuteľným veciam, zapísaným v pozemkovej alebo železničnej knihe, zapíše sa do týchto kníh.

§ 113.

(1) O prevode vlastníctva k nehnuteľným veciam nezapísaným v pozemkovej alebo železničnej knihe uloží sa na súde listina. Listina musí obsahovať označenie nehnuteľnosti, prevodcu a nadobúdateľa, právny dôvod prevodu a miesto a čas smluvy.

(2) Listinu o prevode vlastníctva možno na súde uložiť tiež, ak ide o dočasnú stavbu.

§ 114.

2. zo zákona alebo úradným výrokom;

V prípadoch, v ktorých tak zákon ustanovuje, prechádza vlastníctvo priamo zo zákona alebo výrokom súdu, úradu alebo orgánu verejnej správy. Ak ide o vec nehnuteľnú, zapíše sa tiež prechod vlastníctva v pozemkovej alebo železničnej knihe alebo sa na súde uloží listina.

3. vydržaním;

§ 115.

Vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo, ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve.

§ 116.

(1) Vlastnícke právo k hnutel'nej veci nadobudne, kto ju drží oprávnene (§ 145) a nepretržite tri roky; ak ide o nehnuteľnú vec, je potrebná vydržacia doba desaťročná.

(2) Kto nadobudne oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa, môže si započítať vydržačiu dobu prechodcu.

§ 117.

O behu vydržacej doby platia primerane tie isté zásady, aké platia o behu premičacej doby.

§ 118.

Ustanovenia o vydržaní vlastníckeho práva platia obdobne o vydržaní iných vecných práv.

4. inými nadobúdacimi spôsobmi:

§ 119.

a) vecí, ktoré nepatria nikomu;

Veci, ktoré nepatria nikomu inému, sú vo vlastníctve štátu, ak nemajú cenu len nepatrnú. K veciam nepatrnej ceny, ktoré nepatria nikomu, môže nadobudnúť vlastnícke právo každý tým, že si ich privlastní.

b) stratených alebo skrytých vecí;

§ 120.

Ak niekto nájde vec, má ju vydat' po srážke alebo po zaplatení nákladov a nálezného jej vlastníkovi alebo tomu, kto ju stratil, okrem ak vie, že ten na vec nemá právo. Ak tak neurobí a ak ide o nález, ktorý nemá iba nepatrnú cenu, je nálezca povinný nález bez odkladu ohlásiť na miestnom národnom výbore.

§ 121.

(1) Ak sa prihlási vlastník veci alebo ten, kto ju stratil, do roka od vyhlásenia nálezu, vydá sa mu vec i s úžitkami alebo peňažná suma za ňu utržená po srážke alebo po zaplatení nákladov a nálezného.

(2) Ak sa o vec do roka nikto neprihlási, nadobudne vlastníctvo k veci nie iba nepatrnej ceny štát, k veci nepatrnej ceny nálezca. Ak sa takto stane vlastníkom štát, prislúcha nárok na zaplatenie nákladov a nálezného proti štátu.

§ 122.

Nálezne robí desať percent ceny nálezu. Súd však môže nálezne primerane znížiť, prihliadajúc na pomery nálezcu a vlastníka alebo toho, kto vec stratil, alebo ak by bolo plné nálezne neprímeraným ziskom.

§ 123.

Ak tomu nebráni osobitný predpis, platia ustanovenia o náleze stratenej veci aj pre nálezy vecí zakopaných, zamurovaných alebo inak skrytých, o ktorých nie je známe, či sú:

§ 124.

e) prírastkom;

Čo sa na pozemku urodí, pribudne tomu, či je pozemok; mláďatá a iné úžitky pochádzajúce od zvieratá pribudnú tomu, či je zviera.

d) spracovaním.

§ 125.

Ak cudziu vec dobromyseľne spracuje socialistická právnická osoba, je výrobok v socialistickom vlastníctve, inak sa vec, ak možno tak urobiť, uvedie do predošlého stavu.

§ 126.

(1) Ak uvedenie veci do predošlého stavu nie je dobre možné, najmä ak tomu bráni povaha výrobku alebo všeobecný záujem, stane sa vlastníkom výrobku ten, podiel ktorého ocenený v peniazoch je najväčší. Pri určení ceny podielu sa vezme do úvahy aj hodnota vytvorená prácou.

(2) Ak sú podiely rovnaké alebo ak bráni osobitné ustanovenie alebo všeobecný záujem tomu, aby sa vlastníkom stal ten, koho podiel je najväčší, určí vlastníka súd; pritom dá zpravidla prednosť tomu, kto ku vzniku výrobku prispel prácou.

§ 127.

Ak niekto spracuje cudziu vec vedome, môže súd po uvážení všetkých okolností prípadu a so zreteľom na všeobecný záujem rozhodnúť inak; najmä môže uložiť, aby sa vrátilo každému, čo je jeho, i keď tým bude výrobok porušený, alebo pririeknuť ho tomu, koho podiel je menší.

§ 128.

Kto sa stane vlastníkom výrobku, je povinný ostatným poskytnúť náhradu. Nároky na náhradu škody nie sú tým dotknuté.

§ 129.

Ustanovenia o nadobudnutí vlastníctva k výrobkom z cudzej veci platia obdobne, ak sa veci rôznych vlastníkov smiešajú alebo inak slúčia alebo ak sa použije cudzia hmota len na opravu veci.

Právne následky nadobudnutia vlastníctva.

§ 130.

Kto nadobudne vlastníctvo k veci, nadobudne aj jej príslušenstvo, akó aj práva s jej vlastníctvom spojené, pokiaľ nie sú obmedzené na prechodcu.

§ 131.

Kto nadobudne vlastníctvo k veci, prevzme spolu aj bremená na nej viaznúce. Ale ak ide o prechod vlastníctva zo zákona alebo úradným výrokom (§ 114), platí to isté, len pokiaľ zákon neustanovuje inak.

§ 132.

Strata vlastníctva.

(1) Vlastníctvo sa stráca najmä aj tým, že ho nadobudne niekto iný alebo že sa ho vlastník vzdá.

(2) Vzdáť sa nemožno vlastníctva k veciam, ktoré podľa predpisov o tom vydaných nemožno voľne scudzovať.

Spoluvlastníctvo.

§ 133.

(1) Ak vec patrí niekoľkým osobám spoločne, sú jej spoluvlastníkmi. V pochybnostiach sa predpokladá, že podiely spoluvlastníkov sú rovnaké.

(2) Spoluvlastník smie so svojím podielom nakladať, ak tým neruší práva ostatných spoluvlastníkov, samostatne a rovnako ako vlastník so svojou vecou. Môže sa kedykoľvek presvedčiť, ako sa hospodári, a môže v obvyklých obdobiach alebo z dôležitých dôvodov kedykoľvek žiadať vyúčtovanie.

§ 134.

Pokiaľ ide o práva a povinnosti týkajúce sa veci ako celku, sú spoluvlastníci oprávnení a zaviazaní voči iným osobám rukou spoločnou a nerozdielnou. Vo vzájomnom pomere spoluvlastníkov je rozhodujúci pomer ich podielov.

§ 135.

(1) O hospodárení so spoločnou vecou rozhoduje väčšina spoluvlastníckych hlasov, počítaná podľa veľkosti podielov. Ak pri rovnosti hlasov hlasuje pre jeden z dvoch názorov socialistický spoluvlastník, platí tento názor za prijatý; inak pri rovnosti hlasov, alebo ak sa nedosiahne väčšina, rozhodne súd.

(2) Ak ide o dôležitú zmenu spoločnej veci, môžu prehlasovaní spoluvlastníci buď požadovať od väčšiny, aby im dala zábezpeku (§§ 295, 296) proti budúcej škode, alebo žiadať, aby o zmene rozhodol súd. Od socialistického spoluvlastníka zábezpeku žiadať nemožno.

§ 136.

Povinnosť zotrvať v spoluvlastníckom pomere alebo vyžiadať si súhlas na scudzenie podielu možno dojednať len na čas. Táto povin-

osť neprechádza na iné osoby, ani nemá voči nim právne následky. Zrušenia tejto povinnosti možno sa domáhať, ak sa zmenia pomery natoľko, že od toho, kto žiada o zrušenie, nemožno spravodlivo požadovať, aby zotrval v spoluvlastníckom pomere.

§ 137.

Ak sa scudzuje podiel, majú spoluvlastníci predkupné právo (§§ 375 a nasl.), okrem ak ide o scudzenie osobe blízkej (§ 17 ods. 2). Ak sa nedohodnú spoluvlastníci o výkone predkupného práva, majú právo vykúpiť podiel rovnakým dielom.

§ 138.

Spoluvlastník môže žiadať zrušenie spoluvlastníctva a rozdelenie spoločnej veci. Ak sa o spôsobe rozdelenia nedohodnú všetci spoluvlastníci, rozhodne súd.

§ 139.

(1) Pri delení veci treba dbať na všeobecný záujem a na to, aby riešenie bolo hospodársky účelné a pre spoluvlastníkov pokiaľ možno najmenej obťažné. Rozdelenie spoločnej veci nemôže byť na ujmu osobám, ktorým prislúchajú práva na nej viaznúce.

(2) Ak delí vec súd, rozhodne aj o bremenách, ktoré na nej viaznu, a o právach, ktoré sú spojené s vlastníctvom k delenej nehnuteľnosti; môže tiež zriadiť vecné bremeno k niektorému dielu nehnuteľnej veci pre vlastníka iného dielu.

§ 140.

Ak nemožno spoločnú vec vôbec rozdeliť, ak by bol jej rozdelením ohrozený všeobecný záujem alebo ak by vznikla jej rozdelením ostatným spoluvlastníkom ujma nepomeraná k záujmu žiadateľa, môže súd za náhradu prikázať podiel žiadateľa ostatným spoluvlastníkom, a to predovšetkým spoluvlastníkom socialistickým. Môže tiež vec predať na verejnej dražbe a rozvrhnúť výťažok.

§ 141.

O medziach, plotoch, múroch a podobných rozhradách sa predpokladá, že sú susedom spoločné rovnakým dielom, ak nie je zo zreteľných znakov alebo iných pomôcok alebo so zreteľom na miestne zvyklosti možné usúdiť inak. Strom, ktorého kmeň vyrastá na hraniciach pozemkov rôznych vlastníkov, je im spoločný rovnakým dielom.

§ 142.

Ustanovenia o spoluvlastníctve platia primerane aj o spoločenstve iných veených práv.

Držba.**Pojem a obsah.****§ 143.**

Držiteľom je, kto s vecou nakladá ako so svojou alebo kto vykonáva právo pre seba.

§ 144.

Držať možno veci, ako i práva, ktoré pripúšťajú trvalý alebo opätovný výkon.

Oprávnená držba.**§ 145.**

(1) Ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným.

(2) V pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

§ 146.

Oprávnený držiteľ veci má, pokiaľ zákon neustanovuje ináč, rovnaké práva ako vlastník, aj keď nie je jej vlastníkom. To platí obdobne o oprávnenom držiteľovi práva.

§ 147.

Všetky v čase oprávnenej držby vyťažené úžitky veci a plody od nej oddelené sú vlastníctvom držiteľa.

§ 148.

(1) Oprávnenému držiteľovi nahradí vlastník náklad účelne urobený na vec, a to podľa jeho ceny v čase, keď mu vec vráti, najviac však náklad skutočný. Obyčajné udržiavacie náklady nenahradzuje.

(2) Z nákladu urobeného zo záľuby alebo pre okrasu nahradzuje vlastník oprávnenému držiteľovi len toľko, o koľko vec získala na cene; držiteľ má však na vôli, aby si oddelil a vzal, čo takto zadovážil, pokiaľ je to možné bez zhoršenia podstaty veci a pokiaľ sa tým pomerom neprimerane nestiaži jej užívanie.

§ 149.**Neoprávnená držba.**

(1) Neoprávnený držiteľ je povinný s vecou vydať i všetok úžitok a nahradiť škodu, ktorá vznikla z jeho držby.

(2) Z nákladu urobeného neoprávneným držiteľom sa nahradí len toľko, koľko bolo potrebné pre trvajúce zachovanie veci; držiteľ má však na vôli, aby si oddelil a vzal, čo zadovážil nákladom nad to urobeným, pokiaľ je to možné bez zhoršenia podstaty veci a pokiaľ sa tým pomerom neprimerane nestiaži jej užívanie.

Ochrana držby a vlastníctva.**§ 150.**

Držiteľ sa smie, ak je jeho držba svojmocne rušená, rušeniu vzoprieť primeranou svojpomocou.

§ 151.

(1) Kto bol svojmocne vo svojej držbe rušený alebo držby pozbavený, môže do tridsiatich dní po tom, keď sa dozvie o rušení a o rušiteľovi, žiadať na miestnom národnom výbore, aby rušenie zakázal, a ak to zodpovedá povahe veci, aby nariadil všetko uviesť do predošlého stavu.

(2) O právnych pomeroch medzi stranami a o povinnosti nahradiť škodu rozšoduje súd.

§ 152.

(1) Vlastník môže každého, kto jeho vec neprávom zadržuje, žalovať, aby ju vydal, ako i žalobou sa domáhať ochrany proti každému, kto neprávom zasahuje do jeho vlastníckeho práva alebo ho ruší inak než tým, že mu vec zadržuje.

(2) Obdobnú ochranu požíva aj oprávnený držiteľ veci a aj ten, kto je vôbec oprávnený vec mať u seba.

§ 153.

V pochybnostiach sa predpokladá, že vec, ktorá nie je osobným majetkom, je v socialistickom vlastníctve, a ak je pochybné, či je jej vlastníkom štát alebo ľudové družstvo, predpokladá sa, že vlastníkom je štát.

§ 154.

(1) O vydanie veci nemožno žalovať oprávneného držiteľa (§ 145), ktorý vec nadobudol úradným výrokom (§ 114) alebo na verejnej dražbe aj mimo úradu vykonanej, a ak ide o hnutelnú vec ani vtedy, ak ju nadobudol za odplatu buď od niekoho, kto je oprávnený s takými vecami obchodovať, alebo od toho, komu ju žalobca sám sveril. V týchto prípadoch nadobúda oprávnený držiteľ vlastnícké právo.

(2) Tieto ustanovenia však neplatia, ak o vydanie veci žaluje socialistická právnická osoba a ak je na vrátení veci všeobecný záujem.

OSMA HLAVA.**VLASTNÍCTVO K STAVBE A PRAVO STAVBY.****§ 155.**

Vlastníkom stavby môže byť osoba rozdielna od vlastníka pozemku.

§ 156.

Ak nie je ustanovené nič iné, majú vlastníci stavby a vlastníci pozemku navzájom oprávnenie vykonávať vlastnícke práva v miere primeranej pomerom; ak sa nedohodnú, upraví oprávnenie súd.

§ 157.

Ak nie je nič iné dojednané, má vlastníci stavby predkupné právo (§§ 375 a nasl.) na stavebný pozemok a vlastníci tohto pozemku predkupné právo na stavbu.

§ 158.

Socialistická právnická osoba môže si zriadiť a mať vlastnú stavbu na pozemku, ktorý jej bol odovzdaný do trvalého užívania (§ 103 ods. 2).

§ 159.

V ostatných prípadoch možno na cudzom pozemku zriadiť trvalú stavbu len na základe práva stavby.

§ 160.

Právo zriadiť si trvalú stavbu na cudzom pozemku (právo stavby) vzniká zo zákona alebo úradným výrokom (§ 114) alebo smluvou. Na zriadenie práva stavby smluvou je potrebné prívolenie okresného národného výboru.

§ 161.

Právo stavby nemôžu v poradí predchádzať záložné práva a iné bremená, ktoré väzujú v peňažných plneniach alebo sa priechia účelu práva stavby. Ak sa účastníci nedohodnú na tom, aby také bremená nepredchádzali právo stavby, urobí potrebné opatrenia okresný národný výbor; ak to žiada všeobecný záujem, môže vysloviť aj ich zánik.

§ 162.

Podmienky pre prívolenie na zriadenie práva stavby smluvou a pre jeho odvolanie, ako aj druh opatrení o bremenách viaznúcich na pozemku, ustanoví osobitný predpis; ten upraví aj podrobnosti.

§ 163.

Právo stavby možno zriadiť za odplatu alebo bezodplatne. Ak odplata pozostáva z opakujúcich sa dávok, nemožno jej výmeru a sročnosť urobiť závislými od budúcich neistých udalostí.

§ 164.

Právo stavby možno scudzíť len s prívolením okresného národného výboru; podrobnosti upraví osobitný predpis.

§ 165.

Právo stavby sa zapisuje v pozemkovej alebo železničnej knihe, a to aj vtedy, ak je právo stavby zriadené priamo zákonom alebo úradným výrokom (§ 114).

DEVIATA HLAVA.

VECNÉ BREMENÁ.

Všeobecné ustanovenia.

§ 166.

Vecné bremená obmedzujú vlastníka veci v prospech niekoho iného, a to tak, že vlastníci je povinný buď niečo trpieť alebo sa niečo zdržať alebo niečo robiť.

§ 167.

Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú buď spojené s vlastníctvom k určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe.

§ 168.

(1) O tom, ako sa nadobúdajú práva zodpovedajúce vecným bremenám, platia primerane ustanovenia o nadobúdaní vlastníctva (§§ 111 a nasl.).

(2) Tieto práva pôsobia proti socialistickým právnickým osobám, len čo sú zapísané v pozemkovej knihe alebo len čo je o ich zriadení uložená na súde listina. Ak je však smluvnou stranou socialistická právnická osoba alebo ak je vecné bremeno zriadené priamo zákonom alebo úradným výrokom, pôsobia už samo zriadenie takých práv aj proti iným socialistickým právnickým osobám.

§ 169.

Ak je právo zodpovedajúce vecnému bremenu spojené s vlastníctvom k nehnuteľnosti, nemožno ho vykonávať v prospech inej nehnuteľnosti, a ak patrí určitej osobe, nemožno ho previesť na inú osobu; ak vecné bremeno väzujú v povinnosti opätovne plniť, možno previesť na inú osobu nárok na dávky už sročne.

§ 170.

Kto je oprávnený užívať cudziu vec, je povinný aj znášať náklad na jej zachovanie a opravu. Ale ak vec užíva aj jej vlastníci, je povinný na náklad pomerne prispievať; ak nechce prispievať, musí užívanie zanechať.

§ 171.

Ak je obsah alebo rozsah vecného bremena pochybný, rozhoduje miestna zvyklosť, a ak

jej niet, prepokladá sa, že obťažný je zaviazaný skôr na menej než na viac.

Právo požívania a právo užívania pre vlastnú potrebu.

Požívanie.

§ 172.

Poživateľ má právo na výnos cudzej veci, je však povinný pri jej užívaní uchovať jej podstatu.

§ 173.

Poživateľ prejíma všetky povinnosti vyplývajúce z bremien, ktoré na veci viaznu v čase, keď sa požívanie zriaďuje.

§ 174.

Poživateľ je povinný udržiavať vec v tom stave, v akom ju prevzal, a znášať náklady na obvyklé poistenie proti škodám. Ak sa predsa zmenší riadnym užívaním veci jej cena bez požívateľovej viny, nie je za to poživateľ zodpovedný.

Užívanie pre vlastnú potrebu.

§ 175.

(1) Kto je oprávnený cudziu vec užívať pre vlastnú potrebu, nesmie meniť jej podstatu. V medziach vlastnej potreby má právo i na výnos veci.

(2) Potreba sa určuje podľa času, keď sa užívanie zriadilo.

§ 176.

Vlastníkovi veci patria všetky úžitky, ktoré môže brať bez toho, že by užívateľa v jeho práve ukracoval. Vlastník znáša všetky bremená viaznúce na veci a je povinný vec na svoj náklad udržiavať v dobrom stave. Pokiaľ náklady presahujú úžitok, ktorý vlastníkov zvyšuje, je užívateľ povinný tieto presahujúce náklady znášať; ak ich nechce znášať, musí užívanie zanechať.

§ 177.

Ak je zriadené právo užívať byt, v pochybnosti sa predpokladá, že ide o právo užívať byt pre vlastnú potrebu užívateľa a príslušníkov jeho domácnosti.

Spoločné ustanovenia.

§ 178.

Právo požívania a právo užívania pre vlastnú potrebu môžu byť zriadené len v prospech určitej osoby.

§ 179.

(1) Ak z užívania veci hrozí nebezpečenstvo jej zničenia alebo zhoršenia jej podstaty, vlastník môže od požívateľa alebo užívateľa žiadať, aby mu dali primeranú zábezpeku (§§ 295, 296). Ak sa mu zábezpeka nedá, vlastník môže sa domáhať, aby právo užívať vec bolo za primeranú náhradu zrušené.

(2) Od socialistickej právnickej osoby zábezpeku takto žiadať nemožno.

§ 180.

(1) Keď sa požívanie skončí, plody ešte neoddelené patria vlastníkovi, pokiaľ to neodporuje jednotnému hospodárskemu plánu. Vlastník je však povinný požívateľovi nahraďovať, čo na ne vynaložil podľa ustanovení o oprávnenom držiteľovi (§ 148). Právo požívateľa na iné úžitky sa spravuje tým, ako dlho požívanie trvalo.

(2) To isté platí, keď sa skončí užívanie pre vlastnú potrebu.

V ý m e n o k.

§ 181.

Pri odstúpení pôdohospodárskej nehnuteľnosti môže byť zriadený výmenok v prospech doterajšieho vlastníka. V prospech niekoho iného možno výmenok zriadiť, len pokiaľ je so svojou výživou odkázaný na doterajšieho vlastníka a najdlhšie na čas tejto jeho potreby.

§ 182.

(1) Ak nie je inak ustanovené alebo dojednané, výmenok sa spravuje ustanoveniami o právach, z ktorých sa skladá.

(2) I keď to nebolo dojednané, je osoba zaviazaná plniť výmenok povinná prispieť výmenkárovi pomocnými úkonmi, ktoré nevyhnutne potrebuje, najmä v chorobe alebo pri úraze.

§ 183.

Ak plnenie výmenku znemožňuje alebo značne sťažuje splnenie úloh vyplývajúcich z jednotného hospodárskeho plánu, môže rozsah a spôsob plnenia výmenku upraviť súd.

§ 184.

Ak sa pomery zmenia tak, že nemožno spravodlivo trvať na vecnom plnení, môže ho súd na čas zmenených pomerov nahraďovať celkom alebo čiastočne peňažným dôchodkom.

§ 185.

Ak je výmenkár zaopatrený vo verejnom ústave a ak nejde o ústavné zaopatrenie po-

dľa predpisov o národnom poistení, osoba zaviazaná plniť výmenok je povinná platiť ústavu peňažné sumy zodpovedajúce výmenkovým dávkam, a to až do výšky zaopatrovacích nákladov. Zvyšok patrí výmenkárovi.

Zánik vecných bremien.

§ 186.

(1) Vecné bremeno zaniká, ak nastanú také zmeny, že vec nemôže už slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti. Prechodná nemožnosť vykonávať právo nespôsobí zánik vecného bremena.

(2) Ak sa vecné bremeno zmenou pomerov ocitne vo veľkom nepomere k výhode oprávnenej osoby alebo jej nehnuteľnosti, možno sa domáhať, aby bolo za primeranú náhradu obmedzené, a ak to nie je dobre možné, aby bolo zrušené.

§ 187.

Ak právo zodpovedajúce vecnému bremenu patrí určitej fyzickej osobe, vecné bremeno zanikne najneskoršie jej smrťou, a ak patrí právnickej osobe, najneskoršie jej zánikom.

DESIATA HLAVA.

ZÁLOŽNÉ PRAVO A ZÁDRŽNÉ PRAVO.

Záložné právo.

§ 188.

Účel a rozsah záložného práva.

Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a v rozsahu určenom ustanoveniami o exekúcii aj na zabezpečenie príslušenstva pohľadávky; vzťahuje sa nielen na založenú vec (záloh), ale aj na jej prírastok a príslušenstvo, avšak z plodov len na tie, ktoré nie sú oddelené.

Vznik záložného práva.

§ 189.

(1) Na vznik záložného práva je potrebné, ak nejde o prípady, keď jeho vznik je podľa zákona spojený s inými skutočnosťami, aby vec bola založená písomnou smluvou.

(2) Ak ide o založenie pre zabezpečenie peňažnej pohľadávky, pohľadávka musí byť v smluve určená číselne.

§ 190.

(1) Ak ide o založenie vecí zapísaných v pozemkovej alebo železničnej knihe, zapíše sa záložné právo v týchto knihách. Ak ide o založenie nehnuteľných vecí nezapísaných v týchto knihách, záložná smluva sa uloží na súde; smluva musí obsahovať označenie zálohu a pohľadávky.

(2) Založenie nehnuteľnej veci pôsobí proti socialistickým právnickým osobám, len čo je záložné právo zapísané v pozemkovej knihe alebo len čo je o jeho zriadení uložená na súde listina. Ale ak je smluvnou stranou socialistická právnická osoba, pôsobí už samo založenie i proti iným socialistickým právnickým osobám.

§ 191.

(1) Na založenie hnutel'nych vecí je potrebné, aby sa vec odovzdala záložnému veriteľovi alebo aby sa označila tak, že jej založenie môže byť každému zjavné. Miesto toho môžu záložca a záložný veriteľ dať vec pod spoločný záver alebo inej osobe, aby ju pre nich uschovala.

(2) Na založenie vecí, ktorú nemožno užívať bez listiny, v ktorej je uvedené, čím sa vec rozoznáva od iných, postačí, ak sa jej založenie vyznačí v tejto listine.

§ 192.

Na založenie pohľadávky je potrebné, aby o ňom bol upovedomený dlžník tejto pohľadávky (poddĺžník). Ak je veriteľstvo spojené s vlastníctvom cenného papiera, spravuje sa založenie ustanoveniami o založení hnutel'nych vecí.

§ 193.

Ak založí niekto cudziu hnutel'nú vec bez súhlasu vlastníka, vznikne záložné právo, len ak sú dané podmienky, za ktorých sa nadobúda vlastníctvo od nevlastníka (§ 154).

Práva a povinnosti zo záložného práva:

1. pred sročnosťou pohľadávky;

§ 194.

Záložný veriteľ je povinný sverený mu záloh starostlivo opatrovať a má nárok na náhradu nákladov, ktoré urobil, aby tejto svojej povinnosti dostál.

§ 195.

Záložca je povinný zdržať sa všetkého, čím sa záloh zhoršuje na ujmu záložného veriteľa.

§ 196.

Ak záloh stratí na cene tak, že sa zabezpečenie pohľadávky stane nedostatočným, veriteľ môže od dlžníka žiadať, aby svoj dlh primerane splatil. Dlžník sa tomu môže vyhnúť, keď zabezpečenie primerane doplní.

2. pri sročnosti pohľadávky.

§ 197.

(1) Len čo je zabezpečená pohľadávka sročná a nie je uspokojená, môže sa záložný veriteľ domáhať uspokojenia zo zálohu.

(2) Dokiaľ má veriteľ hnutelný záloh v rukách, môže sa z neho domáhať uspokojenia, i keď je zabezpečená pohľadávka premlčaná; záloh možno však vyplatiť splnením pohľadávky alebo cenou zálohu, ak je nižšia ako pohľadávka.

§ 198.

Veriteľ, ktorý je zapísaný v podnikovom registri, môže, ak mu niekto hnutelnú vec založil na zabezpečenie pohľadávky z ich vzájomného hospodárskeho styku, požiadať súd o predaj zálohu bez toho, že by dlžníka žaloval.

§ 199.

(1) Veriteľ zapísaný v podnikovom registri môže, ak ide o záložné právo a pohľadávku uvedené v predchádzajúcom ustanovení a ak bolo písomne dojednané, že sa možno uspokojiť zo zálohu bez súdneho konania, sám dať záloh predat' na verejnej dražbe. Ak má záloh úradne určenú cenu, môže ju za túto cenu predat' aj inak.

(2) O výkone predaja je veriteľ povinný dlžníka bez odkladu upovedomiť.

§ 200.

Ak pohľadávka zanikne alebo ak jej zabezpečenie záložným právom prestane, veriteľ je povinný vrátiť záloh alebo vydat' listinu, na základe ktorej možno zapísať v pozemkovej alebo železničnej knihe zánik záložného práva alebo, ak ide o nehnuteľnosti v týchto knihách nezapísané, vyznačiť, že záložné právo zaniklo. Ak nie je záložné právo zapísané v knihe alebo ak nie je uložená na súde záložná smluva, veriteľ je povinný vydat' záložnú smluvu.

§ 201.

Neplatné dohovory.

Neplatné sú dohovory, ktorými sa záložcovi ukladá viac povinností, než zákon dovoľuje. Najmä nemožno dojednať, že dlžník ne-

smie záloh nikdy vyplatiť alebo že nesmie nehnuteľnú vec založiť nikomu inému, že záloh prepadne veriteľovi, len čo sa pohľadávka stane sročnou a nebude uspokojená, že veriteľ môže záloh speňažiť ľubovoľným spôsobom alebo že si ho môže ponechať za ľubovoľnú alebo vopred určenú cenu. Neplatný je aj dohovor, že veriteľovi patrí výnos zo zálohu; možno však dojednať, že veriteľ môže užívať hnutelný záloh za primeranú odplatu.

§ 202.

Simultánne záložné právo.

Na zabezpečenie tej istej pohľadávky možno založiť nedielne i niekoľko vecí. Veriteľ je potom oprávnený domáhať sa uspokojenia celej pohľadávky alebo jej časti z ktoréhokoľvek zálohu.

Nadzáložné právo.

§ 203.

(1) Pohľadávku zabezpečenú záložným právom k nehnuteľnosti môže veriteľ i bez súhlasu vlastníka nehnuteľnosti založiť svojmu veriteľovi. Tým vznikne nadzáložné právo k nehnuteľnosti.

(2) Aj záložné právo k pohľadávke sa zapíše do pozemkovej alebo železničnej knihy alebo sa uloží na súde listiną o jej založení.

§ 204.

O tom, kedy založenie pohľadávky zabezpečenej záložným právom k nehnuteľnosti pôsobí proti socialistickým právnickým osobám, platí obdobne ustanovenie o tom, kedy proti nim pôsobí založenie nehnuteľnej veci (§ 190 ods. 2).

Zadržné právo.

§ 205.

Kto je inak povinný vydat' vec, môže ju zadržat', aby zabezpečil svoju sročnú pohľadávku za náklad na vec alebo na náhradu škody spôsobenej mu vecou.

§ 206.

Zadržné právo však nemožno vykonať, ak je tu povinnosť vrátiť vec svojmocne alebo ľstive odňatú, vypožičanú, vzatú do úschovy alebo najatú.

§ 207.

Kto vec zadržuje, má, pokiaľ ide o opatrovanie vecí a náhradu nákladov urobených na vec, rovnaké postavenie ako záložný veriteľ (§ 194).

§ 208.

Ak sa dá zábezpeka (§§ 295, 296), zádržné právo zanikne.

**Zadržné právo veriteľa zapísaného
v podnikovom registri.**

§ 209.

(1) Veriteľ, ktorý je zapísaný v podnikovom registri, môže na zabezpečenie sročných pohľadávok z hospodárskeho styku zadržat' peniaze, cenné papiere a iné hnutelné veci svojho dlžníka, ktoré má z jeho vôle u seba. Nemá však zádržné právo k veciam, čo do ktorých mu dlžník alebo niekto iný pred ich odovzdaním alebo pri ňom uložil, aby s nimi naložil spôsobom, ktorý sa s výkonom zádržného práva neznáša.

(2) Ale ak sa povedie proti dlžníkovi bezvýsledná exekúcia alebo ak sa inak úradne zistí jeho neschopnosť platiť a ak tieto skutočnosti nastanú alebo ak sa o nich veriteľ dozvie až po odovzdaní vecí, má veriteľ zádržné právo, a to i na zabezpečenie pohľadávky dosiaľ nesročnej, a neprekáža, ani ak bolo veriteľovi uložené, ako má s vecami naložiť.

§ 210.

O výkone zádržného práva podľa predchádzajúceho ustanovenia je veriteľ povinný dlžníka bez odkladu upovedomiť a má právo na uspokojenie z výťažku súdneho predaja zadržanej veci pred každým iným veriteľom.

**ŠTVRTÁ ČASŤ.
ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO.**

**JEDENÁSTA HLAVA.
VZNIK A OBSAH ZÁVÄZKOV.**

Vznik záväzkov.

§ 211.

Dôvody záväzkov.

Záväzky vznikajú z vykonávania jednotného hospodárskeho plánu, z právnych úkonov, najmä zo smlúv, ďalej zo spôsobenia škody, z beždôvodného obohatenia a z iných v zákone uvedených skutočností.

§ 212.

**Záväzky z vykonávania jednotného
hospodárskeho plánu.**

(1) Vykonávanie jednotného hospodárskeho plánu sa zabezpečuje smluvami oso-

bitne prispôbenými potrebám hospodárskeho plánovania (hospodárskymi smluvami). Podľa potrieb hospodárskeho plánovania môžu orgány na to príslušné uložiť určitý záväzok.

(2) Právne pomery takto vzniknuté spravujú sa týmto zákonom, pokiaľ nie je ustanovené inak.

Záväzky zo smlúv.

§ 213.

Smluva je uzavretá, len čo sa strany shodnú na tom, čo má byť obsahom smluvy.

§ 214.

(1) Ponuku na uzavretie smluvy treba prijať v lehote určenej ponúkajúcim. Ak lehota nie je určená, treba ponuku urobenú medzi prítomnými alebo medzi osobami inak priamo konajúcimi prijať bez zbytočného odkladu; inú ponuku treba prijať najneskoršie do času, do ktorého ponúkajúci môže očakávať odpoveď, počítajúc s tým, že ponuka došla včas a že aj odpoveď bola vypravená včas a riadne.

(2) Smluva je uzavretá aj vtedy, ak dôjde prejav o prijatí ponuky po lehote určenej ponúkajúcim, ak ponúkajúci musel poznať, že prijatie ponuky bolo vypravené včas, a predsa bez zbytočného odkladu neprejaví, že prijatie ponuky odmieta ako oneskorené.

§ 215.

Na prijatie ponuky s odchýlkami alebo výhradami sa pozerá ako na odmietnutie a na ponuku novú.

§ 216.

Ponuka zanikne odvolaním, len keď odvolanie dôjde najneskôr s ponukou. Ak zomrie niektorá zo strán alebo stratí svojprávnosť, ponuka nezanikne, ak nie je opak zrejmy z ponuky samej alebo z povahy a účelu smluvy.

§ 217.

V prípadoch, keď nie je obvyklé výslovné prijatie ponuky, stačí na uzavretie smluvy, ak sa strana, ktorej je ponuka určená, podľa nej zachová v lehote na to určenej alebo okolnostiam primeranej.

Obsah záväzkov.

§ 218.

Z platného záväzku je dlžník povinný niečo dať, robiť, opomenúť alebo znášať a veriteľ je oprávnený to od neho požadovať.

§ 219.

Platnosti záväzkov neprekáža, že nie je vyjadrený dôvod, z ktorého je dlžník povinný plniť. Veriteľ je však povinný preukázať dôvod záväzku, okrem ak ide o cenné papiere hromadne vydané alebo o iné cenné papiere, pre ktoré je zákonom ustanovené, že veriteľ túto povinnosť nemá.

§ 220.

Ak si majú zo smluvy plniť obidve strany navzájom, môže sa domáhať splnenia záväzku len ten, kto sám splnil skôr záväzok svoj alebo je pripravený ho splniť. Aj ten, kto je povinný plniť vopred, môže svoje plnenie odoprieť až do toho času, keď bude poskytnuté alebo zabezpečené plnenie vzájomné, ak je plnenie druhej strany ohrozené okolnosťami, ktoré sa vyskytli u druhej strany a ktoré mu neboli známe, keď smluvu dojednal.

§ 221.

(1) Ak možno záväzok plniť niekoľkými spôsobmi, má právo voľby dlžník, ak nebolo inak dojednané. Od vykonanej voľby nemožno však odstúpiť.

(2) Ak bola náhodilou skazou niektoré veci voľba zmarená, môže strana, ktorá mala právo voľby, od smluvy odstúpiť.

§ 222.

Ak je dlžník povinný plniť isté množstvo vecí určených podľa druhu, je povinný plniť veci prostrednej akosti.

§ 223.

(1) Každá zo strán si môže vymieniť odstúpenie od smluvy a dojednať pre ten prípad peňažnú sumu ako odstupné. Kto smluvu splní aspoň zčasti alebo prijme hoci len čiastočné plnenie, nemôže už od smluvy odstúpiť, ani keď zaplatí odstupné.

(2) Neprimerane vysoké odstupné môže súd snížiť, prizerajúc na význam riadneho splnenia smluvy; práva domáhať sa sníženia nemožno sa vopred vzdať.

§ 224.

Na to, čo je dané pri uzavretí smluvy niektorou stranou vopred, hľadí sa ako na splátku.

Zodpovednosť za vady.

§ 225.

Kto prenechá inému vec za odplatu, zodpovedá za to, že vec v čase plnenia má vlast-

nosti výslovne vymienené a aké obyčajne máva, že ju možno upotrebiť podľa povahy a účelu smluvy alebo podľa toho, čo strany dojednaly, a že je bez právnych závad.

§ 226.

(1) Ak ide o vady zjavné alebo o také zá- vady, ktoré možno poznať z knihy pozemko- vej alebo železničnej, nemožno uplatňovať nárok zo zodpovednosti za vady, okrem ak vady boli zatajené alebo ak scudziteľ vý- slovne ubezpečil, že vec je bez akýchkoľvek väd a závad.

(2) Za dlžoby na veci viaznúce je zodpo- vedný scudziteľ.

§ 227.

Nároku zo zodpovednosti za vady možno sa vopred vzdať len písomne.

§ 228.

Ak sa prenehajú veci, ako stoja a ležia (úhrnkom), nezodpovedá scudziteľ za ich vady, okrem ak veci nemajú vlastnosť, o kto- rej scudziteľ ubezpečil, že ju majú, alebo ktorú si nadobúdateľ výslovne vymienil.

§ 229.

Znášať zodpovednosť za vady, ktoré sa vy- skytnú do určeného času, môže sa scudziteľ zaviazat' len písomne.

§ 230.

Ak chce nadobúdateľ uplatňovať nárok zo zodpovednosti za vady, pretože si tretia osoba robí nárok na vec, má to bez zbytoč- ného odkladu oznámiť svojmu predchodcovi. Ak tak neurobí, nestratí síce svoj nárok zo zodpovednosti za vady, ale jeho predchodca môže proti nemu použiť všetky námietky, ktoré neboli použité proti tretej osobe.

§ 231.

Nadobúdateľ môže uplatňovať nárok zo zodpovednosti za vady len vtedy, ak scudzi- teľovi oznámi vady bez zbytočného odkladu po tom, keď mal možnosť vec prezrieť. Ak tak neurobí, platí, že nemá námietky.

§ 232.

(1) Ale ak ide o vady, ktoré nemohol na- dobúdateľ zistiť pri obvyklej pozornosti alebo ktoré scudziteľ zatajil, treba ich oznámiť naj- neskôr v lehotách určených na podanie žaloby zo zodpovednosti za vady (§ 235).

(2) Ak ide o veci scudzené so zárukou do určeného času (§ 229), treba vady oznámiť bez zbytočného odkladu po ich zistení.

§ 233.

(1) Len čo nadobúdateľ zistí vadu prevzatú veci, je povinný vec uschovať po primeraní čas, ktorý určí scudziteľovi na preskúmanie väd.

(2) Ak ide o vec podliehajúcu rýchlejšej skaze, môže ju, upozorniac scudziteľa, bez meškania dať predať na verejnej dražbe.

§ 234.

(1) Osobitné predpisy môžu ustanoviť, kedy sa predpokladá, že zviera bolo už v čase plnenia vadné (choré), ak sa objavia niektoré vady do určitého času.

(2) Takých predpisov môže sa však nadobúdateľ dovoliavať len vtedy, ak vadu bez zbytočného odkladu oznámi scudziteľovi alebo, ak nie je scudziteľ prítomný, miestnemu národnému výboru alebo ak dá zviera prezrieť znalcom alebo požiada súd o zabezpečenie dôkazu.

§ 235.

(1) Nárok zo zodpovednosti za vady musí sa uplatniť na súde, ak ide o nehnuteľné veci, do jedného roku, ak ide o veci hnutel'né, do šiestich mesiacov, a ak ide o vady zvierat, do šiestich týždňov. Ale ak ide o podvod scudziteľa, predlžujú sa uvedené lehoty, ak nejde o vady zvierat, na čas troch rokov.

(2) Lehota sa začína, len čo nadobúdateľ mal možnosť vec prezrieť, prípadne preskúšať, a ak ide o zodpovednosť za vady zvierat, pri ktorých platí určitý čas pre domnienku vadnosti, uplynutím tohto času. Ak ide o zodpovednosť preto, že tretia osoba vznikla na vec nárok, začína sa lehota, len čo sa nadobúdateľ dozvedel o nároku. Ak ide o veci scudzené so zárukou, začína sa táto lehota, len čo uplynie záručná doba (§ 229).

§ 236.

Námietkou môže nadobúdateľ uplatniť nárok zo zodpovednosti za vady aj neskôr, keď v lehote pre žalobu oznámi vady scudziteľovi.

§ 237.

(1) Ak nemožno vadu odstrániť a ak nemožno pre ňu vec používať dohodnutým spôsobom alebo riadne, je nadobúdateľ oprávnený domáhať sa zrušenia smluvy. Inak sa môže nadobúdateľ domáhať buď primeranej sľavy z odplaty alebo opravy alebo doplnenia toho, čo chýba. Na nepatrné sníženie ceny sa neprihliada.

(2) Ak to vyžaduje potreba splnenia jednotného hospodárskeho plánu, môže sa nadobúdateľ v prípade, že ide o odstrániteľnú

vadu, domáhať zrušenia smluvy alebo dodania veci náležitej akosti, alebo môže sám dať vadu opraviť na účet scudziteľa.

§ 238.

Uplatnenie nároku zo zodpovednosti za vady nevyklučuje nárok na náhradu škody, ktorá z vady vznikla.

Práva a záväzky spoločné:

1. niekoľkým dlžníkom;

§ 239.

Ak je niekoľko dlžníkov zaviazaných na to isté plnenie, sú všetci zaviazaní rukou spoločnou a nerozdielnou a veriteľ môže požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek z nich, pokiaľ smluva alebo zákon neustanovujú inak alebo pokiaľ z povahy záväzku nevyplýva, že môže byť splnený len spoločnou činnosťou všetkých.

§ 240.

Vo vzájomnom pomere sú spoludlžníci zaviazaní rovnakým dielom, ak nie je inak ustanovené; pokiaľ nemôže niektorý zo spoludlžníkov splniť svoj záväzok, rozdelí sa naň pripadajúci podiel rovnakým dielom na ostatných.

§ 241.

(1) Spoludlžník, proti ktorému bol uplatnený celý nárok, môže sa domáhať od ostatných, aby ho oslobodili od podielov dlžoby na nich pripadajúcich. Práva veriteľa tým nie sú dotknuté.

(2) Ak splnil spoludlžník záväzok, môže od ostatných požadovať náhradu podielov dlžoby na nich pripadajúcich.

§ 242.

Predchádzajúce ustanovenia platia obdobne, ak bol proti jednému spoludlžníkovi uplatnený nárok, aby plnil viac než podiel naň pripadajúci, alebo ak plnil viac, než naň pripadá.

§ 243.

Ak nemôže veriteľ požadovať celé plnenie od ktoréhokoľvek dlžníka zaviazaného na to isté plnenie, zodpovedá každý zaviazaný samostatne len svojím podielom, a ak nie sú podiely určené, rovnakým dielom.

2. niekoľkým veriteľom.

§ 244.

Ak je niekto zaviazaný na to isté deliteľné plnenie niekoľkým veriteľom, môže každý veriteľ požadovať iba svoj podiel; v pochyb-

nostiach sa predpokladá, že podiely spoluveriteľov sú rovnaké.

§ 245.

(1) Ak je dlžník zaviazaný na to isté plnenie niekoľkým veriteľom a ak bolo dojednané, že ktorýkoľvek z veriteľov môže žiadať celé plnenie, je dlžník povinný plniť celok tomu, ktorý o plnenie požiada prvý.

(2) Ak splnil dlžník celý záväzok jednému zo spoluveriteľov, nemôžu už ostatní od neho nič požadovať.

§ 246.

Ak je plnenie nedeliteľné, nie je dlžník povinný plniť jednému zo svojich spoluveriteľov, dokiaľ nedostane zábezpeku (§§ 295, 296); inak, ak sa nedohodnú všetci veritelia, môže to, čo je dlžný, uložiť do súdnej úschovy (§§ 316, 317).

§ 247.

(1) Či spoluveriteľ, ktorý dostal splnenie nedeliteľné alebo celé splnenie, ktoré mohol žiadať ktorýkoľvek zo spoluveriteľov, je ostatným spoluveriteľom ničím povinný a čím je povinný, rozhodne sa podľa pomeru medzi spoluveriteľmi.

(2) Obdobne platí, ak spoluveriteľ dostal viac, než naň pripadá.

Z á v ä z k y z o s m l u v v p r o s p e c h t r e t i e h o.

§ 248.

Zo smluvy v prospech tretej osoby môže žiadať splnenie, ak nie je inak dohodnuté, nielen druhá strana, ale aj táto tretia osoba. Námietky zo smluvy má dlžník aj proti tejto tretej osobe.

§ 249.

Dokiaľ tretia osoba neprejavila voči dlžníkovi úmysel žiadať plnenie zo smluvy, môžu smluvné strany, ak nie je smluvou inak ustanovené, smluvu zrušiť alebo zmeniť.

§ 250.

Ak sa tretia osoba vzdá svojho nároku, môže žiadať plnenie, ak to neodporuje smyslu smluvy, druhá strana pre seba.

DVANÁSTA HLAVA.

ZMENY V OBSAHU ZÁVÄZKOV.

§ 251.

1. úradným opatrením;

Ak to vyžadujú potreby hospodárskeho plánovania, môžu orgány na to príslušné zmeniť

záväzky z právnych pomerov dôležitých pre splnenie jednotného hospodárskeho plánu.

2. dlžníkovým meškaním;

§ 252.

Dlžník je v meškaní, ak nesplní záväzok včas a riadne.

§ 253.

(1) Od dlžníka, ktorý meškanie zaviniť, môže veriteľ okrem splnenia žiadať aj náhradu škody meškaním vzniknutej. Ak ide o dlžobu peňažnú, môže veriteľ náhradu škody žiadať, len pokiaľ nie je zaokrytá úrokmi z omeškania.

(2) Pri odplatných smluvách môže veriteľ tiež ustanoviť primeranú dodatočnú lehotu na splnenie s tým, že pre prípad jej márneho uplynutia od smluvy odstupuje.

§ 254.

Ak je pri odplatných smluvách presne ustanovené, kedy alebo dokedy treba splniť smluvu, a to tak, že inak môže jedna zo strán od smluvy odstúpiť, musí to strana na odstúpenie oprávnená, ak chce trvať na splnení, oznámiť po uplynutí lehoty bez zbytočného odkladu druhej strane; ak tak neurobí, nemôže už neskôr trvať na splnení. To isté platí, ak možno z povahy smluvy alebo z účelu plnenia, ktorý je dlžníkovi známy, usúdiť, že príjemca nemá záujem na oneskorenom splnení, alebo ak sa dlžník oneskorí s plnením čiastočným, na plneniach ešte zvyšujúcich.

§ 255.

Dlžník, ktorý je v meškaní so splnením záväzku peňažného, je povinný zaplatiť zákonné úroky z omeškania, ak neboli dojednané úroky nižšie. Výšku zákonných úrokov upravuje osobitný predpis.

§ 256.

Ak je plnenie deliteľné a dlžník mešká s časťou plnenia, môže veriteľ odstúpiť buď čo do jednotlivých alebo všetkých ešte dlhovaných častí, keď možno z povahy smluvy alebo z účelu plnenia, dlžníkovi známeho, usúdiť, že veriteľ nemôže mať záujem na plnení zvyšujúcom.

§ 257.

Odstúpenie od smluvy sa nedotýka nárokov na náhradu škody vzniknutej nesplnením.

§ 258.

Dlžník, ktorý je v meškaní, zodpovedá aj za náhodilú skazu veci, okrem ak by vec podľa hla skaze aj pri včasnom splnení.

3. veriteľovým meškaním;

§ 259.

Veriteľ je v meškaní, ak neprijal plnenie riadne ponúknuté alebo neposkytol v čase plnenia potrebné spolupôsobenie na splnenie záväzku. V týchto prípadoch je veriteľ najmä povinný nahradiť dlžníkovi náklady, ktoré z toho vznikly. Ďalej naň prechádza nebezpečenstvo náhodilej skazy veci. Okrem toho je dlžník oprávnený požadovať od veriteľa náhradu iných škôd spôsobených meškaním, ak možno veriteľovi pričítať vinu.

§ 260.

Za čas veriteľovho meškania nie je dlžník povinný platiť úroky.

§ 261.

4. zavinenou nemožnosťou splnenia.

Ak dlžník zaviniť nemožnosť splnenia, záväzok zaniká a veriteľ je oprávnený požadovať náhradu škody nespĺnením vzniknutej. Ak zaviniť dlžník nemožnosť len časti plnenia, zaniká záväzok len čo do tejto časti a veriteľ môže odstúpiť od zmluvy čo do zvyšujúceho plnenia bez ujmy nároku na náhradu škody, keď možno z povahy zmluvy alebo z účelu splnenia, dlžníkovi známeho, usúdiť, že veriteľ nemôže mať záujem na plnení zvyšujúcom.

TRINÁSTA HLAVA.**ZMENA V OSOBE VERITEĽA
ALEBO DLŽNÍKA.****Postúpenie pohľadávky.**

§ 262.

(1) Veriteľ môže smluvou postúpiť pohľadávku inej osobe.

(2) Pre platnosť postúpenia sa vyžaduje platný právny dôvod. Ak je postupiteľom alebo postupníkom socialistická právnická osoba, predpokladá sa, že tu taký dôvod je.

§ 263.

Postúpiť nemožno pohľadávky, obsah ktorých by sa zmenou veriteľa zmenil alebo ktoré zanikajú najneskôr smrťou veriteľa; postúpiť nemožno ani pohľadávky, pokiaľ ich nemožno zexekvovať, ani pohľadávky, postúpenie ktorých odporuje dohode s dlžníkom.

§ 264.

S postúpenou pohľadávkou prechádza všetko jej príslušenstvo a všetky práva s ňou spo-

jené. Postupiteľ je povinný vydať postupníkovi a naň previesť všetky právne pomôcky a zabezpečovacie prostriedky, ktoré má.

§ 265.

(1) Dokiaľ dlžník nevie o postúpení, môže pohľadávku vyrovnat' s pôvodným veriteľom.

(2) Postupiteľ môže pohľadávku vymáhať sám v prospech postupníka, ak s tým súhlasí postupník a ak ju sám nevymáha.

§ 266.

Námietky proti pohľadávke, ktoré mal dlžník v čase postúpenia, zostávajú mu zachované aj po postúpení; svoje vzájomné pohľadávky môže namietat', aj keď v čase postúpenia ešte neboli sročné.

§ 267.

Ak bola pohľadávka postúpená za odplatu, zodpovedá postupiteľ postupníkovi za to, že v čase postúpenia trvala a bola vymožitelná, a to len do výšky prijatej odplaty s úrokmi a trovami spojenými s bezvýsledným vymáhaním.

Prevzatie dlžoby.

§ 268.

(1) Kto sa dohodne s dlžníkom, že prejíma jeho dlžobu, nastúpi ako dlžník na jeho miesto, ak na to prívoli veriteľ. Prívolenie veriteľa možno dať buď pôvodnému dlžníkovi alebo prejímateľovi dlžoby.

(2) Kto bez dohody s dlžníkom prevezme dlžobu smluvou s veriteľom, stane sa dlžníkom popri pôvodnom dlžníkovi a nie na jeho mieste.

§ 269.

Prejav nového dlžníka o prevzatí dlžoby sa musí stať písomne.

§ 270.

Obsah záväzku sa prevzatím dlžoby nemení, avšak zabezpečenia dlžoby poskytnuté tretími osobami trvajú len vtedy, keď tieto osoby prívolia k výmene dlžníka.

§ 271.

Ak prevezme pri scudzení nehnuteľnosti nadobúdateľ záložné právo na nej viaznúce, predpokladá sa, že prevzal dlžobu, aj keď o tom nebol daný písomný prejav; scudziteľ môže, len čo je vlastníctvo prevedené, vyzvať veriteľa písomne, aby zaň prijal nového dlžní-

ka. Ak sa privolenie neodoprie do šiestich mesiacov, platí za dané; na to treba vo výzve výslovne upozorniť.

§ 272.

(1) Ak prevezme niekto smluvou imanie alebo podnik, je zaviazaný popri pôvodnom dlžníkovi, aj keď to neprejaví písomne, čo do dlžôb, ktoré patria k imaniu alebo k podniku a o ktorých pri uzavretí smluvy vedel alebo vedieť musel. Nadobúdateľ zodpovedá len do výšky ceny nadobudnutého majetku.

(2) Dohovory medzi scudziteľom a nadobúdateľom, ktoré sa tomu priečia a ktoré by boli na ujmu veriteľov, nemajú proti nim právne následky.

§ 273.

Ak prevezme smluvou imanie alebo podnik osoba scudziteľovi blízka (§ 17 ods. 2), je zaviazaná popri scudziteľovi aj bez písomného prejavu čo do dlžôb, ktoré patria k imaniu alebo k podniku bez obmedzenia na cenu majetku, okrem ak o nich pri prevzatí nevedela, ani vedieť nemusela.

§ 274.

Kto sa s dlžníkom dohodne, že obstará splnenie jeho veriteľovi, zodpovedá dlžníkovi za to, že nebude musieť splniť. Veriteľovi z toho priame právo nevznikne.

Poukážka.

§ 275.

Poukážkou sa zmocňuje poukazník vybrať splnenie u poukázanca a poukázanec sa zmocňuje, aby mu splnil na účet poukazcu. Priamy nárok nadobudne poukazník proti poukázancovi len vtedy, keď dostane prejav poukázanca, že poukážku prijíma.

§ 276.

(1) Pokiaľ je poukázanec to, čo má plniť, už poukazcovi dlžný, je voči nemu povinný poukážke vyhovieť. Jeho záväzok zanikne, ak nie je inak dohodnuté, len tým, že splní podľa poukážky poukazníkovi. Ak sa má poukážkou splniť dlžoba poukazcu u poukazníka, ktorý na to privolil, je poukazník povinný poukázanca vyzvať, aby plnil.

(2) Ak nechce poukazník použiť poukážku alebo ak odopiera poukázanec poukážku prijať alebo podľa nej plniť, je poukazník povinný oznámiť to bez zbytočného odkladu poukazcovi.

§ 277.

Ak prijme poukázanec poukážku voči poukazníkovi, môže mu robiť len také námietky, ktoré sa týkajú platnosti prijatia alebo ktoré vyplývajú z obsahu poukážky alebo z jeho vlastných vzťahov k poukazníkovi.

§ 278.

(1) Dokiaľ poukázanec ešte neprijal poukážku voči poukazníkovi, môže ju poukazca odvolať.

(2) Ak nie je medzi poukazcom a poukázancom iný právny dôvod, platia o právnom pomere medzi oboma ustanovenia o príkaznej smluve; avšak poukážka nezanikne smrťou poukazcu alebo poukázanca. Či a pokiaľ zrušenie poukážky pôsobí aj proti poukazníkovi, spravuje sa právnym pomerom medzi ním a poukazcom.

§ 279.

Premĺčanie nároku poukazníka voči poukázancovi sa začína, len čo poukazník dostane prejav o prijatí poukážky.

Poukážka na cenné papiere.

§ 280.

Peňažný ústav môže vystaviť na tretiu osobu alebo na seba písomnú poukážku, znějucu na plnenie cenných papierov, bez toho že by v nej uviedol dôvod záväzku.

§ 281.

(1) Ak znie taká poukážka na rad, môže byť prevedená rubopisom.

(2) Rubopisom prechádzajú všetky práva z poukážky na osobu z rubopisu oprávnenú.

§ 282.

(1) Kto poukážku vystavenú peňažným ústavom prijme, je povinný plniť tomu, v prospech koho bola vystavená alebo na koho bola prevedená.

(2) Osoba z poukážky zaviazaná je povinná plniť, len ak sa jej vydá kvitovaná poukážka. Proti osobe z poukážky rubopisom oprávnenej môže robiť len také námietky, ktoré vyplývajú z obsahu poukážky alebo z vlastných vzťahov k oprávnenému.

§ 283.

O náležitostiach prijatia a rubopisu, ako aj o tom, kto je z rubopisu oprávnený a ako toto oprávnenie preukazuje, platia ustanovenia o zmenke. Podľa týchto ustanovení sa tiež posúdi, od koho môže požadovať poukážku ten, kto o ňu prišiel.

STRNÁSTA HLAVA.

ZABEZPEČENIE ZÁVÄZKOV.

Smluvná pokuta.

§ 284.

(1) Ak strany dojednávajú pre prípad nesplnenia zmluvy namiesto náhrady škody smluvnú pokutu a ak bude smluvná povinnosť dlžníkovou vinou porušená, môže veriteľ požadovať buď splnenie smluvných povinností alebo smluvnú pokutu. Ak je smluvná pokuta dojednaná pre prípad nedodržania času alebo miesta splnenia, možno ju žiadať popri dodržaní ostatných smluvných povinností, okrem ak veriteľ prijme splnenie bez výhrady.

(2) Na smluvnú pokutu sa možno zaviazat len písomne a len v peniazoch.

§ 285.

Dojednaním smluvnej pokuty nevzniká dlžníkovi právo oslobodiť sa od smluvnej povinnosti zaplatením smluvnej pokuty.

§ 286.

Neprimerane vysokú smluvnú pokutu môže súd primerane znížiť, prihliadajúc na význam riadneho splnenia zmluvy; práva domáhať sa zníženia nemožno sa vopred vzdať.

§ 287.

Ak ide o hospodársku zmluvu (§ 212 ods. 1), použijú sa predchádzajúce ustanovenia, len pokiaľ nebolo dojednané inak.

Ručenie.

§ 288.

Kto sa zaručí veriteľovi písomným prejavom za splnenie cudzieho záväzku, stáva sa dlžníkovým ručiteľom a je veriteľovi zaviazaný, pokiaľ nie je dojednané nič iné, rovnako ako dlžník.

§ 289.

Veriteľ môže vymáhať splnenie od ručiteľa len vtedy, keď dlžník, hoci upomenutý, záväzok nespĺnil, okrem ak je dojednané inak.

§ 290.

Veriteľ je povinný na požiadanie podať ručiteľovi bez zbytočného odkladu zprávu o výške a zabezpečení dlžníkovho záväzku.

§ 291.

Ručiteľ má voči ostatným zaviazaným rovnaké práva ako spoludlžník.

§ 292.

Ručiteľ môže odoprieť splnenie veriteľovi pokiaľ, pokiaľ veriteľ zaviniť, že nemožno dosiahnuť uspokojenie od dlžníka.

§ 293.

Záložná smluva.

Pohľadávku možno zabezpečiť aj záložnou smluvou. Ako sa zabezpečuje pohľadávka založením veci alebo práva, je ustanovené v časti o vecných právach.

§ 294.

Zabezpečovacie postúpenie pohľadávok.

Pohľadávku možno zabezpečiť aj postúpením pohľadávok dlžníka alebo pohľadávok tretej osoby. Ustanovenia o neplatných dohovoroch pri záložnej smluve (§ 201) platia primerane aj tu.

Zábezpeka.

§ 295.

Záväzok dať zábezpeku možno splniť najmä zriadením záložného práva alebo spôsobilými ručiteľmi.

§ 296.

Nikto nie je povinný prijať vec alebo právo ako zábezpeku do čiastky vyššej, než koľko robia dve tretiny odhadnej ceny. Vklady v peňažných ústavoch a štátne cenné papiere sú spôsobilou zábezpekou do celej svojej výšky.

§ 297.

Uznanie dlžoby.

Ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoju dlžobu určenú čo do dôvodu a rozsahu, predpokladá sa, že dlžoba v čase uznania trvala. Pri premlčanej dlžobe má také uznanie tento právny následok, len keď ten, kto dlžobu uzná, o premlčaní vedel.

PÄTNÁSTA HLAVA.

ZÁNIK ZÁVÄZKOV.

§ 298.

1. úradným opatrením;

Ak to vyžadujú potreby hospodárskeho plánovania, môžu orgány na to príslušné zrušiť záväzky z právnych pomerov dôležitých pre splnenie jednotného hospodárskeho plánu.

2. splnením;

§ 299.

Závazok zaniká splnením.

Spôsob, miesto a čas splnenia.

§ 300.

Veriteľ nesmie odmietnuť čiastočné plnenie záväzku, ponúknuté mu dlžníkom, pokiaľ neodporuje povahe záväzku alebo dohode strán.

§ 301.

(1) Ak sa majú splniť veriteľovi rôzne záväzky alebo rôzne položky toho istého záväzku a plnenie nepostačuje na ich vyrovnanie, je vyrovnané to, o čom dlžník pri plnení prejaví, že to chce splniť.

(2) Inak sa plnenie započíta najprv na úroky, potom na iné vedľajšie pohľadávky veriteľa a len potom na istinu. Z niekoľkých istín sa vyrovná najprv tá, na ktorú bol dlžník najskôr upomenutý alebo ktorá sa stala najskôr sročnou, po nej tá, ktorá dlžníka najviac zaťažuje a z niekoľkých istín rovnako obťažných istina nezabezpečená alebo menej zabezpečená.

§ 302.

Splnenie sa musí stať na mieste, ktoré je určené dohodou strán alebo ktoré vyplýva z povahy právneho úkonu alebo z účelu plnenia. Ak nemožno miesto splnenia takto zistiť, je dlžník povinný plniť v mieste, kde mal v čase vzniku záväzku svoje bydlisko (sídlo) alebo svoj závod, z prevádzky ktorého záväzok vznikol. Miera a váha sa určujú miestom splnenia.

§ 303.

Peňažné plnenie je dlžník v pochybnostiach povinný dodať na svoje nebezpečenstvo a trovy veriteľovi do jeho bydliska (sídla) alebo závodu. Ak sa po vzniku pohľadávky toto miesto zmení, znáša veriteľ zvýšenie nebezpečenstva a trov, ktoré tým nastalo.

§ 304.

(1) Vo všetkých prípadoch, v ktorých je určený deň sročnosti pohľadávky, treba usúdiť z povahy právneho úkonu a úmyslu strán, či je určený na prospech oboch alebo len na prospech jednej z nich.

(2) Ak má dlžník právo splniť svoj záväzok predom dňom sročnosti, nie je oprávnený bez svolenia veriteľa sraziť si čiastku zodpovedajúcu úrokom za medzidobie (diskont).

§ 305.

Ak je dlžníkovi ponechané na vôľu, aby plnil, až bude chcieť alebo môcť, určí súd, ak o to požiada veriteľ, čas plnenia podľa zásad slušnosti.

§ 306.

Ak nie je čas splnenia inak určený, môže veriteľ požadovať splnenie ihneď. Dlžníkovu povinnosť splniť nastane vtedy dňom nasledujúcim po tom, keď bol o splnenie požiadany.

§ 307.

(1) Dávky na úhradu osobných potrieb sú sročné vždy aspoň na mesiac vopred.

(2) To isté platí o sročnosti dôchodku, ak nie je dojednané inak.

Splniť a príjemca splnenia.

§ 308.

Veriteľ musí prijať plnenie od osoby rozdielnej od dlžníka, ak táto osoba ručí za dlžníka osobne alebo určitými majetkovými kusmi. Splnením vstupuje táto osoba do práva uspokojeného veriteľa a je oprávnená domáhať sa od dlžníka náhrady splnenej dlžoby. Uspokojený veriteľ je povinný vydať jej a na ňu previesť všetky právne pomôcky a zabezpečovacie prostriedky, ktoré má.

§ 309.

Ak ponúkne tretia osoba, ktorá neručí za záväzok, plnenie po dohode s dlžníkom, musí veriteľ plnenie prijať a je povinný splniťovi, ak o to žiada najneskôr pri splnení, pustiť svoje práva proti dlžníkovi. Nezodpovedá však okrem prípadu podvodu za to, že záväzok trvá a je vymožiteľný.

§ 310.

Ak dlžník splní osobe, ktorá predloží potvrdenku veriteľa, vyrovná záväzok, okrem ak vedel, že táto osoba nie je oprávnená splnenie prijať.

§ 311.

Ak niekto splní záväzok veriteľovi, hoci vie, že veriteľovi neprislúcha správa jeho imania, je povinný splniť záväzok znovu potiaľ, pokiaľ toho, čo bolo splnené, už niet alebo pokiaľ to nedostal oprávnený príjemca.

Potvrdenie o splnení.

§ 312.

Kto splnil záväzok, je oprávnený žiadať od príjemcu potvrdenku (kvitanciu) o tom, že

záväzok splnil. Ak ho plní dlžník po čiastkách, je veriteľ povinný vydať mu na jeho žiadosť potvrdenku o čiastočnom plnení. Náklady potvrdenky, ak nie je dojednané nič iné, znáša dlžník.

§ 313.

Ak nechce veriteľ potvrdenku vydať, môže dlžník odoprieť splnenie; veriteľ sa posudzuje tak, ako by bol v meškaní.

§ 314.

Ak je vydaná potvrdenka na istinu, predpokladá sa, že byly zaplatené aj úroky.

§ 315.

Ak je medzi stranami obvyklé, že sa čas od času robí vyúčtovanie, predpokladá sa, že ten, kto má potvrdenku o zaplatení dlžoby z času neskoršieho, má vyrovnané aj dlžoby staršie.

3. uložením do súdnej úschovy;

§ 316.

Ak nemožno záväzok splniť z dôležitého dôvodu, najmä ak je veriteľ neznámy, neprítomný alebo ak je v meškaní, je dlžník alebo ten, kto má zaň plniť, oprávnený uložiť dlhovanú vec do súdnej úschovy.

§ 317.

Uloženie, ktoré sa stalo podľa práva, oslobodzuje dlžníka od záväzku a nebezpečenstvo náhodilej skazy uloženej veci prechádza na veriteľa.

4. dohodou strán:

a) zriadením nového záväzku;

§ 318.

(1) Záväzok zaniká tým, že sa dohodou veriteľa a dlžníka nahradí záväzkom iným.

(2) Pre platnosť takej dohody sa vyžaduje, aby pôvodný záväzok bol záväzok platný a žalovateľný. Neprekáza však, ak je premlčaný; v tomto prípade musí byť prejav dlžníka písomný.

§ 319.

V pochybnostiach sa nepovažuje doterajší záväzok za zaniknutý, pokiaľ s novým môže obstať.

§ 320.

Ručiteľské, záložné a iné práva spojené so zaniknutým záväzkom pri takej dohode zanikajú, ak sa účastníci nedohodnú inak.

b) pokonávkou;

§ 321.

Doterajší záväzok možno nahradiť novým tým, že si strany dohodou upraví práva medzi nimi dosiaľ sporné alebo pochybné.

§ 322.

Omyl v tom, čo bolo medzi stranami sporné alebo pochybné, neprekáza platnosti pokonávky, okrem ak omyl vyvolala niektorá strana lešťou. Ani vtedy, ak je zo skutočností, ktoré vyšly novo najavo, zrejme, že tá alebo oná strana žiadne právo nemala, nestráca platnosť pokonávka urobená dobromyseľne.

§ 323.

Pokonávka, ktorou sa majú medzi stranami upraviť všetky nároky, nedotýka sa nároku, na ktorý strana nemohla pomýšľať.

§ 324.

Ručitelia, ktorí zabezpečujú pôvodné sporné alebo pochybné práva, zabezpečujú aj záväzok z pokonávky; to isté platí o zálohoch. A však ručiteľ a záložca, ktorý je osobou od dlžníka rozdielnou, môžu, ak nepristúpili na pokonávku, namietať veriteľovi všetko, čo by mohli namietať proti pohľadávke, keby pokonávka nebola.

§ 325.

c) odpustením dlžoby;

Veriteľ môže dlžníkovi odpustiť dlžobu smluvou s ním uzavretou; prejav veriteľa sa musí stať písomne.

5. započítaním;

§ 326.

Vzájomné pohľadávky smerujúce na plnenie rovnakého druhu zrušujú sa započítaním, pokiaľ sa vzájomne kryjú, keď niektorá z oboch strán, hoci aj proti vôli druhej strany, urobí prejav smerujúci na započítanie. Zrušenie pohľadávok nastane potom chvíľou, keď sa započítateľné pohľadávky stretnú.

§ 327.

Na započítanie sa nehodia pohľadávky premlčané, neplatné pre nedostatok formy alebo vôbec nežalovateľné.

§ 328.

Proti sročnej pohľadávke nemožno započítať pohľadávku nesročnú.

§ 329.

Proti pohľadávkam na vrátenie vecí svoj-mocne alebo istive odňatých, vypožičaných, da-ných do uschovania alebo prenájatých alebo na peňažnú náhradu za ne nie je započítanie prípustné.

§ 330.

Proti pohľadávkam na úhradu osobných potrieb, proti pohľadávkam vylúčeným z exe-kúcie, ako aj proti pohľadávkam na náhradu škody spôsobenej na živote alebo na zdraví nie je započítanie prípustné.

§ 331.

Ak bola pohľadávka prevedená postupne na niekoľko osôb, môže dlžník síce započítať pohľadávku, ktorú mal v čase prvého prevodu proti prvému prevodcovi, ako aj svoju pohľa-dávku, ktorú má proti poslednému veriteľovi, nemôže však započítať svoju pohľadávku, ktorú má proti niektorému z prevodcov pro-stredných.

§ 332.

Ak sa strany dohodnú, možno započítaním vyrovnat akékoľvek vzájomné pohľadávky.

§ 333.

6. splynutím;

Ak splynie akýmkoľvek spôsobom právo so záväzkom v jednej osobe, zanikne právo aj záväzok, ak zákon neustanovuje inak.

§ 334.

7. nezavinenou nemožnosťou splnenia;

Ak nemožno splniť záväzok pre skutočnosť, za ktorú dlžník nezodpovedá, najmä ak dlho-vaná určitá vec takto podľahne skaze, závä-zok tým zanikne. Záväzky z bezdôvodného obohatenia tým nie sú dotknuté.

§ 335.

8. smrťou;

Záväzok zaniká smrťou dlžníka, ak mal plniť dlžník osobne, alebo smrťou veriteľa, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu. Záväzok na náhradu bolestného a na náhradu za zohyzdenie nezaniká smrťou oprávneného, ak oprávnený už nárok uplatnil.

§ 336.

9. uplynutím času.

(1) Záväzok zaniká, keď uplynie čas, na ktorý je obmedzený. Ak sa záväzky premi-

čujú, je ustanovené v časti o všeobecných ustanoveniach.

(2) Ak zanikne nárok na opakujúce sa plnenia sročné vopred, treba zaplatiť dávky predtým sročné; z poslednej dávky treba však zaplatiť len tú čiastku, ktorá pripadá na čas do konca mesiaca, v ktorom nárok za-nikol.

SESTNÁSTA HLAVA.

ZÁVÄZKY NA NÁHRADU ŠKODY.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú:

1. zavinením;

§ 337.

Kto úmyselne alebo z nedbanlivosti poškodí iného porušením záväzku alebo inej právnej povinnosti, je povinný škodu nahradiť.

§ 338.

(1) Za škodu zodpovedá aj ten, kto ju spô-sobí úmyselným úkonom proti zásadám sluš-nosti.

(2) Kto poškodí iného výkonom práva, je povinný nahradiť škodu vtedy, ak vykonal právo zámerne, aby ho poškodil.

§ 339.

Ak sa niekto uvedie svojou vinou do pre-chodnej duševnej poruchy, zodpovedá za škodu v tomto stave spôsobenú.

§ 340.

Ak zavinilo škodu niekoľko osôb, zodpove-dajú všetky rukou spoločnou a nerozdielnou. Medzi sebou si usporiadajú vec podľa povahy a miery zavinenia.

§ 341.

2. náhodou;

Za škodu spôsobenú náhodou zodpovedá ten, kto dá k náhode zo svojej viny podnet, najmä tým, že poruší predpis alebo zariade-nie, ktoré majú zabrániť náhodilým škodám.

§ 342.

3. v nutnej obrane;

Kto v nutnej obrane spôsobí škodu útoční-kovi, nie je za ňu zodpovedný.

§ 343.

4. v krajnej núdzi;

Kto v krajnej núdzi spôsobí škodu, aby od-vrátil od seba alebo od iných priamo hroziace

nebezpečenstvo, je povinný škodu nahradiť; túto povinnosť však nemožno uložiť osobe, ktorá poškodila alebo zničila vec ohrozujúcu bezpečnosť a sama toto nebezpečenstvo nevyvolala.

5. inými osobami;

§ 344.

Kto je zaviazaný niekomu niečo vykonať, zodpovedá mu za zavinenie svojho zákonného zástupcu a osôb, ktoré použije na splnenie svojho záväzku.

§ 345.

Kto použije osobu nezdatnú alebo, hoci o tom vie, osobu nebezpečnú na obstaranie svojich vecí, zodpovedá za škodu, ktorú tieto osoby vo svojom poslaní spôsobia.

§ 346.

Či a kto zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym postupom v úradnom výkone, ustanovujú osobitné zákony.

§ 347.

Ak spôsobí škodu osoba mladšia než päťnásťročná alebo osoba v duševnej poruche, nahradia ju tí, ktorí zanedbali náležitý dozor. Náhrady škody možno sa však domáhať aj od samých škodcov, ak mohli predvídať následky svojho konania; rovnako, ak je to spravodlivé so zreteľom na sociálne pomery škodcu a poškodeného.

§ 348.

Ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne.

§ 349.

Nahradiť škodu je povinná aj tretia osoba, ktorá zavinila krajnú núdzu alebo prechodnú duševnú poruchu škodcu.

§ 350.

6. vecou;

(1) Za škodu spôsobenú vecou (§ 23) zodpovedá ten, čia je vec alebo komu slúži, okrem ak sa riadne staral o jej opatrovanie alebo o dozor nad ňou.

(2) Tak zodpovedá najmä za škodu spôsobenú zvieratom jeho chovateľ a za škodu spôsobenú zrútením, pádom vecí alebo uvoľnením prírodnej sily užívateľ stavby alebo majiteľ bytú.

§ 351.

7. pri prevádzke zvlášť nebezpečnej;

(1) Pri prevádzke zvlášť nebezpečnej zodpovedá prevádzateľ za škodu vyvolanú takým pôsobením zdroja zvýšeného nebezpečenstva, ktorým sa navonok prejavuje nebezpečnosť prevádzky, okrem ak bola spôsobená neodvratiteľnou náhodou, ktorá nemá pôvod v prevádzke, alebo vlastným konaním poškodeného alebo neodvratiteľným konaním tretej osoby.

(2) Za tretiu osobu sa nepovažuje osoba zamestnaná alebo použitá v prevádzke; táto zodpovedá za škodu popri prevádzateľovi podľa svojho zavinenia.

§ 352.

8. pri nekalej súťaži v hospodárskom styku.

(1) Od toho, kto sa ocitne v hospodárskom styku v rozpore s dobrými mravmi súťaže konaním spôsobilým poškodiť súťažiteľa, môže sa každý súťažiiteľ, ktorý týmto konaním utrpel škodu alebo ktorému škoda priamo hrozí, domáhať, aby sa zdržal takeého konania a odstránil závadný stav, ktorý spôsobil. Kto vedel, že jeho konanie je spôsobilé poškodiť súťažiteľa, je povinný mu nahradiť spôsobenú škodu.

(2) Ak ide o konanie zamestnanca pri prevádzke podniku, možno sa zdržania a odstránenia závadného stavu domáhať aj od podniku.

§ 353.

Ochrana pred hroziacou škodou.

V prípadoch vážneho ohrozenia môže sa ohrozený domáhať, aby súd ohrozovateľovi zakázal konanie, ktoré by mohlo viesť ku škode, alebo aby mu uložil vykonať opatrenie na odvrátenie hroziacej škody. Tejto ochrany sa nemožno domáhať, ak ide o činnosť úradne schválenú.

Obsah a rozsah náhrady škody.

§ 354.

Škoda sa nahrádza uvedením do predošlého stavu, a ak to nie je dobre možné, v peniazoch. Nahrádza sa nielen škoda skutočná, ale aj to, čo poškodenému ušlo.

§ 355.

Pri ublížení na zdraví je škodca povinný nahradiť náklady liečenia, úslý a v budúcnosti uchádzajúci zárobok, ako aj primerané bolestné a odškodnenie za zohyzdenie, ktoré prekáža životnému uplatneniu poškodeného.

§ 356.

Ak nastala z poškodenia smrť, je škodca povinný nahradiť náklady liečenia a pohrebu tomu, kto ich vynaložil, a osobám odkázaným svojou výživou na usmrteného, čo im ušlo.

§ 357.

Ako náhrada zárobku alebo dávok na úhradu osobných potrieb v budúcnosti uchádzajúcich sa vymeria peňažný dôchodok.

§ 358.

V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd náhradu škody primerane snížiť; pritom prihliadne najmä na pomery strán, na význam škody a jej náhrady, na osobné vlastnosti škodcu, ako aj na povahu a mieru zavinenia. Náhradu škody nemožno takto snížiť, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne a nie v krajnej núdzi.

§ 359.

Postih.

Kto zodpovedá za škodu spôsobenú zavinením inej osoby, má voči nej postih.

SEDEMNÁSTA HLAVA.

ZÁVAZKY

Z BEZDÔVODNÉHO OBOHATENIA.

Plnenie bez právneho dôvodu.

§ 360.

Závazky z bezdôvodného obohatenia vznikajú plnením, pre ktoré nebol právny dôvod, alebo plnením, právny dôvod ktorého sa neuskutočnil alebo odpadol.

§ 361.

Kto bol takto bezdôvodne obohatený, je povinný vrátiť predmet plnenia s príslušenstvom alebo, ak to nie je dobre možné, najmä ak boli urobené výkony, nahradiť ich cenu. Okrem toho je povinný vrátiť úžitky od toho času, keď poznal bezdôvodnosť svojho obohatenia. Má však nárok na náhradu nákladov ako konajúci bez príkazu (§§ 443 a nasl.).

§ 362.

Nemožno však žiadať späť, čo sa plnilo pred srovnosťou platnej dlžoby alebo na dlžobu neplatnú iba pre nedostatok formy, na dlžobu premlčanú alebo nežalovateľnú, pokiaľ dlžobu neplnila osoba, ktorá sa na ňu nemôže sama zaviazat.

Upotrebenie veci pre iného.

§ 363.

Ak sa okrem prípadu konania bez príkazu upotrebila vec pre iného, môže sa od neho vlastník, ak nie je vrátenie veci dobre možné, domáhať jej ceny, akú mala v čase upotrebenia, aj keď zamýšľaný prospech nenastal alebo bol zmarený.

§ 364.

Ak bola vec obetovaná v spoločnej núdzi, aby sa odvrátila väčšia škoda, je každý, komu to prospelo, povinný dať vlastníčkovi pomernú náhradu.

§ 365.

Náklad urobený za iného.

(1) Kto urobí náklad za niekoho, kto ho mal podľa práva urobiť sám, je oprávnený domáhať sa náhrady.

(2) Náhrada však nepatrí tomu, kto urobil náklad proti vôli povinného, ktorý by ho bol sám riadne vynaložil.

OSEMNÁSTA HLAVA.

KÚPNA A ZÁMENNÁ SMLUVA.

Kúpna smluva.

§ 366.

Kúpnu smluvou sa predávajúci zaväzuje odovzdať kupujúcemu predmet kúpy a kupujúci sa zaväzuje ho odobrať a zaplatiť dojednanú cenu.

§ 367.

Ak bola v kúpnej smluve dojednaná bežná cena, rozumie sa tým cena v mieste a čase plnenia.

§ 368.

Ak nie je nič iné dojednané, prechádza na kupujúceho nebezpečenstvo náhodilej skazy a náhodilého zhoršenia predmetu kúpy, ako aj jeho úžitky zároveň s nadobudnutím vlastníctva (§ 111). Ak nadobudne kupujúci vlastníctvo skôr, než sa predmet kúpy odovzdá, má predávajúci až do odovzdania práva a povinnosti uschovateľa.

§ 369.

Ak nie je nič iné dojednané ani obvyklé, sú strany povinné plniť bez zbytočného odkladu. Predávajúci je oprávnený odovzdať predmet kúpy odprieť, ak mu kupujúci nezaplatí kúpnu cenu včas. Ak sa odosiela predmet kúpy na miesto splnenia alebo určenia, nie je kupujúci povinný zaplatiť kúpnu cenu, dokiaľ nemá možnosť si predmet prezrieť.

§ 370.

Ak mešká kupujúci s odobraním, môže predávajúci predmet kúpy uložiť na náklad kupujúceho vo verejnom skladišti alebo u iného vhodného uschovávateľa alebo ho môže po upozornení dať predať na účet kupujúceho na verejnej dražbe. Ak ide o vec podliehajúcu rýchlej skaze a ak nie je čas na upozornenie, upozornenie nie je potrebné.

§ 371.

Ak nie je nič iné dojednané, znáša náklady spojené s odovzdaním veci, najmä náklady zmerania, zváženia a zabalenia, predávajúci, náklady spojené s odobraním kupujúci; ak sa odosiela vec na miesto, ktoré nie je miestom splnenia, znáša náklady odoslania kupujúci.

§ 372.

Ak má predávajúci predmet kúpy odoslať na miesto splnenia alebo určenia, platí, pokiaľ nebolo dojednané inak, že vec bola odovzdaná v čase, keď bola odovzdaná na dopravu.

§ 373.

Tomu, kto kúpi budúce úžitky nejakej veci úhrnkom (§ 228) alebo nádej na neisté budúce úžitky, patria všetky úžitky riadne vyťažené. Znáša však stratu, ak bolo jeho očakávanie zmarené.

§ 374.

Výhrada vlastníctva.

Ak má vlastníctvo k predanej hnutelnej veci prejsť na kupujúceho až po zaplatení kúpnej ceny, musí byť táto výhrada dojednaná písomne. Ak zo smluvy nevyplýva nič iné, prechádza nebezpečenstvo náhodilej skazy a náhodilého zhoršenia na kupujúceho odovzdaním veci.

Predkupné právo a iné výhrady pri kúpnej smluve.

§ 375.

(1) Kto predá vec s výhradou, že mu ju kupujúci ponúkne na výkup, keby ju chcel predať, má predkupné právo.

(2) Také právo možno dojednať, aj keď sa vec nepredáva, ako aj pre prípad iného scudzenia veci než predajom.

§ 376.

Predkupné právo ukladá povinnosť len tomu, kto sľúbil vec ponúknuť na výkup. Ak má predkupné právo povahu vecného práva, pôsobí však aj proti jeho nástupcovi; podľa toho, či bola vec scudzená spôsobom, pre

ktorý bolo predkupné právo dohovorené, či iným spôsobom, môže sa oprávnený buď od nadobúdateľa domáhať, aby mu vec prenechal, alebo mu zostane predkupné právo zachované.

§ 377.

Predkupné právo neprechádza na dedičov oprávnenej osoby a nemožno ho previesť na inú osobu.

§ 378.

Ak nie je dojednaný čas, dokedy sa má výkup vykonať, musí oprávnená osoba vyplatiť hnutelnosti do ôsmich dní, nehnuteľnosti do tridsiatich dní po ponuke. Ak uplynie tento čas márne, predkupné právo zanikne. Ponuka sa deje ohlásením všetkých podmienok; pri nehnuteľnostiach písomne.

§ 379.

Kto je oprávnený vykúpiť vec, musí zaplatiť cenu ponúknutú niekým iným, ak nie je dojednané inak. Ak nemôže vec vykúpiť alebo ak nemôže splniť podmienky ponúknuté popri cene a ak ich nemožno vyrovnať ani odhadnou cenou, predkupné právo zanikne.

§ 380.

(1) Predkupné právo socialistickej právnickej osoby predchádza všetky ostatné predkupné práva.

(2) Predkupné právo nebráni nikdy, aby vec bola scudzená socialistickej právnickej osobe.

§ 381.

Vedľajšie dohovory, ktoré majú povahu podmienok a výhrad, pripúšťajúcich zánik právneho pomeru založeného kúpnu smluvou, nepôsobia proti socialistickým právnickým osobám, ani proti dedičom; zanikajú po desiatich rokoch.

§ 382.

Zá m e n n á s m l u v a.

Ustanovenia o kúpnej smluve treba primerane použiť aj na smluvu, ktorou si strany vymenujú vec za vec, a to tak, že každá zo strán sa považuje pri veci, ktorú výmenou dáva, za stranu predávajúcu a pri veci, ktorú výmenou prijíma, za stranu kupujúcu.

DEVÄTNÁSTA HLAVA.**DAROVACIA SMLUVA.**

§ 383.

Darovacou smluvou darca niečo bezodplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému ten dar alebo sľub prijíma.

§ 384.

Ak sa dar pri darovaní neodovzdá, je potrebné, aby sa darovacia smluva dojednala písomne.

§ 385.

Darovacia smluva je neplatná, pokiaľ sa má podľa nej plniť až po darovej smrti.

§ 386.

Darca môže darovaciu smluvu zrušiť, ak obdarovaný spácha úmyselný trestný čin proti darovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom.

DVADSIATA HLAVA.

NÁJOMNÁ SMLUVA.

Práva a povinnosti prenajímateľa a nájomníka.

§ 387.

Nájomnou smluvou prenecháva prenajímateľ za odplatu nájomníkovi vec, aby ju dočasne užíval alebo z nej bral úžitky.

§ 388.

Prenajímateľ je povinný odovzdať prenajatú vec nájomníkovi v stave spôsobilom na dohodnuté užívanie, a ak nebol spôsob užívania dohodnutý, na obvyklé užívanie a v tomto stave ju na svoj náklad udržiavať. Drobné opravy a obyčajné náklady spojené s užívaním však znáša nájomník.

§ 389.

Nájomník je oprávnený užívať najatú vec podľa smluvy, a pokiaľ o tom smluva nemá ustanovenie, primerane povahy a určenia veci. Rovnako sa posudzuje, či má nájomník povinnosť vec užívať a v akej miere.

§ 390.

(1) Nájomník je povinný ohlásiť prenajímateľovi bez zbytočného odkladu potrebu opráv, ktoré má vykonať prenajímateľ, ináč zodpovedá za škodu a nemôže žiadať o sľavu z nájomného ani odstúpiť od smluvy.

(2) Nájomník je povinný pripustiť tieto aj iné potrebné opravy.

§ 391.

Ak nájomník urobí na vec náklad, ktorý má urobiť prenajímateľ, prislúcha mu náhrada podľa ustanovení o konaní bez príkazu (§§ 443 a nasl.). Nárok na náhradu musí ohlásiť prenajímateľovi do tridsiatich dní po vykonanej práci a môže sa ho domáhať len do tridsiatich dní po vrátení veci; ináč nárok zanikne.

§ 392.

Podnájom.

(1) Ak smluva neustanovuje ináč, môže nájomník dať najatú vec do podnájomu.

(2) Ak dá nájomník vec do podnájomu protismluvne, prenajímateľ má právo odstúpiť od smluvy.

Nájomné.

§ 393.

Ak nie je dojednané alebo osobitnými predpismi ustanovené ináč, platí sa nájomné z poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov polročne pozadu 1. apríla a 1. októbra, pri ostatných nájmoch mesačne vopred.

§ 394.

(1) Na zabezpečenie nájomného má prenajímateľ nehnuteľnosti záložné právo k hnutel'ným veciam, ktoré sú na prenajatej veci a patria nájomníkovi alebo osobám, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti ako členovia jeho rodiny, okrem ak veci sú vylúčené z exekúcie.

(2) Záložné právo zanikne, ak sa veci odstránia prv, než budú exekučne opísané, okrem ak budú odstránené z úradného rozkazu a prenajímateľ ohlásí svoje práva na súde do ôsmich dní po výkone. Ak sa nájomník sťahuje alebo ak sa veci zavliekajú, hoci nájomné nie je zaplatené alebo zabezpečené, môže prenajímateľ zadržať veci na vlastné nebezpečenstvo, musí však do ôsmich dní žiadať o exekučné opísanie alebo veci vydať.

§ 395.

Nájomník nie je povinný platiť nájomné, pokiaľ pre mimoriadne udalosti alebo pre vady veci ním nezavinené nemohol najatú vec užívať spôsobom dohodnutým alebo ak spôsob užívania nebol dohodnutý, primerane povahy a určenia veci, alebo ak nemohol z uvedených príčin pri nájme poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov dosiahnuť žiaden výnos.

§ 396.

(1) Ak môže nájomník užívať najatú vec iba obmedzene alebo ak pri nájme poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov úžitky z veci klesly mimoriadnou udalosťou pod polovicu obyčajného výnosu, má nájomník nárok na pomernú sľavu z nájomného.

(2) Ak nájomník nemôže užívať vec iba pre prekážku, ktorá sa vyskytla na jeho strane, nemá nárok na odpustenie ani na sľavu z nájomného. Prenajímateľ si musí však započítať náklad, ktorý ušetril, a cenu výhod, ktoré mal z toho, že nájomník vec neužíval, alebo z toho, že vec bola užívaná ináč.

§ 397.

(1) Ak sa nájomník chce domáhať odpustenia alebo sľavy z nájomného, musí udalosť, ktorá zakladá jeho nárok, ohlásiť bez zbytočného odkladu prenajímateľovi; ináč jeho nárok zanikne.

(2) Nároku na odpustenie alebo na sľavu z nájomného nemožno sa vopred vzdať.

Skončenie nájmu.

§ 398.

(1) Nájom sa skončí uplynutím času, na ktorý bol dojednaný.

(2) Ak nájomník užíva vec aj po skončení nájmu a prenajímateľ do pätnástich dní proti tomu nezakročí na súde, obnovuje sa nájomná smluva za tých istých podmienok, za ktorých bola pôvodne dojednaná. Nájom dojednaný na čas dlhší než rok obnovuje sa vždy na rok, nájom dojednaný na kratší čas, na tento čas.

§ 399.

(1) Ak nájomník správne plní svoje záväzky zo smluvy, má prednostný nárok na uzavretie novej nájomnej smluvy.

(2) Tento nárok nemá, ak vedel pri uzavretí nájomnej smluvy, že vec je na ďalší čas prenajatá už inej osobe, alebo ak má byť novým nájomníkom osoba blízka prenajímateľovi (§ 17 ods. 2) alebo socialistická právnická osoba.

§ 400.

(1) Na zrušenie nájomnej smluvy dojednanej na neurčitý čas je potrebná výpoveď.

(2) Nájomnú smluvu možno vypovedať: pri nájmoch poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov na polroka, a to ku dňu 1. októbra; pri nájmoch iných nehnuteľností štvrťročne, najneskoršie pätnásteho dňa mesiaca januára, apríla, júla a októbra, a to ku koncu príslušného kalendárneho štvrťročia; pri nájmoch hnutelých vecí na mesiac kedykoľvek.

§ 401.

(1) Najaté miestnosti treba vypratať a odovzdať tak, aby vlastníkovi alebo novému nájomníkovi mohlo byť na jeho žiadosť poskytnuté primerané miesto, najmenej však polovica miestností, na slozenie jeho hnutelých vecí, a to pri nájmoch poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov 10. októbra, pri nájmoch iných nehnuteľností 10. januára, 10. apríla, 10. júla a 10. októbra.

(2) Vypratanie a odovzdanie nájomného predmetu musí sa skončiť pri nájmoch poľnohospodárskych alebo lesných pozemkov do 15. októbra, pri nájmoch iných nehnuteľností do 15. januára, 15. apríla, 15. júla a 15. októbra.

§ 402.

Ustanovenia o čase výpovede, vypratania a odovzdania platia iba vtedy, ak nie je smluvou alebo osobitnými predpismi ustanovené ináč.

§ 403.

(1) Nájomník je oprávnený odstúpiť od smluvy kedykoľvek, keď bola najatá vec odovzdaná v stave nespôsobilom buď na užívanie dojednané alebo obvyklé, alebo keď sa neskoršie bez nájomníkovej viny stane nespôsobilou na dojednané alebo obvyklé užívanie, keď sa stane neupotrebitelnou alebo keď mu bude odňatá taká časť veci, že by tým bol zmarený účel smluvy.

(2) Ak sú miestnosti najaté na obývanie alebo na to, aby sa v nich ľudia zdržovali, škodlivé zdraviu, má nájomník toto právo aj vtedy, keď pri uzavretí smluvy o tom vedel. Práva odstúpiť od smluvy nemožno sa tu vopred vzdať.

§ 404.

Prenajímateľ môže kedykoľvek odstúpiť od smluvy, ak nájomník, hoci dostal výstrahu, užíva najatú vec alebo trpí, aby sa vec užívala tak, že prenajímateľovi vzniká značná škoda, alebo ak nájomník, hoci bol upomenutý, nezaplatil dlžné nájomné ani do sročnosti ďalšieho nájomného a ak je tento čas kratší než tri mesiace, do troch mesiacov, alebo ak vzhľadom na úradný rozkaz treba najatú vec vypratať.

§ 405.

Skazou najatej veci nájomná smluva zaniká.

§ 406.

Po danej výpovedi alebo najviac v troch mesiacoch pred skončením nájmu je nájomník nehnuteľnej veci povinný, ak nie je dojednané ináč, až do času odovzdania dovoliť, aby ten, kto hodlá vec najatú, si ju prezrel v prítomnosti prenajímateľa alebo jeho zástupcu, a to tak, aby nájomník nebol prehlídkou zbytočne obťažovaný.

§ 407.

Keď sa nájom skončí, je nájomník povinný vrátiť najatú vec v stave, aký zodpovedá právu a povinnosti vec užívať, obyčajne teda v stave, v akom ju prevzal, so zreteľom na obvyklé opotrebenie.

§ 408.

(1) Ak bola najatá vec poškodená alebo zneužívaním opotrebená, zodpovedá nájomník aj za osoby, ktoré mali príležitosť vec po-

škodiť alebo zneužívať, pretože patria k jeho domácnosti alebo k podnikaniu; za náhodu však nezodpovedá.

(2) Náhrady možno sa domáhať len do šiestich mesiacov po vrátení najatej veci; ináč nárok zanikne.

§ 409.

Ak dôjde k zmene vlastníctva k nehnuteľnej veci, má len nájomník právo rozviazať nájomnú zmluvu riadnou výpoveďou, a to aj keď bola uzavretá na určitý čas; výpoveď však musí dať v najbližšom výpovednom období (§ 400). Pri zmene vlastníctva k hnuťelnej veci má právo zmluvu takto vypovedať aj nadobúdateľ.

DVADSIATA PRVÁ HLAVA.

VIPOŽIČANIE.

§ 410.

Smluvou o vypožičaní prenecháva požičiavateľ vec vypožičiateľovi na bezodplatné dočasné užívanie.

§ 411.

Vypožičiavateľ je oprávnený užívať vec spôsobom dohodnutým alebo primeraným povahe a určeniu veci.

§ 412.

(1) Vypožičiavateľ je povinný vec vrátiť v dohodnutom čase. Ak nebol čas na vrátenie dohodnutý, je povinný nemeškať s užívaním, aby mohol vec po splnení účelu bez zbytočného odkladu vrátiť.

(2) Ak nebol dohodnutý ani čas, po ktorý sa má vec užívať, ani účel, na ktorý sa má ona užívať, môže požičiavateľ žiadať vrátenie veci kedykoľvek.

§ 413.

Vypožičiavateľ má právo vec vrátiť predčasne; ak by však požičiavateľovi vznikly z predčasného vrátenia ťažkosti, nemôže sa tak stať proti jeho vôli.

§ 414.

Ak vypožičiavateľ užíva vec neoprávneným spôsobom, môže požičiavateľ žiadať, aby mu bola vec ihneď vrátená.

§ 415.

Ak bola vec poškodená, zničená alebo stratená, je vypožičiavateľ povinný nahradiť aj škodu náhodilú, ku ktorej dal zo svojej viny podnet, okrem ak by náhodilá škoda bola vec aj ináč postihla.

§ 416.

Vypožičiavateľ je oprávnený domáhať sa od požičiavateľa náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená vecou danou do užívania, ak požičiavateľ zatajil vypožičiavateľovi jej skryté vady.

§ 417.

Obyčajné náklady spojené s užívaním veci znáša vypožičiavateľ. Na vynaloženie mimoriadnych nákladov na zachovanie veci nemá nárok žiadna zo strán.

§ 418.

Vzájomných nárokov z vypožičania možno sa domáhať len do šiestich mesiacov po vrátení veci; ináč zaniknú.

DVADSIATA DRUHÁ HLAVA.

POŽIČKA.

§ 419.

Smluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peňiaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po čase veci rovnakého druhu.

§ 420.

Ak nie je čas na vrátenie dohodnutý, je dlžník povinný splniť dlžobu bez zbytočného odkladu, len čo je o to požiadany.

§ 421.

(1) Ak boly dojednané úroky, nesmú prevyšovať úroky platené z vkladov ústavmi ľudového peňažníctva.

(2) Pri nepeňažnej pôžičke možno ako úroky dojednať plnenie primeraného väčšieho množstva alebo vecí lepšej akosti, ale toho istého druhu.

DVADSIATA TRETIA HLAVA.

SMLUVA O ÚSCHOVE.

§ 422.

Smluvou o úschove preberá niekto hnuťelnú vec, aby ju opatroval.

§ 423.

(1) Uschovávateľ je povinný prevzatú vec opatrovať podľa dohody, a ak niet dohody o spôsobe úschovy, starostlivo opatrovať, najmä dať ju poistiť, pokiaľ je to obvyklé, a keď čas úschovy uplynie, prevzatú vec vrátiť spolu s tým, čo k nej pribudlo.

(2) Uschovávateľ je povinný vrátiť vec ukladateľovi na požiadanie aj skôr, než uplynie čas úschovy, ale sám nie je oprávnený vrátiť ju skôr, okrem ak ju nemôže pre nepredvídanú okolnosť bezpečne alebo bez vlastnej škody opatrovať.

§ 424.

Ak nie je dojednané ani z okolností zjavné, ako dlho má vec byť v úschove, môže ukladateľ kedykoľvek žiadať vrátenie veci a uschovávateľ ju kedykoľvek vrátiť.

§ 425.

Ak uschovávateľ použije alebo dá použiť inému prevzatú vec, ak ju dá bez svolenia ukladateľa alebo bez nevyhnutnej potreby niekomu inému do úschovy, alebo ak je v meškani s jej vrátením, zodpovedá aj za náhodilú škodu, okrem ak by táto škoda bola postihla uschovanú vec aj ináč.

§ 426.

Ukladateľ je povinný, ak nie je dojednané ináč, nahradiť uschovávateľovi podľa všeobecných predpisov škodu, ktorá mu vznikla z úschovy, ako aj náklad, ktorý uschovávateľ na vec urobil, aby splnil svoju povinnosť. Odmena za úschovu mu prislúcha, iba ak bola dohodnutá alebo keď to zodpovedá povolaniu uschovávateľa alebo zvyklostiam.

§ 427.

Vzájomných nárokov z úschovy možno sa domáhať len do šiestich mesiacov po vrátení veci; ináč zaniknú.

§ 428.

(1) Za veci, ktoré boli vnesené prijatými hosťami alebo pre nich, zodpovedá prevádzateľ ubytovacieho podniku ako uschovávateľ.

(2) Nezodpovedá však, keď škoda nie je zavinená ani ním, ani zamestnancami podniku, ani nie je spôsobená inými osobami, ktoré vošli do domu vzhľadom na jeho všeobecnú prístupnosť.

§ 429.

Vnesené sú veci, ktoré boli osobe zodpovednej za prevádzku podniku alebo niektorému z jeho zamestnancov odovzdané alebo prinesené na miesto nimi označené alebo na uloženie vecí určené.

§ 430.

Za skvosty a podobné drahocenné veci, peniaze a cenné papiere zodpovedá prevádza-

tel v takých prípadoch iba do sumy určenej osobitným predpisom, okrem ak ich prijal do úschovy poznajúc ich povahu, alebo ak škodu zaviniť sám alebo ak ju zaviniť osoby použité v prevádzke alebo patriace k domácnosti prevádzateľa.

§ 431.

Nárok na náhradu zanikne, ak poškodená osoba, len čo sa dozvie o škode, ju neohlási prevádzateľovi podniku bez zbytočného odkladu. To však neplatí, keď prevádzateľ veci prijme do úschovy.

§ 432.

Prevádzateľ má právo vnesené veci zdržať na zabezpečenie svojich pohľadávok, ktoré mu vznikly ubytovaním a stravovaním hosťa, hotovými výdavkami a úschovou vecí.

§ 433.

Ustanovenia o zodpovednosti prevádzateľa ubytovacieho podniku platia obdobne o prevádzateľoch podnikov so stajňami alebo garážami, čo do ustajnených zvierat, umiestnených vozidiel a vecí, ktoré sú obvykle na nich. To isté platí aj o prevádzateľoch iných podnikov, ústavov a zariadení, prevádzka ktorých so sebou pravidelne prináša odkladanie hnutelností, čo do vecí návštevníkmi odložených na mieste vyhradenom na ich uloženie, a ak niet takého miesta, aj čo do vecí, ktoré sa zpravidla vnášajú a odkladajú, keď boli uložené na inom obvyklom mieste.

DVADSIATA ŠTVRTÁ HLAVA.

PRÍKAZNÁ SMLUVA.

Povinnosti príkazníka.

§ 434.

Príkaznou smluvou zaväzuje sa príkazník pre príkazcu obstaráť nejakú vec alebo vykonať inú činnosť.

§ 435.

Príkazník je povinný konať pri plnení príkazu statočne a podľa svojich schopností a znalostí. Od príkazcových pokynov môže sa odchýliť iba vtedy, ak je to nevyhnutné v záujme príkazcu a ak nemôže včas dostať jeho súhlas; ináč zodpovedá za škodu.

§ 436.

Príkazník je povinný vykonať príkaz osobne. Ak sverí bez nevyhnutnej potreby vykonanie príkazu niekomu inému, zodpo-

vedá, ako by príkaz vykonal sám; ak však príkazca dovolil, aby si ustanovil zástupcu, alebo ak tento bol nevyhnutne potrebný, zodpovedá príkazník iba za zavinenie pri voľbe zástupcu.

§ 437.

Príkazník je povinný podať príkazcovi na jeho žiadosť všetky zprávy o postupe plnenia príkazu a previesť na príkazcu všetok úžitok z vykonaného príkazu; po vykonaní príkazu predloží príkazcovi vyúčtovanie.

Povinnosti príkazcu.

§ 438.

Príkazca je povinný, ak nie je ináč dojednané, poskytnúť príkazníkovi vopred na jeho žiadosť primerané prostriedky, nevyhnutné na splnenie príkazu, a nahradiť príkazníkovi potrebný a užitočný náklad, ktorý urobil pri vykonávaní príkazu, a to aj vtedy, keď výsledok nenastal.

§ 439.

(1) Príkazca je ďalej povinný nahradiť príkazníkovi okrem zavinenej škody aj tú škodu, ktorá vznikla v súvislosti s vykonávaním príkazu.

(2) Ak utrpí príkazník pri vykonávaní príkazu škodu iba náhodou, môže sa domáhať náhrady iba vtedy, ak sa zaviazal vykonať príkaz bezodplatne; nedostane však viac, než by mu prislúchalo ako obvyklá odmena, keby bola dojednaná.

§ 440.

(1) Príkazca je povinný poskytnúť príkazníkovi odmenu iba vtedy, ak je dohodnutá alebo obvyklá, najmä vzhľadom na povolanie príkazníka.

(2) Odmenu je príkazca povinný zaplatiť, aj keď výsledok nenastal, okrem ak nezdar konania bol spôsobený vinou príkazníka.

Zánik príkaznej smluvy.

§ 441.

Pre zánik príkaznej smluvy platia primerane ustanovenia o zániku plnomocenstva (§§ 69 až 72).

§ 442.

Ak zanikla príkazná smluva odvolaním, je príkazca povinný nahradiť príkazníkovi náklady, ktoré do odvolania mal, utrpenú škodu, a ak prislúcha príkazníkovi odmena, aj časť odmeny primeranú vykonanej práci. To platí aj vtedy, ak bolo dokončenie príkazného konania zmarené náhodou, ku ktorej príkazník nedal podnet.

DVADSIATA PIATA HLAVA.

KONANIE BEZ PRÍKAZU.

§ 443.

(1) Ak niekto obstará, hoci nie je na to oprávnený, cudziu vec, aby odvrátil hroziacu škodu, je ten, koho vec bola obstaraná, povinný nahradiť konajúcemu bez príkazu potrebný náklad, aj keď výsledok bez viny konajúceho nenastal.

(2) Ak však niekto zakročí z občianskej povinnosti, aby odvrátil významnú škodu, má proti tomu, vo veci koho konal, nárok na náhradu škody ako príkazník, pokiaľ mu škoda nebude nahradená ináč.

§ 444.

(1) Ak nejde o odvrátenie hroziacej škody, musí ten, kto chce obstarat vec iného, upovedomiť ho o tom a vyčakať jeho súhlas.

(2) Ak tak neurobí a ak ide o konanie v prospech iného, má konajúci bez príkazu nárok na náhradu nákladov, ktorými bol ten, v záujme koho konal, v čase skončenia konania obohatený.

§ 445.

(1) Kto zasiahne do veci iného, bez toho že by šlo o odvrátenie hroziacej škody, zodpovedá aj za náhodou, okrem ak by vznikla aj bez jeho zásahu.

(2) To isté platí, ak sa niekto vmieša do veci iného proti jeho platne prejavenej vôli, okrem ak ide o odvrátenie významnej škody z občianskej povinnosti.

§ 446.

Ak nemá konajúci bez príkazu nárok na náhradu nákladov, je oprávnený, pokiaľ je to možné, vziať si (§ 148 ods. 2), čo na svoj náklad zadovážil.

§ 447.

Konajúci bez príkazu je povinný dokončiť konanie, podať o ňom vyúčtovanie a previesť všetko, čo získal, na toho, koho vec obstaral.

DVADSIATA ŠIESTA HLAVA.

SMLUVA O DIELO.

Pojem a obsah.

§ 448.

Smluvou o dielo zaväzuje sa objednávateľovi ten, komu bolo dielo zadané, že ho za odmenu vykoná na svoje nebezpečenstvo.

§ 449.

Od obsahu zmluvy a od povahy diela závisí, či je ten, komu bolo dielo zadané, povinný vykonať ho osobne, alebo či je oprávnený dať dielo vykonať na svoju osobnú zodpovednosť.

§ 450.

Zodpovednosť za vady.

(1) Ak má dielo vady, ktoré ho robia nepotrebitelným alebo ktoré odporujú dohovoru, môže objednávateľ odstúpiť od zmluvy. Ak tak nechce urobiť alebo ak má dielo inú vadu, môže sa domáhať bezodplatnej opravy — ak nevyžaduje prílišný náklad — alebo primeranej sľavy z odmeny. Na opravu musí poskytnúť primeranú lehotu s upozornením, že po jej uplynutí opravu neprijme.

(2) Ináč platia všeobecné ustanovenia o zodpovednosti za vady (§§ 225 a nasl.).

Zmar diela alebo jeho vykonania.

§ 451.

Ak sa dielo nepodarí preto, že hmota dodaná objednávateľom bola zrejme nevhodná, alebo preto, že objednávateľ dal zrejme nesprávne príkazy, zodpovedá za škodu ten, komu bolo dielo zadané, len vtedy, ak na to objednávateľ neupozornil.

§ 452.

(1) Ak treba na vykonanie diela spolupôsobenie objednávateľa, je ten, komu bolo dielo zadané, oprávnený určiť na to primeranú lehotu a po jej márnom uplynutí môže odstúpiť od zmluvy, ak na tento následok upozornil.

(2) To isté platí, ak sa dielo vykonáva u objednávateľa a ten neurobí potrebné zdravotné a bezpečnostné opatrenia pre osoby vykonávajúce dielo.

§ 453.

Ak bolo dielo zmarené náhodou pred časom splnenia, stráca ten, komu bolo dielo zadané, nárok na odmenu.

§ 454.

Aj keď nebolo dielo vykonané, patrí tomu, komu bolo zadané, odmena, ak bol ochotný dielo vykonať a ak mu v tom zabránily okolnosti na strane objednávateľa. Je však povinný dať si započítať to, čo ušetril nevykonaním diela, čo zarobil ináč alebo čo úmyselné zameškal zarobiť.

§ 455.

Ak bol ten, komu bolo dielo zadané, zdržaný vo vykonávaní diela okolnosťami na strane objednávateľa, patrí mu za to primeraná náhrada.

§ 456.

Objednávateľ je oprávnený odstúpiť od zmluvy aj vtedy, ak je zrejmé, že dielo nebude hotové včas alebo nebude vykonané riadne, a ak ten, komu bolo zadané, neurobí nápravu ani v danej primeranej lehote.

Odmena.

§ 457.

(1) Ak nie je výška odmeny určená zmluvou alebo osobitnými predpismi, treba poskytnúť primeranú odmenu.

(2) Ak nie je dojednané ináč, dáva sa odmena až po skončení diela. Ak sa však dielo vykonáva po častiach alebo ak vyžaduje náklady, je ten, komu bolo zadané, oprávnený domáhať sa už pri vykonávaní diela od objednávateľa primeranej časti odmeny a náhrady nákladov.

§ 458.

(1) Ak bolo dielo zadané podľa rozpočtu a ak bola záväznosť rozpočtu zaručená, nemôže sa ten, komu bolo zadané, domáhať zvýšenia odmeny, ani keď sa rozpočítané práce ukážu nepredvídane veľké alebo nákladné.

(2) Ak bola zaručená úplnosť rozpočtu, nemôže sa ten, komu bolo dielo zadané, domáhať zvýšenia odmeny, ak sa objaví potreba ďalších prác na dokončenie diela.

§ 459.

Ak bolo dielo zadané podľa rozpočtu, záväznosť ktorého nebola zaručená, a ak sa ukáže, že je nevyhnutné značne ho prekročiť, môže objednávateľ odstúpiť od zmluvy, ak poskytne primeranú náhradu za vykonanú prácu a vzniknuté náklady. Ten, komu bolo dielo zadané, musí však bez zbytočného odkladu, len čo sa ukáže, že prekročenie rozpočtu je nevyhnutné, oznámiť to objednávateľovi, ináč stratí nárok na náhradu za práce prevyšujúce rozpočet.

§ 460.

(1) Ak sa nehlási neznámy alebo nie ľahko dosiahnuteľný objednávateľ o objednané dielo v čase šiestich mesiacov a ak nemá predmet, ktorý má byť objednávateľovi vydaný, cenu prevyšujúcu sumu určenú osobitným predpisom, môže sa ten, komu bolo dielo zadané, do-

máhať, aby vec mohol dať predat' na verejnej dražbe. Z výťažku dražby sa mu uhradí odmena a náklady.

(2) Čas šiestich mesiacov sa počíta odo dňa, keď dielo malo byť podľa smluvy prevzaté, a ak bolo vykonané neskoršie, odo dňa, keď bolo dokončené.

§ 461.

Vplyv smrti strán na smluvu.

(1) Smluva o dielo, pri vykonávaní ktorého záleží na obzvláštnych osobných vlastnostiach toho, komu bolo dielo osadané, ruší sa jeho smrťou. Jeho dedičia sa môžu domáhať iba zaplataenia upotrebitel'nej hmoty pripravenej na dielo a časti odmeny, primeranej upotrebitel'ným výsledkom vykonanej práce.

(2) Smrť objednávateľa sama osebe smluvu neruší.

DVADSIATA SIEDMA HLAVA.

ZASIELATEĽSKÁ SMLUVA.

§ 462.

Zasielateľskou smluvou sa zaväzuje zasielateľ príkazcovi, že mu obstará na jeho účet, avšak vo vlastnom mene, dopravu vecí.

§ 463.

Zasielateľ je oprávnený žiadať, aby mu bol príkaz na obstaranie dopravy daný písomne (zasielateľský list).

§ 464.

Ak to príkazca výslovne nezakáže, môže zasielateľ vykonať dopravu sám, a ak to nie je na ujmu dopravy, môže na obstaranie dopravy použiť ďalšieho zasielateľa. Je však povinný upovedomiť ho o príkaze a vydať mu doklady potrebné na vykonanie príkazu.

§ 465.

Zasielateľ je povinný vykonať príkaz s odbornou starostlivosťou. Poistiť sverenú veci je však povinný iba na osobitný príkaz.

§ 466.

Ak zasielateľ použije na vykonanie príkazu iného zasielateľa, zodpovedá príkazcovi iba za zavinenie pri jeho voľbe. Ak použije iného zasielateľa, hoci to príkazca zakázal, zodpovedá mu, ako keby konanie uskutočnil sám.

§ 467.

Zasielateľ je povinný podať príkazcovi zprávu o škode, ktorá zasielaným veciam hrozí alebo na nich vznikla, len čo sa o tom dozvie; ináč zodpovedá za škodu vzniknutú tým, že opomenul príkazcu upovedomiť.

§ 468.

(1) Zasielateľovi patrí popri náhrade potrebných a užitočných nákladov dohodnutá odmena, a ak nebola dohodnutá, odmena podľa vydaných sadziieb, a ak ich niet, odmena primeraná.

(2) Zasielateľ je oprávnený žiadať od príkazcu zaplataenie odmeny, len čo uzavrel smluvu s dopravcom a odovzdal mu zasielané veci.

§ 469.

Ak je nebezpečenstvo skazy alebo znehodnotenia zasielaných vecí a ak niet času vyžiadať si úpravu príkazcu, alebo ak príkazca mešká s takouto úpravou, môže zasielateľ dať veci predat' na verejnej dražbe.

§ 470.

Zasielateľ má na zabezpečenie všetkých svojich nárokov, a to aj z bežného účtu v zasielateľskom pomere, záložné právo na zasielaných veciach, kým sú v jeho úschove alebo v úschove niekoho, kto ich má pri sebe v jeho mene, alebo dokiaľ má cenné papiere, ktoré ho oprávňujú, aby nakladal so zasielanými vecami.

§ 471.

Zasielateľ môže žiadať o povolenie predaja zálohu, bez toho aby žaloval. Súd nariadi predaj bez vypočutia príkazcu a na nebezpečenstvo zasielateľa.

§ 472.

Ďalší zasielateľ je povinný vykonať oprávnenia, ktoré patria predošlým zasielateľom, obzvlášte ich záložné práva, a je oprávnený uspokojiť ich nároky. Tieto nároky, pokiaľ ich uspokojil, prechádzajú na neho spolu so záložným právom ich zabezpečujúcim.

§ 473.

(1) Nároky proti zasielateľovi pre úplnú alebo čiastočnú stratu, poškodenie alebo oneskorené dodanie premlčujú sa v jednom roku. Pri nárokoch pre úplnú stratu zasielaných vecí začína sa premlčacia doba odo dňa, keď zaslané veci mali byť dodané, pri nárokoch pre čiastočnú stratu, poškodenie alebo oneskorené dodanie odo dňa, keď došlo k dodaniu.

(2) Predchádzajúce ustanovenia neplatia, ak ide o škodu spôsobenú zámerné.

DVADSIATA ÔSMA HLAVA.

DOPRAVNÁ SMLUVA.

§ 474.

Dopravnou smluvou sa dopravca zaväzuje odosielateľovi, že za odplatu vykoná dopravu vecí a vydá ju určenému príjemcovi.

§ 475.

Dopravca je oprávnený žiadať, aby mu odosielateľ vydal písomné potvrdenie o objednávke dopravy (nákladný list).

§ 476.

(1) Možno tiež dojednať, že dopravca vydá odosielateľovi náložný list.

(2) Náložný list je cenný papier obsahujúci dopravcov záväzok vydať náklad tomu, kto náložný list predloží a potvrdí na ňom prijatie nákladu.

§ 477.

Náložný list obsahuje: označenie nákladu podľa povahy, množstva a značiek, meno odosielateľa, meno a bydlisko (sídlo) dopravcu, meno osoby, ktorej alebo na rad ktorej má byť náklad dopravený, miesto dodania, miesto a deň vystavenia, ustanovenie o dovoznom a podpis dopravcu.

§ 478.

Dopravca je povinný vyhovieť aj novým príkazom odosielateľa, dokiaľ nevydal zásielku príjemcovi. Ale ak bol vydaný náložný list, môže takýto príkaz dať iba majiteľ náložného listu.

§ 479.

(1) Dopravca je povinný venovať na riadne vykonanie dopravy odbornú starostlivosť a vykonať dopravu v dojednanej lehote, a ak nebola dojednaná, bez zbytočného odkladu. Ak to nebolo výslovné zakázané, môže dopravca na vykonanie dopravy použiť ďalšieho dopravcu. Pritom zodpovedá za všetkých svojich zamestnancov a za iné osoby, ktoré použije pri vykonávaní dopravy.

(2) Dopravované veci je dopravca povinný poistiť, iba ak je mu to osobitne prikázané.

§ 480.

Dopravca zodpovedá za škody, ktoré vzniknú na dopravovaných veciach od prevzatia na dopravu až do vydania príjemcovi, okrem ak škoda bola spôsobená odosielateľom alebo vadnosťou zásielky alebo jej obalu, ktorú nemohol dopravca poznať, alebo neodvratiteľnou náhodou.

§ 481.

(1) Pri strate je dopravca povinný nahradiť bežnú cenu, ktorú mala stratená vec v mieste odoslania v čase, keď bola prijatá na dopravu. Okrem toho je povinný znášať dovoznú, clo a iné náklady zaplatené v súvislosti s dopravou stratenej veci.

(2) Pri poškodení je povinný nahradiť sumu, o ktorú bola dopravovaná vec znehodnotená.

§ 482.

Dopravca má na zabezpečenie všetkých svojich nárokov, ktoré vyplývajú z vykonania dopravnej zmluvy, záložné právo na dopravovaných veciach, pokiaľ s nimi môže nakladať.

§ 483.

Ak viazne na dopravovaných veciach niekoľko záložných práv, má právo neskôr vzniknuté prednosť pred právom vzniknutým skôr. Záložné práva dopravcov majú prednosť pred záložným právom zasielateľa.

§ 484.

(1) O odmene za dopravu, o náhrade nákladov, o práve predať dopravované veci na verejnej dražbe a o výkone záložného práva dopravcu platia obdobne ustanovenia dané pre zasielateľa (§§ 468, 469 a 471).

(2) Pre dopravnú zmluvu platí obdobne tiež ustanovenie o premlčaní nárokov zo zasielateľskej zmluvy (§ 473).

DVADSIAITA DEVIATA HLAVA. SPROSTREDKOVATEĽSKÁ SMLUVA.

§ 485.

Kto sľúbi odmenu za to, že mu bude zadovážená príležitosť uzavrieť zmluvu alebo že mu bude uzavretie zmluvy sprostredkované, je povinný poskytnúť odmenu iba vtedy, keď výsledok bol dosiahnutý pričinením sprostredkovateľa.

§ 486.

(1) Sprostredkovateľovi patrí odmena v dojednanej výške; ak nie je dojednaná, odmena podľa vydaných sadziieb, a ak ich nieť, primeraná odmena. Ani dojednaná odmena nesmie prekročiť úradnú sadzbu.

(2) Ak bola odmena sľúbená len pre prípad určitej činnosti sprostredkovateľa, alebo ak je dojednané, že sprostredkovateľ bude činný iba v prospech príkazcu, nevznikne nárok na odmenu, ak zmluva bola uzavretá za iných okolností.

§ 487.

Ak sa ukáže dojednaná odmena neprimeranou, upraví ju súd; práva domáhať sa tejto úpravy nemožno sa vopred vzdať.

§ 488.

Náklady sa uhrádzajú sprostredkovateľovi len vtedy, ak je to výslovné dojednané.

TRIDSIATA HLAVA.
SMLUVA O SDRUŽENÍ.

§ 489.

Niekoľko osôb sa môže sdružiť, aby sa spoločne pričínili o dosiahnutie hospodárskeho účelu.

§ 490.

Ak sa takto sdružia fyzické osoby, musia sa na činnosti sdruženia zúčastniť vlastnou prácou.

§ 491.

Do sdruženia môžu členovia vnieť aj vklady v peniazoch alebo v iných veciach. Ak nie je smluvou ináč ustanovené, predpokladá sa, že vklady všetkých členov sú rovnaké.

§ 492.

Vklady urobené v peniazoch alebo v iných veciach určených podľa druhu sú v spoluvlastníctve všetkých členov. Ostatné vklady, ak nie je v smluve ináč ustanovené, sú v spoločnom bezodplatnom požívaní.

§ 493.

Majetok nadobudnutý pri prevádzaní spoločnej činnosti stáva sa spoluvlastníctvom všetkých členov.

§ 494.

(1) Podiely na majetku nadobudnutom spoločnou činnosťou sú rovnaké, ak nie je smluvou ustanovené ináč.

(2) Zo záväzkov sú členovia zaviazaní rukou spoločnou a nerozdielnou.

§ 495.

(1) Ak nie je v smluve ustanovené ináč, rozhodujú členovia o obstarávaní spoločných vecí jednomyselne.

(2) Ak má podľa smluvy rozhodovať väčšina hlasov, patrí každému členovi jeden hlas; veľkosť podielu nerozhoduje.

§ 496.

Každý člen, aj keď nevykonáva správu, má právo presvedčiť sa o hospodárskom stave sdruženia. Ustanovenia smluvy tomu odporujúce sú neplatné.

§ 497.

(1) Každý člen môže zo sdruženia vystúpiť, nie však v nevhodnom čase alebo na ujmu ostatných. Z vážnych dôvodov však môže vystúpiť kedykoľvek, a to aj keď bola dohodnutá výpovedná lehota.

(2) Z vážnych dôvodov možno člena zo sdruženia vylúčiť, a to, ak neustanovuje smluva ináč, iba jednomyselným usnesením ostatných členov.

§ 498.

Členovi, ktorý vystúpil alebo bol vylúčený, vráti sa veci vnesené do požívania. Podiel na majetku, ako sa javí v deň vystúpenia alebo vylúčenia, vyplatí sa mu v peniazoch.

§ 499.

Ani člen, ktorý vystúpil, ani člen vylúčený sa neoslobodzuje od zodpovednosti za záväzky, ktoré vznikly do dňa jeho vystúpenia alebo vylúčenia.

§ 500.

Pri zániku sdruženia vykonajú všetci členovia majetkové usporiadanie. Nároky veriteľov treba vopred uspokojiť alebo zabezpečiť.

TRIDSIATA PRVÁ HLAVA.

SMLUVA O DŮCHODOK.

§ 501.

Smluvou o dôchodok sa zakladá niekomu doživotne alebo na ináč obmedzený čas neurčitého trvania nárok na vyplácanie určitého dôchodku.

§ 502.

Na platnosť smluvy o dôchodok je potrebné, aby bola uzavretá písomne.

§ 503.

Nárok na dôchodok nemožno previesť na iného. Sročné dávky možno postúpiť.

TRIDSIATA DRUHÁ HLAVA.

STÁVKA A HRA.

§ 504.

(1) Výhry zo stávky alebo hry nemožno vymáhať; vymáhať nemožno ani pohľadávky z pôžičiek poskytnutých vedome do stávky alebo hry. Také výhry a pohľadávky nemôžu byť ani platne zabezpečené.

(2) Žreb sa posudzuje ako stávka alebo hra.

§ 505.

Predchádzajúce ustanovenia neplatia, ak ide o výherný podnik, ktorý prevádza štát alebo ktorý bol úradne povolený.

TRIDSIATA TRETIA HLAVA.

VEREJNÉ PRISŔUBENIE.

§ 506.

Prisŕubenie odmeny za nejaký výkon osobe nie určitej je záväzné, len čo sa verejne vyhlási.

§ 507.

(1) Ak bol výkon uskutočnený spoločnou činnosťou niekoľkých osôb, rozdelí sa odmena, ak vyhláska neobsahuje iné ustanovenie, podľa pomeru účasti týchto osôb na výkone; ak nemožno tento pomer určiť, rozdelí sa rovnakým dielom medzi všetkých.

(2) Ak nejde o spoločnú činnosť, dostane odmenu ten, kto výkon uskutoční najskôr. Ak tak urobí niekoľko osôb súčasne alebo včas v lehote na to určenej, rozdelí sa odmena medzi ne rovnakým dielom.

§ 508.

(1) Verejné prisŕubenie odmeny za lepší pracovný výkon, postup alebo výsledok záväzuje toho, kto odmenu prisŕúbil, na zaplatenie sľúbenej odmeny tomu, práca koho splňuje podmienky súťaže. Ak je niekoľko rovnakých prác, rozdelí sa odmena medzi uchádzačov rovnakým dielom.

(2) Vypísanie verejnej súťaže musí obsahovať lehotu súťaže, výšku odmeny a ostatné podmienky. Vo vyhláske treba tiež uviesť, ako sa preskúma, či práce vyhovujú podmienkam súťaže a podľa akého meradla budú práce porovnané a ocenené.

PIATA ČASŤ.

DEDIČSKÉ PRÁVO.

TRIDSIATA ŠTVRTÁ HLAVA.

DEDIČSTVO.

Nadobudnutie dedičstva.

§ 509.

Dedičstvo sa nadobúda poručiteľovou smrťou.

§ 510.

Dedičom môže byť osoba fyzická i právnická.

§ 511.

Dedič môže nadobudnúť buď všetok poručiteľov majetok alebo jeho pomerný diel, alebo i len jednotlivé veci alebo práva.

§ 512.

Dedi sa zo zákona, zo závetu alebo z oboch týchto dôvodov.

§ 513.

Ak dedič nenadobudne dedičstvo zo závetu, sú miesto neho povolaní zákonní dedičia, a čo nenadobudne žiaden dedič, pripadne ako odúmrt' štátu.

§ 514.

(1) Dedič je povinný uhradiť náklady primeraného pohrebu poručiteľa, ako aj plniť záväzky, ktoré na neho prešli poručiteľovou smrťou; všetko podľa ustanovení o pomernej alebo prednostnej úhrade a len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva. Veriteľom, ktorí svoje nároky neoznámili, hoci ich dedič dal na to súdne vyzvať, dedič nezodpovedá, pokiaľ je cena ním nadobudnutého dedičstva vyčerpaná nárokmi ostatných veriteľov.

(2) Ak je niekoľko dedičov, každý z nich je povinný plniť záväzky sumou, aká zodpovedá pomeru ceny jeho dedičstva k cene úhrnu toho, čo sa im dedičstvom dostalo.

§ 515.

Ak odúmrt' pripadne štátu, štát zodpovedá za záväzky rovnako, ako by bol dedičom.

§ 516.

Zrieknutie sa dedičstva.

Dedičstvo sa možno vopred zrieknuť písomnou smluvou s poručiteľom; kto sa zrieka dedičstva, môže tak urobiť aj s účinkom pre svojich potomkov.

Odmietnutie dedičstva.

§ 517.

(1) Dedič môže dedičstvo odmietnuť.

(2) Odmietnuť dedičstvo nemôže však dedič, ktorý si už ako dedič skutočne počínal.

§ 518.

Dedičstvo možno odmietnuť iba výslovným prejavom, urobeným na súde písomne alebo ústne do súdnej zápisnice.

§ 519.

(1) Prejav o odmietnutí môže dedič urobiť len do mesiaca odo dňa, keď bol o svojom dedičskom práve úradne upovedomený, okrem

ak mu súd so zreteľom na osobitné pomery určí dlhšiu lehotu.

(2) Ak sa neurobí v lehote súdom danej prejav, či neprítomní alebo neznámi dedičia dedičstvo odmietajú alebo nie, predpokladá sa, že poručiteľ nezanechal žiadnych takých dedičov.

§ 520.

Ak odmietne dedič len časť dedičstva alebo ak pripojí k prejavu iné výhrady alebo podmienky, hľadá sa na vec tak, ako by dedičstvo nebol odmietol.

§ 521.

(1) Prejav dediča, že dedičstvo odmieta, je neodvolateľný; to isté platí, ak vyhlási, že dedičstvo neodmieta.

(2) Opatrovník neprítomného alebo neznámeho dediča (§ 61 ods. 2) nemôže takéto prejavu urobiť; zmocnenec dedičov ich môže urobiť iba podľa osobitného plnomocenstva na to daného.

§ 522.

Dedičská nespôsobilosť.

(1) Dedič nie je spôsobilý ten, kto spácha úmyselný trestný čin proti poručiteľovi, jeho manželovi, deťom alebo rodičom, alebo zavrhnutiahodné konanie proti prejavu poručiteľovej poslednej vôle.

(2) Dedičská nespôsobilosť prestáva, ak poručiteľ dedičovi odpustí.

Právne následky zrieknutia sa dedičstva, jeho odmietnutia a dedičskej nespôsobilosti.

§ 523.

Na toho, kto sa dedičstva vopred zriekol, ako aj na jeho potomkov, ak sa zriekol dedičstva i za nich, hľadá sa, ako keby sa poručiteľovej smrti nedožili; to však neplatí o dedičoch poručiteľom neskoršie predsa povolaných.

§ 524.

Ak dedič dedičstvo odmietne, hľadá sa na neho, ako keby sa poručiteľovej smrti nedožil.

§ 525.

Ak dedič nie je spôsobilý dedič, hľadá sa na neho, ako keby sa poručiteľovej smrti nedožil. Ak dôvod dedičskej nespôsobilosti vyjde najavo až po potvrdení dedičstva, pravý dedič môže sa domáhať vydania dedičstva, poprípade náhrady škody.

TRIDSIATA PIATA HLAVA.

DEDENIE ZO ZÁKONA.

Zákonní dedičia.

§ 526.

V prvej skupine dedia rovnakým dielom poručiteľove deti a pozostalý manžel.

§ 527.

Ak sa dieťa nedožije poručiteľovej smrti, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti; ak sa nedožily poručiteľovej smrti ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnako ich potomci.

§ 528.

Ak niet poručiteľových potomkov, dedí pozostalý manžel v druhej skupine a spolu s ním poručiteľovi rodičia, ako aj osoby, ktoré žily s poručiteľom najmenej po čas jedného roku pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti ako členovia rodiny a ktoré sa z tohto dôvodu staraly o spoločnú domácnosť alebo boly odkázané výživou na poručiteľa.

§ 529.

Dedičia druhej skupiny dedia rovnakým dielom; manžel však vždy najmenej polovicu poručiteľovho majetku.

§ 530.

Ak sa nedožil poručiteľovej smrti niektorý z rodičov, nadobúdajú dedičský podiel tohto zomrelého rodiča rovnakým dielom jeho deti, a ak ich niet, jeho rodičia.

§ 531.

Pozostalý manžel, ktorý žil s poručiteľom v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti, dedí popri svojom podiele nedoplatky poručiteľovej odmeny za prácu a opakujúcich sa dôchodkov až do výšky jednomsačného príjmu, ako aj obvyklé domáce zariadenie poručiteľa.

§ 532.

(1) Osvojenec a jeho potomci a osvojiteľ a jeho príbuzní dedia navzájom podľa dedičských skupín ako príbuzní.

(2) Osvojenec nededí v pôvodnej rodine a pôvodná rodina osvojeného nededí po ňom. Ale ak sa osvojenecký pomer zruší, obnoví sa dedenie v pôvodnej rodine.

§ 533.

Započítanie do zákonného podielu.

(1) Poručiteľovým potomkom, jeho rodičom a starým rodičom sa započíta v pomere medzi nimi do ich dedičských podielov všetko, čo za poručiteľovho života od neho bezodplatne dostali. Ak je dedičom potomok vzdialenejší, započíta sa aj to, čo dostal od poručiteľa jeho predok.

(2) Nezapočítavajú sa však obvyklé darovania, primerané zárobkovým a majetkovým pomerom poručiteľa, ani to, čo poskytol na výživu a výchovu potomkov a vôbec pri plnení svojej zákonnej vyživovacej povinnosti.

TRIDSIATA ŠIESTA HLAVA.**DEDENIE ZO ZÁVETU.****Z á v e t.**

§ 534.

Závet je jednostranný prejav poručiteľovej vôle, ktorým poručiteľ osobne robí poriadok o svojom majetku.

§ 535.

Jedným závetom môže urobiť poriadok len jediný závetca.

§ 536.

Ak poručiteľ ustanovil jedného alebo niekoľkých dedičov s určením podielov alebo jednotlivých vecí a ak tým, čo nadobudli, jeho majetok nie je vyčerpaný, sú na zvyšujúcu časť majetku povolaní dedičia zákonní.

§ 537.

Ak sa niekomu zanechala peňažná suma alebo iná hnutelná vec ako odkaz, platia o odkaze a o odkazovníkovi primerane ustanovenia o dedičstve a o dedičovi. Odkazovník však nezodpovedá za poručiteľove záväzky, ani za náklady jeho pohrebu, ak bola odkazovníkovi zanechaná vec, ktorej cena je v pomere k cene zanechaného majetku len nepatrná, a ak súhrn odkazov nerobí viac ako štvrtinu toho, čo zostane zo zanechaného majetku po odpočítaní dlžôb.

§ 538.

Pri výklade závetu treba dbať na to, aby bola splnená skutočná vôľa závetcu.

§ 539.

Závetca môže v závete ustanoviť namiesto dediča pre prípad, že dedič ním povolaný dedičstvo nenadobudne.

§ 540.

(1) Robiť posledný poriadok nemôže, kto nie je v plnom rozsahu svojprávny (§§ 9 a nasl.).

(2) Maloletý, ktorý dovŕšil pätnásť rok, môže však urobiť posledný poriadok o tom, čo nadobudol vlastnou prácou.

Náležitosti závetu.

§ 541.

(1) Závet možno urobiť len v písomnej forme.

(2) Z každého závetu musí byť zjavný deň, mesiac a rok, kedy bol spísaný.

§ 542.

Vlastnoručný závet musí byť vlastnou rukou napísaný a podpísaný.

§ 543.

Závet, ktorý nenapísal závetca vlastnou rukou, musí vlastnou rukou podpísať a pred dvoma svedkami súčasne prítomnými výslovne prejaviť, že listina obsahuje jeho poslednú vôľu. Svedkovia sa musia na závet podpísať.

§ 544.

(1) Závetca, ktorý nemôže čítať alebo písať, musí prejaviť svoju poslednú vôľu pred tromi svedkami súčasne prítomnými do zápisnice, ktorá mu musí byť prečítaná. Potom musí pred nimi potvrdiť, že listina obsahuje jeho pravú vôľu. Pisateľom a predčítateľom môžu byť i svedkovia; pisateľ však nesmie byť zároveň predčítateľom.

(2) V zápisnici musí byť uvedené, že závetca nemôže čítať alebo písať, kto zápisnicu napísal a kto predčítal a akým spôsobom závetca potvrdil, že listina obsahuje jeho pravú vôľu. Zápisnicu musia svedkovia podpísať.

§ 545.

(1) Každý môže prejaviť svoju poslednú vôľu do úradnej zápisnice na súde alebo pred notárom; svedkov netreba.

(2) Maloletí, ktorí dovŕšili pätnásť rok, ako aj slepí, hluchí, ktorí nemôžu čítať, a nemí, ktorí nemôžu písať, môžu urobiť posledný poriadok len na súde alebo pred notárom. Ak hluchý závetca nemôže čítať, alebo nemý nemôže písať, treba pribrať tlmočníka, ktorý sa s ním môže dorozumieť a má spôsobilosť byť svedkom závetu.

Svedkovia a osoby zúčastnené pri robení závetu.

§ 546.

Svedkami závetu nemôžu byť nesvojprávni, slepí, hluchí, nemí a tí, ktorí nepoznajú reč, v ktorej sa prejav vôle robí, ani duchovní a rehoľníci.

§ 547.

Závetom povolaný dedič a osoby jemu blízke (§ 17 ods. 2) nemôžu pri robení závetu pôsobiť ako úradné osoby, svedkovia, pisatelia, tmočníci alebo predčitelia.

Neplatné ustanovenia závetu.

§ 548.

Ustanovenia závetu, ktoré sa priečia zákonu alebo všeobecnému záujmu, ako aj ustanovenia nesrozumiteľné alebo odporujúce si, sú neplatné.

§ 549.

(1) Ustanovenie závetu, ktorým bol niekto povolaný za dediča vecí, ktorá nie je v zanechanom majetku, je neplatné.

(2) Ak bol však niekto povolaný za dediča peňažnej sumy, ktorá nie je v zanechanom majetku, alebo prostriedkov na výchovu, výživu alebo zaopatrenia, je ustanovenie platné. Ak sa dedičia na splnení závetu nedohodnú, upraví splnenie súd; pritom dbá, aby každý z dedičov prispel tak, ako možno od neho slušne žiadať.

§ 550.

Neplatná je podmienka, ktorou poručiteľ obmedzil povolanie niekoho za dediča. Neplatné je aj ustanovenie závetu, že to, čo sa zanecháva, má dedič nadobudnúť len na určitý čas alebo neskoršie než dňom poručiteľovej smrti, ako aj ustanovenie závetu o tom, na koho má prejsť dedičstvo po dedičovej smrti. Neplatný je aj poručiteľov príkaz, aby dedič použil dedičstvo alebo jeho časť určitým spôsobom alebo aby niečo vykonal.

§ 551.

Závet je neplatný potiaľ, pokiaľ závetca nezanechal svojim maloletým potomkom toľko, koľko robí cena ich celého zákonného podielu, alebo pokiaľ nezanechal iným svojim potomkom alebo tomu z rodičov alebo zo starých rodičov, ktorý je v čase poručiteľovej smrti v núdzi a už neschopný práce, toľko, koľko robí cena troch štvrtín podielu, ktorý by im patril podľa ustanovení o dedení zo zákona.

§ 552.

Vydedenie.

(1) Dediča, ktorého zákonný podiel nemôže byť závetom skrátenej vôbec alebo nie o viac ako o štvrtinu jeho ceny (§ 551), môže závetca vydediť preto, že ho opustil v núdzi alebo že bol odsúdený pre úmyselný trestný čin alebo že trvale odopiera pracovať. Ak je takto vydedený poručiteľovým potomkom, nadobúdajú jeho dedičský podiel jeho potomci.

(2) Pre vydedenie platia rovnaké náležitosti ako pre urobenie závetu.

§ 553.

Zrušenie závetu a vydedenia.

(1) Závet sa zrušuje neskorším platným závetom, pokiaľ vedľa neho nemôže obstať, alebo jeho odvolaním. Odvolanie vyžaduje spôsobilosť a formu, aké sú potrebné pre platný závet. Ak poručiteľ závet úmyselne zničí, zruší tým svoj závet.

(2) To isté platí o zrušení vydedenia.

TRIDSIATA SIEDMA HLAVA.

ZABEZPEČENIE DEDIČSTVA, OCHRANA DEDIČOV A POTVRDENIE DEDIČSTVA.

Zabezpečenie dedičstva.

§ 554.

Zanechaný majetok treba úradne spísať.

§ 555.

Súd nariadi na návrh alebo z úradnej povinnosti zabezpečenie dedičstva, ak je to potrebné na ochranu nárokov štátu alebo iného všeobecného záujmu alebo právnych záujmov dediča alebo poručiteľovho veriteľa, a to na čas, kým záujem trvá.

§ 556.

Ak tomu nebráni spôsob zabezpečenia, môže dedič, kým mu dedičstvo nebolo ešte potvrdené, dedičstvo celkom alebo čiastočne scudziť, zadlžiť, zmeniť jeho podstatu alebo robiť opatrenia, ktoré presahujú rámec obvyklého riadneho hospodárenia, len s privolením súdu.

Ochrana pravého dediča.

§ 557.

(1) Ak sa zistí pravý dedič len neskoršie, je povinný i ten, komu súd dedičstvo potvrdil, vydať mu majetok, ktorý má z dedičstva, podľa zásad o oprávnenom a neoprávnenom

držiteľovi (§§ 145 a nasl.); pritom sa však nesmie na škodu pravého dediča obohatiť. Kto dobromyseľne nadobudol niečo od nepravého dediča, ktorému nadobudnutie súd potvrdil, nikomu za to nezodpovedá.

(2) Predchádzajúce ustanovenie platí obdobne, ak dedičstvo pripadlo ako odúmrté štátu.

§ 558.

Nárok na vydanie dedičstva sa premlčí uplynutím troch rokov od poručiteľovej smrti alebo odo dňa, keď jeho vyhlásenie za mŕtveho nadobudne právoplatnosť.

Potvrdenie o nadobudnutí dedičstva.

§ 559.

Súd potvrdí nadobudnutie dedičstva dedičovi, ktorého dedičské právo je preukázané.

§ 560.

Nadobudnutie dedičstva nesmie však byť potvrdené, kým je potrebné jeho zabezpečenie (§ 555). To však neplatí, ak už uplynul rok po tom, keď by potvrdenie inak bolo mohlo byť vydané.

§ 561.

Potvrdenie o nadobudnutí dedičstva je základem pre zápisy v pozemkovej knihe.

ŠIESTA ČASŤ.

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

§ 562.

Ustanoveniami tohto zákona sa spravujú, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, i právne pomery vzniknuté pred 1. januárom 1951; do tohto dňa sa tieto právne pomery spravujú skorším právom.

§ 563.

(1) Spôsobilosť na práva a povinnosti právnických osôb, ktoré dosiaľ trvajú, zostáva až do novej zákonnej úpravy nedotknutá.

(2) Spoločnosti zriadené podľa skoršieho obchodného práva, pokiaľ o nich neboli ustanovenia v iných predpisoch, a spoločnosti podľa všeobecného občianskeho zákonníka zanikajú dňom 1. januára 1951; majetkové usporiadanie sa spravuje skorším právom.

§ 564.

Právne pomery týkajúce sa práva stavby, založené pred 1. januárom 1951, zostávajú nedotknuté a len na ne možno nabudúce použiť ustanovenia zákona č. 88/1947 Sb., o práve stavby.

§ 565.

(1) Pri dedení sa použije právo platné v deň smrti poručiteľa.

(2) Ustanovenia o sverenskom náhradníctve nemožno použiť, ak zomrie poručiteľ po 31. decembri 1950, a to v prípadoch uvedených v § 15 ods. 3 zákona č. 139/1947 Sb., o rozdelení pozostalostí s pôdohospodárskymi podnikmi a o zamedzení drobenia pôdohospodárskej pôdy, ani obdobne; súd tu ustanoví prejímateľa z detí, ale súčasne zriadi pre pozostalého manžela požívacie právo k pôdohospodárskemu podniku, a to buď doživotne alebo na určitú dobu.

§ 566.

(1) Lehota, ktorá začala bežať pred 1. januárom 1951, sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty, počítanej odo dňa 1. januára 1951; ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začala bežať.

(2) To isté platí o vydržacej a premlčacej dobe.

§ 567.

(1) Osoby, ktoré boli pozbavené svojprávnosti alebo dané pod opatrovníctvo z dôvodov, ktoré tento zákon nepozná, nadobúdajú svojprávnosť dňom 1. januára 1951, s výnimkou tých, ktoré boli dané pod opatrovníctvo pre telesné nedostatky; pri týchto osobách súd zruší opatrovníctvo na návrh alebo z úradnej povinnosti.

(2) Osobami celkom pozbavenými svojprávnosti sú aj osoby, ktoré sú na Slovensku dané pod opatrovníctvo pre duševnú chorobu, osobami čiastočne pozbavenými svojprávnosti však i osoby, ktoré sú na Slovensku dané pod opatrovníctvo pre slabomyseľnosť.

§ 568.

(1) Dňom 1. januára 1951 zrušujú sa všetky ustanovenia o veciach upravených týmto zákonom, počítajúc v to aj obyčajové právo, či už vyplýva zo súdnych rozhodnutí alebo z iných prameňov.

(2) Zrušujú sa najmä:

1. všeobecný občiansky zákonník, vyhlásený dňa 1. júna 1811, vyjmúc ustanovenia §§ 1151 až 1164, a cis. nar. č. 276/1914 r. z., č. 208/1915 r. z. a č. 69/1916 r. z., ako aj všetky patenty, dekréty, nariadenia a zákony vydané k všeobecnému občianskemu zákonníku;
2. všeobecný obchodný zákon, uvedený zákonom č. 1/1863 r. z., a zák. čl. XXXVII/1875, o obchodnom zákone, vyjmúc ustanovenia upravujúce právne pomery družstiev;
3. zák. čl. XXII/1802 a zák. čl. XIII/1807, o uvedení do držby osôb násilne vypudených;
4. zák. čl. VIII/1840, o dedičskej postupnosti poddaných;
5. nariadenie ministerstiev vnútra a spravodlivosti č. 1/1857 r. z., o zákaze delenia domov v Českom kráľovstve;
6. nariadenie Ministerstva spravodlivosti č. 105/1858 r. z., týkajúce sa premlčacej lehoty pri niektorých pohľadávkach;
7. nariadenie Ministerstva spravodlivosti č. 212/1860 r. z., ktorým sa vysvetľujú §§ 461 až 466 občianskeho zákonníka a vydávajú predpisy o ochrane práv ako hypotekárnych veriteľov, tak majiteľov založených statkov;
8. zákon č. 62/1868 r. z., ktorým sa zrušujú zákony o úžere, a zákon č. 77/1885 r. z.; zák. čl. XXXI/1868, o zrušení zákonov o úžere, a zák. čl. VIII/1877;
9. zákon č. 76/1871 r. z., o tom, na ktoré právne úkony treba notársky spis;
10. zákon č. 37/1875 r. z., týkajúci sa predkupného práva členov rodiny, zapísaného do verejných kníh;
11. zákon č. 49/1875 r. z., týkajúci sa premlčania nároku na úroky z niektorých štátnych dlhopisov;
12. zákon č. 68/1875 r. z., o obchodných dohodcoch alebo senzálloch;
13. zák. čl. XVI/1876, o náležitostiach závetu, dedičských smlúv a darovaní pre prípad smrti;
14. zákon č. 50/1879 r. z., o delení podľa hmotných častí;
15. zák. čl. XIV/1881, o pôžičkách na ručný záloh;
16. zák. čl. XXXIII/1881, o súdnom umorení a premlčaní verejne obiehajúcich cenových papierov;
17. zák. čl. XXXI/1883, o splátkových obchodoch;
18. nariadenie ministra spravodlivosti č. 27.564/1887 I. M., o úprave súkromného závetu podľa zák. čl. XVI/1876;
19. zákon č. 140/1896 r. z., o prepožičiavaní nevyhnutných ciest, a zákon č. 7/1913 r. z.;
20. zákon č. 58/1906 r. z., o spoločnostiach s ručením obmedzeným;
21. zák. čl. LVII/1908, o prevádzaní obchodných podnikov;
22. cis. nar. č. 275/1914 r. z., o úžere;
23. nariadenie ministra spravodlivosti po dohode s ministrom orby č. 384/1916 r. z., o lehotách pre domnienky pri vadách dobytka;
24. nariadenie predsedníctva vlády č. 4.420/1918 r. z., o doplnení súkromnoprávných pravidiel, týkajúcich sa nehnuteľností;
25. zákon č. 452/1919 Sb., ktorým sa mení zákon č. 382/1919 Sb., o náhrade majiteľom pôdy, ktorí boli vojnou poškodení;
26. zákon č. 271/1920 Sb., ktorým sa rozširuje platnosť zákona č. 58/1906 r. z., o spoločnostiach s ručením obmedzeným, na Slovensko a pozmeňujú ustanovenia §§ 115 a 116 tohto zákona;
27. vládne nariadenie č. 272/1920 Sb., na vykonanie zákona č. 271/1920 Sb.;
28. vládne nariadenie č. 465/1920 Sb., o zriaďovaní spoločností s r. o. a spoločností účastinných (komanditných na účastiny), o zvyšovaní základného kapitálu týchto spoločností a zakladaní pobočných ústavov;
29. vládne nariadenie č. 147/1922 Sb., ktorým sa vykonáva § 45 ods. 3 zákona č. 58/1906 r. z., o spoločnostiach s ručením obmedzeným;
30. zákon č. 111/1927 Sb., proti nekalej súťaži;
31. zákon č. 76/1935 Sb., o splátkových obchodoch;
32. ustanovenia §§ 112 až 115 zákona č. 86/1937 Sb., o železničiach;
33. vládne nariadenie č. 266/1938 Sb., o sídlach kupcov (obchodníkov), obchodných spoločností a zárobkových a hospodárskych spoločenstiev (družstiev);
34. vládne nariadenie č. 16/1942 Sb., o právacích z ručenia za vady pri dodávkach podľa predpisov o regulovanom hospodárení;

35. vládne nariadenie č. 71/1943 Sb., o sudovskej pomoci z podnetu vojny pri smluvách (nariadenie o pomoci pri smluvách);
36. vládne nariadenie č. 64/1944 Sb., ktorým sa menia niektoré predpisy o náleze;
37. nariadenie Slovenskej národnej rady č. 97/1945 Sb. n. SNR, o úprave vlastníctva k niektorým domácim zvieratám;
- a to všetko v úprave, aká vyplýva z predpisov ich meniacich a doplňujúcich.

§ 569.

Ukladanie listín na súde (§§ 113, 114, 168, 190, 200 a 203) upraví vláda nariadením. Minister spravodlivosti sa zmocňuje, aby po dohode so zúčastnenými ministrami vydal osobitné predpisy podľa §§ 162, 164, 234, 255, 393, 402, 430 a 460.

§ 570.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.,
aj za námestníka predsedu
vlády a ministra zahra-
ničných vecí Širokého

Dr. Ševčík v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecký v. r.

Kliment v. r.

Duriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v.

Dr. Šrobár v. r.

PREHLAD OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA.

PRVÁ ČASŤ.

ÚVODNÉ USTANOVENIA §§ 1—3

DRUHÁ ČASŤ.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

Prvá hlava.	Osoby	§§ 4—22
Druhá hlava.	Veci a práva	§§ 23—29
Tretia hlava.	Právne úkony	§§ 30—55
Štvrtá hlava.	Zastúpenie a pinomocenstvo	§§ 56—81
Piata hlava.	Počítanie času	§§ 82—85
Šiesta hlava.	Premĺčanie	§§ 86—99

TRETIA ČASŤ.

VECŇÉ PRÁVA.

Siedma hlava.	Vlastnícke právo	§§ 100—154
Ôsma hlava.	Vlastníctvo k stavbe a právo stavby	§§ 155—165
Deviata hlava.	Vecné bremená	§§ 166—187
Desiata hlava.	Záložné právo a zádržné právo	§§ 188—210

ŠTVRTÁ ČASŤ.

ZÁVÄZKOVÉ PRÁVO.

Jedenásta hlava.	Vznik a obsah záväzkov	§§ 211—250
Dvanásta hlava.	Zmeny v obsahu záväzkov	§§ 251—261
Trinásta hlava.	Zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka	§§ 262—283
Štrnásta hlava.	Zabezpečenie záväzkov	§§ 284—297
Pätnásta hlava.	Zánik záväzkov	§§ 298—336
Šestnásta hlava.	Záväzky na náhradu škody	§§ 337—359
Sedemnásta hlava.	Záväzky z bezdôvodného obohatenia	§§ 360—365
Osemnásta hlava.	Kúpna a zámenná smluva	§§ 366—382
Devätnásta hlava.	Darovacia smluva	§§ 383—386
Dvadsaia hlava.	Nájomná smluva	§§ 387—409
Dvadsaia prvá hlava.	Vypožičanie	§§ 410—418
Dvadsaia druhá hlava.	Pôžička	§§ 419—421

Dvadsaia tretia hlava.	Smluva o úschove	§§ 422—433
Dvadsaia štvrtá hlava.	Príkazná smluva	§§ 434—442
Dvadsaia piata hlava.	Konanie bez príkazu	§§ 443—447
Dvadsaia šiesta hlava.	Smluva o dielo	§§ 448—461
Dvadsaia siedma hlava.	Zasielateľská smluva	§§ 462—473
Dvadsaia ôsma hlava.	Dopravná smluva	§§ 474—484
Dvadsaia deviata hlava.	Sprostredkovateľská smluva	§§ 485—488
Tridsaia hlava.	Smluva o združení	§§ 489—500
Tridsaia prvá hlava.	Smluva o dôchodok	§§ 501—503
Tridsaia druhá hlava.	Stávka a hra	§§ 504—505
Tridsaia tretia hlava.	Verejné prisľúbenie	§§ 506—508

**PIATA ČASŤ.
DEDIČSKÉ PRAVO.**

Tridsaia štvrtá hlava.	Dedičstvo	§§ 509—525
Tridsaia piata hlava.	Dedenie zo zákona	§§ 526—533
Tridsaia šiesta hlava.	Dedenie zo závetu	§§ 534—553
Tridsaia siedma hlava.	Zabezpečenie dedičstva, ochrana dedičov a potvrdenie dedičstva	§§ 554—561

**ŠIESTA ČASŤ.
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA §§ 562—570**

142.

Zákon

zo dňa 25. októbra 1950

o konaní v občianskych právnych veciach
(občiansky súdny poriadok).*)

Národné zhromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

§ 1.

Účel zákona.

(1) Zákon o konaní v občianskych právnych veciach upravuje konanie pred občianskymi súdmi, ich rozhodovanie a výkon ich rozhodnutí tak, aby sa zabezpečila rýchlá a účinná ochrana majetkových a osobných práv občanov i majetkových práv a zákonných záujmov štátu a socialistických právnických osôb.

(2) Pri vykonávaní týchto úkonov postupuje súd bez zbytočných formalít. Dbá všestranne o to, aby sa zistil skutočný stav vecí, a spravodlivým rozhodovaním upevňuje socialistickú zákonnosť a vychováva občanov na plnenie ich občianskych povinností.

§ 2.

Dosah ustanovení prvej časti.

Ustanovenia prvej časti tohto zákona s doplnkami a odchýlkami, ktoré sú uvedené v druhej až štvrtej časti, platia pre konanie v občianskych právnych veciach na riadnych súdoch.

§ 3.

Právomoc riadnych súdov.

V občianskych právnych veciach, pokiaľ nie sú vyňaté z právomoci riadnych súdov, rozhodujú v prvej stolici okresné súdy, v druhej stolici krajské súdy. Najvyšší súd rozhoduje v prípadoch určených zákonom.

*) Úřední české znění vyhlášeno v příloze Sbírky na str. 243.

§ 4.

Senát. Jediný sudca.

(1) Súdny vykonávajú súdnu moc zpravidla v senátoch.

(2) Pokiaľ podľa zákona vykonáva konanie jediný sudca (ďalej len „sudca“), má práva a povinnosti senátu a predsedu senátu.

§ 5.

Účastníci.

Účastníkom konania je ten, o právach alebo povinnostiach koho sa má v konaní rozhodovať, alebo ten, kto môže byť rozhodnutím súdu priamo dotknutý vo svojich právach, alebo ten, koho zákon označuje za účastníka.

§ 6.

Prokurátor.

(1) Ak sa prokurátor domnieva, že to vyžaduje ochrana záujmov štátu alebo pracujúcich, môže v ktoromkoľvek období vstúpiť do konania a potom je oprávnený na všetky procesné úkony, ktoré môže vykonať účastník podľa stavu konania.

(2) Súd upovedomí prokurátora, ktorý vstúpil do konania, o každom pojednávaní, o ktorom upovedomuje účastníkov, a doručí mu všetky písomnosti, ktoré sa doručujú účastníkom.

(3) Osobitné ustanovenia určujú, kedy môže prokurátor urobiť návrh na začatie konania.

§ 7.

Návod a poučenie účastníkov.

Súd dáva pracujúcim potrebný návod na vykonanie ich úkonov na súde, poučuje ich o právnych následkoch spojených s týmito úkonmi alebo s ich opomenutím a dbá všestranne o to, aby pre nedostatok všeobecného alebo právnického vzdelania neutrpeli ujmu na svojich právach.

DRUHÁ HLAVA.

SÚDY A SÚDNE OSOBY.

PRVÝ DIEL.

PRÍSLUŠNOSŤ SÚDU.

Všeobecný súd.

§ 8.

(1) Na konanie v prvej stolici je príslušný všeobecný súd účastníka, proti ktorému smeruje návrh, alebo — ak je takých účastníkov niekoľko — všeobecný súd jedného z nich.

(2) Ak niet účastníka, proti ktorému smeruje návrh, alebo ak sa konanie začína z úradnej povinnosti, je príslušný všeobecný súd účastníka, v záujme ktorého sa koná.

(3) Ak by bolo príslušných niekoľko súdov, rozhoduje výber navrhovateľa alebo predstihnutie.

§ 9.

Všeobecným súdom účastníka je súd, v obvode ktorého má účastník bydlisko, a ak nemá bydlisko, súd jeho pobytu.

§ 10.

Ak československý občan nemá v Československej republike všeobecný súd, možno začať konanie v jeho veci na súde, v obvode ktorého mal tu posledné bydlisko alebo pobyt.

§ 11.

(1) Všeobecným súdom štátu je súd, v obvode ktorého je vec, na ktorú sa konanie vzťahuje; ak niet takej veci, súd, v obvode ktorého došlo k udalosti, z ktorej vznikol uplatňovaný nárok.

(2) Všeobecným súdom právnických osôb je súd, v obvode ktorého má právnická osoba sídlo; v pochybnosti sa za sídlo považuje miesto, kde sa vedie správa. Ak sa vec týka prevažne organizačne nižšej správy právnických osôb, je ich všeobecným súdom súd, v obvode ktorého je sídlo tejto správy. Minister spravodlivosti môže po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určiť, čo sa rozumie organizačne nižšou správou.

§ 12.

Určenie príslušnosti Najvyšším súdom.

Ak je nepochybné, že vec patrí do československej súdnej právomoci, a ak chýbajú podmienky príslušnosti alebo nemožno ich zistiť, príslušným je súd, ktorý určí Najvyšší súd.

§ 13.

Príslušnosť na procesné úkony, ktoré nevyžadujú rozhodovanie.

(1) Každý okresný súd je príslušný:

- spisovať zápisnice, ktoré sú potrebné pre platnosť právnych úkonov;
- doručovať oznámenia o výhrade odporu podľa § 51 občianskeho zákonníka; oznámenia sa doručujú do vlastných rúk;

c) overovať odpisy a podpisy.

(2) Tieto procesné úkony vykonáva sudca.

§ 14.

Trvanie príslušnosti.

Príslušnosť súdu sa posudzuje podľa okolností, ktoré sú tu v čase začatia konania, a trvá až do skončenia veci, i keď sa zmenily okolnosti, ktoré rozhodly o príslušnosti.

§ 15.

Územný rozsah činnosti súdu.

(1) Súd vykonávajú procesné úkony iba vo svojom obvode.

(2) Ale ak je nebezpečenstvo z omeškania alebo ak je to nevyhnutne potrebné pre riadne posúdenie veci, môže súd vykonať jednotlivé procesné úkony aj mimo svojho obvodu.

§ 16.

Dožiadanie.

(1) Ak je okresný súd dožiadaný iným československým súdom o vykonanie určitého procesného úkonu, je povinný vyhovieť dožiadaniu.

(2) Okresné súdy sú povinné vyhovieť dožiadaniu československých úradov (orgánov verejnej správy), pokiaľ to osobitné predpisy ustanovujú.

(3) Ak súd nemôže vykonať žiadaný procesný úkon vo svojom obvode a ak mu je známy príslušný súd, postúpi mu dožiadanie; inak dožiadanie vráti.

(4) Procesné úkony dožiadaného súdu vykonáva sudca.

(5) Spory vzniknuté medzi dožadujúcim súdom (úradom, orgánom verejnej správy) a dožiadaným súdom rozhoduje krajský súd nadriadený dožiadanému súdu.

Prikázanie veci inému súdu. Spory o príslušnosť a o právomoc.

§ 17.

(1) Ak okresný súd nemôže konať v určitej veci, pretože jeho sudcovia sú vylúčení, jeho nadriadený súd prikáže vec inému okresnému súdu; ak sa má prikázať vec okresnému súdu v obvode iného krajského súdu alebo ak ide o prikázanie veci inému krajskému súdu, rozhodne o tom Najvyšší súd.

(2) Rovnako sa postupuje na návrh účastníka alebo z podnetu súdu aj z dôvodov vhodnosti. Takýto návrh nemá odkladný účinok.

§ 18.

Spory o príslušnosť medzi okresnými súdmi, ako aj spory o právomoc medzi riadnymi a osobitnými alebo rozhodcovskými súdmi rozhoduje ich spoločný nadriadený krajský súd; ináč rozhoduje Najvyšší súd.

§ 19.

O prikázaní veci inému súdu (§ 17), spory o príslušnosť a spory o právomoc (§ 18) rozhoduje predseda senátu bez ústneho pojednávania.

§ 20.

Osobitný zákon ustanovuje, kto rozhoduje spory o právomoc medzi súdmi a úradmi (orgánmi verejnej správy).

DRUHÝ DIEL.

VYLÚČENIE SÚDNYCH OSÔB.

§ 21.

Dôvody vylúčenia sudcov.

(1) Sudcovia sú vylúčení z vykonávania sudcovského úradu, ak so zreteľom na ich pomer k veci alebo k účastníkom, k ich zákonným zástupcom alebo zmocnencom možno pochybovať o ich nepredpojatosti.

(2) Vo vyššej stolici sú okrem toho vylúčení sudcovia, ktorí sa zúčastnili na rozhodovaní alebo konaní v nižšej stolici.

§ 22.

Rozhodovanie o vylúčení sudcov.

(1) Dôvody vylúčenia si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Účastník je povinný upozorniť súd na dôvody vylúčenia hneď, len čo sa o nich dozvedel.

(3) Len čo sa sudcovia dozvedeli o dôvode svojho vylúčenia, sú povinní zdržať sa ďalších sudcovských úkonov, pokiaľ nejde o úkony nepripúšťajúce odklad, a oznámiť to so svojím vyjadrením predsedovi súdu. Ak sa vyskytol dôvod vylúčenia u predsedu súdu, oznámi to predseda súdu svojmu zástupcovi, a ak nemá zástupcu alebo ak by sa súd vylúčením predsedu stal neschopným usnášať sa, predsedovi nad-

riadeného krajského súdu; ak ide o predsedu krajského súdu, oznámi to predsedovi Najvyššieho súdu.

(4) Ak sudca (člen senátu, senát), o vylúčenie ktorého ide, s tým súhlasí, prideli predseda súdu alebo jeho zástupca vec inému sudcovi (senátu) alebo určí do senátu miesto neho iného sudcu. Inak o vylúčení rozhodne iný senát toho istého súdu.

(5) Ak by sa okresný súd v dôsledku vylúčenia stal neschopným usnášať sa, rozhodne o vylúčení nadriadený krajský súd; ak ide o krajský súd, rozhodne Najvyšší súd.

(6) O vylúčení sa rozhoduje bez ústneho pojednávania.

§ 23.

Vylúčenie iných orgánov.

O vylúčení pomocných súdnych orgánov a nesudcovských orgánov súdu platia ustanovenia §§ 21 a 22 primerane s tou odchýlkou, že o ich vylúčení rozhoduje predseda súdu.

TRETIA HLAVA.

OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ.

PRVÝ DIEL.

PROCESNÁ SPÔSOBILOSŤ.

§ 24.

Kto má procesnú spôsobilosť.

Každý môže na súde ako účastník samostatne konať (procesná spôsobilosť) v takom rozsahu, v akom sa môže vlastnými úkonmi zaväzovať.

§ 25.

Zastúpenie procesne nespôsobilého účastníka.

Procesne nespôsobilý účastník musí byť zastúpený zákonným zástupcom.

§ 26.

Preukaz oprávnenia na zastupovanie.

Zákonný zástupca je povinný, pokiaľ to ešte súdu nie je známe, pri svojom prvom procesnom úkone preukázať oprávnenie na zastupovanie, a ak je to potrebné, aj osobitné zmocnenie.

Skúmanie procesnej spôsobilosti a odstránenie jej nedostatku.

§ 27.

(1) Nedostatok procesnej spôsobilosti, zákonného zastúpenia a potrebného osobitného zmocnenia si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Ak tento nedostatok možno odstrániť, dá súd pokyn na jeho odstránenie v primeranej lehote. Pritom môže pokračovať v konaní, ale nemôže vyniesť rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak nedostatok nemožno odstrániť alebo ak márne uplynula lehota na jeho odstránenie, súd zruší doterajšie konanie; ak sa konanie začalo na návrh, súd okrem toho návrh odmietne.

§ 28.

Nedostatok procesnej spôsobilosti alebo zákonného zastúpenia sa odstráni tým, že účastník, ktorý nadobudol procesnú spôsobilosť, pokračuje v konaní alebo zákonný zástupca vstúpi do konania bez toho, že by tento nedostatok vytýkali.

§ 29.

Ustanovenie opatrovníka.

(1) Ak je nebezpečenstvo z omeškania, konajúci súd ustanoví procesne nespôsobilému účastníkovi, ktorý nemá zákonného zástupcu, opatrovníka. Toto opatrenie môže urobiť aj predseda senátu, a to bez ústneho pojednania.

(2) Ak je nebezpečenstvo z omeškania, platí toto ustanovenie aj o procesne spôsobilom účastníkovi, ktorý sa nemôže zúčastniť na konaní.

(3) Trovy spojené s ustanovením a činnosťou opatrovníka znáša ten, kto dal podnet na jeho ustanovenie. Tým nie je dotknutý jeho prípadný nárok na ich náhradu.

DRUHÝ DIEL.

ZMOCNENIE A PLNOMOCENSTVO.

§ 30.

Zastúpenie zmocnencom.

Účastník sa môže dať zastupovať zmocnencom. Účastník nemôže mať v tej istej veci súčasne viac ako jedného zmocnenca, i keď má viac zákonných zástupcov.

§ 31.

Zastupovanie osôb neschopných srozumiteľne sa vyjadrovať.

Účastníkovi (zákonnému zástupcovi), ktorý nie je schopný srozumiteľne sa vyjadrovať, môže súd uložiť, aby si ustanovil zmocnenca; ak v takomto prípade nebude zmocnenec ustanovený, postupuje súd tak, ako keby bol účastník (zákonný zástupca) v konaní nečinný. O tom treba účastníka (zákonného zástupcu) poučiť.

Kto môže byť zmocnencom.

§ 32.

(1) Zmocnencom môže byť každá svojprávná osoba, ktorá je občiansky bezúhonná a nie je pokútnikom.

(2) Zmocnencom môže byť aj jednotná odborová organizácia, ak ide o zastupovanie jej členov, alebo právnická osoba zriadená na zastupovanie; za túto právnickú osobu a za jednotnú odborovú organizáciu môžu na súde v zastúpení účastníka konať popripade aj ich zamestnanci.

§ 33.

Osobitné predpisy ustanovujú, kedy vystupuje ako zmocnenec finančná prokuratúra.

§ 34.

Preukázanie plnomocenstva.

Zmocnenie treba preukázať súdu listinou (plnomocenstvo). Možno ho dať aj ústne do zápisnice.

§ 35.

Druhy plnomocenstva.

Zmocnenie možno dať pre niekoľko vecí alebo pre určitú vec (procesné plnomocenstvo) alebo pre jednotlivé procesné úkony.

§ 36.

Procesné plnomocenstvo.

(1) Procesné plnomocenstvo oprávňuje zmocnenca na všetky úkony, ktoré môže vykonať zmocniteľ, a nemožno ho obmedziť.

(2) Ak zmocnenec nie je advokátom, nie je oprávnený ustanoviť za seba zástupcu.

§ 37.

Trvanie procesného plnomocenstva.

Procesné plnomocenstvo nezaniká smrťou zmocniteľa ani zmenou jeho procesnej spôsobi-

bilosti alebo zmenou jeho zákonného zastúpenia.

§ 38.

Odvolyvanie a výpoveď plnomocnenstva.

(1) Odvolanie plnomocnenstva zmocniteľom a výpoveď plnomocnenstva zmocnencom sa stávajú účinnými voči súdu chvíľou, keď oznámenie o tom dôjde súdu; voči osobám zúčastneným na konaní až chvíľou, keď im boli prostredníctvom súdu oznámené.

(2) Zmocnenec je ešte pätnásť dní od doručenia oznámenia zmocniteľovi, že mu plnomocnenstvo vypovedá, oprávnený a zaviazaný konať za zmocniteľa, pokiaľ je to potrebné, aby zmocniteľ neutrpel právnu ujmu.

§ 39.

Následky nedostatku plnomocnenstva.

(1) Nedostatok plnomocnenstva si všíma súd z úradnej povinnosti v každom období konania.

(2) Ak niekto vystupuje ako zmocnenec a nepreukáže plnomocnenstvo, súd môže s ním konať, avšak mu uloží, aby v primeranej lehote dodatočne predložil plnomocnenstvo. Kým sa tak nestane, súd nemôže vyniesť rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

(3) Ak plnomocnenstvo nebude predložené v lehote určenej súdom, postupuje súd tak, ako keby za účastníka nikto nekonal. O tom treba osobu, ktorá vystupuje bez plnomocnenstva, poučiť.

(4) Osobe, ktorá vystupovala bez plnomocnenstva, súd na návrh uloží, aby nahradila trovy, ktoré spôsobila.

ŠTVRTÁ HLAVA.

KONANIE NA SÚDE PRVEJ STOLICE.

PRVÝ DIEL.

SÚDNA POKONÁVKA PRED ZAČATÍM KONANIA.

§ 40.

Právne pomery, pri ktorých to povaha veci pripúšťa, možno so schválením sudcu usporiadať súdnou pokonávkou pred začatím konania na ktoromkoľvek okresnom súde. Sudca ne-schválí pokonávku, ak sa prieči zákonu alebo všeobecnému záujmu.

DRUHÝ DIEL.

ZAČATIE KONANIA. NÁVRHY A PODANIA.

§ 41.

Začatie konania.

(1) Konanie na súde prvej stolice sa začína na návrh alebo z úradnej povinnosti. Z úradnej povinnosti sa začne iba vtedy, keď to zákon ustanovuje.

(2) Ak je na začatie konania potrebný návrh, konanie je začaté, len čo návrh došiel na súd (§ 42). Konanie z úradnej povinnosti je začaté, len čo súd vykonal prvý procesný úkon.

§ 42.

Návrh na začatie konania.

Návrh na začatie konania sa podáva písomným podaním alebo ústne pred sudcom do zápisnice. Návrh treba podať na príslušnom súde; ak sa podá na inom okresnom súde, postúpi ho tento príslušnému súdu.

Všeobecné náležitosti písomných podaní.

§ 43.

(1) Písomné podania majú obsahovať:

- a) označenie súdu;
- b) meno a priezvisko, zamestnanie a bydlisko (pracovisko) navrhovateľa a ostatných účastníkov, poprípade ich zákonného zástupcu alebo zmocnenca;
- c) stručný a pravdivý opis skutočností a označenie dôkazov, na ktoré sa navrhovateľ odvoláva;
- d) určitý návrh, ak je potrebný;
- e) vlastnoručný podpis navrhovateľa, poprípade zákonného zástupcu alebo zmocnenca.

(2) Písomné podania treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov a s potrebným počtom odpisov príloh.

§ 44.

Minister spravodlivosti nariadením určí, aké sú odchýlky pri písomných podaniach urobených telegraficky.

§ 45.

Odstránenie chýb písomných podaní.

(1) Predseda senátu sa stará o odstránenie chýb písomných podaní. Ak nemožno chyby odstrániť inak, vráti podanie účastníkovi, aby podľa pokynu v primeranej lehote chyby odstrá-

nil, a poučí ho o následkoch spojených s ich neodstránením.

(2) Ak účastník vráti opravené podanie v lehote určenej súdom, hľadá sa naň tak, ako keby sa bolo stalo v deň, keď bolo po prvé podané.

(3) Ak pokus o odstránenie chyby, ktorá prekáža vecnému vybaveniu písomného podania, ostal bez výsledku, súd odmietne podanie bez ústneho pojednávania.

TRETÍ DIEĽ.

DORUČOVANIE.

§ 46.

Spôsob doručovania.

Do vlastných rúk adresáta treba doručiť písomnosť iba v prípadoch určených zákonom alebo ak to uzná súd z dôležitých dôvodov za potrebné.

§ 47.

Náhradné doručenie.

(1) Aj tam, kde sa má písomnosť doručiť do vlastných rúk, možno doručiť náhradne.

(2) Náhradné doručenie je neplatné, ak sa písomnosť doručila odporcovi adresáta.

§ 48.

Doručovanie zmocnencovi.

(1) Ak má účastník zmocnenca s procesným plnomocenstvom, doručujú sa písomnosti zmocnencovi.

(2) Ak má niekoľko účastníkov spoločného zástupcu (zákonného zástupcu alebo zmocnenca), doručenie je vykonané pre všetkých účastníkov, ak bola písomnosť odovzdaná tomuto zástupcovi v jedinom vyhotovení.

§ 49.

Zmocnenec na prijímanie písomností.

Ak by bolo doručovanie účastníkovi spojené s ťažkosťami alebo prietahmi, možno mu uložiť, aby v lehote určenej súdom oznámil zmocnenca na prijímanie písomností; ak neoznámí v takomto prípade zmocnenca, budú sa písomnosti určené pre neho ukladať na súde s účinkami doručenia. O tom treba účastníka poučiť.

§ 50.

Odopretie prijatia doručovanej písomnosti.

Ak bolo prijatie doručovanej písomnosti bezdôvodne odopreté, považuje sa písomnosť za

doručenú dňom, keď bolo prijatie odopreté; dôvodnosť odopretia posúdi súd.

Doručenie verejnou vyhláškou. Ustanovenie opatrovníka.

§ 51.

(1) Účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, doručí sa verejnou vyhláškou, a to tak, že sa doručovaná písomnosť pripevní na čas pätnásť dní na návestnú tabuľku súdu. Uplynutím tohto času sa považuje doručenie za vykonané.

(2) Toto ustanovenie sa použije aj v prípadoch, keď sa nepodarilo doručiť účastníkovi na jeho známu adresu do cudziny.

§ 52.

(1) Ak prislúcha účastníkovi uvedenému v § 51 vykonať podľa obsahu doručovanej písomnosti nejaký procesný úkon, ustanoví mu súd opatrovníka. Súd oznámi vyhláškou, ktorá sa pripevní na čas aspoň pätnásť dní na návestnú tabuľku súdu, ustanovenie opatrovníka, jeho meno, priezvisko a bydlisko, stručný údaj o obsahu doručovanej písomnosti s označením súdu a prejednávanej veci, ako aj to, že opatrovník bude zastupovať účastníka, ktorému bol ustanovený, dotiaľ, kým účastník sám nevstúpi alebo nepomenuje zmocnenca.

(2) Ak je to potrebné, môže súd nariadiť, aby bola vyhláška uverejnená aj v novinách alebo iným spôsobom.

(3) Doručenie sa pokladá za vykonané, len čo bola vyhláška pripevnená na návestnú tabuľku súdu a písomnosť doručená opatrovníkovi.

§ 53.

Právomoc predsedu senátu pri doručovaní.

Nariadenia o doručovaní vydáva predseda senátu; rozhoduje aj o všetkých iných opatreniach týkajúcich sa doručovania.

ŠTVRTÝ DIEĽ.

SKÚMANIE PRÍSLUŠNOSTI A PRÁVOMOCI.

§ 54.

(1) Prv než súd začne konať vo veci samej, skúma z úradnej povinnosti svoju príslušnosť.

(2) Ak sa konanie začalo na návrh, súd skúma svoju príslušnosť podľa návrhovateľových údajov. Ale ak má pochybnosť o správnosti týchto údajov alebo ak sa namieta nepríslušnosť, súd vyšetrí okolnosti rozhodné pre určenie príslušnosti, a to aj z úradnej povinnosti.

§ 55.

(1) Iný účastník ako navrhovateľ môže namietať nepríslušnosť súdu iba pri prvom procesnom úkone, ktorý mu prislúcha, a to prv než sa pustí do konania vo veci samej. Námietku musí odôvodniť.

(2) Ak nebola vznesená námietka nepríslušnosti a súd začal konať vo veci samej, je príslušný, i keď niektorý účastník, ktorý vstúpi do konania neskôršie, namietne nepríslušnosť pri svojom prvom procesnom úkone.

§ 56.

(1) Ak súd zistí, že je nepríslušný, a ak sa dá podľa údajov navrhovateľa alebo podľa výsledkov vyšetrenia zistiť, a to bez vypočutia iného účastníka ako navrhovateľa, príslušný súd, súd vysloví svoju nepríslušnosť a po právoplatnosti usnesenia postúpi vec príslušnému súdu, ktorý je týmto usnesením viazaný; ak bol iný účastník ako navrhovateľ vypočutý, postúpi vec ihneď s tým istým účinkom.

(2) Ak nemožno zistiť príslušný súd ani podľa údajov navrhovateľa ani podľa výsledkov vyšetrenia, súd návrh odmietne. Ale ak zistí, že ide o prípad uvedený v § 12, postúpi vec Najvyššiemu súdu na určenie príslušného súdu.

§ 57.

(1) Súd si všíma z úradnej povinnosti v každom období konania:

- a) či vec patrí do právomoci československých súdov;
- b) či vec nepatrí do právomoci niektorého osobitného alebo rozhodcovského súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy) alebo či malo predchádzať súdnemu konaniu iné konanie;
- c) či o tej istej veci nebolo už vydané súdne rozhodnutie, ktoré sa stalo právoplatným, alebo či o tej istej veci netrvá konanie na tomto alebo inom súde, ktoré sa začalo skôr.

(2) Ak sa ukáže, že je tu niektorá z týchto prekážok, súd zruší doterajšie konanie a rozhodnutia azda už vynesené; ak sa konanie začalo na návrh, súd okrem toho návrh odmietne.

(3) Ak súd odmietne návrh podľa odseku 1 písm. b) a ak sa dá z návrhu na začatie konania zistiť, ktorý osobitný alebo rozhodcovský súd alebo úrad (orgán verejnej správy) je príslušný vo veci, postúpi návrh po právoplatnosti usnesenia o odmietnutí príslušnému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy). O tom treba upovedomiť navrhovateľa súčasne s doručením usnesenia o odmietnutí návrhu.

§ 58.

Hmotnoprávne účinky spojené s podaním návrhu ostávajú zachované, ak súd postúpil návrh inému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy), alebo ak bol návrh znovu podaný na príslušnom súde alebo úrade (u orgánu verejnej správy) do tridsiatich dní od právoplatnosti usnesenia o odmietnutí návrhu.

PIATY DIEL.

PRIEBEH KONANIA.

§ 59.

Postup v konaní.

Súd postupuje v konaní z úradnej povinnosti a vedie ho tak, aby sa zistil skutočný stav veci čo najúčelnejšie a najrýchlejšie. Všetkým účastníkom treba dať rovnakú príležitosť, aby uplatnili svoje práva a aby sa vyjadrili.

§ 60.

Povinnosť účastníkov.

Účastníci sú povinní uviesť súdu pravdivo a úplne všetky skutkové okolnosti odôvodňujúce ich návrhy, ako aj okolnosti, na ktoré sa ich súd pýta.

Ústne pojednávanie.

§ 61.

Predseda senátu nariadi na prejednanie veci ústne pojednávanie, ak sa nemá podľa zákona rozhodnúť bez ústneho pojednávania.

§ 62.

(1) Predseda senátu predvolá účastníkov a iné osoby, ktoré sa majú vypočuť na ústnom pojednávaní.

(2) Predseda senátu pripraví ústne pojednávanie tak, aby bolo zpravidla možné vec prejednať a skončiť na jedinom pojednávaní. V složitejších prípadoch môže predseda senátu najmä účastníkom uložiť, aby sa v lehote, ktorú im určí, vyjadrili písomne alebo ústne do zápisnice o skutkovom základe prejednávanéj veci a označili dôkazy. Môže im tiež uložiť, aby predložili listiny.

§ 63.

(1) Ústne pojednávanie je verejné.

(2) Verejnosť možno vylúčiť pre celé ústne pojednávanie alebo pre jeho časť, len ak by verejným prejednaním veci boli ohrozené štátne, hospodárske alebo služobné tajomstvo, mrav-

nosť alebo dôležité záujmy účastníkov. Usnesenie o vylúčení verejnosti sa verejne vyhlási. Súd môže však v takom prípade z dôležitých dôvodov dovoliť jednotlivým osobám, aby boli prítomné.

(3) I keď bola verejnosť vylúčená, rozhodnutie vo veci sa vyhlási verejne.

§ 64.

(1) Ústne pojednávanie vedie predseda senátu.

(2) Z dôležitého dôvodu môže predseda senátu — na ústnom pojednávaní senát — ústne pojednávanie odročiť, a to buď na návrh alebo z úradnej povinnosti. Na začiatku nového ústneho pojednávania predseda senátu vyloží doterajší stav konania. Ak sa zmenilo složenie senátu, predseda senátu oznámi podľa spisov celý obsah prednesov a vykonaných dôkazov.

(3) Ak sa niektorý účastník ohradí proti opatreniu, ktoré urobil predseda senátu, rozhodne senát.

(4) O skončení ústneho pojednávania rozhoduje senát.

§ 65.

(1) Predseda senátu dbá, aby bol zachovaný poriadok a vážnosť ústneho pojednávania. Ak treba vykázat z pojednávacej miestnosti osobu, ktorá ruší pojednávanie, či ide o poslucháča alebo o osobu zúčastnenú na pojednávaní, rozhodne o tom senát. Okolnosti, pre ktoré sa zakročilo proti osobe rušiacej pojednávanie, sa uvedú v zápisnici.

(2) Ak bol takto z pojednávacej miestnosti vykázaný účastník, má to tie isté následky, ako keby sa bol vzdialil dobrovoľne. Vykázanie zástupcu nemôže byť na ujmu zastúpeného.

(3) Ak dôjde pre neprístojné správanie sa niektorej osoby k odročeniu ústneho pojednávania, uloží jej súd náhradu trov, ktoré tým vznikly.

§ 66.

(1) Ústne pojednávanie sa koná v prítomnosti zapisovateľa, ktorý spíše o pojednávaní zápisnicu.

(2) Zápisnica má obsahovať najmä:

- a) označenie súdu;
- b) miesto, čas a predmet pojednávania;
- c) mená a priezviská úradných osôb, ktoré sa zúčastnili na pojednávaní, a mená a priezviská prítomných účastníkov a ich zástupcov;

d) stručný, ale výstižný opis priebehu pojednávania, najmä podané návrhy, obsah súdnej pokonávky a výroky rozhodnutí s poznámkou, že bolo dané poučenie o opravných prostriedkoch.

§ 67.

(1) Zápisnicu podpíše predseda senátu, zapisovateľ, účastníci, ich zástupcovia a tlmočník; ak zápisnica obsahuje súdnu pokonávku alebo výrok rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, podpíšu ju aj členovia senátu. Ak sa účastník alebo zástupca vzdiali pred podpisom, poznamená sa to v zápisnici; ak odoprie podpis, poznamenajú sa tu aj dôvody, ktoré uviedol.

(2) Ak nemôže predseda senátu pre prekážku dlhšieho trvania podpísať zápisnicu, podpíše ju iný člen senátu. Ak nemôže iná osoba pre prekážku dlhšieho trvania podpísať zápisnicu, nie je potrebný jej podpis. Dôvod, prečo podpis odpadol, sa poznamená v zápisnici.

(3) Námietky proti zneniu zápisnice pojme súd do zápisnice alebo uloží účastníkovi, aby ich podal písomne.

§ 68.

Iné pojednávania a podobné sudcovské úkony.

Ustanovenia platné pre ústne pojednávanie sa použijú primerane podľa povahy veci na iné pojednávania a podobné sudcovské úkony.

§ 69.

Výsluch účastníka.

Ak to súd pokladá za potrebné, môže účastníka kedykoľvek za konania vyslychnúť. Preto mu môže uložiť, aby sa ustanovil osobne; ak sa účastník bez ospravedlnenia neustanovil, súd ho môže dať predviesť.

§ 70.

Predbežné otázky.

(1) Pre svoje rozhodnutie je súd oprávnený urobiť si úsudok i o predbežných otázkách, o ktorých by patrilo rozhodnúť inému súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy).

(2) Ale ak sa už začalo konanie o predbežnej otázke na príslušnom súde alebo u úradu (orgánu verejnej správy), alebo ak je tu podozrenie z trestného činu alebo priestupku a odsúdenie by malo vplyv na rozhodnutie súdu, súd zpravidla preruší konanie až do právoplatného rozhodnutia o predbežnej otázke alebo o trestnom čine alebo o priestupku.

§ 71.

Spojenie niekoľkých vecí.

Súd môže spojiť na spoločné konanie, poprípade i rozhodnutie, vecí, ktoré sú u neho začaté a spolu súvisia, či už medzi tými istými alebo inými účastníkmi.

§ 72.

Zmena návrhu.

Účastníci môžu za konania meniť svoje návrhy vo veci samej. Súd nepripustí zmenu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohly byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

Vzatie návrhu späť, uznanie a vzdanie sa nároku, súdna pokonávka.

§ 73.

Ak je na začatie konania potrebný návrh účastníka, navrhovateľ môže vziať návrh späť, kým súd nezačal konať vo veci samej. Ak vzatie návrhu späť dôjde rozhodujúcemu súdu neskoršie, najneskoršie však do rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, súd rozhodne o vzatí návrhu späť, a ak mu prizná účinnosť, konanie zastaví.

§ 74.

Kým súd nerozhodol vo veci samej, zaviazaný môže na súde nárok uznať a oprávnený sa môže na súde svojho nároku vzdať. Súd rozhodne, či prejavu účastníka prizná účinnosť. Ak prizná prejavu účinnosť, nevydá o tom osobitné usnesenie, ale rozhodne podľa prejavu účastníka.

§ 75.

Pokiaľ to povaha vecí pripúšťa, účastníci môžu skončiť konanie aj súdnou pokonávkou. Súd rozhodne o schválení pokonávky. O pokonávku, ktorú možno schváliť, má sa súd vždy pokúsiť.

§ 76.

Súd neprizná účinnosť vzatiu návrhu späť, uznaniu alebo vzdaniu sa nároku a neschváli pokonávku, ak sa prejav účastníka prieči zákonu alebo všeobecnému záujmu. Ak súd neprizná prejavu účinnosť alebo ak neschváli pokonávku, pokračuje v konaní.

Nečinnosť účastníkov.

§ 77.

Nečinnosť účastníkov neprekáža pokračovať v konaní.

§ 78.

(1) Ak účastník v danej lehote nepodal vyjadrenie alebo sa, hoci bol predvolaný na výsluch, neustanovil, predpokladá sa, že sa nemieni vyjadriť.

(2) Ak súd vyzve účastníka, aby sa vyjadril o určitom návrhu, môže pripojiť doložku, že ak sa účastník v určenej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať jeho súhlas.

§ 79.

Ak sa riadne predvolaný účastník neustanovil na ústne pojednávanie, pojednáva sa v jeho neprítomnosti; ale ak dôjde k odročeniu pojednávania, treba účastníka znova predvolať.

Prerušenie konania.

§ 80.

(1) Ak účastník, ktorý nie je zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom, zomrie, stratí procesnú spôsobilosť alebo sa nemôže zúčastniť na konaní pre trvalejšiu prekážku, súd posúdi, aké vhodné opatrenie má urobiť.

(2) Súd môže konanie prerušiť alebo ustanoviť opatrovníka a v konaní pokračovať. Súd ustanoví opatrovníka a pokračuje v konaní najmä vtedy, ak by sa prerušením zmaril účel konania alebo ak by vznikla ostatným účastníkom nepomerná ujma.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa použijú primerane, ak nastaly okolnosti uvedené v odseku 1 u zákonného zástupcu, ktorý nebol zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom.

§ 81.

Prerušenie má ten účinok, že sa nekonajú pojednávania a že lehoty podľa tohto zákona neplynú.

§ 82.

(1) I keď súd konanie nepreruší, lehoty neplynú (§ 81) pre toho, kto zomrel alebo stratil procesnú spôsobilosť a nebol v konaní zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom, kým nie je ustanovený opatrovník alebo kým niekto nevstúpi namiesto neho do konania.

(2) Toto ustanovenie sa použije primerane, ak nastanú také okolnosti u zákonného zástupcu, ktorý nie je zastúpený zmocnencom s procesným plnomocenstvom.

§ 83.

Súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili preruše-

nie. Po odpadnutí prekážky pokračuje súd z úradnej povinnosti v konaní a lehoty začnú plynúť znova.

Lehoty.

§ 84.

Ak zákon neustanovuje určité lehoty, má súd určiť na vykonanie procesných úkonov primeranú lehotu. Súd môže lehotu, ktorú určil, z dôležitých dôvodov predĺžiť alebo skrátiť.

§ 85.

(1) Do lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, ktorého sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty.

(2) Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa posledného týždňa alebo mesiaca, ktorý svojím pomenovaním alebo číselným označením odpovedá dňu, ktorého sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak tento deň v poslednom mesiaci lehoty chýba, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

(3) Ak koniec lehoty pripadne na deň pracovného pokoja, pokladá sa za posledný deň lehoty najbližší budúci pracovný deň.

(4) Dni poštovej dopravy sa do lehoty nezapočítavajú.

§ 86.

Navrátenie do predošlého stavu.

(1) Ak účastník alebo jeho zástupca z ospravedliteľného dôvodu zmeškal procesný úkon, ktorý mu prislúchal, a preto bol z tohto úkonu vylúčený, môže sa domáhať navrátenia do predošlého stavu.

(2) Návrh na navrátenie do predošlého stavu treba podať do pätnástich dní odo dňa, keď odpadol dôvod zmeškania, a treba s ním spojiť i zmeškaný úkon, pokiaľ je to podľa povahy veci možné. O návrhu rozhodne usnesením súd, na ktorom sa mal zmeškaný úkon vykonať, a to — ak to považuje za potrebné — po ústnom pojednávaní.

(3) Návrh nemá odkladný účinok. Avšak súd, ktorý o ňom rozhoduje, môže na žiadosť účastníka i bez vypočutia odporcu nariadiť odklad konania alebo exekúcie, ak sa podľa prednesených údajov javí pravdepodobným, že návrh bude mať úspech. Na žiadosť účastníka môže súd odklad odvolať.

§ 87.

Nazretie do súdnych spisov.

(1) Účastníci a ich zástupcovia majú právo nazerať do súdnych spisov, vynímajúc zápis-

nice o poradiach súdu, a môžu si z nich urobiť odpisy alebo výpisy.

(2) Tretie osoby môžu nazrieť do súdnych spisov a urobiť si z nich odpisy alebo výpisy len so svolením predsedu senátu.

SIESTY DIEĽ.

DOKAZOVANIE.

Dokazovanie všeobecne.

§ 88.

(1) Účastník má navrhnúť a označiť dôkazné prostriedky, ktorými chce dokázať pravdivosť jednotlivých skutkových tvrdení.

(2) Súd z úradnej povinnosti zadováži a vykoná aj také dôkazy, ktoré nenavrhol žiadny účastník, ak sú pre rozhodnutie významné.

§ 89.

Skutočnosti všeobecne známe a skutočnosti, ktoré sú súdu známe z jeho úradnej činnosti, zásadne netreba dokazovať. Avšak súd podľa potreby účastníkov na tieto skutočnosti upozorní.

§ 90.

Netreba dokazovať skutočnosti, pre ktoré zákon ustanovuje domnienku. Vyvrátiť domnienku je prípustné, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

§ 91.

Zvyklosti platné v určitom mieste alebo odbore, stanovy právnických osôb, miestne a iné podobné osobitné predpisy treba dokazovať, iba pokiaľ nie sú súdu známe.

§ 92.

Ak rozhodnutie závisí od toho, či bol spáchaný trestný čin alebo priestupok a kto ho spáchal, je súd viazaný čo do týchto okolností obsahom právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia trestného súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy) v trestnej veci.

§ 93.

Pri zisťovaní skutkového stavu zhodnotí súd výsledky vykonaného dokazovania, berúc starostlivo do úvahy všetko, čo vyšlo najavo alebo čo sa stalo za konania, v to počítajúc i to, čo účastníci za konania uviedli.

§ 94.

Ak je nárok istý čo do základu, ale jeho výšku nemožno buď vôbec bezpečne zistiť alebo len s nepomernými ťažkosťami, môže ju súd určiť podľa voľného uváženia.

§ 95.

(1) Dokazovanie vykonáva rozhodujúci súd, ktorý však môže zo závažných dôvodov o vykonanie dôkazu dožiadať iný súd.

(2) Na prípravu rozhodnutia senátu môže predseda senátu dať vykonať dožiadaným súdom jednotlivé dôkazy, ktorých vykonanie priamo senátom by robilo ťažkosť.

(3) V odôvodnených prípadoch môže senát vykonaním jednotlivých dôkazov poveriť predsedu alebo niektorého člena senátu.

§ 96.

(1) Dožiadaný alebo poverený sudca vo veci, o ktorej sa má rozhodnúť po ústnom pojednaní, upovedomí účastníkov o pojednávaní nariadenom na dokazovanie, ak sa vopred nevzdali práva účasti.

(2) Neprítomnosť riadne upovedomených účastníkov neprekáža vykonať dôkazy.

§ 97.

Predseda senátu oznámi výsledky dokazovania, ktoré vykonal dožiadaný alebo poverený sudca.

§ 98.

Senát môže v každom prípade nariadiť, aby sa vykonané dôkazy doplnily alebo pred ním opakovali.

§ 99.

Dôkazné prostriedky.

(1) Dôkazné prostriedky sú všetky prostriedky spôsobilé na zistenie pravdy; najmä sú to svedkovia, znalci, listiny a ohliadka.

(2) Tie isté prostriedky možno použiť na spravdepodobnenie.

Svedkovia.

§ 100.

(1) Každý je povinný na predvolanie sa ustanoviť na súd a vypovedať ako svedok.

(2) Riadne predvolanému svedkovi, ktorý bez náležitého ospravedlnenia nesplní túto občiansku povinnosť, môže súd uložiť náhradu spôsobených trov a pokutu do 5000 Kčs. Ak sa svedok neustanoví ani na opätovné predvolanie, môže mu súd uložiť náhradu ďalších trov, opätovnú pokutu a dať ho predviesť na jeho trovy. Vymôžené pokuty pripadajú štátu.

(3) Ak svedok dodatočne ospravedlní svoje neustanovenie sa, môže súd vyslovené následky neustanovenia sa zrušiť.

§ 101.

Pred výsluchom súd poučí svedka o dôvodoch, pre ktoré nemožno ho vyslúchať a pre ktoré by mohol odoprieť svedectvo, a o tom, že je povinný vypovedať úplnú pravdu a nič nezamlčovať. Ďalej ho poučí o význame svedeckej výpovede s hľadiska občianskej cti a o trestných následkoch krivej výpovede.

§ 102.

Ako svedka nemožno vyslúchať toho, kto by výpoveďou:

- a) prezradil štátne tajomstvo;
- b) porušil štátom výslovne uloženú alebo štátom uznanú povinnosť mlčanlivosti, pokiaľ ho od nej neoslobodil príslušný orgán alebo ten, v záujme koho má túto povinnosť.

§ 103.

(1) Svedok môže odoprieť výpoveď, ak by výpoveďou mohol spôsobiť nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkym osobám. Jeho blízkymi osobami sú jeho manžel, osoby, ktoré sú s ním alebo s jeho manželom príbuzné buď v priamom alebo pobočnom pokolení včítane až do bratranca (sesternice), a iné osoby, ktoré s ním žijú v spoločnej domácnosti ako členovia rodiny; príbuzenskému pomeru sa rovná pomer založený osvojením.

(2) Svedok musí oznámiť súdu dôvod odopretia výpovede. O oprávnenosti odoprieť výpoveď rozhodne súd, ktorý svedka vyslúcha.

(3) Svedkovi, ktorý bez udania dôvodu alebo po neuznaní predneseného dôvodu odoprie svedčiť, hoci bol upozornený na následky, môže súd uložiť náhradu trov spôsobených odopretím výpovede a pokutu do 5000 Kčs. Vymôžené pokuty pripadajú štátu.

§ 104.

Na začiatku výsluchu spýta sa súd svedka na jeho meno, priezvisko, vek, rodinný stav, zamestnanie, bydlisko, ďalej na jeho pomer k účastníkom, poprípade aj na iné okolnosti, ktoré môžu mať vplyv na jeho hodnovernosť. Potom sa dá svedkovi príležitosť, aby súvisle uviedol všetko, čo vie o predmete výsluchu. Svedkovi treba dať otázky potrebné na vysvetlenie a doplnenie výpovede, najmä na objasnenie, odkiaľ má svoje vedomosti.

§ 105.

Svedka vyslúcha predseda senátu. Členovia senátu, prokurátor a so súhlasom predsedu účastníci a znalci môžu dávať svedkovi otázky.

§ 106.

Predseda senátu môže svedkovi zakázať, aby bol prítomný pri prejednávaní veci.

§ 107.

(1) Svedok má nárok na náhradu potrebných hotových výdavkov a ušlej odmeny za prácu. Nárok svedka zaniká, ak ho svedok neuplatní najneskoršie do troch dní po svojom výsluchu, a ak nedôjde k výsluchu, do troch dní po tom, keď mu to bolo oznámené.

(2) O svedočnom rozhodne predseda senátu; usnesenie o tom sa nedoručuje.

Z n a l c i.

§ 108.

(1) Ak rozhodnutie závisí od posúdenia skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti, súd priberie zpravidla po vypočutí účastníkov jedného alebo viac znalcov, aby podali posudok.

(2) Namiesto znalca pribratého pôvodne môže súd pribrať iného znalca.

(3) Súd môže tiež požiadať príslušné úrady (orgány verejnej správy) alebo ústavy, aby podaly alebo preskúmaly znalecký posudok.

§ 109.

Za znalca nemožno pribrať toho, u koho sa vyskytuje dôvod obdobný dôvodu, pre ktorý je vylúčený sudca. Znalec je povinný oznámiť súdu skutočnosti nasvedčujúce jeho vylúčeniu; ak to neurobí, zodpovedá účastníkom za trovu, ktoré tým zaviniť.

§ 110.

(1) Znalcovi možno uložiť, aby posudok podal písomne.

(2) Niekoľko znalcov možno vypočuť spoločne; znalci môžu podať spoločný posudok.

§ 111.

(1) Znalec má nárok na náhradu hotových výdavkov spojených so znaleckým výkonom a na primeranú odmenu (znalečné).

(2) O znalečnom rozhoduje predseda senátu; ak znalec nevyúčtoval svoje nároky do konca konania alebo v lehote určenej predsedom, rozhodne o nich z úradnej povinnosti. Rozhodnutie o znalečnom sa doručí aj znalcovi.

§ 112.

Ustanovenia §§ 100 až 105 platia pre znalca primerane. Ako znalec je povinný byť činný len ten, kto je ustanovený ako stály prisažný

znalec pre odbor, znalosť ktorého je potrebná na posúdenie závažných skutočností, a ten, kto taký odbor vykonáva ako svoje povolanie.

Listiny.

§ 113.

(1) Súd môže uložiť účastníkovi, o ktorom je podľa výsledkov doterajšieho konania známe, že má listinu potrebnú na dôkaz, aby ju predložil.

(2) Ak účastník bezdôvodne odoprie listinu predložiť, súd použije proti nemu ustanovenia o právnych následkoch bezdôvodného odopretia svedeckej výpovede.

§ 114.

(1) Súd môže aj tretej osobe uložiť, aby mu listinu, ktorú má, predložila na nazretie. Ak súd po nazretí zistí, že listinou možno dokázať okolnosť dôležitú pre objasnenie skutkového stavu, vykoná listinou dôkaz.

(2) Ak tretia osoba bezdôvodne odoprie predložiť listinu súdu na nazretie, súd použije proti nej ustanovenia o právnych následkoch bezdôvodného odopretia svedeckej výpovede.

§ 115.

(1) O predložení listiny účastníkom a tretími osobami platia obdobne ustanovenia §§ 102 a 103.

(2) O nároku tretích osôb na náhradu platí obdobne ustanovenie § 107.

§ 116.

Súd môže sám zadovážiť listinu od iného súdu alebo od úradu (orgánu verejnej správy).

§ 117.

Na vykonanie dôkazu na ústnom pojednávaní oznámi súd obsah predloženej listiny alebo jej príslušnej časti účastníkom a vyzve ich, aby sa o nej vyjadrili.

§ 118.

(1) Verejnými sú listiny, ktoré vydaly československé súdy alebo úrady (orgány verejnej správy) v medziach svojej právomoci a v predpísanej forme, ako aj listiny, ktoré sú osobitnými zákonnými predpismi vyhlásené za verejné.

(2) Verejné listiny podávajú, pokiaľ nie je dokázaný opak, dôkaz o pravdivosti toho, že nariadenie alebo vyhlásenie v nich obsiahnuté vydal ich výstavca, ako aj toho, čo je v nich osvedčené alebo potvrdené.

(3) Každá iná listina je súkromnou listinou, ktorú súd zhodnotí ako iný dôkazný prostriedok.

O hliadka.

§ 119.

Súd po prípadnom vypočutí účastníkov určí, v akom smere a akým spôsobom sa vykoná ohliadka.

§ 120.

(1) O povinnosti účastníkov a tretích osôb predložiť predmet ohliadky, poprípade o ich povinnosti dať súhlas na vykonanie ohliadky, platia obdobne ustanovenia §§ 113 až 115.

(2) O nároku tretích osôb na náhradu platí obdobne ustanovenie § 107.

§ 121.

Ohliadku predmetu nemožno vykonať, ak by bola spojená s prezradením štátneho tajomstva alebo s porušením štátom výslovne uloženej alebo štátom uznanej povinnosti mlčanlivosti.

§ 122.

Ostatné dôkazné prostriedky.

Spôsob vykonania dôkazov inými dôkaznými prostriedkami určí súd podľa ich povahy.

Zabezpečenie dôkazov.

§ 123.

Pred začatím konania možno na žiadosť účastníka, a za konania i z úradnej povinnosti zabezpečiť dôkaz, ak je obava, že dôkaz nebude možné neskoršie vykonať vôbec alebo iba s veľkými ťažkosťami.

§ 124.

(1) Návrh na zabezpečenie dôkazu sa podáva na rozhodujúcom súde a v nalievavom prípade, alebo ak sa konanie dosiaľ nezačalo, na okresnom súde, v obvode ktorého je ohrozený dôkazný prostriedok.

(2) V návrhu na zabezpečenie dôkazu treba uviesť odporcu, poprípade dôvod, prečo ho nemožno uviesť, ďalej označiť skutočnosti, ktoré sa majú dokázať, a dôkazné prostriedky.

§ 125.

Zabezpečenie dôkazu vykoná sudca spôsobom predpísaným pre dôkaz, o ktorý ide. Pozve naň navrhovateľa a jeho odporcu, ak je známy.

§ 126.

Trovy zabezpečenia dôkazu, vykonaného pred začatím konania, znáša navrhovateľ. Tým nie

je dotknutý jeho prípadný nárok na ich náhradu v neskoršom konaní.

SIEDMY DIEL.

TROVY KONANIA.

Povinnosť znášať a nahradiť trovy konania.

§ 127.

Pokiaľ nie je ustanovené inak, znáša každý účastník sám bez nároku na náhradu trovy spojené so svojimi procesnými úkonmi a trovy úkonov, ktoré v jeho záujme nariadil súd z úradnej povinnosti.

§ 128.

(1) Súd môže uložiť slozenie preddavku účastníkovi, v záujme ktorého z úradnej povinnosti nariadil úkon vyžadujúci trovy, alebo účastníkovi, ktorého procesný úkon dal k trovám podnet.

(2) Ak tento preddavok nebol včas složený, súd posúdi, či sa má zamýšľaný procesný úkon predsa vykonať a preddavok exekúciou vymáhať alebo či sa má od procesného úkonu upustiť.

(3) Štátu nemožno uložiť, aby složil preddavok alebo akúkoľvek zábezpeku.

§ 129.

Účastník má nárok na náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo obranu práva, počítajúc v to trovy právneho zastúpenia, ak mal proti odporcovi úplný úspech vo veci; súd mu môže priznať náhradu všetkých trov aj vtedy, ak mal neúspech iba v pomerne nepatrnej časti nároku alebo ak výška jeho nároku závisela od voľného uváženia alebo od dôkazu znalcami. Inak súd trovy pomerne rozdelí, poprípade vzájomne zruší.

§ 130.

Súd môže výnimočne z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi uložiť, aby znášal bez nároku na náhradu svoje trovy konania, počítajúc v to trovy právneho zastúpenia, alebo ich časť, i keď mal v konaní úspech.

§ 131.

Účastník je povinný nahradiť trovy odporcovi, ktorý nedal príčinu na uplatnenie nároku na súde a včas ho uznal.

§ 132.

Účastníkovi, jeho zákonnému zástupcovi alebo zmocnencovi môže súd uložiť, aby znášali bez nároku na náhradu alebo nahradili trovy, vzniknuté náhodou, ktorá sa im prihodila, alebo trovy, ktoré spôsobili svojim zavinením, najmä zbytočnou rozvlačnosťou podaní, oneskorenými prednesmi alebo ich zmenou, nepravdivými tvrdeniami alebo neodôvodnenými návrhmi.

§ 133.

Trovy procesných úkonov prokurátora a dôkazov ním navrhnutých znáša štát bez nároku na náhradu. Tým nie sú dotknuté ustanovenia o trovách účastníkov v ich vzájomnom pomere.

§ 134.

Niekoľko účastníkov.

(1) Ak je niekoľko účastníkov, znášajú trovy podľa pomeru účastenstva vo veci.

(2) V rovnakom pomere sú účastníci oprávnení požadovať náhradu trov, poprípade povinní ich nahradiť.

Trovy súdnej pokonávky, zrušeného alebo zastaveného konania.

§ 135.

Ak sa konanie medzi účastníkmi skončilo súdnou pokonávkou a ak nebolo o trovách ujednané nič iné, trovy sa vzájomne zrušujú.

§ 136.

Trovy zrušeného alebo zastaveného konania sa vzájomne zrušujú. Avšak ten, kto má vinu na tom, že sa konanie muselo zrušiť alebo zastaviť, je povinný nahradiť trovy konania.

Rozhodnutie o náhrade trov konania.

§ 137.

O náhrade trov konania rozhoduje súd z úradnej povinnosti. Ak rozhodnutie o náhrade trov závisí od výsledku konania vo veci samej, súd rozhodne o náhrade až v rozhodnutí, ktorým bola vec v príslušnej stolici úplne vyba-vená.

§ 138.

(1) Trovy upraví súd podľa sadzieb vydaných nariadením ministra spravodlivosti.

(2) Pri vyhlasovaní rozhodnutia môže si súd vyhradiť, že trovy určí v písomnom vyhotovení rozhodnutia. V tomto prípade senát môže sveriť úpravu trov členovi senátu, ktorému bolo uložené vypracovať rozhodnutie.

§ 139.

Rozhodnutie o náhrade trov je vykonateľné vždy až po nadobudnutí právoplatnosti.

Oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov. Ustanovenie zástupcu.

§ 140.

(1) Súd prizná účastníkovi na jeho žiadosť na čas ďalšieho konania oslobodenie od súdnych poplatkov, ak účastník nie je už oslobodený podľa poplatkových predpisov, poprípade aj oslobodenie od preddavkov a iných výdavkov na súdne úkony (ďalej len „preddavky“), ak by účastník nemohol znášať tieto trovy bez ohrozenia potrebnej vlastnej výživy alebo výživy osôb, ktorým má podľa zákona poskytovať úhradu na osobné potreby; rovnaké oslobodenie prizná súd na žiadosť právnickej osobe alebo úradne ustanovenému orgánu pre správu majetkovej podstaty, ak potrebnú úhradu nemožno zadovážiť z prostriedkov právnickej osoby alebo z majetkovej podstaty zastupovanej úradne ustanoveným orgánom.

(2) Oslobodenie od preddavkov možno priznať i bez oslobodenia od súdnych poplatkov, alebo aj len čiastočne.

§ 141.

Súd neprizná oslobodenie podľa § 140, ak sa uplatňovanie alebo obrana práva javia svojvoľnými alebo zrejme bezúspešnými, alebo ak sa dá dôvodne predpokladať, že uplatňovaný nárok bol účastníkovi postúpený len preto, aby sa dosiahlo oslobodenie.

§ 142.

(1) Ak sú tu podmienky § 140 ods. 1 a ak je to potrebné na ochranu účastníka, právnickej osoby alebo úradne ustanoveného orgánu pre správu majetkovej podstaty, ustanoví im súd na ich žiadosť zástupcu. Ak bol za zástupcu ustanovený advokát, určí jeho osobu krajské sdruženie advokátov, v obvode ktorého je súd príslušný vykonať procesné úkony.

(2) Usnesenie o ustanovení takéhoto zástupcu nahradzuje procesné plnomocenstvo.

§ 143.

(1) Priznať oslobodenie podľa § 140 alebo ustanoviť zástupcu podľa § 142 možno len vtedy, ak účastník predloží súdu potvrdenie miestneho národného výboru a ak ide o súdneho chránenca, potvrdenie poručenského (opatrovanské-

ho) súdu o osobných, rodinných, majetkových a zárobkových pomeroch; právnickej osobe alebo úradne ustanovenému orgánu pre správu majetkovej podstaty možno priznať oslobodenie alebo ustanoviť zástupcu len vtedy, ak predložia súdu potvrdenie príslušného dozorného orgánu.

(2) Podrobné predpisy vydá vláda nariadením.

§ 144.

(1) Ak ide o uplatňovanie práva ešte len zamýšľané, môže priznať oslobodenie alebo ustanoviť zástupcu ktorýkoľvek okresný súd; inak súd, na ktorom sa konanie začína alebo sa koná.

(2) Priznané oslobodenie je účinné ku dňu podania žiadosti.

§ 145.

(1) Priznané oslobodenie súd odníme, poprípade i so spätným účinkom, ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že tu neboli podmienky určené zákonom alebo že tieto podmienky zanikly.

(2) Ak sa do právoplatného skončenia konania ukáže, že tu neboli podmienky určené zákonom pre ustanovenie zástupcu alebo že tieto podmienky zanikly, súd zruší ustanovenie zástupcu a účastníkovi uloží dodatočne nahradiť výdavky zástupcu; ak je zástupcom advokát, i zaplatiť jeho odmenu.

§ 146.

(1) Ak bolo odporcovi účastníka oslobodeného od súdnych poplatkov a preddavkov, ktorý sám takto nebol oslobodený, uložené celkom alebo zčasti nahradiť trovy, súd určí zvlášť trovy alebo ich časť, ktoré má tento neoslobodený odporca nahradiť účastníkovi, a zvlášť trovy alebo ich časť, ktoré má zaplatiť štátu.

(2) Ak sa konanie medzi týmito účastníkmi skončilo súdnou pokonávkou, je pre určenie trov, ktoré má odporca oslobodeného účastníka zaplatiť štátu, rozhodujúci obsah súdnej pokonávky vo veci samej.

(3) Pri vzájomnom zrušení trov konania medzi týmito účastníkmi určí súd sumu trov, ktorú má odporca oslobodeného účastníka zaplatiť štátu.

§ 147.

Vo veciach týkajúcich sa oslobodenia a ustanovenia zástupcu rozhoduje predseda senátu bez ústneho pojednávania.

PIATA HLAVA.

ROZHODNUTIA.

§ 148.

Forma rozhodnutí.

Pokiaľ nie je v zákone ustanovené ináč, rozsudkom sa rozhoduje vo veci samej tam, kde sa rozhoduje po ústnom pojednávaní. Inak sa rozhoduje usnesením.

PRVÝ DIEĽ.

ROZSUDOK.

§ 149.

Obsah a druhy rozsudkov.

(1) Rozsudok má vyčerpať celý predmet konania.

(2) Súd však môže rozsudkom rozhodnúť, ak je to účelné, najprv oddelene i len o časti predmetu konania.

(3) Ak je predmet konania sporný čo do základu i čo do výšky, súd môže najprv rozsudkom rozhodnúť o základe; ak uzná základ za opodstatnený, pokračuje v konaní až po právoplatnosti tohto rozsudku.

§ 150.

Stav rozhodný pre rozsudok.

(1) Pre rozsudok je rozhodný stav v čase jeho vynesenia.

(2) Ak ide o opakujúce sa dávky, možno uložiť i povinnosť plniť dávky, ktoré sa stanú sročnými až po vnesení rozsudku.

Lehota na plnenie.

§ 151.

(1) Ak sa v rozsudku uloží povinnosť plniť, určí súd na splnenie povinnosti lehotu pätnásť dní.

(2) V odôvodnených prípadoch môže súd určiť kratšiu alebo dlhšiu lehotu, poprípade vysloviť, že záväzok sa má splniť v splátkach, ktorých výšku a podmienky splatnosti určí.

(3) Ak je predmetom záväzku plnenie opakujúcich sa dávok, ktoré sa stanú sročnými po vnesení rozsudku, treba v rozsudku určiť deň plnenia.

§ 152.

(1) Lehoty na plnenie sa počítajú odo dňa doručenia rozsudku.

(2) Ale ak bol podaný opravný prostriedok proti rozsudku bez predbežnej vykonateľnosti, lehota na plnenie sa počíta od právoplatnosti rozsudku.

§ 153.

Viazanosť súdu rozsudkom.

Súd je viazaný svojím rozsudkom, len čo ho vyhlásil.

§ 154.

Účasť sudcov na vynesení rozsudku.

Na vynesení rozsudku sa môžu zúčastniť iba sudcovia, za účasti ktorých sa ústne pojednávanie skončilo.

§ 155.

Porada a hlasovanie.

(1) Pri porade a hlasovaní senátu nesmie byť prítomný okrem sudcov a zapisovateľa nikto iný. O porade a hlasovaní sa spíše osobitná zápisnica.

(2) Sudcovia z ľudu hlasujú pred sudcami z povolania, a to mladší pred staršími. Predseda hlasuje naposledy.

(3) Na rozsudok je potrebná väčšina hlasov. Všetci členovia senátu sú povinní hlasovať, i keď boli prehlasovaní v niektorej predbežnej otázke.

§ 156.

Vyhlásenie a doručenie rozsudku.

(1) Rozsudok treba vždy vyhlásiť; vyhlási ho predseda senátu.

(2) Rozsudky sa vyhlasujú v mene republiky.

(3) Vyhlásenie sa má stať zpravidla hneď po skončení ústneho pojednávania; ak to nie možné, možno na vyhlásenie rozsudku odročiť ústne pojednávanie najviac na čas pätnásť dní.

(4) Vyhlasuje sa úplné znenie výroku a podstatné dôvody, ako aj poučenie o opravnom prostriedku.

(5) Rozsudok treba účastníkom vždy doručiť.

Vyhotovenie rozsudku.

§ 157.

Vyhotovenie rozsudku má po úvodných slovách „V mene republiky“ obsahovať:

- a) označenie súdu a mená a priezviská sudcov, ktorí sa zúčastnili na vynesení rozsudku;
- b) mená a priezviská účastníkov, ich zamestnanie, bydlisko a postavenie v konaní, mená a priezviská ich zákonných zástupcov alebo zmocnencov;
- c) predmet konania;
- d) deň vyhlásenia;
- e) výrok;

f) odôvodnenie so stránky skutkovej a právnej s poučením o opravnom prostriedku.

§ 158.

(1) Vyhotovenie rozsudku podpíše predseda senátu.

(2) Ak nemôže predseda senátu podpísať vyhotovenie rozsudku pre prekážku dlhšieho trvania, podpíše za neho iný člen senátu; dôvod sa poznamená na vyhotovení rozsudku.

Oprava a doplnenie.

§ 159.

(1) Chyby v písaní a počítaní, ako aj iné podobné zrejme nesprávnosti v rozsudku alebo jeho vyhotovení, predseda senátu môže kedykoľvek bez ústneho pojednávania opraviť, a to aj z úradnej povinnosti. Opravu môže nariadiť i súd vyššej stolice.

(2) Opravné usnesenie sa doručí účastníkom, oprava sa vyznačí na vyhotovení rozsudku a podľa možnosti aj na rovnopisoch vyhotovenia už vydaných.

(3) Vykonávanie opravy nemá vplyv na právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku.

(4) Ale ak sa opravou rozsudku zmení jeho výrok, môže účastník dotknutý zmenou opravnou časť výroku napadnúť prípustným opravným prostriedkom v lehote počítanej od doručenia opravného usnesenia.

§ 160.

(1) Ak súd nerozhodol v rozsudku o niektorej časti predmetu konania, o trovách alebo o predbežnej vykonateľnosti, môže ktorýkoľvek účastník do pätnásť dní od doručenia rozsudku žiadať o jeho doplnenie. V žiadosti treba uviesť určitý návrh na doplnenie. Súd rozhodne o žiadosti podľa povahy veci buď po ústnom pojednávaní alebo bez neho.

(2) Ak súd vyhovie žiadosti o doplnenie, vynesie vo veci doplnujúci rozsudok; ak nevyhovie, žiadosť usnesením zamietne.

(3) Na doplnujúci rozsudok sa inak použijú obdobne ustanovenia o rozsudkoch.

(4) Konanie o doplnenie nemá odkladný účinok na opravné prostriedky proti rozsudku ani na jeho vykonateľnosť.

§ 161.

Právoplatnosť.

(1) Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, je právoplatný.

(2) Vzdanie sa opravného prostriedku je účinné, len ak sa stalo na súde po vyhlásení rozsudku.

§ 162.

Zmena rozsudku.

Ak bol účastník právoplatným rozsudkom odsúdený plniť dávky, ktoré sa stanú srovnými až po vynesení rozsudku, a ak sa podstatne zmenily okolnosti, na základe ktorých určil súd výšku dávok alebo ich trvanie, môže ktorýkoľvek účastník podať návrh na zmenu určenej výšky dávok alebo ich trvania. Skorší rozsudok možno zmeniť iba s účinkami odo dňa podania návrhu.

Predbežná vykonateľnosť.

§ 163.

Predbežná vykonateľnosť sa bez ohľadu na opravný prostriedok vysloví vo výroku rozsudku odsudzujúceho na plnenie:

- a) pracovného príjmu za čas najviac troch mesiacov;
- b) náhrady a odmeny, ktoré náležia pôvodcom za použitie ich pôvodcovských práv, ako aj obdobných náhrad a odmien náležiacich vykonaným umelcom a vedeckým pracovníkom za ich výkony;
- c) úhrady osobných potrieb za čas najviac troch mesiacov pred začatím konania, ako aj jednotlivých dávok, ktoré sa stanú srovnými do právoplatnosti rozsudku;
- d) v peniazoch alebo v iných veciach určených podľa druhu alebo v cenných papieroch, ak je záväzok preukázaný verejnou listinou;
- e) na základe uznania nároku.

§ 164.

(1) Okrem prípadov uvedených v § 163 možno predbežnú vykonateľnosť vysloviť na návrh účastníka, ak by mu inak hrozilo nebezpečenstvo značnej a ťažko nahraditeľnej ujmy alebo ak je obava, že splnenie sa stane vôbec nemožným.

(2) Vyslovenie predbežnej vykonateľnosti podľa odseku 1 sa môže týkať celého nároku alebo jeho časti a možno ho viazať na složené primeranej zábezpeky.

§ 165.

Účinky súdnej pokonávky.

Súdna pokonávka, ktorú súd schválil, má účinky právoplatného rozsudku.

DRUHÝ DIEL.

USNESENIE.

§ 166.

Viazanosť súdu usnesením.

(1) Súd je viazaný svojím usnesením, len čo ho vyhlásil, a ak nedošlo k vyhláseniu, len čo bolo odovzdané na vyhotovenie.

(2) Súd nie je viazaný svojím usnesením, ktoré sa týka iba vedenia konania, najmä nie usnesením a nariadením o doručení (§§ 46 až 53); usnesením, ktorým sa upravuje priebeh konania, nariaďuje dokazovanie a určuje spôsob jeho vykonania (§§ 59, 64, 68, 71, 88, 95, 98, 106, 108, 110, 116, 119, 122), nariaďuje ústne pojednávanie a určuje iné termíny (§§ 61, 68), alebo urobí opatrenie na ich prípravu (§§ 62, 68).

§ 167.

Vyhlásenie a doručenie.

(1) Usnesenie treba prítomným účastníkom vyhlásiť.

(2) Usnesenie treba doručiť účastníkom, ak majú proti nemu opravný prostriedok alebo právo viesť podľa neho exekúciu.

(3) Účastníkom neprítomným pri vyhlásení treba okrem prípadov uvedených v odseku 2 doručiť usnesenie aj vtedy, ak to vyžaduje vedenie konania.

(4) Usnesenie, ktorým sa zamietá návrh účastníka bez vypočutia iných účastníkov, netreba týmto účastníkom doručovať.

§ 168.

Písomné vyhotovenie.

(1) Písomné vyhotovenie usnesenia má obsahovať náležitosti uvedené v § 157 písm. a) až f); mená a priezviská účastníkov sa uvedú, len pokiaľ to vyžaduje povaha veci, o ktorej sa v usnesení rozhoduje.

(2) Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa usnesením úplne vyhovuje návrhu, ktorému iný účastník neodporoval.

§ 169.

Vykonateľnosť.

Usnesenie je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, pokiaľ súd vzhľadom na zvláštne okolnosti prípadu neodložil jeho vykonateľnosť alebo pokiaľ zákon neustanovuje inak. To platí aj vtedy, ak sa má usnesenie vykonať inak než exekúciou.

§ 170.

Podporná platnosť ustanovení
o rozsudku.

Na usnesenie sa inak použijú obdobne ustanovenia platné pre rozsudky.

SIESTA HLAVA.

OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

§ 171.

Posudzovanie opravných
prostriedkov.

Nesprávne pomenovaný opravný prostriedok
treba posúdiť podľa jeho obsahu.

PRVÝ DIEĽ.

RIADNE OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Prvý oddiel.

Odvolanie.

§ 172.

Prípustnosť.

(1) Odvolanie je prípustné proti každému rozsudku okresného súdu. Nie je prípustné odvolať sa len proti dôvodom rozsudku.

(2) Ak sa súčasne nenapadá výrok rozsudku vo veci samej, je proti iným rozhodnutiam pojatým do výroku rozsudku, najmä proti rozhodnutiam o trovách konania a o procesnej námietke, opravným prostriedkom sťažnosť.

§ 173.

Lehota na podanie odvolania.

(1) Na podanie odvolania je lehota pätnásť dní odo dňa doručenia rozsudku.

(2) Odvolanie nie je podané oneskorene, ak ho podala oprávnená osoba po uplynutí tejto lehoty iba preto, že sa spravovala nesprávnym poučením súdu, alebo ak ho podala v lehote pätnásť dní odo dňa doručenia rozsudku priamo na odvolacom súde.

§ 174.

Osoby oprávnené podať
odvolanie.

Odvolanie môže podať účastník alebo prokurátor.

Náležitosti.

§ 175.

Odvolanie možno podať písomným podaním alebo ústne do zápisnice na súde, ktorý vy-

niesol rozsudok. Advokát alebo notár, i keď sú sami účastníkmi, môžu podať odvolanie iba písomne.

§ 176.

Odvolanie má popri všeobecných náležitostiach podania obsahovať:

- označenie rozsudku, proti ktorému sa podáva;
- odvolací návrh;
- dôvody, poprípade i nové skutkové tvrdenia a dôkazy.

§ 177.

Podporná platnosť ustanovení o konaní na súde prvej stolice.

Pokiaľ z ďalších ustanovení nevyplýva iné, použijú sa pre konanie na odvolacom súde obdobne ustanovenia platné pre konanie na súde prvej stolice; nemožno však návrh na začatie konania vziať späť.

§ 178.

Odkladný účinok.

(1) Ak oprávnená osoba podala včas odvolanie, napadnutý rozsudok až do vybavenia odvolania nestane sa právoplatným, a pokiaľ nejde o rozsudok predbežne vykonateľný, odkladá sa jeho vykonateľnosť.

(2) Ak sa rozsudok týka niekoľkých odporcov alebo niekoľkých nárokov so samostatným skutkovým základom a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektorých odporcov alebo niektoré nároky, nenapadnutá časť rozsudku nadobúda právoplatnosť.

Konanie o odvolaní.

§ 179.

(1) Ak je predseda senátu súdu prvej stolice toho názoru, že odvolanie je podané oneskorene alebo osobou neoprávnenou, alebo že je neprípustné preto, že napadá len dôvody rozsudku, predloží ho spolu so spismi a so zpravou o tom príslušnému odvolaciemu súde. To isté urobí, ak sa márne pokúsil o odstránenie chýb odvolania (§§ 176, 45 ods. 1 a 2).

(2) Ak nejde o žiadny z týchto prípadov, predseda senátu zašle jeden rovnopis odvolania odporcovi odvolateľa. Odvolateľov odporca môže do pätnásť dní odpovedať na odvolanie písomným podaním alebo ústne do zápisnice (§ 175); o tom ho treba poučiť. Po uplynutí tejto lehoty alebo len čo došla odpoveď na odvolanie, predloží predseda senátu odvolanie spolu so spismi odvolaciemu súde.

§ 180.

(1) V prípadoch uvedených v § 179 ods. 1 odmietne odvolací súd odvolanie usnesením bez ústneho pojednávania. Rovnako rozhodne, ak až na ústnom pojednávaní zistí, že sú tu takéto podmienky.

(2) Ak je odvolací súd toho názoru, že odvolanie nie je podané oneskorene alebo osobou na to neoprávnenou, alebo že nie je neprípustné preto, že napadá len dôvody rozsudku, doručí predseda odvolacieho senátu jedno vyhotovenie odporcovi odvolateľa. Odvolateľov odporca môže na odvolanie odpovedať do pätnástich dní písomným podaním alebo ústne do zápisnice (§ 175), a to priamo na odvolacom súde; o tom ho treba poučiť.

(3) Ak odvolanie bolo podané priamo na odvolacom súde, postúpi ho predseda odvolacieho senátu súdu prvej stolice, aby postupoval podľa § 179 ods. 2.

§ 181.

Ak nebolo odvolanie odmietnuté bez ústneho pojednávania podľa § 180 ods. 1, predseda senátu nariadi ústne pojednávanie.

§ 182.

Po otvorení ústneho pojednávania predseda senátu alebo ním poverený člen senátu prednesie podľa obsahu spisov súdu prvej stolice stav veci, ako aj doterajší priebeh konania, pokiaľ je to potrebné, aby sa porozumelo odvolaciemu návrhu a aby sa mohla preskúmať správnosť napadnutého rozhodnutia. Po tomto prednese a prípadných poznámkach prednesie predseda alebo ním poverený člen senátu obsah odvolania a odpovede; keď sa tak stalo, upozorní predseda účastníkov, že môžu svoje návrhy ústne odôvodniť.

§ 183.

(1) Odvolací súd nie je viazaný skutkovým stavom, ktorý zistil súd prvej stolice. Účastníci môžu predniesť aj skutkové okolnosti a ponúknuť dôkazy, ktoré neboli v konaní na súde prvej stolice ani uvedené ani ponúknuté. Odvolací súd môže nariadiť, aby sa dokazovanie vykonané na súde prvej stolice opakovalo.

(2) Odvolateľ môže až do skončenia odvolacieho pojednávania svoj návrh vo veci samej, urobený na súde prvej stolice, zmeniť, ak môžu byť výsledky konania na odvolacom súde v súvislosti s výsledkami konania na súde prvej stolice podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

(3) Až do skončenia odvolacieho pojednávania možno meniť i odvolacie návrhy i odvolacie dôvody. Súd môže rozsudok prvej stolice zrušiť, i keď je navrhovaná jeho zmena, a naopak.

(4) Súd však nepripustí zmenu podľa odsekov 2 a 3:

- a) ak sa zmena týka účastníkov, proti ktorým odvolanie nesmerovalo;
- b) ak sa zmena týka tých nárokov uplatňovaných v konaní, ktoré majú samostatný skutkový základ a neboli dotknuté odvolaním.

§ 184.

Odvolací súd prejedná vec v medziach odvolacích návrhov (§ 183 ods. 3 a 4). Pritom si všima chyby konania na súde prvej stolice, len pokiaľ mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Rozhodnutie odvolacieho súdu.

§ 185.

(1) Odvolací súd rozhodne zpravidla rozsudkom vo veci samej, a to tak, že rozsudok súdu prvej stolice potvrdí alebo zmení.

(2) Vo svojom rozsudku sa môže odvolací súd odvolať i na skutkový stav zistený súdom prvej stolice.

§ 186.

(1) Odvolací súd môže usnesením zrušiť rozsudok súdu prvej stolice a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a na rozhodnutie, ak sa súd prvej stolice nezaoberal v podstatných bodoch skutkovým stavom veci, vychádzajúc z iného právneho názoru než odvolací súd.

(2) Odvolací súd môže takto postupovať aj vtedy, keď zistí chyby konania uvedené v § 184 a ak by ich odstránenie vyžadovalo neúmerne doplnenie konania; ak to vyžaduje povaha veci, môže zrušiť i konanie na súde prvej stolice.

(3) Súd prvej stolice je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

§ 187.

Trovy odvolacieho konania.

(1) Ustanovenia o trovách konania na súde prvej stolice platia i pre konanie odvolacie.

(2) Ak súd druhej stolice zmení rozsudok súdu prvej stolice, rozhodne aj o trovách predchádzajúceho konania; ak zruší rozsudok, poprípade i konanie súdu prvej stolice, uloží tomuto súdu, aby v novom rozhodnutí rozhodol aj o trovách opravného konania.

§ 188.

Vzatie odvolania zpät.

Odvolateľ môže vziať odvolanie zpät do vynešenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Čo do účinnosti vzatia odvolania zpät platia prímerné ustanovenia §§ 73 a 76.

§ 189.

Doručenie rozhodnutia.

Po skončení odvolacieho konania vráti odvolací súd spisy súdu prvej stolice; súd prvej stolice doručí rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom.

Druhý oddiel.

Sťažnosť.

Prípustnosť.

§ 190.

Proti usneseniu okresného súdu je prípustná sťažnosť, ak ide o usnesenie, ktorým je súd viazaný (§ 166).

§ 191.

Sťažnosť nie je prípustná proti usneseniu dožiadaného alebo povereného sudcu; avšak je prípustná, pokiaľ ju zákon nevylučuje, proti usneseniu dožadujúceho alebo poverujúceho súdu, ktorý rozhodol o ohradení sa postihnutej osoby.

§ 192.

Sťažnosť nie je prípustná proti rozhodnutiu:

- a) ktorým bol vylúčený sudca (§ 22);
- b) ktorým bolo vrátené podanie s pokynmi a poučením na odstránenie chýb podania (§ 45);
- c) ktorým bola postúpená vec pre nepríslušnosť súdu po výpočutí účastníka (§ 56 ods. 1);
- d) ktorým bol zamietnutý návrh na vylúčenie verejnosti (§§ 63, 68);
- e) ktorým bola alebo nebola pripustená zmena návrhu (§ 72), alebo ktorým bola alebo nebola priznaná účinnosť prejavu účastníka o vzatí návrhu zpät (§ 73), uznaniu alebo vzdaniu sa nároku (§ 74), alebo ktorým bola alebo nebola schválená súdna pokonávka (§§ 40, 75);
- f) ktorým bola predĺžená lehota alebo zamietnutý návrh na jej predĺženie (§ 84);
- g) ktorým bolo povolené navrátenie do predošlého stavu (§ 86);

- h) ktorým sa rozhodlo o svedočnom (§ 107) alebo o nárokoch tretích osôb na náhradu (§ 115 ods. 2, § 120 ods. 2);
- ch) ktorým bolo povolené zabezpečenie dôkazu (§ 123);
- i) ktorým bolo uložené složiť preddavok na trovy (§ 128).

§ 193.

Novoty.

Sťažnosť možno oprieť o nové skutočnosti a dôkazy, pokiaľ z iných ustanovení nevyplýva iné a pokiaľ to povaha veci pripúšťa.

Konanie a rozhodnutie o sťažnosti.

§ 194.

(1) Súd prvej stolice môže sám vyhovieť sťažnosti, ak sa napáda sťažnosťou usnesenie, z ktorého nenadobudla doteraz právo osoba odchylná od sťažovateľa, alebo ak ide o usnesenie, ktorým bola uložená pokuta alebo nariadené predvedenie.

(2) Ak súd prvej stolice nemieni vyhovieť sťažnosti alebo ak sa napáda sťažnosťou aj iné usnesenie než usnesenie uvedené v odseku 1, vykoná predseda senátu vyšetrovanie, pokiaľ ho uzná podľa obsahu sťažnosti za potrebné, a predloží sťažnosť spolu so spismi súdu druhej stolice.

§ 195.

(1) Súd druhej stolice rozhodne o sťažnosti usnesením zpravidla bez ústneho pojednávania.

(2) Ak to považuje súd druhej stolice za potrebné, nariadi výpočet účastníkov alebo iné vyšetrovanie; v prípadoch, kde sa rozhodlo v prvej stolici po ústnom pojednávaní, môže nariadiť i ústne pojednávanie.

§ 196.

Pokiaľ z ustanovení o sťažnosti nevyplýva iné, použijú sa pre sťažnosť obdobne ustanovenia platné pre odvolanie.

DRUHÝ DIEĽ.

MIMORIADNE OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Prvý oddiel.

Obnova konania.

Prípustnosť.

§ 197.

Právoplatné rozhodnutie vo veci samej možno napadnúť návrhom na obnovu konania:

- a) ak sú tu nové skutočnosti, dôkazy alebo právoplatné rozhodnutie súdu alebo úradu (orgánu verejnej správy), ktoré účastník nemohol bez svojej viny použiť v základnom konaní, alebo ak možno vykonať dôkazy nariadené v základnom konaní, pretože odpadly prekážky, ktoré vtedy bránili ich vykonaniu; z týchto dôvodov je obnova konania prípustná, len pokiaľ mohli prívodiť pre účastníka priaznivejšie rozhodnutie vo veci samej;
- b) ak sa rozhodlo v neprospech účastníka v dôsledku trestného činu sudcu.

§ 198.

Súdnu pokonávku možno napadnúť návrhom na obnovu konania, pokiaľ možno dôvody obnovy vzťahovať podľa povahy veci i na súdnu pokonávku.

§ 199.

Obnova konania nie je prípustná:

- a) ak ide o rozhodnutie, ktorým sa vyslovilo, že tu manželstvo nie je, alebo ktorým sa vyslovila neplatnosť manželstva alebo rozvod, okrem ak by išlo o otázku dobromyseľnosti pri uzavieraní manželstva alebo viny na rozvode;
- b) v konaní o vyhlásenie za mŕtveho alebo o dokázanie smrti, v konaní o prejednanie dedičstva, v konaní o súdne umorenie listín a v konaní exekučnom;
- c) ak možno zrušenie alebo zmenu rozhodnutia dosiahnuť bez obnovy konania, nepočítajúc v to sťažnosť pre porušenie zákona, alebo ak je obnova konania vylúčená povahou veci.

Lehota na podanie návrhu.

§ 200.

(1) Návrh na obnovu konania treba podať v lehote troch mesiacov.

(2) Lehota sa počíta odo dňa právoplatnosti rozhodnutia v základnom konaní, poprípade schválenia súdnej pokonávky; ale ak sa účastník len neskoršie dozvedel o dôvode obnovy alebo ak ho len neskoršie mohol uplatniť, lehota sa počíta odo dňa, keď sa dozvedel o dôvode obnovy alebo keď ho mohol uplatniť.

(3) Ak uplynulo päť rokov od času, keď sa rozhodnutie stalo právoplatným, poprípade keď bola schválená súdna pokonávka, návrh na obnovu konania možno podať, len ak účastníkovi bola nezákonným postupom súdu odňatá možnosť konať na súde.

§ 201.

Pri zmeškaní lehoty na podanie návrhu na obnovu konania nie je prípustné navrátenie do predošlého stavu.

§ 202.

Náležitosti návrhu na obnovu.

Návrh na obnovu konania má popri všeobecných náležitostiach podania obsahovať:

- a) označenie rozhodnutia alebo súdnej pokonávky, proti ktorým smeruje;
- b) uvedenie zákonného dôvodu obnovy;
- c) skutočnosti dokazujúce zachovanie lehoty na podanie návrhu na obnovu konania;
- d) určitý návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia alebo súdnej pokonávky a na vynesenie nového rozhodnutia;
- e) skutočnosti a dôkazy na odôvodnenie návrhu na obnovu konania.

§ 203.

Príslušnosť súdu.

O návrhu na obnovu konania rozhoduje súd, ktorý rozhodol vo veci v prvej stolici.

§ 204.

Osoby oprávnené podať návrh na obnovu konania.

Návrh na obnovu konania môže podať účastník alebo prokurátor.

Konanie.

§ 205.

(1) Ak je návrh na obnovu konania podaný zrejme oneskorene alebo ak sa nezakladá na žiadnom zákonnom dôvode alebo ak obnova konania nie je prípustná podľa § 199, súd odmietne návrh usnesením bez ústneho pojednávania. Rovnako rozhodne, ak sa až na ústnom pojednávaní zistí, že sú tu také skutočnosti.

(2) Ak návrh podala osoba neoprávnená, súd ho odmietne usnesením po ústnom pojednávaní.

§ 206.

(1) Ak sa navrhuje obnova konania pre trestný čin uvedený v § 197 písm. b) alebo pre iný trestný čin, oznámi súd, pokiaľ sa ešte nezačalo trestné konanie, vec prokurátorovi a vyčká výsledok trestného konania.

(2) Keď trestný súd alebo prokurátor oznamuje súdu usnesenie, že sa konanie nezačalo alebo že sa zastavuje, označí výslovne dôvod, prečo sa tak stalo.

§ 207.

(1) S konaním o návrhu na obnovu možno spojiť konanie vo veci samej.

(2) Ak súd rozhodol najprv o povolení obnovy, môže konať vo veci samej až vtedy, keď sa rozhodnutie o povolení obnovy stalo právoplatným.

§ 208.

(1) Ak sa z uplatňovaných dôvodov obnovy javí pravdepodobným, že návrh na obnovu konania bude mať úspech, môže súd na návrh účastníka i bez vypočutia odporec usnesením nariadiť odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia alebo súdnej pokonávky.

(2) Súd môže takéto svoje usnesenie na návrh zrušiť.

(3) Proti usneseniam podľa odsekov 1 a 2 niet opravného prostriedku.

§ 209.

(1) Na konanie o návrhu na obnovu, počítajúc v to opravné prostriedky, sa inak použijú ustanovenia platné pre základné konanie.

(2) Vydržanie alebo premlčanie práva, ktoré nastalo za konania alebo po jeho skončení, nemožno uplatniť v konaní o obnovu na ujmu účastníka, v prospech ktorého bola povolená obnova.

(3) V novom rozhodnutí vo veci samej rozhodne súd o náhrade trov základného konania i konania o obnovu.

Druhý oddiel.

Sťažnosť pre porušenie zákona.

§ 210.

Prípustnosť.

(1) Generálny prokurátor môže proti právoplatnému rozhodnutiu občianskeho súdu podať sťažnosť pre porušenie zákona, ak je toho názoru, že v konaní alebo pri rozhodovaní bol porušený zákon.

(2) Pre chyby konania možno podať sťažnosť pre porušenie zákona iba vtedy, ak ide o veci, ktoré nepatria do právomoci československých súdov alebo aspoň súdov riadnych, alebo ak chyby konania mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

(3) Sťažnosť pre porušenie zákona nemožno podať proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu.

§ 211.

Podanie a náležitosti.

(1) Sťažnosť pre porušenie zákona nie je viazaná lehotou. Podáva sa písomne na Najvyššom súde.

(2) Okrem všeobecných náležitostí podania musí sťažnosť obsahovať:

- označenie rozhodnutia, proti ktorému smeruje;
- údaj o tom, v čom sa vidí porušenie zákona, s náležitým odôvodnením;
- určité vyjadrenie, či sa navrhuje iba výrok, že bol porušený zákon, alebo aj zrušenie či zmena pôvodného rozhodnutia a aká.

(3) Generálny prokurátor môže až do rozhodnutia o sťažnosti meniť jej dôvody a návrh.

§ 212.

Vyžiadanie súdnych spisov generálnym prokurátorom.

Generálny prokurátor si môže vyžiadať od ktoréhokoľvek súdu spisy o právoplatne skončenom konaní, aby mohol posúdiť, či sú tu dôvody na podanie sťažnosti pre porušenie zákona.

§ 213.

Odloženie vykonateľnosti pôvodného rozhodnutia.

Ak generálny prokurátor navrhuje aj zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia, Najvyšší súd môže i z úradnej povinnosti pred rozhodnutím o sťažnosti odložiť vykonateľnosť pôvodného rozhodnutia.

Konanie a rozhodnutie Najvyššieho súdu.

§ 214.

(1) Najvyšší súd rozhodne o sťažnosti pre porušenie zákona rozsudkom bez ústneho pojednávania po vypočutí generálneho prokurátora.

(2) Najvyšší súd môže potrebné vyšetrovanie nariadiť i z úradnej povinnosti.

§ 215.

(1) Najvyšší súd v rozsudku buď vysloví, že bol porušený zákon, alebo sťažnosť zamietne.

(2) Rozsudok treba odôvodniť; doručí sa generálnemu prokurátorovi, a ak je to možné, aj účastníkom alebo ich právnym nástupcom.

§ 216.

Konanie na pôvodnom súde.

(1) Ak Najvyšší súd v rozsudku vyslovil, že bol porušený zákon, účastník alebo jeho právny nástupca môžu do pätnástich dní odo dňa doručenia rozsudku navrhnúť na súde, ktorý vo veci rozhodol v prvej stolici, zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia.

(2) Ak Najvyšší súd vyhovel sťažnosti pre porušenie zákona a ak generálny prokurátor, účastník alebo jeho právny nástupca navrhli zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia, odkladá sa vykonateľnosť pôvodného rozhodnutia do právoplatnosti nového rozhodnutia vo veci.

(3) Ak bol urobený návrh podľa odseku 1 alebo ak už generálny prokurátor podal taký návrh, urobí súd, ktorý vo veci rozhodol v prvej stolici, opatrenia vyplývajúce z rozsudku Najvyššieho súdu, súc pritom viazaný jeho právnym názorom. Na toto konanie sa použijú primerane ustanovenia platné pre obnovu konania.

§ 217.

Účinky rozsudku Najvyššieho súdu.

Okrem prípadu uvedeného v § 216 nemá rozsudok Najvyššieho súdu právny účinok na právne pomery účastníkov pôvodného konania. Právne pomery tretích osôb nemôžu byť dotknuté ani novým rozhodnutím vo veci, okrem ak im porušenie zákona bolo alebo muselo byť známe.

§ 218.

Neprípustnosť návrhu na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia.

Návrh na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia je neprípustný:

- a) ak ide o rozhodnutie, ktorým sa vyslovilo, že tu manželstvo nie je, alebo ktorým sa vyslovila neplatnosť manželstva alebo rozvod, okrem ak ide o otázku dobromyseľnosti pri uzavieraní manželstva alebo viny na rozvode;
- b) v konaní o vyhlásenie za mŕtveho alebo o dokázanie smrti;
- c) ak možno zrušenie alebo zmenu chybného rozhodnutia dosiahnuť bez podania sťaž-

nosti pre porušenie zákona, nepočítajúc v to obnovu konania, alebo ak je takýto návrh vylúčený povahou veci.

SIEDMA HLAVA.

PREDBEŽNÉ OPATRENIA.

§ 219.

Prípustnosť.

Súd môže nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby sa ešte pred rozhodnutím predbežne upravily pomery účastníkov, alebo ak je obava, že inak by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený.

§ 220.

Príslušnosť.

Predbežné opatrenie nariadi súd, na ktorom je začaté konanie vo veci samej. Ak sa konanie vo veci samej doteraz nezačalo, nariadi ho súd, ktorý by bol na začatie konania vo veci samej príslušný.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 221.

Konanie podľa tejto hlavy vykoná bez ústneho pojednávania súd v rovnakom obsadení ako vo veci samej; ak konanie vo veci samej nebolo doteraz začaté, vykoná konanie sudca.

§ 222.

Predbežné opatrenie nariadi súd na návrh oprávneného účastníka; ak ide o konanie, ktoré sa začína z úradnej povinnosti, môže súd nariadiť predbežné opatrenie i bez návrhu.

§ 223.

O nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd po vykonaní prípadne potrebného vyšetrenia, a ak to považuje za účelné a povaha veci to pripúšťa, i po vypočutí účastníkov alebo niektorého z nich. Ak sa to javí vhodným a povaha veci to pripúšťa, môže navrhovateľovi uložiť, aby složil primeranú zábezpeku.

§ 224.

V usnesení, ktorým súd nariadi predbežné opatrenie, určí lehotu, po uplynutí ktorej stráca predbežné opatrenie účinnosť; ak sa súdne konanie, o ktoré ide, doteraz nezačalo

a ak je na jeho začatie potrebný návrh účastníka, ktorý predbežné opatrenie navrhol, súd mu zároveň uloží lehotu, v ktorej má podať návrh na začatie konania.

§ 225.

O b s a h.

Predbežným opatrením môže súd najmä nariadiť:

- a) odporcovi, aby v určenej lehote složil do súdnej úschovy peňažnú sumu, vkladnú knižku, cenný papier alebo iný predmet, súci na súdnu úschovu;
- b) odporcovi, aby nijako nenakladal s určitými vecami alebo právami; ak sa zákaz týka nehnuteľnej veci alebo práv na nehnuteľnú vec, zapíše sa do pozemkovej alebo železničnej knihy (ďalej len „verejná kniha“) alebo do listiny uloženej na súde s účinkom proti tretím osobám; ak sa zákaz týka hnutelných vecí, možno ho spojiť s nariadením vhodnej úschovy;
- c) poddlžníkovi, aby v čase sročnosti složil určenú sumu peňazí alebo vec miesto svojmu veriteľovi do súdnej alebo inej úschovy;
- d) dlžníkovi, aby plnil oprávnenému predbežne určenú úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- e) odporcovi alebo tretej osobe, aby niečo konali alebo aby sa niečoho zdržali alebo trpeli, aby navrhovateľ niečo konal alebo nekonal.

§ 226.

Z r u š e n i e.

(1) Ak sa zmenia pomery tak, že predbežné opatrenie nie je už potrebné ani účelné, súd ho zruší na návrh alebo z úradnej povinnosti.

(2) Okrem toho treba predbežné opatrenie zrušiť z úradnej povinnosti, ak:

- a) navrhovateľ nesložil včas zábezpeku (§ 223);
- b) oprávnený nepodal včas návrh na začatie súdneho konania (§ 224);
- c) došlo už k vydaniu právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorého výkon sa mal predbežným opatrením zabezpečiť, a oprávnenému nebol zabezpečovaný nárok priznaný;
- d) oprávnený nadobudol možnosť viesť exekúciu a do pätnástich dní od tohto času nepodal návrh na jej nariadenie.

§ 227.

T r o v y.

(1) Trovy vzniknuté v súvislosti s predbežným opatrením znáša navrhovateľ, vynímajúc trovy odporcu.

(2) O prípadnom nároku na náhradu týchto trov voči odporcovi a o prípadnom nároku odporcu na náhradu jeho trov rozhodne súd, ktorý rozhodol v konaní vo veci samej, a ak nedošlo k tomuto konaniu, rozhodne súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

(3) V prípade odseku 2 použijú sa obdobne ustanovenia o náhrade trov.

(4) Ak sa predbežné opatrenie zruší z iného dôvodu než preto, že navrhovateľovi bol nárok priznaný alebo že jeho nárok bol uspokojený, navrhovateľ nahradí odporcovi i tretej osobe všetky ujmy, ktoré im spôsobil. O tom rozhodne súd, ktorý nariadil predbežné opatrenie.

§ 228.

Predaj dlžníkových hnutelných vecí bez exekučného titulu.

(1) Ak zákon dovoľuje, aby sa veriteľ uspokojil súdnym predajom dlžníkových hnutelných vecí bez exekučného titulu, nariadi predaj na návrh veriteľa súd, v obvode ktorého sú veci.

(2) Predaj nariaďuje a ďalej koná sudca bez ústneho pojednávania. Predaj sa nariadi bez vypočutia dlžníka.

(3) Predaj možno vykonať aj vtedy, ak usnesenie nariaďujúce predaj nie je doteraz právoplatné; ale ak bola proti tomuto usneseniu podaná sťažnosť, môže súd, pokiaľ nejde o veci podliehajúce skaze, výkon predaja odložiť až do právoplatnosti usnesenia, ktorým bol nariadený predaj.

(4) Inak pre výkon predaja platia ustanovenia tohto zákona o exekučnom predaji hnutelných vecí.

§ 229.

Exekučné opísanie
nájomníkových hnutelných
vecí.

(1) Exekučné opísanie hnutelných vecí podľa § 394 ods. 2 občianskeho zákonníka nariadi a vykoná súd, v obvode ktorého je predmet exekučného opísania.

(2) Exekučné opísanie hnutelných vecí je nepripustné pri veciach vylúčených z exekúcie.

(3) Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania; exekučné opísanie vykoná výkonný úradník (§ 431).

DRUHÁ ČASŤ. OSOBITNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

MANZELSKÉ VECI A OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

PRVÝ DIEL.

MANŽELSKÉ VECI.

§ 230.

Príslušnosť.

(1) Na konanie o rozvod, neplatnosť manželstva a určenie, či tu je alebo nie je manželstvo (manželské veci), je príslušný súd, v obvode ktorého mali manželia posledné spoločné bydlisko.

(2) Ak manželia nemali posledné spoločné bydlisko v Československej republike, je na konanie príslušný všeobecný súd odporcu; ak tu niet ani takého súdu, je príslušný všeobecný súd navrhovateľa.

(3) Ak sa má neplatnosť manželstva vysloviť z úradnej povinnosti a ak manželia nemali spoločné bydlisko v Československej republike, je na konanie príslušný všeobecný súd jedného alebo druhého manžela.

Konanie.

§ 231.

Účastníkmi konania sú manželia.

§ 232.

Jeden rovnopis návrhu na začatie konania sa doručí odporcovi do vlastných rúk. Upovedomenie o začatí konania z úradnej povinnosti sa doručí obom manželom do vlastných rúk.

§ 233.

Súd zpravidla vyslúchne oboch manželov osobne, a to hneď na prvom ústnom pojednávaní.

§ 234.

Návrh na začatie konania možno vziať späť aj za odvolacieho konania a nie je potrebné, aby súd vzatie návrhu späť priznal účinnosť.

§ 235.

S výnimkou konania o neplatnosť manželstva je prípustné spočívanie konania (§ 421).

§ 236.

Uznaniu nároku nemôže súd priznať účinnosť (§ 74).

Osobitné ustanovenia pre konanie o neplatnosť manželstva.

§ 237.

Otázku neplatnosti manželstva nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

§ 238.

Ak jeden z manželov zomrie pred tým, než sa rozhodnutie stane právoplatným, súd usnesením zastaví konanie a zruší prípadne už vynesené rozhodnutie, pokiaľ zákon nedovoľuje, aby sa v konaní pokračovalo.

Osobitné ustanovenia pre konanie o rozvod manželstva.

§ 239.

Ak sa druhý manžel pripojí k návrhu na rozvod manželstva a ak sa shodujú návrhy oboch manželov čo do viny na rozvode, môže sa súd obmedziť pre zistenie rozvratu a viny na ňom na výsluch účastníkov.

§ 240.

Ak sú tu maloleté deti, urobí súd ešte pred vyslovením rozvodu manželstva opatrenie, aby všeobecný súd maloletých detí podmienčne — pre prípad, že bude rozvod vyslovený — upravil práva a povinnosti rodičov voči maloletým deťom a ich majetku.

§ 241.

Ak jeden z manželov zomrie pred tým, než sa rozhodnutie stane právoplatným, súd usnesením zastaví konanie a zruší prípadne už vynesené rozhodnutie.

DRUHÝ DIEL.

OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

§ 242.

V ostatných veciach týkajúcich sa manželov, upravených v zákone o rodinnom práve, sa rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

§ 243.

Ak je s návrhom na rozvod alebo neplatnosť manželstva spojený návrh na úhradu osobných potrieb alebo ak došlo k spojeniu takýchto konaní, súd rozhodne rozsudkom aj o úhrade osobných potrieb.

DRUHÁ HLAVA.

VECI PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ,
VECI DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI
A VECI OSVOJENIA.

PRVÝ DIEL.

VECI PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ
A VECI DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI.

Príslušnosť.

§ 244.

Súdom príslušným pre veci poručenskú, opatrovanskú a pre veci detí v rodičovskej moci je všeobecný súd chránenca. Ak tento súd nie je známy alebo ak nemôže bez ujmy pre chránenca včas zakročiť, zakročí súd, v obvode ktorého má chránenec pobyt; avšak len čo je to možné, postúpi vec príslušnému súdu.

§ 245.

V záujme chránenca môže súd na návrh alebo z úradnej povinnosti svoju príslušnosť preniesť na iný súd. Ak druhý súd nesúhlasí s prenesením, rozhodne jeho nadriadený krajský súd.

§ 246.

Obsadenie súdu.

(1) Senát koná a rozhoduje o výchove a výžive detí a o úprave stykov rodičov s deťmi, o povolení uzavrieť manželstvo (§ 252), o schvaľovaní dôležitých úkonov poručníka za poručenca (§ 256), o schvaľovaní vyúčtovania zo správy poručenca (§ 259), o odvolaní poručníka a o priezvisku, poprípade aj o mene dieťaťa; ďalej o výkone rodičovskej moci, o jej zániku a o všetkých jej obmedzeniach.

(2) V ostatných prípadoch koná a rozhoduje sudca.

Konanie.

§ 247.

Konanie sa začína z úradnej povinnosti, pokiaľ z povahy veci nevyplýva, že sa má začať iba na návrh.

§ 248.

(1) Senát rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

(2) Sudca rozhoduje bez ústneho pojednania.

§ 249.

(1) V dôležitých alebo pochybných prípadoch vypočuje súd i chránenca, pokiaľ je

tento schopný posúdiť svoje záujmy; ak možno od toho očakávať objasnenie a posúdenie potrebnosti alebo vhodnosti navrhnutého alebo zamýšľaného opatrenia, vypočuje súd aj jeho najbližších príbuzných alebo iné osoby oboznámené s pomerami.

(2) Súd má zpravidla, najmä ak ide o maloletého, konať v súčinnosti s verejnými orgánmi a zariadeniami, ktoré slúžia na ochranu alebo prospech chránencov.

§ 250.

Rozhodnutie o rodičovskej
moci.

Ak sa rodičia nedohodnú o výkone rodičovskej moci, rozhodne súd, akým spôsobom sa má rodičovská moc vykonávať, najmä ktorý z rodičov má maloletého zastupovať.

§ 251.

Výchova a výživa detí.

(1) Ak rodičia maloletého dieťaťa nežijú spolu, rozhodne súd o tom, komu sa má dieťa sveriť do výchovy a ako má každý z rodičov prispievať na jeho výživu; pokiaľ je to potrebné, upraví aj styk rodičov s dieťaťom. Rozhodnutie možno nahradiť dohodou rodičov, ktorá však vyžaduje schválenie súdu.

(2) Súd určí rozsah vyživovacej povinnosti, i keď rodičia žijú spolu, ak jeden z nich neplní svoje povinnosti dobrovoľne.

§ 252.

Povolenie uzavrieť manželstvo.

(1) Osobám maloletým, postihnutým duševnou poruchou alebo duševne nedostatočne vinným povoľuje uzavretie manželstva súd. Pred rozhodnutím vypočuje takú osobu, a to v neprítomnosti iných osôb, aby sa presvedčil o tom, či má skutočne vôľu vstúpiť do manželstva. Podľa možnosti vypočuje aj druhú osobu hodlajúcu uzavrieť manželstvo a vyšetrí osobné vlastnosti oboch.

(2) Usnesenie o povolení uzavrieť manželstvo má obsahovať aj meno a priezvisko oboch osôb, ktoré hodlajú uzavrieť manželstvo.

§ 253.

Ustanovenie poručníka.

(1) Po vhodnom poučení složí poručník do rúk sudcu sľub, že sa bude riadne starať o telesný a duševný rozvoj poručenca, najmä o jeho výchovu a výživu tak, aby bol náležite pripravený prispievať svojou prácou, podľa

svojich schopností a náklonností, k prospechu spoločnosti, ďalej že bude poručenca riadne zastupovať, že bude spravovať jeho imanie so starostlivosťou riadneho hospodára a pritom dbať na pokyny súdu.

(2) Po složení sľubu vydá súd poručníkovi listinu o jeho ustanovení.

§ 254.

Zistenie imania poručenca.

Súd vykoná súpis všetkého poručencovho imania, a ak to uzná za vhodné, i jeho odhad. Vykonaním súpisu a odhadu môže súd poveriť miestny národný výbor.

Zabezpečenie majetku poručenca.

§ 255.

(1) Hotové peniaze, pokiaľ sa v záujme poručenca nepoužijú inak, treba uložiť v peňažnom ústave alebo zakúpiť za ne štátne dlhopisy alebo iné verejné dlhopisy postavené im narovneň. V rukách poručníka možno ponechať iba toľko peňazí, koľko treba na úhradu bežných potrieb poručenca a na riadne hospodárenie.

(2) Cennosti a dôležité listiny sa zpravidla uložia do súdnej úschovy. Pri nehnuteľných veciach treba nariadiť zápis maloletosti.

(3) Nehnuteľné veci možno scudziť iba v prípade nevyhnutnosti alebo na zrejмый prospech poručenca.

§ 256.

(1) Dôležitými úkonmi poručníka za poručenca, ktoré vyžadujú schválenie súdu, sú najmä zrieknutie sa alebo odmietnutie dedičstva, vzdanie sa práv, uzavretie pokonávky, poskytnutie alebo vypovedanie pôžičky, scudzenie, nadobudnutie alebo zaťaženie nehnuteľných vecí a práv k nim.

(2) Súd má pri schvaľovaní právnych úkonov dbať najmä o to, aby poručenec po dosiahnutí plnoletosti nebol príliš obmedzovaný v nakladaní so svojím majetkom.

(3) I usnesenie, ktorým sa návrhu vyhovuje, treba vždy odôvodniť. Písomné smluvy treba opatriť schvaľovacou doložkou.

§ 257.

Vyúčtovanie poručníka.

(1) Vyúčtovanie zo správy poručencovho imania predkladá poručník v obdobiach a ku dňom, ktoré určí súd zpravidla pri jeho ustanovení.

(2) Poručníci predložia vyúčtovanie zpravidla písomne, a to i s dokladmi. Iba jednoduché vyúčtovanie, skladajúce sa z niekoľko málo položiek príjmov a výdavkov, možno spísať do zápisnice.

§ 258.

Preskúmanie vyúčtovania.

(1) Na preskúmanie vyúčtovania predvolá súd poručníka, poručenca, ak je tento schopný posúdiť svoje záujmy, poprípade znalca, ak to vyžaduje rozsah alebo zložitosť vyúčtovania. Prítom treba vyšetriť najmä:

- či bol majetok úplne uvedený tak, ako je uvedený v súpise, poprípade v súdnych spisoch alebo v poslednom vyúčtovaní;
- či jednotlivé položky vyúčtovania súhlasia s dokladmi;
- či je všetok majetok náležite uschovaný a zabezpečený;
- či bola správa účelná a prospešná.

(2) Ak vyjde najavo, že k niektorým právnym úkonom došlo bez potrebného súdneho schválenia, môže ich súd schváliť dodatočne.

(3) Pri preskúmaní vyúčtovania nemá sa súd zpravidla pozastavovať nad nepatrnými nedostatkami a nemá požadovať nákladné doklady pri nepatrných položkách.

§ 259.

Schvaľovanie vyúčtovania.

(1) V usnesení, ktorým sa schvaľuje vyúčtovanie, treba uviesť, kto vyúčtovanie podal a za ktorý čas, či ho súd uznal za správne, aká je konečná suma čistého majetku, aká hotovosť je v rukách poručníka a aké mal poručenec príjmy a výdavky vo vyúčtovacom období. Do usnesenia treba pojať aj príkaz na odstránenie prípadných chýb.

(2) Po schválení záverečného vyúčtovania vydá súd bývalému poručencovi na jeho žiadosť všetky doklady.

§ 260.

Zmena poručníka.

Pri zmene poručníka súd vyzve doterajšieho poručníka, aby odovzdal majetok, poprípade jeho správu novému poručníkovi a preukázal to súdu:

§ 261.

Vydanie majetku po nadobudnutí plnoletosti poručenca.

(1) Po skončení poručenstva je súd povinný vydať poručencovi jeho majetok.

(2) Súd predovšetkým vyzve poručenca, aby v určitej lehote prevzal majetok. Výzvu treba doručiť do vlastných rúk. Súčasne vyzve poručníka, aby odovzdal majetok poručencom a odovzdanie preukázal súdu. Ak poručenec neprevezme majetok, naloží sa s ním podľa ustanovení o súdnych úschovách.

(3) Pri nehnuteľných veciach súd po skončení poručenstva nariadi výmaz zápisu maloletosti.

§ 262.

Opatrovancia deti
v rodičovskej moci.

Predchádzajúce ustanovenia o poručníkoch, poručencom a o ochrane poručencom použijú sa primerane na opatrovníkov, opatrovancov a deti v rodičovskej moci.

DRUHÝ DIEĽ.

VECI OSVOJENIA.

§ 263.

Príslušnosť.

(1) Súdom príslušným na rozhodnutie o osvojení je všeobecný súd osvojenca, a ak je osvojenec poručencom, poručenský súd.

(2) Ak niet v Československej republike takého súdu, je na rozhodnutie príslušný všeobecný súd osvojiteľa.

Obsadenie súdu a spôsob
konania.

§ 264.

Senát rozhoduje po ústnom pojednávaní usnesením.

§ 265.

Pred rozhodnutím o osvojení vypočuje súd — podľa možnosti osobne — osvojiteľa a jeho manželku, ak je potrebný jeho súhlas, zákonných zástupcov osvojenca, orgán verejnej starostlivosti o mládež, osvojenca, ak je tento schopný posúdiť dosah osvojenia, a rodičov, ak keď nie sú jeho zákonnými zástupcami.

§ 266.

V usnesení, ktorým súd vysloví osvojenie, uvedie, aké priezvisko bude osvojenec používať. Usnesenie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť. Jeden rovnopis právoplatného usnesenia sa osobitne uloží na súde.

Zrušenie osvojenia.

§ 267.

Súdom príslušným na rozhodnutie o zrušení osvojeného pomeru je súd, ktorý vyslovil

osvojenie. O takom zrušení osvojeného pomeru platia primerane §§ 264 až 266.

§ 268.

Dohodu o zrušení osvojenia medzi osvojiteľom a plnoletým osvojencom môže spísať sudca ktoréhokoľvek súdu; odpis zápisnice o zrušení osvojenia zašle súdu, ktorý osvojenie vyslovil, aby ju osobitne uložil a vyznačil zrušenie v spisoch o osvojení.

TRETIA HLAVA.

UZNANIE, ZISTENIE A ZAPRETIE
OTCOVSTVA.

PRVÝ DIEĽ.

UZNANIE OTCOVSTVA.

§ 269.

(1) Ak sa narodí dieťa, u ktorého otcovstvo nie je určené zákonnou domnienkou svedčiacou proti manželovi matky ani uznaním otcovstva, súd z úradnej povinnosti vypočuje matku dieťaťa o tom, koho označuje za otca dieťaťa, poprípade s kým obcovala v rozhodnom čase. V tomto prípade vypočuje súd ďalej toho, kto je označený za otca, či otcovstvo uznáva a či chce dobrovoľne plniť rodičovské povinnosti.

(2) Uznanie otcovstva na súde sa zapíše do zápisnice.

(3) Príslušným na konanie je všeobecný súd dieťaťa, a ak je dieťa poručencom, poručenský súd.

§ 270.

Ak nedošlo k uznaniu otcovstva podľa § 44 zákona o rodinnom práve, treba podať žalobu o zistenie otcovstva. Ak matka (poručník) nepodá žalobu v primeranom čase, ustanoví súd maloletému dieťaťu opatrovníka (nového poručníka) a upraví ho, aby v mene dieťaťa podal žalobu.

§ 271.

Úkony podľa §§ 269 a 270 vykoná sudca bez ústneho pojednávania.

DRUHÝ DIEĽ.

ZISTENIE OTCOVSTVA.

§ 272.

Príslušnosť.

Ak sa má žaloba podať proti opatrovníkovi, je príslušný všeobecný súd žalobcu.

Konanie.

§ 273.

Na konanie o zistenie otcovstva sa použijú ustanovenia jedenástej hlavy s doplnkami uvedenými v ďalších ustanoveniach tohto dieľu.

§ 274.

Otázku zistenia otcovstva nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

§ 275.

(1) Dieťa, jeho matka, domnelý otec a podľa potreby aj iné osoby sú povinné dať si odňať krv na vykonanie krvnej skúšky. Ak sa niektorá z týchto osôb bez závažného dôvodu zdráha tak urobiť, možno použiť donucovacie prostriedky podľa § 100 ods. 2 a 3 a § 103 ods. 3. Proti usneseniu, ktorým súd vyhlási zdráhanie za bezdôvodné, môže podať sťažnosť iba ten, kto má byť vyšetrený.

(2) Toto ustanovenie sa použije obdobne na iné podobné dôkazné prostriedky.

§ 276.

(1) Ak je začaté konanie o zistenie otcovstva na žalobu iba jedného z oprávnených, bráni prejednaniu žaloby druhého oprávneného prekážka uvedená v § 57 ods. 1 písm. c).

(2) Oprávnený, ktorý nepodal žalobu, môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník; účinnok rozsudku sa na neho vzťahuje, i keď nevstúpil do konania.

§ 277.

(1) Ak žalobca za konania o zistenie otcovstva zomrie, konanie sa preruší. V konaní môže pokračovať druhý oprávnený na žalobu. Do šesť mesiacov od smrti dieťaťa môžu podať žalobu o zistenie otcovstva aj jeho potomci, ak preukážu na tomto zistení právny záujem; za tých istých podmienok a v tej istej lehote môžu potomci dieťaťa navrhnúť, aby sa v prerušenom konaní pokračovalo.

(2) Konanie o zistenie otcovstva sa preruší aj vtedy, keď zomrie žalovaný. V konaní možno pokračovať proti opatrovníkovi, ktorého ustanoví žalovanému súd prejednávajúci vec.

§ 278.

Ak bolo právoplatne rozhodnuté, že neskorší manžel nie je otcom dieťaťa znovu vydatej matky (§ 42 ods. 2 zákona o rodinnom práve), šesťmesačná lehota na zapretie otcovstva sa pre skoršieho manžela začína dňom, keď sa dozvedel o tomto právoplatnom rozhodnutí.

§ 279.

Ak je so žalobou o zistenie otcovstva spojený aj návrh na určenie povinnosti uhradiť osobné potreby dieťaťa alebo ak došlo k spojeniu takých konaní, súd rozhodne rozsudkom aj o úhrade osobných potrieb.

TRETÍ DIEĽ.

ZAPRETIE OTCOVSTVA.

§ 280.

Na konanie o zapretie otcovstva platia obdobne ustanovenia druhého dieľu.

ŠTVRTÁ HLAVA.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI A POVOLENIE DRŽANIA V ÚSTAVE.

PRVÝ DIEĽ.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI.

§ 281.

Príslušnosť.

(1) Príslušným na konanie je súd, v obvode ktorého má všeobecný súd osoba, ktorá má byť pozbavená svojprávnoti. Ak je takáto osoba v psychiatrickej liečebni alebo v inom podobnom ústave (ďalej len „ústav“), je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého je ústav.

(2) Ak osoba, ktorá má byť pozbavená svojprávnoti, zmení za konania svoje bydlisko alebo pobyt, môže súd na návrh alebo z úradnej povinnosti svoju príslušnosť preniesť na súd nového bydliska alebo pobytu. Ak druhý súd nesúhlasí s prenesením, rozhodne jeho nadriadený krajský súd.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 282.

(1) Konanie vykonáva senát bez ústneho pojednávania.

(2) Senát nemôže poveriť predsedu alebo člena senátu výsluchom vyšetrovaného alebo znalcov.

§ 283.

(1) Konanie sa začne na návrh alebo z úradnej povinnosti.

(2) Ak ide o pozbavenie svojprávnoti pre duševnú poruchu a ak návrh nepodal úrad (orgán verejnej správy), môže súd navrhovateľovi nariadiť, aby v primeranej lehote predložil lekárske vysvedčenie o duševnom stave chorého, s poučením, že inak návrh odmietne.

§ 284.

(1) Osobu, ktorá má byť pozbavená svojprávosti, musí súd vyslúchnuť osobne; na ten cieľ ju možno predviesť na súd. Ak je v ústave, vyslúchne sa zpravidla v ústave. Od výsluchu možno upustiť, ak ho nemožno vykonať vôbec alebo bez újmy pre zdravotný stav vyšetrovanej osoby.

(2) Ak je to potrebné na ochranu práv osoby, ktorá má byť pozbavená svojprávosti, ustanoví jej súd pre toto konanie opatrovníka.

§ 285.

Toho, kto má byť pozbavený svojprávosti, musia vyšetriť aspoň dvaja znalci.

§ 286.

Od vyšetrenia znalcami i od výsluchu vyšetovaného možno upustiť, ak bol stav osoby, ktorá má byť pozbavená svojprávosti, súdne vyšetrený v posledných šiestich mesiacoch pri prijatí do ústavu a ak podľa potvrdenia správy ústavu alebo podľa výsledkov iného súdneho vyšetrenia nenastala od toho času podstatná zmena.

§ 287.

(1) Súd môže na návrh znalca nariadiť, aby osoba, ktorá má byť vyšetrená, bola dodaná do ústavu na čas najviac troch mesiacov, pokiaľ je to nevyhnutne potrebné pre vyšetrenie duševného stavu.

(2) Pred vynesení takého usnesenia treba vypočúť jej opatrovníka, ak je ustanovený, a pokiaľ možno i účastníkov.

§ 288.

(1) Ak sú tu podmienky pre pozbavenie svojprávosti pre navyknuté nadmierne požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov alebo jedov a ak možno podľa výsledkov vyšetrenia očakávať, že osoba, o ktorú ide, sa polepší, môže súd odložiť vynesenie usnesenia o pozbavení svojprávosti a zároveň určí primeranú lehotu na polepšenie. Súd môže odklad urobiť závislým od toho, že sa táto osoba podrobí liečeniu v odbornom ústave na potrebný čas, ktorý však nesmie presahovať jeden rok.

(2) Pred uplynutím lehoty na polepšenie vysloví súd pozbavenie svojprávosti iba vtedy, ak sa ukáže, že polepšenie nemožno očakávať, alebo ak liečená osoba bez závažných dôvodov predčasne opustí odborný ústav alebo marí liečenie.

§ 289.

Rozkladnutie.

(1) Usnesenie, ktorým sa rozhoduje o pozbavení svojprávosti, sa doručí aj prokurátorovi a opatrovanskému súdu; po nadobudnutí právoplatnosti správe ústavu, v ktorom je osoba postihnutá duševnou chorobou držaná, a ak sa vyslovilo pozbavenie svojprávosti, aj miestnemu a okresnému národnému výboru, v obvode ktorých mala osoba pozbavená svojprávosti bydlisko alebo pobyt.

(2) Osobe, ktorá sa pozbavuje svojprávosti, usnesenie sa nedoručí, ak by to bolo zrejme škodlivé pre jej stav.

(3) Ak súd neodložil vykonateľnosť usnesenia, ktorým sa vyslovilo pozbavenie svojprávosti, urobí opatrovanský súd opatrenie, aby pri nehnuteľných veciach bolo pozbavenie svojprávosti zapísané. Po právoplatnosti usnesenia uverejní ho vhodným spôsobom.

§ 290.

Trovy konania.

(1) Trovy konania znáša štát; trovy právneho zastúpenia znáša sám zastúpený bez nároku na náhradu.

(2) Trovy konania uhradí osoba pozbavená svojprávosti; ak nemožno od nej tieto trovy vymôcť, uhradí ich tí, ktorí sú jej podľa zákona povinní poskytovať úhradu osobných potrieb, pokiaľ by tým neboli ukrátení vo výžive oni sami alebo ich rodiny; ak ich nemožno ani takto uhradiť, uhradí ich štát.

(3) Ak sa konanie skončilo bezvýsledne, je povinný uhradiť trovy ten, kto podal návrh na začatie konania, pokiaľ mu muselo byť známe, že na začatie konania niet dôvodu; v ostatných prípadoch hradí trovy štát.

§ 291.

Zrušenie a premena pozbavenia svojprávosti.

(1) Ustanovenia tohto dielu sa použijú primerane i na zrušenie usnesenia o pozbavení svojprávosti a na premenu čiastočného pozbavenia svojprávosti na úplné pozbavenie svojprávosti alebo naopak.

(2) Návrh na zrušenie pozbavenia svojprávosti alebo premenu úplného pozbavenia svojprávosti na čiastočné pozbavenie svojprávosti, ako aj sťažnosť proti zamietnutiu týchto návrhov môže podať aj osoba pozbavená svojprávosti.

(3) Ak sa však zamietne návrh na zrušenie alebo premenu pozbavenia svojprávnosti a ak podľa výsledkov vyšetrenia možno bezpečne predpokladať, že v najbližšom čase sa nedá očakávať vyliečenie alebo značné zlepšenie, môže sa súd usniesť, že pred uplynutím primeranej lehoty, ktorá nesmie byť dlhšia ako tri roky, nie je prípustný opätovný návrh na zrušenie alebo premenu pozbavenia svojprávnosti, pokiaľ sa dostatočne nespripravuje, že sa zlepšil stav osoby pozbavenej svojprávnosti. Ak bol návrh predsa podaný, možno ho odmietnuť bez ďalšieho konania.

DRUHÝ DIEL.

POVOLENIE DRŽAŤ V ÚSTAVE.

§ 292.

(1) Správa ústavu je povinná oznámiť súdu, v obvode ktorého je ústav, najneskoršie do štyridsaťosem hodín prijatie každého chorého, ktorý nebol prijatý na vlastnú žiadosť.

(2) Dobrovoľný vstup do ústavu musí byť potvrdený písomným vyhlásením, urobeným pred správou ústavu a dvoma svedkami; vyhlásenie možno kedykoľvek odvolať. Len čo chorý, ktorý bol prijatý do ústavu na vlastnú žiadosť, je obmedzený vo voľnom pohybe alebo styku s vonkajším svetom, je správa ústavu povinná aj o takom chorom urobiť oznámenie súdu najneskoršie do štyridsaťosem hodín od času, keď toto obmedzenie začalo.

§ 293.

(1) Súd, v obvode ktorého je ústav, začne ihneď z úradnej povinnosti konanie o povolenie držať v ústave a rozhodne o ňom podľa možnosti do tridsiatich dní po tom, čo došlo oznámenie podľa § 292. Toto konanie súd nezačne, ak bolo prijatie do ústavu nariadené súdom.

(2) Proti usneseniu, ktorým sa nariaďuje prepustenie z ústavu, môže podať sťažnosť aj správa ústavu. Usnesenie možno vykonať len po nadobudnutí právoplatnosti.

§ 294.

(1) Účinnosť usnesenia o povolení držať v ústave zanikne uplynutím jedného roku odo dňa jeho vydania, pokiaľ v usnesení nie je určená kratšia lehota. Ak sa má držanie v ústave predĺžiť nad túto lehota, treba vykonať nové vyšetrenie a súd musí znovu rozhodnúť o povolení ďalšieho držania, pokiaľ opatrovanský súd medzitým nenariadil, aby osoba držaná v ústave bola naďalej v ňom ponechaná.

(2) Usnesenie o povolení držať v ústave neprekáža, aby opatrovanský súd neurobil iné opatrenie.

§ 295.

Osoba držaná v ústave, pokiaľ nie je pozbavená svojprávnosti, ďalej jej rodičia, deti, osvojiteľ, osvojenec, manžel, súrodenci, ako aj opatrovník, ak je ustanovený, môžu ešte pred uplynutím času uvedeného v § 294 ods. 1 žiadať o nové súdne vyšetrenie a rozhodnutie, či je odôvodnená domnienka, že ďalšie držanie v ústave už nie je potrebné. Ak súd zamietne návrh na prepustenie z ústavu, môže sa usniesť, že nebude konať nové vyšetrovanie pred uplynutím času, po ktorý bolo držanie v ústave povolené.

§ 296.

Inak sa na toto konanie primerane použijú ustanovenia prvého dielu.

PIATA HLAVA.

VYHLÁSENIE ZA MŔTVEHO A DOKÁZANIE SMRTI.

PRVÝ DIEL.

VYHLÁSENIE ZA MŔTVEHO.

§ 297.

Príslušnosť.

Vyhlásiť nezvestného za mŕtveho je príslušný súd, ktorý bol naposledy jeho všeobecným súdom v Československej republike.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 298.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 299.

(1) Návrh možno podať už rok pred tým, než uplynul čas potrebný na to, aby nezvestný mohol byť vyhlásený za mŕtveho.

(2) O návrhu nemožno rozhodnúť pred uplynutím tohto času.

§ 300.

Ustanovenie opatrovníka.

Ak súd uzná, že sú tu podľa údajov zákonné podmienky pre vyhlásenie za mŕtveho, ustanoví nezvestnému opatrovníka, ak nemá iného zástupcu, ktorý by ho v konaní zastupoval.

§ 301.

Vyhláška.

(1) Súd vyhláškou vyzve nezvestného, aby sa prihlásil, a každého, kto má o ňom vede-

most, aby podal o ňom zprávu súdu alebo zástupcovi nezvestného uvedenému vo vyhláske; zároveň vykoná všetky potrebné vyšetrovania o nezvestnom a zistí účastníkov konania.

(2) Vo vyhláske uvedie podstatné okolnosti prípadu a oznámi, že po uplynutí lehoty uvedenej vo vyhláske rozhodne o vyhlásení za mŕtveho, ak sa nezvestný neprihlási alebo ak nedôjde iná zpráva o jeho živote. Vyhláškovej lehotu určí na jeden rok od vyvesenia vyhlásky na návestnej tabuli súdu. Deň, ktorým sa lehota skončí, treba vo vyhláske uviesť.

(3) Vyhláška sa vyvesí na návestnej tabuli súdu a uverejní sa v časopise určenom pre súdne vyhlásky a aspoň raz vo výťahu v dennej tlači; okrem toho ju možno dať na známost spôsobom obvyklým v mieste.

(4) Vyhláška sa doručí opatrovníkovi, známym účastníkom a prokurátorovi.

§ 302.

Zastavenie konania.

Ak súd zistí, že nie sú splnené podmienky vyhlásenia za mŕtveho, zastaví konanie usnesením.

§ 303.

Rozhodnutie.

(1) Po uplynutí lehoty určenej vo vyhláske súd rozhodne o vyhlásení za mŕtveho. Usnesenie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

(2) O doručení rozhodnutia platí to isté, čo o doručení vyhlásky; okrem toho právoplatné rozhodnutie sa doručí súdu príslušnému na prejednanie dedičstva.

§ 304.

Zrušenie a oprava rozhodnutia.

(1) Ak súd zistí, že osoba vyhlásená za mŕtvu je nažive alebo že žila ešte v deň, od ktorého doteraz neuplynul čas potrebný na to, aby nezvestná osoba mohla byť vyhlásená za mŕtvu, z úradnej povinnosti zruší svoje rozhodnutie o vyhlásení za mŕtveho.

(2) Na návrh účastníka alebo prokurátora súd opraví deň, ktorý je uvedený v jeho rozhodnutí ako deň smrti, ak dodatočne zistí, že:

- a) osoba vyhlásená za mŕtvu zomrela iného dňa, alebo
- b) nemohla sa dožiť tohto dňa alebo ho prežila.

(3) O doručení rozhodnutia podľa odsekov 1 a 2 platia ustanovenia § 303 ods. 2.

§ 305.

Trovy konania.

Trovy spojené s ustanovením a činnosťou opatrovníka, ako aj ostatné trovy znáša navrhovateľ; ak sa konanie začalo na návrh prokurátora, znáša trovy štát.

§ 306.

Sťažnosť.

Sťažnosť môžu podať iba účastníci, ktorým sa malo doručiť rozhodnutie (§ 301 ods. 4), a prokurátor.

§ 307.

Výlučnosť rozhodnutia.

Otázku, či a kedy možno považovať nezvestného za mŕtveho, nemožno riešiť v inom konaní, a to ani ako predbežnú otázku.

DRUHÝ DIEL.

DOKÁZANIE SMRTI.

§ 308.

Návrh.

(1) Ak je isté, že niekto zomrel, ale jeho smrť sa nedá preukázať verejnou listinou, možno podať návrh na začatie konania o dokázanie smrti.

(2) Návrh na začatie konania môže podať každý, kto má právny záujem na dokázaní smrti, a prokurátor.

§ 309.

Použitie iných ustanovení.

Ustanovenia prvého dielu sa použijú primerane; vyhláškovej lehotu však možno skrátiť až na tri mesiace.

SIESTA HLAVA.

PREJEDNANIE DEDIČSTVA.

§ 310.

Príslušnosť.

Na prejednanie dedičstva je príslušný súd, ktorý bol naposledy všeobecným súdom poručiťa. Ak niet takého súdu v Československej republike, je príslušný súd, v obvode ktorého je poručiťov majetok alebo jeho časť; ak je podľa toho príslušných niekoľko súdov, rozdeľuje medzi nimi predstihnutie.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 311.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 312.

Súd začne konanie z úradnej povinnosti, len čo sa dozvie, že niekto zomrel alebo bol právoplatne vyhlásený za mŕtveho.

§ 313.

Oznámenie o úmrtí.

Miestny národný výbor oznámi každé úmrtie v obci okresnému súdu miesta úmrtia.

Predbežné vyšetrovania
a opatrenia.

§ 314.

(1) Súd príslušný na prejednanie dedičstva vyšetrí najprv:

- a) poručiťovo meno, priezvisko, vek, stav, štátne občianstvo, zamestnanie, ako aj či bol odkázaný na príjem z pracovného alebo obdobného pomeru alebo či dostával dôchodok z verejných prostriedkov;
- b) deň a miesto poručiťovho úmrtia, jeho posledné bydlisko alebo pobyt;
- c) meno, priezvisko, pobyt a zamestnanie manžela;
- d) mená, priezviská, zamestnanie, vek a pobyt detí zomrelého a iných osôb, o ktorých dá sa predpokladať, že sú dedičia;
- e) či je tu dedičstvo a aké, či sú tu dlhy a či tieto pravdepodobne prevyšujú majetok;
- f) či je tu závet a kde je uschovaný;
- g) či a ktoré poručiteľstvo a opatrovníctvo zomrelý zastával;
- h) kto by mal byť ustanovený za poručníka alebo opatrovníka deťom alebo dedičom zomrelého.

(2) Toto vyšetrovanie sa nekoná, ak ide o maloletého, ktorý bol v čase úmrtia v rodičovskej moci a nemal imania.

§ 315.

Súd urobí všetky potrebné a neodkladné opatrenia, najmä zistí stav a obsah závetu (§ 319) — ak sa nájde —; postará sa o zabezpečenie dedičstva, o predaj vecí, ktoré nemožno uschovať bez nebezpečenstva škody alebo nepomerých trov, a to aj pod odhadnú cenu, o vydanie nedoplatkov poručiťovej odmeny za prácu a opakujúcich sa dôchodkov až do výšky jednomaesačného príjmu, ako aj o sverenie vecí osobnej potreby pozostalému manželovi, a ak ho niet, inému členovi poručiťovej domácnosti.

§ 316.

Vyšetrovanie a opatrenie uvedené v §§ 314 a 315 vykoná podľa možnosti a potreby už súd, v obvode ktorého poručiťel zomrel.

§ 317.

Vyšetrovanie podľa § 314 môže na základe oznámenia o úmrtí v odôvodnených prípadoch vykonať na príkaz súdu notár. V obciach mimo sídla okresného súdu môže súd o vykonanie vyšetrovania požiadať aj miestny národný výbor.

§ 318.

Zabezpečenie dedičstva.

Zabezpečenie dedičstva sa vykoná najmä uložením na súde, zapečatením v byte zomrelého alebo uložením u uschovateľa a konečne zákazom výplaty vkladov a iných pohľadávok. Nezapečatené veci sa spíšu.

§ 319.

Zistenie stavu a obsahu závetu.

(1) Ak sa nájde závet, súd v prítomnosti zapisovateľa zistí v zápisnici: dátum závetu, kto ho predložil, stav listiny, či bol odovzdaný zapečatený alebo otvorený, či bolo v ňom niečo vymazané, opravené alebo či bola sporovaná iná záhada.

(2) K zápisnici sa pripojí overený odpis závetu. Prvopis závetu sa uloží osobitne.

(3) Ak je niekoľko závetov, pri všetkých sa postupuje podľa odsekov 1 a 2.

Neprejednanie dedičstva.

§ 320.

Ak zomrelý nezanechal majetok, súd konanie zastaví. Usnesenie o tom sa doručí iba na žiadosť účastníka.

§ 321.

Ak je poručiťelov majetok tak nepatrný, že z neho možno uhradiť iba trovy choroby a primeraného pohrebu a iné prednostné pohľadávky, zistí súd výsluchom dedičov a veriteľov, ktorí by mohli byť uspokojení, hodnotu majetku a výšku dlhov. Na to je potrebný súhlas veriteľov, ktorí by mohli byť uspokojení, ďalej dedičov, a ak všetci odmietli, štátu. Majetok rozdelí medzi tých veriteľov na úplnú alebo čiastočnú úhradu ich nárokov.

§ 322.

Ak bola nariadená exekučná likvidácia dedičstva, súd zastaví prejednanie dedičstva.

Usnesenie o tom sa doručí iba na žiadosť účastníka.

Prejednanie dedičstva.

§ 323.

Ak sa konanie neskončí spôsobom uvedeným v § 320 až 322, súd dedičstvo prejedná. Prejednanie dedičstva môže prikázať notárovi; ale aj v tomto prípade všetky rozhodnutia urobí súd.

§ 324.

Osoby, o ktorých sa dá predpokladať, že sú dedičia, súd o tom upovedomí. Súčasne ich poučí, že môžu do jedného mesiaca odmietnuť dedičstvo, a aké sú náležitosti a následky odmietnutia. Upovedomenie a poučenie sa doručí do vlastných rúk alebo sa dá ústne a zapíše sa do zápisnice.

§ 325.

(1) Vždy sa spíše presný a úplný soznam celého imania, ktoré mal porúčiteľ v držbe v čase smrti alebo ktoré je u tretích osôb, s udaním jeho vtedajšej všeobecnej ceny (súpis).

(2) Ak má záujem na zistení imania socialistická právnická osoba alebo ak je dedičom osoba nesvojprávna alebo neznámeho pobytu, vykoná sa súpis i odhad bez odkladu na mieste samom.

(3) Zpravidla sa upustí od súpisu na mieste samom a od odhadu, ak ide iba o osobný majetok porúčiteľa a dedičia žijú prevažne z výťažku vlastnej práce.

§ 326.

(1) Súpis sa koná v prítomnosti zapisovateľa zpravidla podľa údajov predvolaných dedičov a opatrovníkov, a ak sa títo ustanovia, v ich prítomnosti.

(2) Ak sa má vykonať aj odhad, treba pribrať aj znalca. Pri odhade nehnuteľnej veci možno jej cenu zistiť i bez znalca podľa predpisov platných pre dane a verejné dávky, podľa posledného, skôr vykonaného odhadu alebo podľa smluvy o poslednom scudzení, ak tomu neodporujú osoby, ktoré majú na odhade právny záujem.

§ 327.

Ak sa koná súpis na mieste samom, orgán, ktorý ho vykonáva, je povinný pri použití vhodných prostriedkov zadovážiť si podľa možnosti úplné vysvetlenie o stave imania (aktív a pasív). V zápisnici uvedie, aké prostriedky na to najmä použil, a podľa možnosti v prvopise alebo v odpise pripojí nájdené listinné doklady.

§ 328.

Na konci súpisu sa vypočíta suma dlhov a čistého majetku, ktorý ostáva po ich odpočítaní. Pri sporných aktívach a pasívach obmedzí sa súd iba na zistenie ich spornosti; pri výpočte čistého majetku sa neberú do úvahy.

§ 329.

Zápisnicu podpíšu všetci zúčastnení na súpise a prípadnom odhade; dedičia tak urobia s vyhlásením, že ich údaje sú správne a úplné a že vedome nič z dedičstva nezamĺkali. Dedičov treba vopred poučiť o trestných následkoch nesprávneho alebo neúplného vyhlásenia o stave imania.

§ 330.

(1) Súd

- a) rozhoduje, či sa má súpis vykonať na mieste samom alebo či sa má vykonať odhad znalcom;
- b) schvaľuje zostavený súpis a určuje všeobecnú cenu majetku v čase porúčiteľovej smrti, sumu dlhov a hodnotu čistého majetku.

(2) Súpis neprekáža dedičom ani iným osobám, aby sa domáhali svojho práva mimo konania o prejednanie dedičstva.

§ 331.

(1) Ak niekto pred potvrdením nadobudnutia dedičstva tvrdí, že je dedičom, a zapiera dedičské právo iného dediča, ktorý dedičstvo neodmietol, súd vyšetrí podmienky dedičského práva oboch a potvrdí nadobudnutie dedičstva tomu z nich, ktorého dedičské právo zistí.

(2) Ale ak rozhodnutie o dedičskom práve závisí od zistenia sporných skutočností, súd po márnom pokuse o pokonávku upraví toho z dedičov, ktorého dedičské právo sa javí menej pravdepodobným, aby svoje právo uplatnil žalobou. Na podanie žaloby určí lehotu a po jej márnom uplynutí pokračuje v prejednávaní dedičstva bez ohľadu na tohto dediča.

(3) Ak bola včas podaná žaloba, vyčká súd s ďalším prejednávaním dedičstva až do skončenia konania o žalobe.

(4) Na toto konanie o žalobe je sám príslušný.

§ 332.

Na návrh dediča vyzve súd veriteľov vyhláškou, ktorú vhodným spôsobom uverejní, aby svoje nároky v určitej lehote oznámili, a upozorní ich na následky neoznámenia (§ 514 občianskeho zákonníka).

§ 333.

Skončenie prejednávania
dedičstva.

Len čo sú splnené zákonné podmienky, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva a vyhlási prejednávanie za skončené.

§ 334.

Potvrdenie nadobudnutia
dedičstva.

Usnesenie, ktorým sa potvrdzuje nadobudnutie dedičstva, má obsahovať:

- a) meno a priezvisko poručiteľa a deň jeho smrti;
- b) meno a priezvisko dediča a jeho zákonného zástupcu;
- c) právny dôvod nadobudnutia dedičstva (zákon alebo závet);
- d) ak je niekoľko dedičov, aký diel alebo ktoré jednotlivé veci alebo práva ktorý z nich nadobudol;
- e) aké zápisy sa majú podľa tohto usnesenia vykonať vo verejných knihách.

§ 335.

Dohoda o rozdelení dedičstva.

(1) Dedičia si môžu rozdeliť veci patriace do dedičstva i mimosúdne. Ale ak je niektorý z nich nesvojprávny, môže sa tak stať iba na súde.

(2) Rozdelenie dedičstva na súde musí byť súdom schválené (§ 76 prvá veta).

§ 336.

Osobitné opatrenia
čo do niektorých dedičov.

Ak sú medzi dedičmi osoby pod osobitnou ochranou zákona, súd sa postará, aby sa dedičstvo pre tieto osoby riadne uschovalo, poprípade zaslalo príslušnému poručenskému alebo opatrovanskému súdu. Tento súd treba tiež upovedomiť o tom, že sa vydalo potvrdenie o nadobudnutí dedičstva.

§ 337.

Opatrenia po vydaní usnesenia
o potvrdení nadobudnutia
dedičstva.

(1) Po právoplatnosti usnesenia, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva, súd zruší vykonané zabezpečenia dedičstva, ako aj opatrovanstvo, zruší všetky zákazy výplaty vkladov, poisťiek a pod., ktoré boli v konaní o prejednaní

dedičstva nariadené alebo príslušnými ústavmi podľa zákona vykonané, a týmto ústavom oznámi, komu smú zadržané sumy vyplatiť.

(2) Toto ustanovenie sa nevzťahuje na opatrenia, urobené na zabezpečenie daní a verejných dávok.

(3) Súd, ktorý prejednal dedičstvo, urobí opatrenia, aby sa podľa usnesenia, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva, vykonalý zápisy vo verejných knihách.

§ 338.

Odkazy a odkazovníci.

Ustanovenie o dedičstve a dedičoch platí primerane o odkazoch a odkazovníkoch.

§ 339.

Dodatočné objavenie majetku.

Ak sa po potvrdení nadobudnutia dedičstva objaví nový majetok, urobí súd potrebné zabezpečovacie opatrenia, doplní súpis a podľa potreby aj usnesenie, ktorým bolo potvrdené nadobudnutie dedičstva.

§ 340.

Dodatočné objavenie závetu.

Ak sa po potvrdení nadobudnutia dedičstva objaví závet, zistí súd jeho stav a obsah (§ 319), uschová ho a upovedomí o ňom dedičov z tohto závetu; dedičstvo však znovu neprejednáva.

§ 341.

Zrušenie usnesenia o potvrdení
nadobudnutia dedičstva.

Ak sa dodatočne zistí, že poručiteľ žije, alebo ak sa zruší jeho vyhlásenie za mŕtveho, súd zruší usnesenie, ktorým potvrdil nadobudnutie dedičstva.

§ 342.

O d ů m r ť.

Ak má poručiteľovo imanie pripadnúť štátu ako odúmrt', súd prejednávajúci dedičstvo urobí potrebné zabezpečovacie opatrenia a potom vydá toto imanie štátu.

SIEDMA HLAVA.

SÚDNE UMORENIE LISTÍN.

§ 343.

Pr í s l u š n o s ť.

Na umorenie listiny je príslušný všeobecný súd navrhovateľa, a ak niet takého súdu v Čes-

koslovenskej republike, súd tunajšieho platobného miesta.

§ 344.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 345.

Predmet súdneho umorenia.

(1) Umoreiť možno iba stratenú alebo zničenú listinu, ktorej predloženie je potrebné na uplatňovanie práva.

(2) Súдне nemožno umoreiť papierové peniaze, loterné žreby, kupóny a talóny cenných papierov, vkladné knižky, ďalej lístky a známky denného obehu (vstupenky, cestovné lístky a pod.).

§ 346.

Návrh.

Navrhovateľ je povinný uviesť aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že môže z listiny alebo na jej základe uplatniť nejaké právo, alebo je povinný udať skutočnosti, z ktorých vyvodzuje iný právny záujem na umorení listiny. Je povinný predložiť odpis listiny alebo označiť listinu, jej výstavcu a jeho bydlisko (sídlo), poprípade aj iné osoby zaviazané podľa listiny a ich bydlisko (sídlo), ako aj druh a znaky, ktoré ju odlišujú od iných listín toho istého druhu; ak zneje listina na určitú sumu, je povinný uviesť aj túto sumu.

§ 347.

Účastníci.

Účastníkmi konania sú navrhovateľ, osoba zaviazaná podľa listiny, prihlásený držiteľ listiny, ako i ten, kto podal námietky.

Konanie.

§ 348.

Súd zistí, či bola listina s udanými znakmi vystavená a či bola stratená alebo zničená. Ak súd zistí, že tomu tak nie je alebo že umoreníu listiny bránia iné prekážky, konanie zastaví.

§ 349.

(1) Ak súd nezistí žiadne prekážky, vydá vyhlášku. Vo vyhláške uvedie:

- a) meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko navrhovateľa, poprípade jeho názov a sídlo;
- b) deň, keď bol návrh podaný;
- c) opis listiny;
- d) vyzvanie, aby sa držiteľ listiny do jedného roku odo dňa uverejnenia vyhlášky v časo-

pise určenom pre súdne vyhlášky prihlásil na vyzývacom súde alebo na súde miesta, kde je listina, a podľa možnosti predložil listinu (prihláška) alebo aby boli podané námietky proti návrhu;

e) upozornenie, že po márnom uplynutí lehoty súd na nový návrh vyhlási listinu za umorenú.

(2) Ak sa umoruje zmenka, súd zakáže prijímateľovi cudzej zmenky, alebo vystaviteľovi vlastnej zmenky a ich rukojemníkom ju zaplatiť a vydá vyhlášku (odsek 1); vyhláškova lehota je dva mesiace.

§ 350.

(1) Ak ide o listinu na doručiteľa bez kupónu (okrem poistiek), skončí sa vyhláškova lehota až za rok od sročnosti pohľadávky z listiny.

(2) Pri listinách na doručiteľa s kupónmi skončí sa vyhláškova lehota až za rok od sročnosti posledného kupónu alebo od skoršej sročnosti pohľadávky z listiny. Ak sa nebude na posledný kupón platiť, počíta sa lehota od prvého júla roku, keď sa mala stať platba. Lehota však neskončí nikdy skôr než za rok odo dňa uverejnenia vyhlášky.

(3) Vyhláškova lehota pri zmenkách sa počíta: ak zmenka nie je ešte sročná, od prvého dňa jej sročnosti, a ak je už zmenka sročná, odo dňa uverejnenia vyhlášky. Pri zmenkách na videnie sa počíta lehota, ak v čase uverejnenia vyhlášky ešte neuplynula lehota na predloženie zmenky, od posledného dňa tejto lehoty; ak už uplynula v uvedenom čase lehota na predloženie zmenky, počíta sa vyhláškova lehota odo dňa uverejnenia vyhlášky.

§ 351.

Vyhláška sa doručí navrhovateľovi, osobe zaviazanej podľa listiny a iným osobám, ktoré by mohli príspeť k objasneníu veci; okrem toho sa vyvesí na návestnej tabuli súdu v deň vydania a uverejní v časopise určenom pre súdne vyhlášky, a podľa potreby aj inak.

§ 352.

(1) Od začatia konania až do jeho právoplatného skončenia neuplynú premlčacia lehota proti navrhovateľovi ani lehota určená na výplatu listiny.

(2) Ten, komu bola vyhláška doručená, alebo kto sa mohol o nej pri náležitej starostlivosti dozvedieť, nesmie pod následkami neplatnosti nakladať s právami z umorovanej listiny, konať platby alebo iné plnenia podľa nej, scudzíť ju alebo urobiť na nej zmeny. Osoba zaviazaná po-

dľa listiny je povinná zadržať predloženú listinu a oznámiť to súdu so správou, kto ju predložil.

§ 353.

Zákazy a rozkazy podľa § 352 ods. 2 môže súd na žiadosť navrhovateľa vydať už pred vydaním vyhlášky. Usnesenie o tom doručí bez odkladu účastníkom a uverejní v časopise určenom pre súdne vyhlášky.

§ 354.

(1) Talón je neúčinný, dokiaľ trvá umorovacie konanie alebo opatrenie podľa § 353 o listine, ku ktorej bol vydaný, alebo ak majiteľ listiny, predložiac ju zviazanej osobe odporoval tomu, aby na základe talónu bol vydaný nový kupónový hárok. Ak bol podaný odpor, smú byť ďalšie kupóny a ďalší talón vydaný len tomu, kto predloží listinu, ku ktorej boli vydané kupóny a talón.

(2) Ak boli kupóny stratené alebo zničené a poškodený to oznámil osobe podľa listiny zviazanej pred premlčaním nároku z toho alebo onoho kupónu, môže sa na tejto osobe domáhať plnenia do roka po uplynutí premlčacej lehoty, ak v premlčacej lehote nebol kupón predložený na výplatu alebo nárok z neho súdne uplatnený.

(3) Ak sa začalo umorovacie konanie o zmene, navrhovateľ, ktorý preukáže súdnu vyhlášku, je oprávnený žiadať zaplatenie sročnej zmenky od prijímateľa cudzej zmenky alebo od výstavcu vlastnej zmenky alebo od ich rukojemníkov, iba ak dá primeranú zábezpeku, kým nebude zmenka vyhlásená za umorenú; ak nedá túto zábezpeku, môže žiadať slozenie dlžnej sumy na súde.

§ 355.

Súd preskúma prihlášky a námietky. Ak súd zistí, že listina nie je stratená alebo zničená alebo že nebolo iných podmienok pre začatie konania, konanie zastaví.

§ 356.

(1) Ak uplynie vyhláškova lehota a ak nedôjde k zastaveniu konania podľa § 355, súd na ďalší návrh vyhlási listinu za umorenú. Návrh treba podať do jedného mesiaca od uplynutia vyhláškovej lehoty alebo aspoň pred vydaním zastavovacieho usnesenia.

(2) Ak takýto návrh nebol podaný, súd zastaví konanie. Na tento následok treba navrhovateľa výslovne upozorniť už pri doručení vyhlášky a podľa možnosti znova pred zastavením konania.

§ 357.

Ustanovenia o umorení zmienek sa použijú primerane na umorenie šekov a poukážok na cenné papiere.

§ 358.

Účinky umorenia.

(1) Umorovacie usnesenie nahrádza umorenú listinu, kým zviazaná osoba za ňu nevydá oprávnenej osobe náhradnú listinu.

(2) Ak bola vyhlásená za umorenú listina, je tým umorený aj k nej vydaný talón.

OSMA HLAVA.

VECÍ SÚDNEJ ÚSCHOVY.

§ 359.

Príslušnosť.

Na prijatie vecí do súdnej úschovy je príslušný ktorýkoľvek okresný súd. Ak má však ďalšie opatrenie s predmetom úschovy urobiť iný súd, treba ho o složení upovedomiť.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

§ 360.

Konanie vykonáva sudca bez ústneho pojednávania.

§ 361.

Usnesenie o prijatí vecí do súdnej úschovy sa doručí složiteli a osobe, pre ktorú je vec složená (veriteľ).

§ 362.

(1) Peniaze a cennosti sa uložia do súdnej úschovy v peňažnom ústave na to oprávnenom.

(2) Listiny sa podľa svojej povahy uložia osobitne na súde alebo iným vhodným spôsobom.

(3) Pri iných hnutelných veciach súd ustanoví na trovy navrhovateľa vhodného uschovateľa na ich opatrovanie.

§ 363.

(1) Ak úschova vyžaduje náklad, súd uloží navrhovateľovi, aby složil primeraný preddavok na čas, po ktorý pravdepodobne ostanú veci v súdnej úschove, za každým však najdlhšie na jeden rok. Ak navrhovateľ nesloží včas preddavok, súd odmietne prijať vec do súdnej úschovy.

(2) Pred vyčerpaním preddavku vyzve súd složitela priamo, a ak to nie je možné, verejnou vyhláškou, aby složil ďalší preddavok. Ak slo-

žiteľ nesloží včas preddavok, súd mu vec vráti. Ak to nie je možné alebo ak sa složitel zdráha vec prijať, nariadi súd predaj slozenej veci na dražbe podľa zásad exekučného predaja. Ak bola dražba bezvýsledná, výkonný úradník predá vec z voľnej ruky. Výtazok sa uloží do súdnej úschovy.

§ 364.

Ak nemožno v obvode súdu nájsť vhodného a na prijatie ochotného uschovávateľa alebo ak ide o veci nesúce na úschovu, najmä ak podliehajú skaze, treba prijatie veci do súdnej úschovy odmietnuť.

§ 365.

Súd vydá složitelovi predmet súdnej úschovy, ak dôjde jeho žiadosť o vydanie skôr, než bol veriteľ súdom o složení upovedomený, alebo ak súd právoplatne uznal slozenie za neprípustné; inak súd na žiadosť vydá predmet veriteľovi.

§ 366.

(1) Keď už súd upovedomil veriteľa o složení, vydá predmet úschovy složitelovi, ak si to vymienil alebo ak veriteľ neprijal predmet úschovy. Inak ho vydá složitelovi, poprípade inej osobe žiadajúcej o to, iba vtedy, ak s tým súhlasia složitel i veriteľ; ak niektorý z nich vydaniu odporuje, súd zamietne žiadosť o vydanie a upraví žiadateľa, aby podal žalobu alebo návrh na začatie iného príslušného konania.

(2) Ak žiadateľ v lehote určenej súdom nepreukáže, že podal žalobu alebo návrh na začatie iného príslušného konania, predpokladá sa, že sa nároku na vydanie vzdal; na tento následok treba žiadateľa upozorniť v usnesení, ktorým sa upravuje, aby podal žalobu alebo návrh na začatie iného konania.

Staré úschovy.

§ 367.

Súd, na ktorom sú staré úschovy, po uplynutí piatich rokov odo dňa slozenia vyzve oprávnených vyhláškou, ktorú uverejní vhodným spôsobom, aby do jedného roku od jej uverejnenia preukázali svoje oprávnenie. Ak oprávnení tak neurobia, vyhlási predmety úschovy za prepadnuté v prospech štátu; o tom treba oprávnených poučiť. Ak sú známe osoby, ktoré složily predmet úschovy alebo pre ktoré boli predmety složené, upovedomí ich súd o vydaní vyhlášky osobitne.

§ 368.

Súd vyzve finančnú prokuratúru, aby sa vyjadрила o prihlásených nárokoch. Ak súd pova-

zuje prihlásené nároky zrejme za neoprávnené alebo ak sa nikto neprihlási, vyhlási predmety starej úschovy za prepadnuté v prospech štátu; listiny uloží do spisovne.

DEVIATA HLAVA.

NÁJOMNÉ VECI.

PRVÝ DIEL.

NECHRÁNENÉ NÁJMY.

§ 369.

Príslušnosť.

Na konanie podľa tohto dielu je príslušný súd, v obvode ktorého je predmet nájmu.

§ 370.

Účastníci.

Účastníkmi konania sú prenajímateľ a nájomník.

V ý p o v eď.

§ 371.

Nájomné smluvy o nehnuteľných veciach môže vypovedať, pokiaľ na to nie je potrebné privolenie súdu, ktorákoľvek smluvná strana súdne alebo mimosúdne v lehotách a na obdobia, ktoré určuje zákon alebo osobitné predpisy.

§ 372.

Súdna výpoveď má obsahovať najmä označenie predmetu nájmu a čas, keď sa má nájomná smluva skončiť.

§ 373.

(1) Spolu so súdnou výpoveďou doručí súd odporcovi rozkaz, aby predmet nájmu v čase určenom v rozkaze pod exekúciou odovzdal alebo prevzal alebo aby do pätnástich dní odo dňa doručenia výpovede podal odpor na súde, ktorý vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Súdnou výpoveď treba doručiť spolu s rozkazom v lehote uvedenej v § 371. Výpovede podané až po uplynutí tejto lehoty súd odmietne.

(3) Výpoveď sa nesmie odmietnuť iba preto, že bola podaná pred začiatkom výpovednej lehoty.

(4) I keď sa doručenie stalo až po uplynutí výpovednej lehoty, je výpoveď platná, ak nebol podaný včas odpor.

§ 374.

(1) Vypovedaný môže aj proti mimosúdnej výpovedi do pätnástich dní od jej prijatia podať

odpor na súde, príslušnom podľa § 369. Nepo-
daním odporu vypovedaný nestráca obranu proti
výpovedi, ktorá je základom žaloby na odovzda-
nie alebo prevzatie predmetu nájmu.

(2) Žalobu na odovzдание alebo prevzatie
predmetu nájmu, ktorej základom je mimo-
súdna výpoveď, možno podať už pred uplynutím
výpovedného obdobia.

§ 375.

Rozkaz na odovzдание alebo prevzatie.

(1) Pri nájomných smluvách, ktoré zanikajú
uplynutím času, môže každá smluvná strana
pred uplynutím, najneskoršie však do pätnástich
dní od uplynutia nájomného času, na súde na-
vrhnúť vydanie rozkazu odporcovi, aby v urče-
nom čase pod exekúciou odovzdal alebo prevzal
predmet nájmu alebo aby do pätnástich dní od
doručenia rozkazu podal odpor na súde, ktorý
vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Ak je nájomný pomer ujednaný na viac
ako šesť mesiacov, možno tento návrh urobiť
iba v posledných šiestich mesiacoch.

§ 376.

Obsadenie súdu a spôsob konania.

O vydaní rozkazu podľa § 373 ods. 1 a § 375
ods. 1 rozhoduje sudca-bez vypočutia účastní-
kov. To isté platí o odmietnutí neskoro poda-
ného odporu.

§ 377.

Doručenie rozkazu.

Rozkazy podľa § 373 ods. 1 a § 375 ods. 1 treba
bez odkladu doručiť odporcovi spolu s jedným
rovnopisom výpovede alebo návrhu do vlastných
rúk.

Konanie po odpore.

§ 378.

(1) Ak bol včas podaný odpor, určí súd termín
na ústne pojednávanie.

(2) Konanie sa vykonáva podľa ustanovení
jedenástej hlavy. Účastník, ktorý dal výpoveď
alebo podal návrh, aby predmet nájmu bol vrá-
tený alebo prevzatý, sa pokladá za žalobcu.

§ 379.

(1) V rozsudku treba vyriechnúť, či a pokiaľ
sa výpoveď alebo rozkaz vydaný podľa § 375

ponecháva v platnosti alebo sa zrušuje, ako aj to,
či a kedy je žalovaný povinný odovzdať alebo
prevziať predmet nájmu.

(2) Výpoveď sa posudzuje podľa času, keď
bola daná.

§ 380.

(1) Proti súdnym rozkazom na odovzдание
alebo prevzatie predmetu nájmu, ktoré sú vy-
dané na základe súdnej výpovede alebo na návrh
podľa § 375, sa pripúšťa iba odpor; riadny
opravný prostriedok sa nepripúšťa.

(2) Súdne výpovede a rozkazy na odovzдание
alebo prevzatie predmetu nájmu, proti ktorým
nebol podaný odpor, ako aj právoplatné roz-
sudky a schválené súdne pokonávky v týchto
veciach stratia platnosť, s výnimkou výroku
o náhrade trov, ak nebude navrhnutá exekúcia
do pätnástich dní po tom, keď nastal čas určený
v nich na úplné vypratanie alebo prevzatie pred-
metu nájmu, a ak tieto rozhodnutia nadobudli
právoplatnosť alebo súdne pokonávky boli
schválené až po uplynutí tohto času, do pätnás-
tich dní od právoplatnosti.

(3) Ustanovenie odseku 2 platí aj o súdnych
pokonávkach a rozsudkoch na odovzдание pred-
metu nájmu a na zrušenie alebo vyslovenie zá-
niku nájomnej zmluvy, ako aj o súdnych poko-
návkach a rozsudkoch v konaní podľa § 374.

§ 381.

Účinnosť rozhodnutia proti iným osobám.

Výpovede, rozkazy, rozsudky a súdne poko-
návky, týkajúce sa trvania, zániku alebo zru-
šenia nájomnej zmluvy, ktoré boli vydané proti
nájomníkovi, sú účinné a možno ich vykonať
aj proti osobám, ktoré sú na nehnuteľnej veci
iba na základe nájomníkovho práva.

DRUHÝ DIEL.

CHRÁNENÉ NÁJMY.

Rozsah a zánik chráneného nájomného pomeru.

§ 382.

(1) Ustanovenia tohto dielu platia pre nájmy
bytov, častí bytov a iných miestností (ďalej len
„predmet nájmu“). Nevzťahujú sa však na
nájmy:

- hostinských izieb v ubytovacích podnikoch;
- izieb v internátoch a v študentských kolé-
giách.

(2) Na podnájomné smluvy o bytoch (ich
časťach) sa ustanovenia tohto dielu vzťahujú
iba:

- a) ak podnájomník miestnosti prevažne zariadení alebo
 b) ak v nich vedie so svojou rodinou samostatnú domácnosť.

(3) Podnájomu sú čo do ochrany postavené na roveň nájmy:

- a) izieb v budovách slobodární;
 b) časti bytu vlastníka domu.

§ 383.

Účinnosť ustanovení tohto dielu nemožno vy-
 lúčiť ani obmedziť dohovorom strán.

§ 384.

Prenajímateľ môže ukončiť nájomný pomer, ak nedošlo medzi ním a nájomníkom k dohode, ktorú nájomník dodržal, iba s privolením súdu (§ 389) alebo súdnou pokonávkou v konaní podľa tohto dielu. Akýkoľvek iný spôsob zrušenia nájomného pomeru prenajímateľom je neplatný. Neplatnosť si treba všimnúť z úradnej povinnosti v každom období konania i v konaní exekučnom; ak nájomník namieta neprípustnosť výpovede v sťažnosti proti usneseniu, ktorým bola nariadená exekúcia vypratáním, sťažnosť má odkladný účinok.

V ý p o v eď.

§ 385.

(1) Privolenie k výpovedi možno dať iba z dôležitých dôvodov.

(2) Z dôvodov zvlášť naliehavých môže prenajímateľ žiadať aj o privolenie k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede.

(3) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí, z ktorých dôležitých dôvodov buď so zreteľom na potrebu prenajímateľa alebo správania sa nájomníka, či z iných dôležitých dôvodov možno dať privolenie k výpovedi; rovnako určí, z ktorých zvlášť naliehavých dôvodov možno žiadať o privolenie k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede.

§ 386.

(1) V prípadoch, v ktorých dôležitým dôvodom privolenia k výpovedi je potreba prenajímateľa, môže súd na návrh nájomníka pri privolení k výpovedi vysloviť, že prenajímateľ má nájomníkovi po vypratání predmetu nájmu celkom alebo zčasti nahradiť potrebné sťahovacie trovy, ak to zodpovedá slušnosti, najmä so zreteľom na hospodársku situáciu prenajímateľa a nájomníka. Sťahovacie trovy určí súd podľa voľného uváženia.

(2) V prípadoch, v ktorých dôležitým dôvodom privolenia k výpovedi je potreba prenajímateľa, je prenajímateľ povinný vypovedanému nájomníkovi znovu prenajať predmet nájmu a nahradiť mu zavinenú škodu, ak sa nájomný predmet do tridsiatich dní od odovzdania nepoužije na účel, pre ktorý bolo dané privolenie k výpovedi. Táto lehota nezačne plynúť skôr, než by sa pri náležitej starostlivosti mohlo začať s používaním predmetu nájmu na uvedený účel.

§ 387.

Pr í s l u š n o sť.

O príslušnosti platí ustanovenie § 369.

§ 388.

Ú č a s t n í c i.

Účastníkmi konania sú prenajímateľ a nájomník.

K o n a n i e.

§ 389.

(1) V návrhu na privolenie k výpovedi alebo na zrušenie nájomného pomeru bez výpovede treba uviesť i predmet nájmu a obdobie, na ktoré sa dáva výpoveď, alebo čas, keď má byť zrušený nájomný pomer bez výpovede.

(2) Návrh treba nájomníkovi doručiť do vlastných rúk.

(3) Pred rozhodnutím vo veci je súd povinný dať príležitosť miestnemu národnému výboru, aby sa mohol vyjadriť. V rozsudku, ktorým súd privoľuje k výpovedi alebo k zrušeniu nájomného pomeru bez výpovede, určí čas, keď sa nájomný pomer skončí a keď má nájomník odovzdať predmet nájmu.

§ 390.

Trovy konania o privolenie k výpovedi z dôvodov potreby prenajímateľa hradí prenajímateľ. Ustanovenie § 132 tým nie je dotknuté.

§ 391.

Ú č i n n o sť r o z h o d n u t i a.

O účinkoch rozsudkov a súdnych pokonávok platia ustanovenia § 380 ods. 2 a 3 a § 381 obdobne.

§ 392.

S m l u v y n a u r č i t ý č a s.

Na nájomné smluvy ujednané na určitý čas treba hľadieť tak, ako by boly ujednané na neurčitý čas s výpoveďou v lehotách a na obdobia, ktoré určuje zákon alebo osobitné predpisy. Pred uplynutím ujednaného nájomného času nemož-

no žiadať o prívolenie k výpovedi z dôvodu potreby prenajímateľa.

§ 393.

Smrť nájomníka.

(1) Ak zomrie nájomník, dňom jeho smrti vstupujú do nájomnej zmluvy príslušníci jeho rodiny, ktorí v tento deň s ním žili v spoločnej domácnosti a nemajú vlastný byt, ako aj pod tou istou podmienkou iné osoby, ktoré s ním žili v spoločnej domácnosti najmenej jeden rok pred jeho smrťou a ktoré sa staraly z tohto dôvodu o spoločnú domácnosť alebo boly odkázané naňho výživou. Ale ak vyhlásia — pokiaľ nie sú dedičmi — do týždňa po tom, čo sa dozvedely o smrti nájomníka, že odmietajú pokračovať v nájomnom pomere, platí, že nedošlo ku vstupu do nájomného pomeru.

(2) Toto ustanovenie sa použije primerane i v prípade, keď nájomník trvalo opustil spoločnú domácnosť. Jeho výpoveď je len vtedy platná, ak oprávnené osoby (odsek 1) vyhlásia, že odmietajú pokračovať v nájomnom pomere.

(3) Za príslušníkov rodiny podľa ustanovenia odseku 1 sa považujú manžel (manželka), príbuzní v priamom pokolení (i z osvojenského pomeru) a súrodenci.

DESIATA HLAVA.

VECI NÁRODNÉHO POISTENIA.

§ 394.

Súdna právomoc.

Súdy rozhodujú o opravných prostriedkoch proti výmerom Ústrednej národnej poisťovne a príplatkových ústavov a o sporoch z pripoistenia u Ústrednej národnej poisťovne.

§ 395.

Príslušnosť.

(1) Rozhodovať o opravných prostriedkoch proti výmerom Ústrednej národnej poisťovne, s výnimkou vecí uvedených v odseku 2, je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo poisťovne (ústredne alebo inej organizačnej složky Ústrednej národnej poisťovne), ktorá vydala výmer; to isté platí o opravných prostriedkoch proti výmerom príplatkových ústavov. Ak podáva opravný prostriedok poistenec (jeho rodinný príslušník alebo pozostalý), môže miesto tohto súdu voliť svoj všeobecný súd.

(2) Rozhodovať o opravných prostriedkoch proti výmerom, ktorými sa rozhodlo o dávke dôchodkového poistenia, počítajúc v to dávky dôchodkového pripoistenia, je príslušný súd v sídle krajského súdu, v obvode ktorého má

všeobecný súd ten, kto podáva opravný prostriedok.

(3) Vo sporoch z pripoistenia je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo toho, proti komu smeruje návrh; ak návrh smeruje proti Ústrednej národnej poisťovni, je príslušný súd, v obvode ktorého je sídlo jej príslušnej organizačnej složky.

Konanie.

§ 396.

(1) Opravný prostriedok proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne alebo príplatkového ústavu sa podáva návrhom s náležitostami podľa § 43.

(2) Návrh treba podať do tridsiatich dní odo dňa doručenia výmeru. Ak navrhovateľ pred uplynutím tejto lehoty požiada poisťovňu (príplatkový ústav) o oznámenie výpočtu dôchodkovej dávky, počíta sa lehota až odo dňa doručenia tohto výpočtu navrhovateľovi.

(3) Návrh sa podáva na príslušnom súde, a to písomne - vo dvoch rovnopisoch alebo ústne do zápisnice. Ak ide o návrh proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne, možno ho podať písomne alebo do zápisnice aj u okresnej národnej poisťovne, v obvode ktorej má navrhovateľ bydlisko alebo sídlo. Návrh sa pokladá za platne podaný, i keď bol podaný na inom než príslušnom súde alebo u inej než príslušnej organizačnej složky Ústrednej národnej poisťovne.

(4) Nepríslušná organizačná složka Ústrednej národnej poisťovne, u ktorej bol návrh podaný, je povinná postúpiť ho bez odkladu príslušnému súdu.

§ 397.

(1) Príslušný súd doručí návrh poisťovni (príplatkovému ústavu), ktorá výmer vydala. Poisťovňa (príplatkový ústav) môže návrhu do tridsiatich dní odo dňa jeho doručenia vyhovieť. Ak tak neurobí, podá súdu o veci v tej istej lehote vyjadrenie. Ak vyhovie poisťovňa (príplatkový ústav) návrhu, oznámi to súdu, ktorý konanie zastaví a rozhodne o návrhade navrhovateľových trov.

(2) Ak bol návrh podaný u okresnej národnej poisťovne, ktorá výmer vydala, môže mu táto poisťovňa do tridsiatich dní od jeho podania vyhovieť. Ak tak neurobí, je povinná predložiť ho v tej istej lehote príslušnému súdu spolu s vyjadrením.

§ 398.

(1) O opravnom prostriedku proti výmeru Ústrednej národnej poisťovne (príplatkového

ústavu), ktorým sa rozhoduje o dávke z poistenie alebo o rodinnom prídavku, ako aj o sporoch o dávky z pripoistenia, sa rozhoduje po ústnom pojednávaní.

(2) V ostatných prípadoch sa môže rozhodnúť bez ústneho pojednávania; vždy sa však rozhoduje usnesením. Ustanovenia §§ 129 až 131 tu neplatia.

(3) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami môže nariadením určiť odchýlky pri vykonávaní dôkazu znalcami.

§ 399.

(1) V prípadoch uvedených v § 398 ods. 1, ak ide o opravný prostriedok, sú účastníkmi konania navrhovateľ a Ústredná národná poisťovňa alebo príplatkový ústav; ak ide o iné spory, navrhovateľ a ním označený odporca.

(2) V prípadoch uvedených v § 398 ods. 2 sú účastníkmi Ústredná národná poisťovňa (príplatkový ústav) a každý, komu bol doručený výmer, proti ktorému opravný prostriedok smeruje.

§ 400.

Vzatie návrhu späť nevyžaduje, aby mu súd priznal účinnosť, ak sa stalo na podklade vydania nového výmeru Ústrednej národnej poisťovne, proti ktorému možno podať nový opravný prostriedok.

§ 401.

(1) Predbežnú vykonateľnosť rozsudku (§ 164) možno vysloviť proti Ústrednej národnej poisťovni, iba ak je vážne ohrozená potrebná výživa alebo zdravie navrhovateľa alebo jeho rodinných príslušníkov; ak ide o opakujúce sa dávky z dôchodkového poistenia, možno vysloviť predbežnú vykonateľnosť iba pre dávky v najnižšej zákonnej výmere, pokiaľ sa stanú srovnateľnými odo dňa súdneho výroku.

(2) Predbežné opatrenia nie sú prípustné.

§ 402.

Na podanie odvolania (sťažnosti) je lehota tridsať dní.

§ 403.

V sporoch o dávky z poistenia môže návrh i rozsudok znieť na zistenie nároku bez uvedenia jeho výšky; v tomto prípade je poisťovňa (príplatkový ústav) povinná najneskôr do tridsiatich dní od právoplatnosti rozsudku vydať výmer o výške prisúdenej dávky.

JEDENÁSTA HLAVA.

OSTATNÉ OBČIANSKE PRAVNE VECI.

§ 404.

Použitie ustanovení tejto hlavy.

(1) Ustanovenia tejto hlavy sa použijú na konanie vo všetkých veciach, pokiaľ sa o nich nemá konať podľa ustanovení obsiahnutých v predchádzajúcich hlavách tejto časti, v tretej alebo štvrtej časti tohto zákona alebo v osobitnom zákone.

(2) Vo veciach uvedených v §§ 126, 127, 135, 138, 139, 140, 142, 156 a 305 občianskeho zákonníka sa použijú ustanovenia prvej časti tohto zákona, ale ustanovenia §§ 410 a 421 sa použijú i tu.

Žaloba.

§ 405.

Na začatie konania je potrebná žaloba, ktorá vždy musí obsahovať určitý návrh [§ 43 ods. 1 písm. d)].

§ 406.

Žalobou sa možno domáhať aj určenia, či tu je alebo nie je určité právo alebo právny pomer, ak má žalobca náliehavý právny záujem na uplatňovanom určení.

Príslušnosť.

§ 407.

(1) Žalovať možno aj na súde, v obvode ktorého má žalovaný stále pracovisko.

(2) Pre nárok z pracovného pomeru môžu zamestnanci žalovať svojho zamestnávateľa aj na súde, v obvode ktorého je ich pracovisko.

§ 408.

Osoby zaviazané zo zmenky alebo šeku možno žalovať aj na súde platobného miesta.

§ 409.

(1) Osoby, ktoré nemajú iný príslušný súd v Československej republike, možno žalovať pre majetkové nároky na každom československom súde, v obvode ktorého je ich majetok alebo vec žiadaná žalobou. Ak je týmto majetkom pohľadávka, spravuje sa príslušnosť podľa bydliska poddĺžníka alebo podľa miesta, kde je záloh za vymáhanú pohľadávku.

(2) Cudzozemské ústavy, majetkové podstaty, spoločnosti, spoločenstvá a iné sdruženia osôb možno pre majetkové nároky žalovať na súde, v obvode ktorého je v Československej republike ich zastupiteľstvo alebo orgán poverený obstarávaním hospodárskych vecí týchto útvarov.

§ 410.

(1) Na konanie, v ktorom ide o vecné právo k nehnuteľnej veci alebo v ktorom sa takéto právo zapiera alebo v ktorom sa žiada rozdelenie nehnuteľnej veci alebo úprava hraníc, je príslušný súd, na ktorom sa vedie verejná kniha o tejto nehnuteľnej veci.

(2) Ak ide o nehnuteľnú vec nezapísanú vo verejnej knihe, je v prípadoch uvedených v odseku 1 príslušný súd, v obvode ktorého je nehnuteľná vec; ak je nehnuteľná vec v obvode niekoľkých súdov, je príslušný ktorýkoľvek z nich.

Účastníci.

§ 411.

Účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný.

§ 412.

V jednej žalobe možno žalovať alebo byť žalovaných viac osôb, ak je predmetom konania spoločné právo alebo spoločná povinnosť, alebo ak sú tieto osoby (spoločníci) oprávnené alebo povinné v podstate na tom istom skutkovom základe alebo na skutkovom základe v podstate podobnom.

§ 413.

V konaní je každý spoločník voči odporcovi samostatný. Procesné úkony alebo ich opomenutie jedným zo spoločníkov nie sú druhému na prospech ani na ujmu.

§ 414.

(1) Ak sa účinok rozsudku podľa povahy veci alebo podľa zákona vzťahuje na všetkých spoločníkov (nerozluční spoločníci), sú procesné úkony činných spoločníkov účinné aj pre ostatných spoločníkov, pokiaľ títo nie sú činní.

(2) Ak si prednesy alebo iné procesné úkony činných spoločníkov odporujú alebo sa od seba odchyľujú, posúdi ich súd pri rozhodovaní o veci po uvážení všetkých okolností konania.

(3) Na uznanie a vzdanie sa nároku a na súdnu pokonávku (§§ 74, 75) je potrebný výslovný súhlas všetkých nerozlučných spoločníkov.

§ 415.

Ak sa za konania ukáže, že žalobu podala osoba, ktorá nemala žalovať, alebo že žaloba bola podaná proti osobe, ktorá nemala byť žalovaná, súd môže povoliť, aby pôvodný žalobca alebo žalovaný vystúpil z konania a aby ho nahradil pravý žalobca alebo žalovaný.

Vedľajšie účastenstvo.

§ 416.

Ľto má právny záujem na tom, aby v začatom ale ešte právoplatne neskončenom konaní zvíťazil niektorý účastník, môže vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, aby mu pomáhal. Ďalej tak môže urobiť každý, komu osobitné zákonné ustanovenie také oprávnenie priznáva.

§ 417.

O prípustnosti vedľajšieho účastenstva rozhodne súd iba vtedy, ak niektorý účastník namietol neprípustnosť vedľajšieho účastenstva; rozhoduje sa usnesením po ústnom pojednávaní.

§ 418.

(1) Vedľajší účastník je oprávnený na všetky úkony ako účastník s výnimkou úkonov uvedených v §§ 73 až 75.

(2) Ak si prednesy alebo iné procesné úkony vedľajšieho účastníka a účastníka, ku ktorému sa pripojil, odporujú alebo sa odchyľujú, posúdi ich súd pri rozhodovaní vo veci po uvážení všetkých okolností konania.

(3) Za podmienky uvedenej v § 414 ods. 1 má vedľajší účastník postavenie nerozlučného spoločníka.

§ 419.

O vedľajšom účastníkovi platia primerane ustanovenia §§ 127 až 147.

§ 420.

Konanie.

Ak súd neodmietne žalobu bez ústneho pojednávania, predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie a nariadi, aby bol jeden rovnopis žaloby doručený žalovanému do vlastných rúk.

§ 421.

Spočívanie konania.

(1) Spočívanie konania nastane, ak to účastníci navrhnú. Na súde prvej stolice nastane spočívanie konania i vtedy, ak sa účastníci neustanovia na ústne pojednávanie.

(2) Ak už vstúpil do konania prokurátor, je na spočívanie konania potrebný jeho súhlas.

(3) Spočívanie konania má účinky prerušenia konania (§ 81). V konaní možno pokračovať na návrh po uplynutí troch mesiacov. Ak taký návrh nebol podaný do jedného roku, konanie zanikne; v takomto prípade sa trovy vzájomne rušia.

§ 422.

Uplatnenie vzájomnej pohľadávky.

Ak žalovaný uplatňuje vzájomnú pohľadávku spôsobilú na započítanie, súd i o nej rozhodne vo výroku rozsudku, a ak to žalovaný žiada, i nad sumu uplatnenú žalobou.

Zmenkové a šekové konanie.

§ 423.

(1) Ak žalobca predloží so žalobou v prvopise zmenku alebo šek, ktoré majú všetky náležitosti platnej zmenky alebo šeku a o pravosti ktorých niet pochybnosti, s ďalšími listinami potrebnými podľa platných predpisov na uplatnenie jeho nároku a ak žiada, aby bola jeho žaloba vybavená platobným rozkazom, vydá sudca bez vypočutia žalovaného zmenkový (šekový) platobný rozkaz. V rozkaze uloží žalovanému, aby do troch dní pod exekúciou zaplatil žalobcovi sumu žiadanú v žalobe spolu s vedľajšími pohľadávkami a určenými trovami, alebo aby v tej istej lehote podal proti tomu námietky na súde, ktorý vydal rozkaz.

(2) Platobný rozkaz so žalobou sa doručí žalovanému do vlastných rúk. Ak žalovaný nepodá proti nemu včas námietky alebo ak ich vezme späť, nadobudne platobný rozkaz účinnosť právoplatného rozsudku. Neskoro podané námietky odmietne sudca bez ďalšieho konania.

(3) Ak žalovaný podal včas námietky, predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie o nich (§ 420). Na ďalšie námietky vznesené neskoršie sa neberie zreteľ. V rozsudku súd vysloví, či sa platobný rozkaz pone-

cháva v platnosti alebo či sa zrušuje a v akom rozsahu.

§ 424.

Ak žiadosti o vydanie platobného rozkazu nemožno vyhovieť, určí predseda senátu termín na ústne pojednávanie o žalobe (§ 420).

Rozkazné konanie.

§ 425.

(1) Ak žalobca v žalobe o zaplatenie peňažnej sumy neprevyšujúcej 20 000 Kčs navrhne, aby bola žaloba vybavená platobným rozkazom, môže sudca vydať bez vypočutia žalovaného platobný rozkaz. V rozkaze žalovanému uloží, aby do pätnástich dní pod exekúciou zaplatil žalobcovi pohľadávku žiadanú v žalobe s požadovanými úrokmi a určenými trovami, alebo aby v tej istej lehote podal proti tomu odpor na súde, ktorý vydal rozkaz. Odpor netreba odôvodniť.

(2) Platobný rozkaz so žalobou sa doručí žalovanému do vlastných rúk, a ak žalovaný nepodá proti nemu včas odpor, nadobudne účinnosť právoplatného rozsudku.

(3) Ak žalovaný podal včas odpor, ruší sa tým platobný rozkaz v napadnutej časti a predseda senátu určí termín na ústne pojednávanie o žalobe.

(4) Ustanovenie § 424 sa použije obdobne.

§ 426.

Platobný rozkaz nemožno vydať, ak pobyt žalovaného nie je známy.

TRETIA ČASŤ.

USTANOVENIA O EXEKÚCII.

PRVÁ HLAVA.

SPOLOČNÉ USTANOVENIA.

§ 427.

Účastníci.

Účastníkmi v exekučnom konaní sú vymáhajúci veriteľ a dlžník (povinná strana).

§ 428.

Exekučné tituly.

(1) Vymáhajúci veriteľ môže na súde navrhnúť nariadenie exekúcie proti dlžníkovi, ak je jeho nárok určený exekučným titulom.

(2) Exekučným titulom je:

- a) vykonateľné rozhodnutie občianskeho súdu;
- b) vykonateľné rozhodnutie trestného súdu, ktoré postihuje majetok alebo priznáva súkromnoprávny nárok;
- c) vykonateľné rozhodnutie prokurátora o pokute;
- d) vykonateľná súdna pokonávka;
- e) vykonateľné rozhodnutie rozhodcov alebo pokonávka uzavretá pred nimi;
- f) notárska zápisnica vyhlásená zákonom za vykonateľnú súdnou exekúciou;
- g) výmer alebo výkaz nedoplatkov vyhlásený zákonom za vykonateľný súdnou exekúciou;
- h) vykonateľné rozhodnutie arbitrážnej komisie alebo pokonávka uzavretá pred ňou;
- ch) vykonateľné rozhodnutie úradu (orgánu verejnej správy), pokiaľ ide o exekúciu na nehnuteľné veci alebo na právo stavby;
- i) iné vykonateľné rozhodnutia a pokonávky, vyhlásené zákonom za vykonateľné súdnou exekúciou.

§ 429.

Príslušnosť.

(1) Rozhodnúť o návrhu na nariadenie exekúcie a konať ďalej ako exekučný súd je príslušný všeobecný súd dlžníka. Ak niet všeobecného súdu v Československej republike, je na to príslušný súd, v obvode ktorého sa má vykonať po nariadení exekúcie prvý exekučný úkon. Ak je niekoľko príslušných súdov, rozhoduje predstihnutie.

(2) Ak ide o exekúciu na nehnuteľné veci, je príslušný knihovný súd alebo súd, v obvode ktorého je nezapísaná nehnuteľná vec. To isté platí, ak ide o exekúciu na pohľadávky a iné práva na nehnuteľné veci.

§ 430.

Obsadenie súdu.

(1) O návrhu na nariadenie exekúcie rozhoduje a ďalšie konanie vykonáva sudca.

(2) Senát koná a rozhoduje o námietkach (§ 441), o odklade exekúcie (§ 443), o určení náhrady, ktorú má složiť výdražca nehnuteľnej veci (§ 479 ods. 1), o nariadení exekučnej likvidácie (§§ 574 a 575), o ustanovení a odvolaní správcu podstaty (§ 581), o ponechaní pohľadávok a vecí dlžníkovi (§ 588), o námietkach proti konečnej zpráve o speňa-

žení a proti vyúčtovaniu odmeny (§ 590), o vydaní rozvrhového usnesenia (§ 591) a o zrušení exekučnej likvidácie (§ 599).

§ 431.

Výkonní úradníci.

(1) Na vykonanie exekúcie sú na exekučnom súde ustanovení výkonní úradníci. Pri vykonávaní exekúcie sú viazaní príkazom súdu; sami môžu upustiť od vykonania exekučného úkonu, iba ak to navrhol vymáhajúci veriteľ alebo ak dlžník preukázal, že vymáhajúci veriteľ bol uspokojený.

(2) Výkonní úradníci sú oprávnení prijať od dlžníka plnenie, sprostredkovať vzájomné plnenie vymáhajúceho veriteľa, ktoré súvisí s výkonom exekúcie, a v prípadoch určených zákonom vykonávať všetky úkony, ktoré sú potrebné na vykonanie exekúcie.

Nariadenie exekúcie.

§ 432.

(1) Návrh na nariadenie exekúcie má obsahovať i označenie vymáhajúceho veriteľa, dlžníka, exekučného titulu, vymáhaného nároku, exekučného prostriedku, predmetu exekúcie a pri exekúcii na pohľadávky aj dôvod pohľadávky a označenie poddlžníka.

(2) S návrhom na nariadenie exekúcie má vymáhajúci veriteľ predložiť exekučný titul, opatrený potrebnou doložkou vykonateľnosti, ak sa návrh nepodáva na súde uvedenom v § 433.

§ 433.

Návrh na nariadenie exekúcie môže vymáhajúci veriteľ podať aj na súde, ktorý sa ako rozhodujúci súd prvej stolice zúčastnil vo veci, o ktorej bolo vydané rozhodnutie alebo uzavretá súdna pokonávka, tvoriace exekučný titul. Ak tento súd nie je sám exekučným súdom, potvrdí na návrhu, či návrh súhlasí s exekučným titulom, či je rozhodnutie (súdna pokonávka) vykonateľné a v akom rozsahu, a postúpi návrh exekučnému súdu.

§ 434.

Exekúciu možno nariadiť len vtedy, ak exekučný titul obsahuje označenie oprávneného i zaviazaného a vymedzenie nároku, ktorý sa má exekúciou vymôcť.

§ 435.

(1) Ak uplynutie lehoty danej dlžníkovi na plnenie nie je zjavné už z exekučného titulu, alebo ak je v exekučnom titule vymáhateľ-

nosť nároku viazaná podmienkou, vymáhajúci veriteľ musí uplynutie lehoty, popřípade splnenie podmienky preukázať pred povolením exekúcie verejnou alebo verejne overenou listinou.

(2) Ak bola nariadená exekúcia pre plnenie, závislé od vzájomného plnenia z ruky do ruky, dôjde k jej vykonaniu len vtedy, ak vymáhajúci veriteľ preukáže, že sám plnil alebo že plnenie zabezpečil.

§ 436.

Nariadenie exekúcie v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule.

(1) Exekúciu v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule, možno nariadiť iba vtedy, ak vymáhajúci veriteľ verejnou alebo verejne overenou listinou preukáže, že nárok prešiel na neho alebo že záväzok prešiel na osobu, proti ktorej sa exekúcia navrhuje.

(2) Ak vymáhajúci veriteľ zomrie, vstupujú do exekúcie už nariadenej jeho dedičia. Ak dlžník po povolení exekúcie zomrie, pokračuje sa v exekúcii proti dedičom, a ak ide o odumrť, proti štátu. Zmenu v osobách účastníkov exekučného konania treba preukázať spôsobom uvedeným v odseku 1.

§ 437.

Exekúcia proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni.

(1) Proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni možno nariadiť exekúciu pre peňažné pohľadávky len vtedy, keď príslušný dozorný orgán označí súdu časti majetku, ktoré možno postihnúť exekúciou, poprípade exekučné prostriedky, ktoré možno použiť. Súd vyzve príslušný dozorný orgán, aby sa vyjadril do tridsiatich dní; ak sa nevyjadrí, možno exekúciu nariadiť a pokračovať v nej, pokiaľ je exekúcia vôbec prípustná.

(2) Exekúcia nariadená proti tomuto ustanoveniu, ako aj všetky vykonané exekučné úkony sú neplatné. Súd zruší exekúciu i všetky exekučné úkony z úradnej povinnosti.

§ 438.

Exekúcia proti družstvám a iným právnickým osobám.

Vláda môže nariadením ustanoviť, že proti družstvám a iným právnickým osobám možno viesť exekúciu iba spôsobom uvedeným v § 437 a v rozsahu určenom týmto nariadením.

§ 439.

Obmedzenie exekúcie.

(1) Exekúcia sa nesmie vykonať vo väčšom rozsahu, než je nevyhnutne potrebné na uspokojenie nároku vymáhajúceho veriteľa.

(2) Súd môže už pri nariadovaní exekúcie obmedziť jej nariadenie iba na niektoré z navrhnutých druhov majetku alebo na jeho určitú časť, ak je zrejmé, že to postačí na uspokojenie nároku vymáhajúceho veriteľa. Exekúciu, pokiaľ bola povolená vo väčšom rozsahu, súd zruší.

§ 440.

Postup v konaní.

(1) V exekučnom konaní sa rozhoduje po ústnom pojednávaní len v prípadoch, kde je to výslovné zákonom ustanovené.

(2) O nariadení exekúcie rozhodne súd zpravidla bez vypočutia účastníkov.

(3) Pri nariadení exekúcie nariadi súd, ak zákon neustanovuje inak, výkon exekúcie a pokračuje v konaní z úradnej povinnosti, pričom dbá, aby exekučné konanie prebiehalo čo najrýchlejšie.

§ 441.

Námietky dlžníka proti exekúcii.

(1) Dlžník môže vzniesť námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastaly okolnosti, ktoré spôsobily zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že vymáhajúci veriteľ alebo dlžník nie sú právnyimi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule.

(2) Ak rozhodnutie o námietkach závisí od zistenia sporných skutočností, rozhodne o nich exekučný súd po ústnom pojednávaní. Prípadná sťažnosť sa prejedná ako námietky.

(3) Námietky proti exekúcii, ktorej podkladom je exekučný titul uvedený v § 428 ods. 2 písm. g) až i), sa podávajú na úrade (u orgánu verejnej správy), na ktorom vznikol exekučný titul.

§ 442.

Žaloba o vylúčenie veci z exekúcie.

Ak tretia osoba tvrdí, že má na predmet exekúcie právo, ktoré nepripúšťa výkon exekúcie, môže proti vymáhajúcemu veriteľovi podať žalobu o vylúčenie veci z exekúcie. Príslušným pre túto žalobu je exekučný súd.

Odklad exekúcie.

§ 443.

(1) Súd môže na návrh dlžníka odložiť exekúciu najmä na jeho osobný majetok, ak je to naliehavo potrebné v záujme dlžníka, ktorý bez svojej viny nemôže splniť záväzok, a ak možno podľa okolností voči vymáhajúcemu veriteľovi pokladať za spravodlivé, aby sa vymáhanie nároku odložilo.

(2) Za týchto podmienok môže súd po vypočutí záujmovej organizácie pôdohospodárov povoliť odklad exekúcie na pôdohospodársku nehnuteľnú vec.

§ 444.

Súd môže z úradnej povinnosti alebo na návrh čiastočne alebo úplne odložiť exekúciu, ak sa uplatňujú také okolnosti, ktoré môžu mať vzápätí jej čiastočné alebo úplné zrušenie. Odloženie exekúcie môže súd urobiť závislým od slozenia primeranej zábezpeky.

§ 445.

Zrušenie exekúcie.

(1) Súd zruší exekúciu:

- ak bol exekučný titul právoplatne zrušený alebo vyhlásený za neúčinný;
- ak bola exekúcia právoplatným rozhodnutím súdu vyhlásená za neprípustnú;
- ak bolo právoplatne vyhovené žalobe o vylúčenie veci z exekúcie;
- ak bolo právoplatne vyhovené námietkam proti exekúcii;
- ak bol vymáhajúci veriteľ za exekučného konania uspokojený;
- ak vymáhajúci veriteľ upustil od exekúcie;
- ak možno očakávať, že výťažok exekúcie nepostačí ani na úhradu trov exekúcie;
- ak sa vedie exekúcia na predmety, ktoré sú vylúčené z exekúcie.

(2) Zrušenie exekúcie sa obmedzí iba na niektoré z predmetov, na ktoré sa vedie exekúcia, ak sú zrušovacie dôvody dané len čo do týchto predmetov.

Náhrada exekučných trov.

§ 446.

Vymáhajúci veriteľ má nárok na náhradu trov, potrebných na účelné vymáhanie nároku. To sa týka najmä tiež trov právneho zastúpenia.

§ 447.

(1) Ak dôjde k zrušeniu exekúcie alebo k jej zániku, môže súd zrušiť aj usnesenie o náhrade trov a uložiť vymáhajúcemu veriteľovi, aby nahradil dlžníkovi potrebné exekučné trovy a vrátil to, čo mu azda dlžník na exekučných trovách už zaplatil. Súd však uváži, ktoré trovy potreboval vymáhajúci veriteľ na účelné vymáhanie nároku a či mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zrušenia alebo zániku.

(2) Toto ustanovenie platí primerane, ak dôjde k podstatnému obmedzeniu exekúcie.

(3) Pred rozhodnutím vypočuje súd vymáhajúceho veriteľa a dlžníka a vykoná potrebné vyšetrovanie.

§ 448.

Navrátenie do predošlého stavu.

Navrátenie do predošlého stavu je v exekučnom konaní vylúčené.

DRUHÁ HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE PENÁŽNÝCH POHĽADÁVOK.

PRVÝ DIEĽ.

EXEKÚCIA NA NEHNUTEĽNÉ VECI.

§ 449.

Exekučné prostriedky.

(1) Exekúcia na nehnuteľné veci sa vykoná zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľné veci alebo exekučnou dražbou nehnuteľných vecí (ďalej len „dražba“).

(2) Ustanovenia o exekúcii na nehnuteľné veci platia aj o exekúcii na právo stavby.

Prvý oddiel.

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľné veci.

Nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe.

§ 450.

(1) Na nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe zriadi sa exekučné záložné právo pre vymáhateľnú pohľadávku nariadením exekúcie. Toto záložné právo sa zapíše do verejnej knihy.

(2) Pre pohľadávky, pre ktoré je zriadené exekučné záložné právo, možno viesť exekúciu dražbou priamo proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnej veci, pokiaľ je exekúcia dražbou nehnuteľnej veci proti nemu prípustná.

§ 451.

(1) Exekúciu možno nariadiť iba vtedy, ak je preukázané, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

(2) Pre poradie exekučného záložného práva na nehnuteľnej veci zapísanej vo verejnej knihe je rozhodný čas, keď došiel na exekučný súd návrh na zriadenie exekučného záložného práva. Ak došlo niekoľko návrhov zároveň, majú záložné práva rovnaké poradie.

(3) Ak bolo pre vymáhanú pohľadávku už skôr zriadené smluvné záložné právo, spravuje sa poradie exekučného záložného práva poradiť tohto smluvného záložného práva.

Nehnutelné veci nezapísané
vo verejnej knihe.

§ 452.

(1) Na nehnuteľné veci nezapísané vo verejnej knihe zriadi sa exekučné záložné právo zexekvovaním nehnuteľnej veci jej opísaním v zápisnici. V zápisnici sa uvedie, o akú nehnuteľnú vec ide, kto je jej vlastníkom, a poznamená sa, že nehnuteľná vec sa zexekvováva pre vymáhanú pohľadávku. Zápisnica sa uloží na exekučnom súde.

(2) Ak bolo už prv zriadené smluvné záložné právo na nehnuteľnej veci pre vymáhanú pohľadávku, poznamená sa to tiež v zápisnici.

(3) Exekučné opísanie vykoná výkonný úradník.

§ 453.

Exekúciu možno nariadiť iba vtedy, ak je preukázané, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

§ 454.

* Zexekvovanie sa poznamená na listine preukazujúcej dlžníkovo vlastníctvo na nehnuteľnú vec a na listine o zriadení smluvného záložného práva pre vymáhanú pohľadávku.

§ 455.

Ak bolo už skôr vykonané zexekvovanie pre inú pohľadávku, poznamená sa exekučné záložné právo v zápisnici o skoršom zexekvovaní.

§ 456.

Do listín o zriadení exekučného záložného práva má každý právo nazrieť.

§ 457.

Pre poradie exekučného záložného práva na nehnuteľnej veci nezapísanej vo verejnej knihe platí ustanovenie § 451 ods. 2 a 3 primerane.

Druhý oddiel.

Dražba nehnuteľných vecí.

Nariadenie dražby.

§ 458.

(1) Pokiaľ vymáhajúci veriteľ nemá už na nehnuteľnej veci zapísané záložné právo, možno exekúciu dražbou nariadiť len vtedy, ak sa preukáže, že nehnuteľná vec je vo vlastníctve dlžníka.

(2) K návrhu na nariadenie dražby niekto-rej z nedielne zaťažených nehnuteľných vecí zapísaných vo vedľajšej vložke treba pripojiť úradný výpis z hlavnej vložky.

(3) Ak bráni dražbe právo tretej osoby zjavné zo spisov, nariadi súd dražbu, len ak vymáhajúci veriteľ preukáže jeho neúčinnosť.

§ 459.

(1) Usnesenie o nariadení dražby doručí súd vymáhajúcemu veriteľovi, dlžníkovi, spoluvlastníkom, osobám, v prospech ktorých je na nehnuteľnej veci zapísaná vedľajšia dohoda pripúšťajúca zánik právneho pomeru založeného kúpnu smluvou, okresnému národnému výboru, v obvode ktorého je nehnuteľná vec, a okresnému, ako aj miestnemu národnému výboru bydliska dlžníka.

(2) Osobám, v prospech ktorých je zapísaná vedľajšia dohoda uvedená v odseku 1, sa súčasne oznámi, že musia svoje právo vykonať do tridsiatich dní odo dňa doručenia tohto oznámenia, inak že ich právo právoplatným priklopenutím zanikne.

§ 460.

Zároveň s nariadením dražby nariadi súd zápis nariadenia dražby. Po nariadení dražby možno vykonať dražbu i proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnej veci, pokiaľ exekúcia dražbou nehnuteľnej veci je proti nemu prípustná.

§ 461.

Účinok nariadenia dražby pre ostatných veriteľov.

(1) Po nariadení dražby ďalší vymáhajúci veriteľia, ktorí navrhujú dražbu tej istej ne-

hnutelnej veci, môžu iba pristúpiť k dražbe už nariadenej a musia ju prijať tak, ako je v čase ich prístupu. Návrh ďalšieho vymáhajúceho veriteľa, ktorý došiel v čase medzi dôjdením návrhu na dražbu a jeho kladným vybavením, pokladá sa za pristúpenie k dražbe. Odklad dražby povolený proti skoršiemu vymáhajúceму veriteľovi nie je však účinný proti vymáhajúcim veriteľom, ktorí k dražbe pristúpili.

(2) Usnesenie, ktorým sa nariaduje dražba pre pristupujúceho vymáhajúceho veriteľa, sa doručí navrhovateľovi, dlžníkovi a všetkým doterajším vymáhajúcim veriteľom.

§ 462.

Poradie práva vymáhajúceho veriteľa.

Pre poradie práva vymáhajúceho veriteľa na uspokojenie z výťažku dražby (prevzatia) je smerodajný čas, keď na exekučný súd došiel návrh na nariadenie dražby. Ak je vymáhaná pohľadávka zabezpečená záložným právom so skorším poradím, spravuje sa poradie práva vymáhajúceho veriteľa na uspokojenie poradím tohto záložného práva.

O d h a d.

§ 463.

Po právoplatnosti usnesenia o nariadení dražby nariadi súd odhad nehnuteľnej veci a jej príslušenstva. O čase a mieste odhadu sa upovedomia vymáhajúci veriteľ, dlžník a okresný národný výbor, v obvode ktorého je nehnuteľná vec. Odhad vykoná výkonný úradník.

§ 464.

Ak bola nehnuteľná vec s príslušenstvom odhadnutá v skoršom dražobnom konaní a ak sa okolnosti rozhodne pre určenie ceny nezmenily, môže súd upustiť od nového odhadu.

§ 465.

Odhadom sa zistí, akú hodnotu má nehnuteľná vec s ťarchami, ktoré musí výdražca prevziať bez započítania do najvyššej ponuky. Okrem toho sa jednotlivé odhadnú tieto ťarchy, ako aj ťarchy, ktoré výdražca prevezme so započítaním do najvyššej ponuky.

§ 466.

Podľa výsledkov odhadu určí súd odhadnú cenu a rozhodnutie o tom doručí vymáhajúceму veriteľovi, dlžníkovi, národným výborom

uvedeným v § 459 ods. 1 a všetkým osobám, pre ktoré viaznu na nehnuteľnej veci vecné práva zjavné zo spisov; títo môžu podať proti určeniu odhadnej ceny sťažnosť, ktorej môže prvý súd sám vyhovieť.

§ 467.

Podrobné predpisy o odhade vydá vláda nariadením.

Dražobná vyhláška.

§ 468.

Po právoplatnom určení odhadnej ceny určí súd dražobnou vyhláškou dražobný termín na čas najmenej tridsiatich dní.

§ 469.

Dražobná vyhláška musí obsahovať:

- a) čas a miesto dražby;
- b) označenie nehnuteľnej veci, príslušenstva a vlastníka;
- c) odhadnú cenu a najnižšiu ponuku;
- d) výšku zábezpeky;
- e) spôsob zaplatenia najvyššej ponuky;
- f) ťarchy, ktoré musí výdražca prevziať bez započítania do najvyššej ponuky;
- g) ustanovenie o prechode ťarch a úžitkov nehnuteľnej veci;
- h) ustanovenie o odovzdaní vydraženej nehnuteľnej veci výdražcovi a o zápise jeho vlastníctva;
- ch) výzvu, aby všetci, ktorí sú odkázaní so svojimi nárokmi na najvyššie podanie, udali výšku svojich nárokov i s príslušenstvom k termínu dražby a preukázali ich listinami, a upozornenie, že inak na ich nároky bude vzatý zreteľ len podľa obsahu spisov;
- i) výzvu, aby veritelia, okrem veriteľov pohľadávok zabezpečených simultánnym záložným právom a veriteľov pohľadávok závislých od podmienky, prejavili, či žiadajú zaplatenie v hotovosti a upozornenie, že ak nepožiadajú o zaplatenie v hotovosti pred dražobným termínom, výdražca môže dlh prevziať;
- j) výzvu, aby sa uplatnenie práv, ktoré neprípúšťajú dražbu (§ 442), preukázalo pred začatím dražby, a upozornenie, že inak by sa také práva nemohly uplatniť na ujmu bezlešného výdražcu;
- k) upozornenie osôb, ktoré majú na nehnuteľnej veci predkupné právo, ktoré má po-

vahu vecného práva, že ho môžu uplatniť iba na dražbe ako dražiteľia.

§ 470.

(1) Dražobná vyhláška sa doručí:

- a) vymáhajúcemu veriteľovi, dlžníkovi, spoluvlastníkom a každému, kto má na nehnuteľnej veci alebo na práve na nej viaznúcom vecné právo alebo predkupné právo, ktoré sú zjavné zo spisov;
- b) verejným orgánom, ktoré vyrubujú a vymáhajú dane a verejné dávky a poistné národného poistenia;
- c) národným výborom uvedeným v § 459 ods. 1.

(2) Osobám uvedeným v odseku 1 písm. a) sa doručuje dražobná vyhláška do vlastných rúk. Ak by doručenie niektorej z týchto osôb narážalo na ťažkosti, ktoré by bránili včasnému výkonu dražby, ustanoví jej súd opatrovníka na prijímanie písomností a na ochranu jej práv.

§ 471.

Súd nariadi, aby bol podstatný obsah dražobnej vyhlášky vhodným spôsobom uverejnený.

§ 472.

Dražobná zábezpeka.

Záujemci sú povinní ako zábezpeku složiť štvrtinu odhadnej ceny. Zábezpeku možno složiť v hotovosti alebo vo vkladných knižkách, ktorých výplata nie je obmedzená.

§ 473.

Najnižšia ponuka.

Najnižšia ponuka robí dve tretiny odhadnej ceny.

§ 474.

Zaplatenie najvyššej ponuky.

Na zaplatenie najvyššej ponuky určí súd v dražobnej vyhláške lehotu. Lehota sa začína dňom právoplatnosti priklopnutia a nesmie byť dlhšia ako šesťdesiat dní.

§ 475.

Započítanie do najvyššej ponuky.

Do najvyššej ponuky sa započíta složená zábezpeka a sumy pripadajúce na ťarchy, ktorých zaplatenie v hotovosti veriteľ nežiadal a o ktorých výdražca vyhlásil, že ich prejíma, a ktoré by boli uhradené z najvyššej ponuky, keby bola vcelku složená v hotovosti.

Opätovná dražba.

§ 476.

(1) Ak výdražca nezaplatí včas najvyššiu ponuku, súd nariadi opätovnú dražbu nehnuteľnej veci. Opätovná dražba sa nekoná, ak výdražca, ktorý sa omeškal, zaplatí najvyššiu ponuku pred uplynutím lehoty na podanie sťažnosti proti nariadeniu opätovnej dražby. Ak usnesenie o nariadení opätovnej dražby nadobudne právoplatnosť, prvá dražba stratí účinnosť.

(2) O nariadení opätovnej dražby platia predpisy o prvej dražbe s odchýlkou, že najnižšia ponuka robí polovicu odhadnej ceny a že súd upovedomí o dražbe aj výdražcu, ktorý sa omeškal.

§ 477.

(1) Výdražca, ktorý sa omeškal, je povinný nahradiť schodok na najvyššej ponuke, trovy opätovnej dražby a všetku škodu, ktorá vznikla jeho omeškaním. Náhrada prípadne do rozdeľovanej podstaty.

(2) Ak ostala opätovná dražba bez úspechu, výdražca je povinný nahradiť aj trovy prvej dražby.

§ 478.

Účinky priklopnutia, jeho odopretia alebo zrušenia.

(1) Priklopnutím nadobúda výdražca vlastníctvo k vydraženej nehnuteľnej veci a môže žiadať na súde o uvedenie do držby.

(2) Ak bolo priklopnutie právoplatne odopreté alebo zrušené, výdražca je povinný súdu vyúčtovať, vrátiť nehnuteľnú vec dlžníkovi, vydať úžitky a nahradiť škodu, ktorú spôsobil pri hospodárení na nehnuteľnej veci.

§ 479.

Určenie záväzkov výdražcu a ich vymáhanie.

(1) O záväzkoch podľa §§ 477 a 478 ods. 2 rozhodne súd po ústnom pojednávaní usnesením.

(2) Ak zábezpeka složená výdražcom a ani splátky zaplatené na najvyššiu ponuku nepostačujú na úhradu jeho záväzkov, vymôže sa rozdiel exekúciou z úradnej povinnosti z ostatného majetku výdražcu.

§ 480.

Prevzatie vecných bremien
v ýdražcom.

(1) Výdražca musí bez započítania do najvyššej ponuky prevziať vecné bremená, pokiaľ tak ustanovuje osobitný predpis alebo pokiaľ sú zapísané na nehnuteľnej veci v prvom poradí, nájomné práva a právo stavby.

(2) Inak prevezme výdražca vecné bremená iba vtedy, ak prípadne na ne úplná úhrada z rozdeľovanej podstaty a ak došlo medzi oprávneným a výdražcom k dohode o prevzatí.

§ 481.

Prevzatie nehnuteľnej veci.

Najneskoršie pred začatím výkonu dražby (§ 482) môžu socialistické právnické osoby prejaviť, že prejmávajú nehnuteľnú vec za odhadnú cenu. Ak dôjde k takejto ponuke, súd vysloví, že sa od výkonu dražby upúšťa. O prijatí ponuky rozhodne súd usnesením. Ustanovenia o prechode vlastníctva, o zaplatení najvyššej ponuky, o následkoch jej nezaplatenia včas, o rozvrhu najvyššej ponuky a o knihovním usporiadaní platia primerane.

V ý k o n d r a ž b y.

§ 482.

Keď záujemci složili zábezpeku, sudca vedúci dražbu ich vyzve, aby dražili.

§ 483.

(1) Draží sa osobne alebo prostredníctvom zmocnenca. Zmocnenie dražiť treba preukázať verejnou alebo verejne overenou listinou.

(2) Dražiť nemôžu sudca vedúci dražbu, zapisovateľ, dlžník, výdražca, ktorý sa omeškal (§§ 476 a 477), a výdražca, ktorému bolo odopreté priklopnutie; nemôžu dražiť ani vo vlastnom mene ani prostredníctvom zmocnencov, ani ako zmocnenci inej osoby. Nemôžu dražiť ani osoby, ktoré by podľa platných predpisov nemohly nadobudnúť predmet dražby.

§ 484.

Dražba sa koná, kým dražitelia ponúkajú; dražitelia sú viazaní svojimi ponukami, kým súd neurobí priklopnutie.

§ 485.

Ak nebola pri dražbe urobená ani najnižšia ponuka, súd nepokračuje v dražobnom konaní.

Návrh na pokračovanie možno urobiť najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od bezúspešnej dražby. Ak taký návrh nebol urobený do jedného roku, súd zruší exekúciu. Súd zruší exekúciu i v prípade, keď sa nehnuteľná vec nepredala ani na ďalšej dražbe. Súčasne so zrušením exekúcie nariadi výmaz zápisu nariadenia dražby.

§ 486.

(1) Po skončení dražby spýta sa sudca osôb prítomných pri dražbe, či majú proti priklopnutiu námietky. Poučí ich, že v sťažnosti môžu uplatniť len tie námietky, ktoré uviedly pri dražbe. Námietky sa zapisujú do zápisnice a súd rozhodne o priklopnutí.

(2) Námietky môžu podať dražitelia, dlžník, vymáhajúci veriteľ a zástupca národných výborov (§ 459 ods. 1).

(3) Priklopne sa tomu, kto najviac ponúkne a koho ponuka bola uznaná za prípustnú. Ak niekoľko dražiteľov urobí rovnakú ponuku a ak nebola urobená vyššia prípustná ponuka, o tom, komu sa priklopne, rozhodne sa žrebom. Ale ak jeden z takýchto dražiteľov bol spoluvlastník nehnuteľnej veci alebo socialistická právnická osoba, priklopne sa spoluvlastníkovi, a ak tu niet spoluvlastníka, socialistickej právnickej osobe.

(4) Ak súd vzhľadom na vznesené námietky priklopnutie odoprie, pokračuje sa v dražbe vyvolaním predposlednej ponuky. Ak sa prikloplo pri tej istej dražbe inému výdražcovi, možno si proti tomu sťažovať len sťažnosťou proti priklopnutiu.

§ 487.

Na priklopnutie je potrebný súhlas okresného národného výboru, v obvode ktorého je nehnuteľná vec. Ak sa nepredloží súhlas súdu najneskoršie pred skončením dražby, súd sice priklopne, výdražca je však povinný do pätnástich dní súdu preukázať, že žiadal o udelenie súhlasu, a v ďalšej lehote tridsiatich dní, že okresný národný výbor súhlas udelil. Ak niektorá lehota uplynie márne, súd zruší priklopnutie a určí nový dražobný termín. Ak výdražca dodatočne, najneskoršie pred začatím novej dražby, predloží výmer o udelení súhlasu a ak složí zábezpeku, súd mu priklopne. Výdražca je na novej dražbe vylúčený z dražby.

Usnesenie o priklopnutí.

§ 488.

(1) Usnesenie o priklopnutí sa doručí vymáhajúcejmu veriteľovi, dlžníkovi, výdražcovi a tým, ktorí vzniesli námietky proti priklopnutiu.

(2) Proti usneseniu, ktorým sa prikloplo, môžu podať sťažnosť iba tí, ktorí boli prítomní pri dražbe a vzniesli námietky. Sťažnosť môžu podať len z tých dôvodov, ktoré uplatnili v námietkach. Okrem toho do pätnástich dní odo dňa dražby môže podať sťažnosť každý, komu sa mala doručiť dražobná vyhláška a kto pre nedostatok doručenia nebol pri dražbe prítomný.

(3) Sťažnosti možno vyhovieť iba vtedy, keď vytýkané chyby môžu byť na ujmu toho, kto sťažnosť podal.

§ 489.

(1) Rozhodnutie o sťažnosti sa doručí sťažovateľovi, výdražcovi, vymáhajúcemu veriteľovi a dlžníkovi.

(2) Ak odoprel priklopnutie súd druhej stolice, súd určí nový dražobný termín.

Rozvrhové pojednávanie.

§ 490.

(1) Po právoplatnosti priklopnutia určí súd termín na rozvrhové pojednávanie. Na termín predvolá výdražcu, ďalej tých, ktorým sa doručuje dražobná vyhláška (§ 470 ods. 1), a iné osoby, ktoré prihlásily svoje nároky (§ 469 písm. ch), pokiaľ ich práva nezanikly dražbou.

(2) Po skončení rozvrhového pojednávania nemožno už žiadať z najvyššej ponuky vyššiu sumu, než aká bola prihlásená (§ 469 písm. ch).

§ 491.

Na rozvrhovom pojednávaní sa určí poradie a spôsob úhrady nárokov, ktoré treba vziať do úvahy. O nárokoch, ktoré by sa nemohly uspokojiť z najvyššej ponuky, a o nedoložených námietkach osôb, ktoré sa neustanovily, sa nepojednáva.

§ 492.

Nároky, pre ktoré je exekučný titul, dlžník môže zapierať iba vtedy, keď uplatňuje skutočnosť, ktoré nastaly po vzniku exekučného titulu.

§ 493.

Rozdeľovaná podstata.

Rozdeľovanú podstatu tvoria:

- a) najvyššia ponuka a úroky z nej;
- b) zábezpeka výdražcu, ktorý sa omeškal, splátky složené na najvyššiu ponuku — oboje, pokiaľ bude slúžiť na úhradu schodku (§ 477 ods. 1) — a iné náhrady, ktoré složil výdražca, ktorý sa omeškal, i s úrokmi od týchto súm;

c) všetko, čo vracia výdražca pri odopretí alebo zrušení priklopnutia (§ 478 ods. 2).

Zásady rozvrhu.

§ 494.

(1) Podľa výsledku rozvrhového pojednávania sa z podstaty uspokojujú v tomto poradí:

- a) dane a verejné dávky s prirážkami a s príslušenstvom, poisťné národného poistenia a iné nároky, všetky pokiaľ majú podľa osobitných predpisov prednostné zákonné záložné právo a len vtedy, pokiaľ byly sročné v posledných troch rokoch pred priklopnutím a byly riadne prihlásené; opakujúcim sa verejným dávkam, ktoré sa vyrubujú na určité zákonom určené obdobie, príslúcha toto poradie, len ak ide o nedoplatky za tri vyrubovacie obdobia pred priklopnutím;
- b) pohľadávky z pracovného (učebného) pomeru dlžníkových zamestnancov, zamestnaných na vydraženej nehnuteľnej veci, pokiaľ byly sročné v posledných troch rokoch pred priklopnutím;
- c) pohľadávky vymáhajúceho veriteľa, pohľadávky zabezpečené na nehnuteľnej veci záložným právom, úhrada za vecné bremená prevzaté výdražcom so započítaním do najvyššej ponuky a nároky na náhradu za vecné bremená, ktoré výdražca podľa výsledku dražby neprevezme, všetko podľa ich poradia.

(2) Úroky a opakujúce sa dávky za posledné tri roky pred priklopnutím, ako aj súdne trovy sa uspokojujú v poradí istiny. Ak rozdeľovaná podstata nepostačuje, uhradia sa pred istinou.

§ 495.

(1) Ak rozvrhovaná podstata nie je ešte vyčerpaná, uhradia sa z nej ďalej:

- a) dane a verejné dávky, poisťné národného poistenia a iné nároky uvedené v § 494 ods. 1 písm. a), pokiaľ neboly uspokojené a pokiaľ majú podľa platných predpisov zákonné záložné právo;
- b) úroky a opakujúce sa dávky, uvedené v § 494 ods. 2, pokiaľ byly sročné už skôr než v posledných troch rokoch pred priklopnutím, ak sú zabezpečené záložným právom, v poradí istiny.

(2) Čo ostane z rozdeľovanej podstaty, prípadne dlžníkovi.

§ 496.

Ak rozdeľovaná podstata nepostačuje, pohľadávky, ktoré majú rovnaké poradie, sa uspo-

koja pomerne podľa úhrnných súm istiny s príslušenstvom.

§ 497.

Pohľadávky obmedzené podmienkou.

(1) Pohľadávky obmedzené odkladacou alebo rozvázovacou podmienkou uhradia sa uložením istiny na úrok až do času, keď sa podmienka splní alebo keď bude isté, že sa nemôže splniť. Istina, ktorá by sa uvoľnila, prideli sa i s úrokmi, podľa možnosti už vopred, ďalším oprávneným.

(2) Toto ustanovenie platí obdobne o pohľadávkách, pri ktorých je vo verejnej knihe zápis spornosti.

§ 498.

Záručné a úverové pohľadávky.

(1) Pri záručných pohľadávkach uhradí sa iba pohľadávka s príslušenstvom, vzniknutá do rozvrhového pojednávania, a to zaplatením v hotovosti alebo prevzatím, kým istina rovnajúca sa nevyčerpanému zvyšku sa uloží na úrok. Táto istina slúži na uspokojenie nárokov, ktoré veriteľovi novovzniknú proti dlžníkovi. Uvoľnená istina i s úrokmi sa prideli oprávneným, ktorí neboli úplne uspokojení z rozdeľovanej podstaty, a to podľa zásad o rozvrhu.

(2) Pri úverových pohľadávkach sa zaplatením v hotovosti alebo prevzatím uhradí iba pohľadávka s príslušenstvom, vzniknutá do dňa priklopnutia.

§ 499.

Pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom.

(1) Ak sa na dražbe odpredajú všetky nehnuteľné veci, na ktoré viaznu pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom, uhradia sa také pohľadávky v hotovosti z výťažkov jednotlivých rozdeľovaných podstát pomerne podľa zvyškov rozdeľovaných podstát, ktoré ostávajú pri každej jednotlivej nehnuteľnej veci po uspokojení predchádzajúcich nárokov. Ak žiada veriteľ uspokojenie v inom pomere, osobám, ktoré v dôsledku toho dostanú z rozdeľovanej podstaty menej, prikáže sa až do výšky schodku z jednotlivých rozdeľovaných podstát suma, ktorá by pripadla na takúto pohľadávku.

(2) Ak sa na dražbe neodpredaly všetky nehnuteľné veci, na ktorých viaznu pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom, použije sa za základ výpočtu úhrady odhadná

hodnota všetkých nehnuteľných vecí, zistená podľa predpisov platných pre dane a verejné dávky. Sumy, o ktoré by boli zadnejší veritelia ukrátení tým, že veriteľ pohľadávky zabezpečenej simultánnym záložným právom dostal viac, než koľko by bolo naň pripadlo z výťažku predanej nehnuteľnej veci, zabezpečia sa na ich návrh záložným právom na nepredaných nehnuteľných veciach v poradí, ktoré patrilo uspokojenému veriteľovi.

(3) Zásady uvedené v odsekoch 1 a 2 sa použijú aj na pohľadávky, ktoré zafažujú podiely niekoľkých spoluvlastníkov tej istej nehnuteľnej veci.

§ 500.

Vecné bremená.

(1) Súd podľa výsledku odhadu určí sumu, ktorou sa oceňujú vecné bremená, ktoré budú podľa svojho poradia aspoň čiastočne uspokojené z rozdeľovanej podstaty. Pri nárokoch na opakujúce sa plnenia a dávky určí takú sumu, ktorá postačí, aby sa z nej a z úrokov od nej mohli poskytovať plnenia a dávky alebo ich peňažná hodnota.

(2) Pri vecných bremenách, ktoré výdražca prevezme so započítaním do najvyššej ponuky, vydá sa srazená suma, ak ide o vecné bremeno neobmedzeného trvania, výdražcovi; ak ide o vecné bremeno obmedzeného trvania, uloží sa suma na úrok a výdražcovi sa poskytuje náhrada po čas, kým vecné bremeno trvá. Ale ak ide o nárok na dôchodok a iné opakujúce sa plnenia, uloží sa suma vždy na úrok a platby sa poukazujú priamo oprávnenému. Vyčerpaním sumy nárok oprávneného zanikne.

(3) Vecné bremená, ktoré výdražca neprevezme so započítaním do najvyššej ponuky, sa zrušia a oprávnenému sa prikáže náhrada v hotovosti vo výške určenej súdom. Ak ide o nároky, ktoré oprávňujú na opakujúce sa plnenia a dávky, zvyšok najvyššej ponuky uloží sa na úrok a oprávnenému sa poskytujú plnenia a dávky alebo náhrada za ne, kým postačuje uložená suma alebo kým nárok nezanikne.

(4) Suma, ktorá sa uvoľní skorším zánikom vecného bremena, prideli sa — podľa možnosti už vopred — ďalším oprávneným.

§ 501.

Rozvrhové usnesenie.

(1) Rozvrhové usnesenie sa doručí všetkým osobám a orgánom, ktoré mali byť predvolané

na rozvrhové pojednávanie, a osobám, o nárokoch ktorých sa rozhodovalo na rozvrhovom pojednávaní.

(2) V rozvrhovom usnesení rozhodne súd aj o nárokoch, ktoré boli na rozvrhovom pojednávaní zapreté čo do pravosti, výšky, poradia alebo spôsobu úhrady. Ale ak nemožno o nich rozhodnúť bez vykonania dôkazov o sporných skutočnostiach alebo ak treba o nich rozhodnúť v administratívnom konaní, nakladá sa s nárokmi uvedenými v § 494 ods. 1 písm. a) a b) tak, ako keby neboly zapreté; to isté platí o nárokoch uvedených v § 494 ods. 1 písm. c), pokiaľ sú zapísané. Ten, kto taký nárok zaprel, sa upraví, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania.

Konanie o zapretých nárokoch.

§ 502.

Ten, kto bol upravený, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania, musí do tridsatic dní od doručenia rozvrhového usnesenia preukázať, že podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania, inak súd zapretie nevezme do úvahy. Pre žaloby je príslušný exekučný súd. Rozhodnutie o zapretí je účinné proti všetkým veriteľom i proti dlžníkovi; títo môžu vstúpiť do konania o žalobe ako vedľajší účastníci.

§ 503.

Ak sa právoplatne vyhovie žalobe alebo v administratívnom konaní návrhu, exekučný súd nariadi nové rozvrhové pojednávanie; na toto však nepredvolá účastníkov, ktorých nároky byly už uspokojené.

§ 504.

Ak sa právoplatne vyhovel žalobe alebo v administratívnom konaní návrhu čo do pohľadávky, ktorú prevzal výdražca so započítaním do najvyššej ponuky, uloží exekučný súd výdražcovi, aby do pätnástich dní složil na súde zvyšok najvyššej ponuky, rovnajúci sa zapretému nároku, s príslušenstvom a úrokmi odo dňa priklopnutia. Po bezvýslednom uplynutí tejto lehoty súd exekúciou z úradnej povinnosti vymáha zvyšok najvyššej ponuky i s úrokmi od výdražcu.

§ 505.

Vykonanie rozvrhového usnesenia.

Po právoplatnosti rozvrhového usnesenia a po úplnom zaplatení najvyššej ponuky súd po-

ukáže oprávneným osobám prikázané sumy, ak nie je o nich začaté konanie o zapretie, hoci už uplynula lehota na podanie návrhu na jeho začatie.

§ 506.

Knihovné usporiadanie.

(1) Po právoplatnosti priklopnutia a po zaplatení najvyššej ponuky súd z úradnej povinnosti nariadi zápis vlastníckeho práva na nehnuteľnú vec pre nadobúdateľa a výmaz zápisu nariadenia dražby a predkupného práva.

(2) Po právoplatnosti rozvrhového usnesenia zanikajú proti nadobúdateľovi ťarchy viaznuce na nehnuteľnej veci, okrem tých, ktoré nadobúdateľ prevzal. Súd nariadi z úradnej povinnosti výmaz zaniknutých tiarch zapísaných na nehnuteľnej veci.

§ 507.

Dražba nehnuteľnej veci nezapisanej vo verejnej knihe.

Ak sa vedie exekúcia dražbou na nehnuteľnú vec nezapisanú vo verejnej knihe, treba nehnuteľnú vec exekučne opísať v zápisnici. Inak platia primerane ustanovenia o dražbe nehnuteľnej veci zapisanej vo verejnej knihe.

DRUHÝ DIEL.

EXEKÚCIA NA HNUTEĽNÉ VECI.

§ 508.

Exekučné prostriedky.

Exekúcia na hnutelné veci sa vykoná ich zexekvovaním a predajom.

Zexekvovanie.

§ 509.

(1) Veci, ktoré má dlžník vo svojej moci, alebo dlžníkové veci, ktoré má vymáhajúci veriteľ alebo osoba ochotná ich vydať, sa zexekvujú tým, že výkonný úradník zostaví ich soznam a opíše ich (zápisnica o výkone exekúcie). Ďalšie zexekvovanie vecí, ktoré sú už zexekvované, sa vykoná poznámkou v zápisnici o výkone exekúcie.

(2) V zápisnici o výkone exekúcie sa poznamenajú aj námietky proti zexekvovaniu.

§ 510.

(1) Usnesenie o nariadení exekúcie sa doručí dlžníkovi až pri výkone zexekvovania. Ak dlžník nie je pri výkone prítomný, doručí sa mu toto usnesenie spolu s upovedomením o výsledku výkonu.

(2) Vymáhajúci veriteľ sa upovedomí o zexekvovaní iba vtedy, ak nebol prítomný pri výkone.

§ 511.

Veci vylúčené z exekúcie. Obmedzenie predaja.

(1) Z exekúcie sú vylúčené veci:

- a) ktoré dlžník potrebuje na vykonávanie svojho povolania alebo zamestnania alebo na existenciu svoju alebo osôb, ktorým je podľa zákona povinný poskytovať úhradu na osobné potreby;
- b) u ktorých by exekúcia odporovala verejným alebo verejne uznaným záujmom alebo občianskej piete;
- c) ktoré nemožno zexekvovať podľa osobitných predpisov.

(2) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami môže nariadením určiť, ktoré veci sú podľa odseku 1 písm. a) a b) vylúčené z exekúcie alebo s akým obmedzením je prípustný exekučný predaj vecí.

§ 512.

Účinky zexekvovania.

Zexekvovaním nadobúda vymáhajúci veriteľ exekučné záložné právo pre vymáhanú pohľadávku.

§ 513.

Úschova zexekvovaných vecí.

Na návrh vymáhajúceho veriteľa možno zexekvované veci z dôležitých dôvodov vhodným spôsobom uschovať.

§ 514.

Zexekvovanie peňazí.

(1) Ak nájde výkonný úradník pri výkone platné československé peniaze, vydá ich vymáhajúceму veriteľovi na úhradu jeho pohľadávky. Ak je pochybné, či zexekvovaná suma podlieha exekúcii (§ 511), alebo ak je niekoľko vymáhajúcich veriteľov, výkonný úradník složí peniaze na súde.

(2) Pri zexekvovaní cudzozemských peňazí treba zachovať osobitné predpisy na ne sa vzťahujúce.

§ 515.

Veci podliehajúce skaze.

Veci podliehajúce skaze možno zexekvovať, len ak sa nenájdu iné zexekvovateľné veci, postačujúce na uspokojenie vymáhajúceho veriteľa. Veci podliehajúce skaze predá výkonný

úradník hneď z voľnej ruky. Ak sa nedosiahne úradne určená alebo odhadná cena, alebo ak vymáhajúci veriteľ neprevezme veci za túto cenu, odovzdajú sa veci dlžníkovi na voľné nakladanie a exekučné záložné právo vymáhajúceho veriteľa na ne zanikne.

§ 516.

Exekúcia na príslušenstvo nehnuteľnej veci.

(1) Príslušenstvo nehnuteľnej veci možno zexekvovať len spolu s nehnuteľnou vecou.

(2) Výnimky pre príslušenstvo pôdohospodárskych nehnuteľných vecí môže ustanoviť vláda nariadením.

§ 517.

Nariadenie predaja zexekvovaných vecí.

(1) Po právoplatnosti usnesenia nariaďujúceho exekúciu súd nariadi predaj zexekvovaných vecí.

(2) Pred predajom treba veci, pokiaľ ne-majú úradne určenú cenu, odhadnúť.

Dražba.

§ 518.

(1) Zexekvované veci sa predajú na dražbe, ktorá sa koná buď na mieste, kde sú zexekvované veci, alebo na súde.

(2) Súd oznámi termín dražby dlžníkovi, vymáhajúceму veriteľovi a okresnému národnému výboru, v obvode ktorého sa bude konať dražba a v obvode ktorého má dlžník bydlisko. Okrem toho sa termín dražby vyhlási spôsobom obvyklým v mieste.

§ 519.

(1) Dražbu vedie výkonný úradník, ktorý spíše o dražbe zápisnicu.

(2) Výkonný úradník a dlžník nesmú dražiť. Nemôžu dražiť ani osoby, ktoré by podľa platných predpisov nemohly nadobudnúť predmet dražby.

§ 520.

(1) Najnižšia ponuka robí dve tretiny odhadnej alebo úradne určenej ceny.

(2) Výkonný úradník priklopne dražiteľovi, ktorý ponúkne najviac. Výdražca musí najvyššiu ponuku ihneď zaplatiť. Ak tak neurobí, draží sa vec znovu, avšak výdražca sa už nemôže na dražbe tejto veci zúčastniť.

(3) Zaplacením najvyššej ponuky zanikajú proti výdražcovi tarchy viaznuce na veci.

§ 521.

(1) Dražba sa skončí, ak dosiahnutý výťažok postačuje na uspokojenie vymáhajúcich veriteľov.

(2) Ak sa na dražené veci nenájde kupec, súd nariadi opätovnú dražbu. Veci, na ktoré sa nenájde kupec ani po opätovnej dražbe, vymáhajúci veriteľ môže do pätnástich dní od dražby prevziať za dve tretiny odhadnej alebo úradne určenej ceny. Súd odoprie vymáhajúcemu veriteľovi prevzatie vecí, ak sú proti prevzatíu dôvodné námietky. Ak vymáhajúci veriteľ veci neprevzme alebo ak sa mu prevzatie odoprie, exekučné záložné právo zaniká.

Výťažok predaja.

§ 522.

(1) Ak je len jeden veriteľ, vydá mu výkonný úradník po srážke trov odhadu a predaja výťažok predaja až do výšky jeho vymáhateľnej pohľadávky s úrokmi odo dňa dražby a trovami; zvyšok odovzdá dlžníkovi.

(2) Ak je niekoľko veriteľov, výkonný úradník složí výťažok predaja na súde.

§ 523.

(1) Výťažok predaja sa rozdelí v tomto poradí:

- a) trovy odhadu, úschovy a predaja;
- b) pohľadávky veriteľov, ktorí majú zádržné právo;
- c) pohľadávky veriteľov, ktorí majú zákonné záložné právo;
- d) pohľadávky veriteľov, ktorí majú smluvné záložné právo nadobudnuté pred zexekvovaním, ak sú dostatočne preukázané podľa spisov, a to podľa časového poradia nadobudnutia smluvného záložného práva;
- e) pohľadávky vymáhajúcich veriteľov podľa poradia zexekvovania.

(2) Úroky a opakujúce sa plnenia za posledné tri roky pred predajom, ako aj trovy vzniknuté uplatnením a vymáhaním nároku majú rovnaké poradie ako istina.

(3) Pohľadávky rovnakého poradia sa uspokojia pomerne.

Rozvrh výťažku.

§ 524.

(1) Súd môže určiť termín na rozvrh výťažku predaja. Na termín predvolá účast-

níkov a tých, ktorí majú vecné práva na uspokojenie z predaných vecí.

(2) V rozvrhovom usnesení rozhodne súd aj o nárokoch, ktoré boli na rozvrhovom pojednávaní zapreté čo do pravosti, výšky, poradia alebo spôsobu úhrady. Nároky, pre ktoré je exekučný titul, môže dlžník zapierať iba vtedy, keď uplatňuje skutočnosti, ktoré nastaly po vzniku exekučného titulu.

(3) Ak súd nemôže o zapretých nárokoch rozhodovať bez vykonania dôkazov o sporných skutočnostiach alebo ak treba o nich rozhodnúť v administratívnom konaní, upraví toho, kto zapiera právo preukázané obsahom spisov alebo kto nepreukázane tvrdí, že má nárok, aby podal žalobu alebo návrh na začatie administratívneho konania. Ustanovenia §§ 502 a 503 platia tu primerane.

§ 525.

Rozvrhové usnesenie doručí súd dlžníkovi a všetkým osobám, o nárokoch ktorých sa v ňom rozhoduje (§ 524).

§ 526.

Vykonanie rozvrhového usnesenia.

O vykonaní rozvrhového usnesenia platí primerane ustanovenie § 505.

TRETÍ DIEL.

EXEKÚCIA NA PEŇAŽNÉ POHĽADÁVKY A PLAT.

§ 527.

Exekučné prostriedky.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat sa vykoná ich zexekvovaním.

§ 528.

Peňažné pohľadávky.

Ako peňažné pohľadávky možno zexekvovať nároky na peňažné plnenie, a to i nároky sročné v budúcnosti.

§ 529.

Plat.

Ako plat možno zexekvovať bez ohľadu na názov a druh:

- a) všetky mzdy, ako peňažné tak naturálne, z pracovného (učebného) pomeru, ako aj opakujúce sa odplaty za prácu konanú osobne pre tú istú osobu;

- b) všetky odplaty nahradzujúce pracovný príjem z dôvodu dočasnej alebo trvalej pracovnej nespôsobilosti, ako aj odpovídné.

§ 530.

Peňažné pohľadávky a platy
vylúčené z exekúcie.

(1) Z exekúcie na peňažné pohľadávky a plat sú vylúčené:

- a) sumy, na ktoré má dlžník nárok zo smluvy o poistení nehnuteľnej veci alebo jej príslušenstva, ak sa majú podľa poisťovacej smluvy použiť na znovuvybudovanie alebo na opravu nehnuteľnej veci alebo na doplnenie jej príslušenstva;
- b) príspevky poskytované na úhradu nákladov uzavretia manželstva, trov pôrodu alebo úmrtia, sociálne a študijné príspevky na výchovu a výživu, pokiaľ sa exekúcia vedie pre iné nároky než na úhradu nákladov, pre ktoré sú poskytované;
- c) náhrada nákladov spojených s pracovným výkonom, odmena za prácu po čase, za vyššie alebo mimoriadne výkony alebo jednorázové odmeny súvisiace s nárokom na plat.

(2) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí, ktoré nároky podľa odseku 1 písm. b) a c) a v akom rozsahu podliehajú exekúcii.

(3) Exekúcia na pohľadávky roľníkov a jednotných roľníckych družstiev zo smlúv o výkupe a dodávke roľníckych výrobkov je prípustná len v rozsahu a pri podmienkach, ktoré určí nariadením minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami.

§ 531.

Zexekvovateľné časti platu.

(1) Minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami nariadením určí základnú sumu slúžiacu na vypočítanie nezexekvovateľného platu a hranicu, nad ktorou je plat zexekvovateľný bez obmedzenia.

(2) Základná suma slúžiacu na vypočítanie nezexekvovateľného platu sa zvyšuje o jednu tretinu za každú osobu, pokiaľ jej dlžník podľa zákona poskytuje úhradu na osobné potreby a pokiaľ sama nevedie exekúciu pre túto úhradu. Zo zvyšku čistého platu možno zexekvovať jednu tretinu pre akékoľvek pohľadávky, druhú tretinu len pre prednostné pohľadávky.

(3) V prospech pohľadávok pre úhradu na osobné potreby podľa zákona môže súd na

návrh veriteľa po vypočutí dlžníka vysloviť zexekvovanie tretej tretiny alebo jej časti tak, aby to zodpovedalo potrebám dlžníka a všetkých osôb, ktorým je podľa zákona povinný poskytovať úhradu na osobné potreby.

§ 532.

Zexekvovanie pre opakujúce sa dávky.

Pri exekúcii na plat pre opakujúce sa dávky (§ 150 ods. 2) raz vykonané zexekvovanie platí i pre dávky, ktoré sa v budúcnosti stanú sročnými.

§ 533.

Prednostné pohľadávky.

Prednostnými pohľadávkami sú spolu s ich príslušenstvom:

- a) pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- b) pohľadávky štátu z preddavkovania zákonného výživného;
- c) pohľadávky štátu na daniach a verejných dávkach a pohľadávky poisťovného národného poistenia;
- d) pohľadávky z náhrady škody spôsobenej krádežou, podvodom, spreneverou alebo úmyselným poškodením majetku socialistických právnických osôb alebo podnikov pod národnou správou;
- e) pohľadávky štátu z náhrady inej škody spôsobenej porušením povinností pri národnej správe.

§ 534.

Uspokojenie prednostných pohľadávok.

Prednostné pohľadávky sa uspokojujú najprv z tretiny vyhradenej pre prednostné pohľadávky (§ 531 ods. 2 druhá veta), a ak táto nepostačuje na ich úhradu, z tretiny, z ktorej možno uspokojiť akékoľvek pohľadávky, podľa poradia zexekvovania.

§ 535.

Vypočítanie čistého platu.

(1) Čistý plat sa vypočíta tak, že sa z hrubého platu odpočítajú daň zo mzdy, poisťné národného poistenia a popri prípade ďalšie podobné záväzky, ktoré za odpočítateľné určí nariadením minister spravodlivosti po dohode so zúčastnenými ministrami. Čistý plat sa zaokrúhľuje nadol na sumu deliteľnú tromi Kčs.

(2) Súd určí sumu platu podliehajúcu exekúcii, ak požiada o to niektorý z účastníkov alebo poddlžník.

(3) Niekoľko dlžníkových plátov súčasne zexekvovaných sa spočíta; v tomto prípade určí súd sumy podliehajúce exekúcii z jednotlivých plátov. Naturálne požitky sa ocenia podľa predpisov o oceňovaní požitkov pre národné poistenie.

§ 536.

Nezmeniteľnosť ustanovení o exekúcii na plat.

Ustanovenia o exekúcii na plat nemožno dohodou strán zmeniť alebo vylúčiť na ujmu dlžníka. Každé opatrenie odporujúce týmto ustanoveniam je právne neúčinné.

Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu.

§ 537.

(1) Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu (ďalej len „pohľadávky“) sa vykoná tým, že súd zakáže poddlžníkovi, aby svojmu veriteľovi (dlžníkovi) platil, a súčasne zakáže dlžníkovi akokoľvek nakladať s pohľadávkou, najmä ju vybrať, upozorní ho na jeho povinnosti uvedené v § 542 a na práva vymáhajúceho veriteľa uvedené v § 543 a obom súčasne oznámi, že pohľadávka bola pre vymáhajúceho veriteľa zexekvovaná a že vymáhajúci veriteľ tým nadobudol záložné právo. Usnesenie o tom sa doručí poddlžníkovi do vlastných rúk. Ak je poddlžníkom štát alebo fond pod verejnou správou, doručuje sa poukazujúcemu úradu.

(2) Zexekvovanie je vykonané doručením usnesenia poddlžníkovi.

(3) Minister spravodlivosti môže po dohode s ministrom financií nariadením vydať podrobnejšie predpisy o exekúcii na pohľadávky proti štátu alebo fondu pod verejnou správou.

§ 538.

(1) Pre poradie pohľadávok je rozhodný čas, keď sa usnesenie o zexekvovaní doručilo poddlžníkovi. Ak mu bolo toho istého dňa doručených niekoľko usnesení o zexekvovaní a zexekvovaná pohľadávka nepostačuje, uspokojia sa vymáhané pohľadávky pomerne.

(2) Pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona [§ 533 písm. a)] sa uspokojia z tretiny vyhradenej pre prednostné pohľadávky (§ 531 ods. 2 druhá veta) pred ostatnými pohľadávkami bez zreteľa na čas

zexekvovania, a to podľa pomeru súm bežnej úhrady osobných potrieb.

§ 539.

Sťažnosť poddlžníka.

Proti usneseniu o zexekvovaní prislúcha poddlžníkovi sťažnosť.

§ 540.

Oznámenie úradu (orgánu verejnej správy) o zaplatení.

Súd zruší exekúciu, ak úrad (orgán verejnej správy) oznámi, že u neho zexekvovaná pohľadávka zanikla zaplatením pred doručením usnesenia o zexekvovaní.

§ 541.

Rozsah zexekvovania.

(1) Zexekvovanie postihuje všetky nároky dlžníka, vzniknuté z právneho dôvodu zexekvovanej pohľadávky.

(2) Ak plat dlžníka v čase doručenia usnesenia poddlžníkovi (§ 537 ods. 2) nedosahuje sumu, ktorá je podrobená exekúcii, exekúcia zaniká. Exekúcia zanikne aj vtedy, keď neskoršie klesne plat dlžníka pod túto sumu na čas najmenej jedného roku.

§ 542.

Povinnosti dlžníka.

Po právoplatnosti usnesenia o zexekvovaní dlžník je povinný vymáhajúcemu veriteľovi:

- a) dať všetky zprávy, ktoré sú potrebné na vymozenie zexekvovanej pohľadávky;
- b) vydať listiny, ktoré má o pohľadávke, a ak je zexekvovaná iba časť pohľadávky alebo ak je viac veriteľov, složiť ich na exekučnom súde, ďalej vydať veci alebo splniť vzájomné plnenia, ktoré sú potrebné na sročnosť pohľadávky. Splnenie týchto povinností možno vynútiť na návrh vymáhajúceho veriteľa exekúciou, ktorú nariadi exekučný súd po vypočutí dlžníka.

§ 543.

Práva vymáhajúceho veriteľa.

(1) Právoplatné zexekvovanie pohľadávky oprávňuje vymáhajúceho veriteľa uplatniť dlžníkove práva na ňu vo vlastnom mene. Vymáhajúci veriteľ však nie je oprávnený uzavrieť na účet dlžníka pokonávku o pohľadávke, ani odpustiť dlh poddlžníkovi.

(2) žalobe vymáhajúceho veriteľa nemožno odporovať námietkami z právnych vzťahov medzi vymáhajúcim veriteľom a poddlžníkom.

§ 544.

Účinky konania o žalobe vymáhajúceho veriteľa.

(1) Rozhodnutie vydané o zažalovanej pohľadávke je účinné proti dlžníkovi a proti všetkým veriteľom, pre ktorých bola pohľadávka zexekvovaná. Dlžník a každý vymáhajúci veriteľ, pre ktorého bola pohľadávka tiež zexekvovaná, môžu vstúpiť do konania o žalobe ako vedľajší účastníci.

(2) Vymáhajúci veriteľ, pre ktorého bola pohľadávka zexekvovaná, zodpovedá dlžníkovi za všetku škodu, vzniknutú omeškaním vymáhania a opomenutím opovedania konania dlžníkovi.

§ 545.

Účinky zaplataenia poddlžníkom.

Zaplatením zexekvovanej pohľadávky vymáhajúcemu veriteľovi, výkonnému úradníkovi alebo složením na súde poddlžník sa zbaví svojho záväzku voči dlžníkovi do výšky tejto platby.

§ 546.

Složenie pohľadávky poddlžníkom na súde.

Ak je viac vymáhajúcich veriteľov alebo ak si robia na zexekvovanú pohľadávku nárok aj iné osoby, poddlžník je oprávnený, a na návrh vymáhajúceho veriteľa povinný, složiť pohľadávku podľa jej srovnosti na exekučnom súde pre všetky tieto osoby. Súd rozvrhne (§§ 524, 525) složenú pohľadávku medzi oprávnených podľa poradia prednostných alebo záložných práv.

§ 547.

Zexekvovanie pohľadávok zo zmeniek a iných cenných papierov.

(1) Pohľadávky zo zmeniek, šekov, vkladných knížiek, životných poisťovní znejúcich na majiteľa alebo doručiteľa, ako aj cenných papierov, ktoré možno previesť rubopisom alebo ktoré znejú na majiteľa alebo doručiteľa, sa zexekvujú tým, že výkonný úradník spíše tieto listiny podľa ustanovení o zexekvovaní hnutel'ných vecí, odníme ich a odovzdá súdu.

(2) Všetko, čo je potrebné na zachovanie alebo výkon práv z týchto listín, vykoná výkonný úradník na základe zmocnenia exekuč-

ného súdu. Ak treba pohľadávku zažalovať, na podanie žaloby ustanoví súd opatrovníka.

(3) Realizáciu pohľadávky z týchto listín vykoná výkonný úradník realizačnými úkonmi primeranými povahe týchto listín, ktoré určí súd.

§ 548.

Exekúcia na pohľadávky zapísané na nehnuteľnej veci.

Pri exekúcii na pohľadávku zapísanú na nehnuteľnej veci sa zapíše zriadenie exekučného záložného práva do verejnej knihy z úradnej povinnosti.

ŠTVRTÝ DIEL.

EXEKÚCIA NA INÉ MAJETKOVÉ PRÁVA.

Predmet exekúcie a exekučné prostriedky.

§ 549.

Na vymozenie peňažnej pohľadávky možno viesť exekúciu i na iné majetkové práva dlžníka, pokiaľ sú scudziteľné alebo pokiaľ aspoň pripúšťajú, aby sa ich výkon preniesol na inú osobu.

§ 550.

Exekúcia podľa § 549 sa vykoná niektorým z exekučných prostriedkov označených v tejto hlave, a ak žiadny z nich nie je vhodný, zexekvovaním (§ 509) a exekučným prenajatím.

Prenajatia.

§ 551.

Ak sa zúčastnené osoby nedohodnú inak, prenajatie sa stane dražbou. Pre dražbu platia obdobne ustanovenia o dražbe hnutel'ných vecí. Splátky nájomného sa uložia na súde a rozdelia obdobne podľa ustanovení o rozvrhu výťažku predaja hnutel'nej veci.

§ 552.

Nájomný pomer založený exekučným prenajatím sa skončí uplynutím času, na ktorý je obmedzené zexekvované dlžníkovo právo.

TRETIA HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOZENIE NEPEŇAŽNÝCH NÁROKOV.

Exekúcia na vydanie alebo dodanie hnutel'ných vecí.

§ 553.

Na vymozenie nároku na odovzdanie hnutel'ných vecí alebo cenných papierov sa vykoná

exekúcia tým, že výkonný úradník ich odníme povinnej strane alebo tretej osobe, ak je ochotná ich vydať, a odovzdá vymáhajúcemu veriteľovi. Ak tretia osoba nie je ochotná ich vydať, použijú sa primerane ustanovenia o exekúcii na peňažné pohľadávky.

§ 554.

Ak je na odovzdanie vecí, na vydanie alebo dodanie ktorých má vymáhajúci veriteľ nárok, potrebné alebo vhodné odovzdanie listiny alebo nástroja, výkonný úradník ich odníme povinnej strane a odovzdá vymáhajúcemu veriteľovi. Na listinách sa poznamená, že odovzdanie bolo vykonané na uspokojenie vymáhaného nároku, ktorý treba určite označiť. Písomné prejavy, ktoré sú inak ešte podľa občianskeho práva potrebné na odovzdanie, vydá exekučný súd alebo na jeho zmocnenie výkonný úradník.

Exekúcia vypratáním.

§ 555.

(1) Ak má povinná strana odovzdať alebo vypratať nehnuteľnú vec alebo jej časť, výkonný úradník odstráni povinnú stranu a osoby, ktoré sú na vypratávanej nehnuteľnej veci iba na základe práva povinnej strany. Ak je to potrebné, odstráni aj ich hnutelné veci a odovzdá nehnuteľnú vec, poprípade jej časť vymáhajúcemu veriteľovi.

(2) Obdobne sa postupuje aj pri exekúcii vypratáním iných vecí.

§ 556.

(1) Pokiaľ vláda nariadením neustanoví inak, súd vykoná exekúciu vypratáním bytu, iba ak vymáhajúci veriteľ preukáže potvrdením miestneho národného výboru, že pre povinnú stranu a osoby bývajúce iba na základe jej práva v byte, ktorý sa má vypratať, je zabezpečený náhradný byt.

(2) Výkon sa stane presťahovaním do zabezpečeného náhradného bytu.

(3) O čase vypratania sa povinná strana vopred včas upovedomí.

§ 557.

Hnuteľné veci, ktoré sa majú odstrániť, ale nie sú predmetom exekúcie, výkonný úradník odovzdá povinnej strane, a ak nie je prítomná, jej zmocnencovi alebo dorastenej osobe jej domácnosti. Ak to nie je možné, výkonný úradník ich odovzdá miestnemu národnému výboru, ktorý je ich povinný uschovávať počas jedného roku na trovy povinnej

strany. Po uplynutí tejto lehoty nariadi súd na návrh miestneho národného výboru ich predaj podľa ustanovení §§ 508 až 526.

Exekúcia na vymożenie nároku na zriadenie alebo zrušenie práv na nehnuteľnej veci.

§ 558.

Exekúcia na vymożenie nároku na knihovný zápis práva na nehnuteľnú vec sa vykoná príslušným zápisom. Prejav povinnej strany, ktorý sa vyžaduje pre zápis, je nahradený exekučným titulom.

§ 559.

Ak ešte nie je na povinnú stranu zapísané jej vlastníctvo alebo iné knihovné právo, ktoré sa má previesť, môže socialistická právnická osoba ako vymáhajúci veriteľ žiadať, aby jej prisúdené vlastníctvo alebo iné knihovné právo bolo zapísané priamo na ňu, ak predloží listiny, ktoré by boli potrebné podľa knihovného práva na to, aby sa mohlo zapísať právo povinnej strany.

§ 560.

Ak zápis práva socialistickej právnickej osoby ako vymáhajúceho veriteľa vyžaduje predchádzajúci zápis práva povinnej strany, je socialistická právnická osoba oprávnená žiadať v mene povinnej strany o zápis jej práva spolu so zápisom svojho práva, ak podľa knihovného práva preukáže, že povinná strana toto právo nadobudla.

§ 561.

Listiny potrebné na zápis podľa §§ 559 a 560, pokiaľ ich má povinná strana, výkonný úradník jej na príkaz súdu odníme a odovzdá exekučnému súdu.

§ 562.

Ustanovenia §§ 558 až 561 platia primerane aj pre exekúciu na vymożenie nároku na zápis práva na nehnuteľnú vec nezapísanú vo verejnej knihe.

§ 563.

Exekúcia na vymożenie nároku na hmotné rozdelenie majetkového spoločenstva a na úpravu hraníc.

Ak sa má podľa exekučného titulu vykonať hmotné rozdelenie spoločnej nehnuteľ-

nej veci alebo inej spoločnej majetkovej podstaty alebo ak sa majú vytýčiť upravené sporné hranice, vykoná tieto úkony exekučný súd s pribráním znalcov.

§ 564.

Exekúcia na vymoženie nároku na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom.

(1) Exekučné rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom sa vykoná podľa ustanovení o exekučnej dražbe nehnuteľných vecí s týmito odchýlkami:

- a) ustanovenia, týkajúce sa práv iných osôb v konaní než spoluvlastníkov, nemožno použiť;
- b) odhad sa koná iba vtedy, ak vyvolacia cena nie je určená v exekučnom titule alebo dohodou všetkých spoluvlastníkov; ak sa koná odhad, treba vziať do úvahy, že výdražca prevezme pohľadávky a iné ťarchy zabezpečené na nehnuteľnej veci bez započítania do najvyššej ponuky, pokiaľ sú zjavné zo spisov;
- c) podmienky, za ktorých sa má konať dražba, pokiaľ nie sú určené už v exekučnom titule, určí exekučný súd v dražobnej vyhláske podľa prípadnej dohody všetkých spoluvlastníkov;
- d) ak v exekučnom titule alebo dohodou všetkých spoluvlastníkov nie je určené inak, vyvolacou cenou je odhadná cena; najvyššiu ponuku treba zaplatiť hneď v hotovosti; o rozdelení najvyššej ponuky pojednáva exekučný súd so spoluvlastníkmi cieľom dosiahnutia dohody, a ak toto pojednávanie ostane bez výsledku, upraví spoluvlastníkov na podanie žaloby;
- e) v dražobnej vyhláske treba tiež uviesť, že ide o dražbu na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci;
- f) po právoplatnosti priklopnutia exekučný súd vydá výdražcovi a bývalým spoluvlastníkom listiny o predaji, potrebné na to, aby bol prechod vlastníctva zapísaný vo verejnej knihe.

(2) Trovy odhadu, dražby a pojednávania o rozdelení najvyššej ponuky sa uhradia z najvyššej ponuky pred jej rozdelením.

Exekúcia na vymoženie nároku na zastupiteľný čin povinnej strany.

§ 565.

Exekúcia na vynútenie činu povinnej strany, ktorý môže vykonať iná osoba, vy-

koná sa tak, že súd zmocní vymáhajúceho veriteľa, aby čin vykonal sám alebo dal ho vykonať na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Povinnej strane možno uložiť, aby vopred zaplatila tento súdom určený náklad.

§ 566.

Ak ostane exekúcia na dodanie vecí určených podľa druhu bezvýslednou, exekučný súd zmocní vymáhajúceho veriteľa, aby si veci zaopatril na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Povinnej strane možno uložiť, aby vopred zaplatila tento súdom určený náklad.

Exekúcia na vymoženie nároku na nekonanie alebo trpenie.

§ 567.

(1) Ak má povinná strana podľa exekučného titulu povinnosť niečo nekonať alebo trpieť, aby nejaký čin bol vykonaný, vykoná sa exekúcia tým, že sa jej za každý tejto povinnosti priečiaci sa čin po nariadení exekúcie uloží na návrh vymáhajúceho veriteľa stále väčšia pokuta až do úhrnnej sumy 50 000 Kčs. Vymôžené pokuty pripadajú štátu.

(2) Na návrh vymáhajúceho veriteľa súd môže už pri prvom uložení pokuty povinnej strane nariadiť, aby složila zábezpeku na škodu, ktorá by mohla vzniknúť ďalšími jej povinnosťami sa priečiacimi činmi. V usnesení súd určí výšku a spôsob zábezpeky, ako aj čas, po ktorý má zábezpeka trvať. Toto usnesenie vykoná súd z úradnej povinnosti.

§ 568.

Ak povinná strana spôsobí zmenu priečiacu sa právu vymáhajúceho veriteľa, exekučný súd zmocní vymáhajúceho veriteľa na jeho návrh, aby dal obnoviť skorší stav na náklad a nebezpečenstvo povinnej strany. Usnesenie, ktorým sa určí náklad obnovenia, je vykonateľné proti povinnej strane. Ak sa povinná strana protiví obnoveniu predchádzajúceho stavu, súd pridelí vymáhajúcemu veriteľovi na jeho návrh výkonného úradníka, aby odstránil odpor.

§ 569.

Rozsah nariadenia exekúcie na vymoženie nepeňažných nárokov.

(1) V nariadení exekúcie, aby sa vymohly nepeňažné nároky, je obsiahnuté aj nariadenie exekúcie pre trovy určené v exekuč-

nom titule a pre ďalšie trovy, ktoré vzniknú vymáhajúcemu veriteľovi v exekučnom konaní.

(2) Vymáhajúci veriteľ má už pri prvom návrhu na nariadenie exekúcie označiť majetok povinnej strany, z ktorého sa majú vymôcť trovy, ako aj exekučné prostriedky, ktoré sa majú na to použiť.

ŠTVRTÁ HLAVA. EXEKUČNÁ LIKVIDÁCIA.

§ 570.

Pojem a rozsah.

Exekučná likvidácia (ďalej len „likvidácia“) sa vykonáva predajom všetkého dlžníkovho majetku, pokiaľ nie je vylúčený z exekúcie (likvidačná podstata), a rozdelením výťažku medzi všetkých veriteľov.

§ 571.

Účastníci.

Účastníkmi konania sú dlžník, navrhovateľ a veritelia, ktorí prihlásili včas svoje pohľadávky, kým nie sú úplne uspokojení.

Návrh na nariadenie likvidácie.

§ 572.

(1) Exekučný súd nariadi likvidáciu na návrh osobného veriteľa dlžníka alebo na návrh samého dlžníka alebo na návrh okresného národného výboru príslušného podľa bydliska dlžníka.

(2) Likvidáciu právnickej osoby nariadi súd aj na návrh príslušného dozorného orgánu.

§ 573.

Ak podáva návrh veriteľ, je povinný preukázať, že má proti dlžníkovi pohľadávku, hoci ešte nesročnú, a uviesť okolnosti, ktoré spravdepodobňujú, že dlžník je predĺžený alebo neschopný platiť.

§ 574.

Konanie o návrhu.

(1) Sudca urýchlene vykoná vyšetrovanie o návrhu na likvidáciu, aby sa zistilo predĺženie dlžníka alebo jeho neschopnosť platiť a či má dlžník viacej veriteľov.

(2) O návrhu rozhodne súd bez ústneho pojednávania usnesením, ktoré odôvodní.

§ 575.

Nariadenie likvidácie z úradnej povinnosti.

(1) Súd môže nariadiť likvidáciu za exekúcie i bez návrhu, ak je tu viac vymáhajúcich veriteľov, ktorí nemôžu byť uspokojení navrhnutými exekúciami ani inými exekučnými prostriedkami.

(2) Bez návrhu nemožno nariadiť likvidáciu právnickej osoby.

§ 576.

Usnesenie o nariadení likvidácie.

V usnesení treba okrem výroku o nariadení likvidácie najmä tiež uviesť:

- meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko dlžníka i sídlo jeho podniku;
- meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko správcu podstaty;
- vyzvanie veriteľov, aby všetky svoje nároky, žiadané poradie, poprípade ich zabezpečenie, prihlásili v lehote tridsiatich dní odo dňa nariadenia likvidácie, a upozornenie, že ináč sa na ne nebude brať zreteľ;
- nariadenie, aby likvidácia bola zapísaná vo verejnej knihe, v zápisnici o exekučnom opísaní nehnuteľnej veci (§ 452) a v zápisnici o výkone exekúcie (§ 509), pokiaľ tieto zápisy prichádzajú do úvahy.

§ 577.

Doručenie a uverejnenie usnesenia.

(1) Usnesenie sa doručí dlžníkovi, navrhovateľovi, správcovi podstaty a všetkým známym veriteľom; okrem toho sa usnesenie doručí úradom (orgánom verejnej správy), ktoré určí minister spravodlivosti nariadením.

(2) Usnesenie sa vyvesí na návestnej tabuli súdu toho istého dňa, ktorého bola exekučná likvidácia nariadená; deň vyvesenia sa vyznačí na vyvesenom usnesení.

(3) Usnesenie sa vhodným spôsobom uverejní.

Účinky nariadenia likvidácie.

§ 578.

Účinky nariadenia likvidácie nastávajú dňom vyvesenia usnesenia na návestnej tabuli súdu.

§ 579.

Nariadenie likvidácie má tieto účinky:

- a) dlžník stratí oprávnenie nakladať s imánim patriacim do likvidačnej podstaty a jeho právne úkony týkajúce sa tohto imania sú neplatné; oprávnenie nakladať s týmto imánim prechádza na správcu podstaty;
- b) prerušujú sa všetky začaté konania o žalobách aj exekučné konania, v ktorých je dlžník účastníkom, pokiaľ sa týkajú imania podstaty; v prerušených konaniach o žalobách môže pokračovať správca podstaty; ak je dlžník žalobcom alebo ak je dlžník žalovaný o vydanie nepatriacej mu veci a ak správca podstaty nevstúpi do konania o žalobe v lehote určenej procesným súdom, dlžník môže v tomto konaní pokračovať; v ostatných konaniach o žalobách, v ktorých je dlžník žalovaný a správca podstaty nevstúpi do konania v lehote, ktorú určí procesný súd, toto konanie zanikne a žalobca môže svoj nárok uplatniť v likvidačnom konaní;
- c) pre pohľadávku proti dlžníkovi nemožno nadobudnúť exekučné záložné právo na majetok, ktorý náleží do podstaty;
- d) zanikajú záložné práva, zádržné práva a práva vzniknuté zabezpečovacím prevodom, ktoré nadobudli veritelia na majetok dlžníka, patriaci do likvidačnej podstaty, v posledných šiestich mesiacoch pred nariadením likvidácie;
- e) nesročné pohľadávky sa stávajú sročnými;
- f) príkazy, plnomocenstvá a ponuky ešte neprijaté zanikajú;
- g) započítanie je neprípustné, ak ten či onen účastník nadobudol vzájomnú pohľadávku až po nariadení likvidácie; to isté platí, ak bola vzájomná pohľadávka nadobudnutá v posledných šiestich mesiacoch pred nariadením likvidácie s výnimkou pohľadávok štátu, štátnych, národných alebo komunálnych podnikov a peňažných ústavov;
- h) zákonné majetkové spoločenstvo manželov zaniká.

§ 580.

Plnenie smlúv.

(1) Ak smluva o vzájomnom plnení nebola ešte v čase nariadenia likvidácie splnená dlžníkom ani druhou smluvnou stranou, alebo ak nebola splnená úplne, správca podstaty môže buď splniť smluvu a žiadať splnenie od druhého smluvníka alebo od smluvy odstúpiť.

(2) Ak dlžník vzal do nájmu nejakú vec, správca podstaty alebo prenajímateľ môžu bez ujmy nárokov na náhradu škody vypovedať smluvu na zákonné alebo ujednané kratšie výpovedné obdobie; tým nie je dotknuté ustanovenie § 384.

Správca podstaty.

§ 581.

Za správcu podstaty treba ustanoviť svojprávnu, nepredpojatú, občiansky bezúhonnú a odborne spôsobilú osobu.

§ 582.

(1) Správca podstaty je povinný pri výkone svojej funkcie postupovať so starostlivosťou, ktorú vyžaduje predmet správy; zodpovedá za majetkovú ujmu vzniknutú zo zanedbania povinností uložených mu zákonom alebo súdom.

(2) Správca podstaty je najmä povinný zistiť všetko imanie dlžníka a urobiť jeho soznam, starať sa o vymozenie a zabezpečenie majetku, ktorý patrí do likvidačnej podstaty, spravovať ho a speňažiť. Sostaví soznam prihlásených nárokov s vyznačením poradia a uvedie, ktoré nároky uznáva, ktoré zapiera a v akej výške a pri ktorých nárokoch zapiera poradie. Je povinný zo správy podrobne vyúčtovať. Správca podstaty je účastníkom v konaní o žalobách týkajúcich sa podstaty.

(3) Správca podstaty má nárok na náhradu hotových výdavkov a na odmenu; odmenu určí súd podľa sadzby, ktorú ustanoví minister spravodlivosti nariadením.

§ 583.

Povinnosti dlžníka.

(1) Dlžník je povinný dať správcovi podstaty soznam aktív a pasív s udaním veriteľov a ich adries, obchodné knihy a všetky písomnosti a poskytnúť mu všetky potrebné vysvetlenia.

(2) Soznam podpíše dlžník s výslovným vyhlásením, že je správny a úplný a že vedome nič nezamlčal a ani neuviedol vymyslené dlhy.

(3) Dlžník musí predložiť soznam so svojím návrhom na likvidáciu. Ak neurobí návrh sám, musí predložiť soznam, len čo bol vyzvaný, najneskoršie do pätnástich dní od nariadenia likvidácie.

Zapretie pravosti, výšky alebo poradia nároku správcom podstaty.

§ 584.

(1) Ak správca podstaty zaprel nárok, jeho výšku alebo jeho poradie, súd upovedomí o tom veriteľa, o nárok ktorého ide. Zároveň ho vyzve, aby nárok alebo žiadané poradie uplatnil do tridsiatich dní žalobou alebo návrhom v administratívnom konaní, s poučením, že inak sa nebude na jeho nárok alebo na žiadané poradie brať zreteľ.

(2) Ak správca podstaty zaprel vymáhateľný nárok, súd ho vyzve, aby do tridsiatich dní uplatnil zapretie žalobou alebo návrhom v administratívnom konaní, s poučením, že inak sa bude návrh posudzovať ako zistený.

§ 585.

Na konanie o žalobách o pravosť, výšku a poradie zapretých nárokov je príslušný súd, ktorý nariadil likvidáciu.

Speňaženie likvidačnej podstaty.

§ 586.

Speňaženie likvidačnej podstaty sa vykoná buď predajom z voľnej ruky alebo v exekučnom konaní.

§ 587.

(1) Predaj z voľnej ruky vykoná správca podstaty so súhlasom sudcu a za podmienok, ktoré určí sudca po vypočutí dlžníka. Veci, ktoré sa majú predať z voľnej ruky, treba odhadnúť, pokiaľ nemajú úradne určenú cenu. Ak sa nedosiahne pri predaji z voľnej ruky odhadná alebo úradne určená cena a ak ani nemožno očakávať, že by sa v exekučnom konaní dosiahlo výhodnejšie speňaženie, možno predať veci i pod odhadnú alebo úradne určenú cenu. Najmä možno tak predať sporné a ťažko vymožiteľné pohľadávky. Ak z výťažku predaja veci nemožno úplne uspokojiť veriteľov, ktorí majú právo na uspokojenie z tejto veci (oddelní veritelia), predaj z voľnej ruky nemožno vykonať.

(2) Speňaženie v exekučnom konaní vykoná súd na návrh správcu podstaty. Správca podstaty má v exekučnom konaní postavenie vymáhajúceho veriteľa.

§ 588.

Veci ponechané dlžníkovi.

(1) Nevymožiteľné pohľadávky a veci, ktoré nebolo možné predať, môže správca podstaty,

ak to súd na jeho návrh schváli, vylúčiť z likvidačnej podstaty.

(2) Odo dňa vydania rozvrhového usnesenia prestáva byť dlžníkov plat (§ 529) súčasťou likvidačnej podstaty.

Zpráva o speňažení a vyúčtovanie odmeny.

§ 589.

(1) Správca podstaty podáva súdu zprávu o speňažovaní majetku.

(2) Po speňažení majetku správca podstaty predloží súdu konečnú zprávu o speňažení majetku spolu s vyúčtovaním odmeny.

(3) Sudca preskúma konečnú zprávu o speňažení i vyúčtovanie odmeny a po vypočutí správcu podstaty odstráni prípadné chyby alebo nejasnosti; o podaní konečnej zprávy a vyúčtovania odmeny upovedomí dlžníka a veriteľov, ktorí neboli doteraz úplne uspokojení, a upozorní ich, že do pätnástich dní odo dňa, keď bolo vyvesením na návestnej tabuli súdu oznámené podanie konečnej zprávy a vyúčtovania odmeny, môžu podať námietky proti konečnej zpráve a proti vyúčtovaniu odmeny.

§ 590.

(1) O námietkach proti konečnej zpráve a proti vyúčtovaniu odmeny rozhodne súd na pojednávaní, na ktoré predvolá správcu podstaty, dlžníka a veriteľov, ktorí podali námietky.

(2) Usnesenie o schválení konečnej správy a o úprave vyúčtovania odmeny vyvesí sa na návestnej tabuli súdu a doručí osobám uvedeným v odseku 1.

Rozvrh výťažku.

§ 591.

Po právoplatnosti usnesenia o schválení konečnej zprávy a o úprave vyúčtovania odmeny súd vydá rozvrhové usnesenie.

§ 592.

Najprv sa uspokojia nároky na náhradu výdavkov spojených s udrzovaním a správou podstaty, počítajúc do toho pohľadávky z pracovného (učebného) pomeru, dane a verejné dávky, ktoré sa stanú srovnávacími za likvidačného konania, nároky z právnych úkonov správcu podstaty, nároky na splnenie dvojstranných smlúv, do ktorých vstúpil správca podstaty, a nároky z bezdôvodného obohatenia podstaty (pohľadávky proti podstate).

§ 593.

Ak výťažok speňaženia nepostačuje na úplnú úhradu všetkých pohľadávok proti podstate, uhradia sa najprv hotové výdavky preddavkované správcom podstaty. Ostatné pohľadávky proti podstate sa uspokojia pomerne.

§ 594.

(1) Po úplnom uspokojení pohľadávok proti podstate sa uspokojia ostatné nároky, nezabehnuté oddelčným právom, v tomto poradí:

- a) pohľadávky dlžníkových zamestnancov z pracovného (učebného) pomeru za posledné tri roky pred nariadením likvidácie, pohľadávky na úhradu osobných potrieb podľa zákona;
- b) dane a verejné dávky s prirážkami a s príslušenstvom a poisťné národného poistenia, sročné v posledných troch rokoch pred nariadením likvidácie; opakujúcim sa verejným dávkam, ktoré sa vyrubujú na určité zákonom určené obdobie, príslúcha toto poradie, len ak ide o nedoplatky za tri vyrubovacie obdobia pred nariadením likvidácie; ďalej pohľadávky, ktorých uspokojenie vyžaduje potreba jednotného hospodárskeho plánu;
- c) pohľadávky socialistických právnických osôb, vzniknuté v posledných troch rokoch pred nariadením likvidácie;
- d) ostatné pohľadávky.

(2) Ak nemožno nároky toho istého poradia úplne uspokojiť, uspokojia sa pomerne.

§ 595.

Oddelční veritelia.

Pokiaľ nezaniknuté oddelčné nároky [§ 579 písm. d)] neboli úplne uspokojené z výťažku predaja vecí, na ktorých viazlo oddelčné právo, veriteľ je likvidačným veriteľom, ak pohľadávku včas prihlásil.

§ 596.

Nároky vylúčené z uspokojenia.

Neuhradzujú sa:

- a) úroky z pohľadávok vzniknutých pred nariadením likvidácie za čas od nariadenia likvidácie;
- b) trovy účastníkov vzniknuté ich účasťou na likvidačnom konaní.

§ 597.

Uspokojenie jednotlivých druhov nárokov.

(1) Nároky na vylúčenie vecí z podstaty, nároky proti podstate a oddelčné nároky možno uspokojiť kedykoľvek za konania.

(2) Iné nároky možno uspokojiť iba na základe právoplatného rozvrhového usnesenia.

(3) Sumy pripadajúce

- a) na vymáhateľné nároky, ktoré správca podstaty zaprel a ktorých zapretie včas uplatnil,
 - b) na podmienené nároky, ktoré správca podstaty uznal,
 - c) na nároky, ktoré správca podstaty zaprel a veritelia ich včas uplatnili,
- sa uložia do súdnej úschovy a rozvrhnú novým rozvrhovým usnesením.

§ 598.

Doručenie rozvrhového usnesenia.

Rozvrhové usnesenie sa doručí správcovi podstaty a všetkým účastníkom.

Zrušenie likvidácie.

§ 599.

(1) Po právoplatnom rozdelení výťažku speňaženia súd zruší likvidáciu.

(2) Rovnako súd zruší likvidáciu, ak sa zistí, že tu niet podmienok pre likvidáciu.

(3) Pre doručenie a uverejnenie usnesení o zrušení likvidácie sa použijú ustanovenia § 577 obdobne.

(4) Po právoplatnom zrušení likvidácie súd zbaví správcu podstaty jeho funkcie a nariadi výmaz zápisov vo verejných knihách.

§ 600.

Zrušením likvidácie nezanikajú nároky veriteľov, pokiaľ neboli uspokojené, a to ani vtedy, keď neboli v likvidácii prihlásené.

Osobitné ustanovenia pre likvidáciu dedičstva.

§ 601.

(1) Ak bol poručiteľ v čase smrti predĺžený, možno navrhnúť dotiaľ, kým nadobudnutie dedičstva nie je potvrdené, likvidáciu dedičských podielov ako celku, ak niet podmienok, aby sa dedičstvo rozdelilo medzi veriteľov na úplnú alebo čiastočnú úhradu ich pohľadávok.

(2) Na nariadenie likvidácie dedičstva je príslušný súd, ktorý prejednáva dedičstvo.

§ 602.

Navrhnuť likvidáciu je oprávnený dedič, štát v prípade odúmrti a poručiťov veriteľ. Nie je prípustné nariadiť likvidáciu z úradnej povinnosti.

§ 603.

(1) Do likvidačnej podstaty patria i veci inak vylúčené z exekúcie.

(2) Pri speňažení likvidačnej podstaty dedičia sú oprávnení nadobúdať z nej veci a práva, a to aj na dražbe.

§ 604.

Trovy poručiťovej choroby a jeho slušného pohrebu a trovy konania o prejednávanie dedičstva sú pohľadávkami proti podstate (§ 593 druhá veta).

§ 605.

Právoplatným zrušením likvidácie zaniknú proti dedičom neuspokojené nároky veriteľov. Ale ak vyjde najavo nový majetok poručiťa, rozvrhne ho súd bez zreteľa na tento zánik.

ŠTVRTÁ ČASŤ.

USTANOVENIA O POMERE
K CUDZINE.

PRVÁ HLAVA.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÝ DIEĽ.

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

§ 606.

Dosah ustanovení štvrtej časti.

Ustanovenia štvrtej časti tohto zákona sa použijú len vtedy, ak neustanovuje niečo iné medzinárodná smluva vyhlásená v Sbierke zákonov republiky Československej.

§ 607.

Procesná spôsobilosť cudzincov.

Procesná spôsobilosť cudzinca sa spravuje právnym poriadkom štátu, ktorého je príslušníkom. I keď nemá podľa cudzozemského práva túto spôsobilosť, prečsa môže na tunajšom súde samostatne konať, ak je procesne spôsobilý podľa ustanovení československého práva.

§ 608.

Vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti.

Ak tu niet vyjadrenia všeobecnej povahy, môže si súd vyžiadať v pochybných prípadoch týkajúcich sa tejto časti vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti.

§ 609.

Osvedčenie o československom práve.

Ministerstvo spravodlivosti vydáva tým, ktorí to potrebujú na uplatnenie svojho práva v cudzine, osvedčenie o práve platnom v československej republike. V takomto osvedčení nemožno podávať výklad zákona alebo výklad o tom, ako treba použiť zákon v určitej právnej veci.

§ 610.

Vyššie overenie súdnych a notárskych listín.

K súdnym a notárskym listinám, ktoré sa majú použiť v cudzine, pripojí Ministerstvo spravodlivosti na žiadosť účastníka svoje vyššie overenie.

DRUHÝ DIEĽ.

PRÁVOMOC A PRÍSLUŠNOSŤ
ČESKOSLOVENSKÝCH SÚDOV.

§ 611.

Právomoc všeobecne.

Právomoc československých súdov sa vzťahuje aj na veci, ktoré sú tunajšiemu súdnictvu podriadené medzinárodnými smluvami, vyhlásenými v Sbierke zákonov republiky Československej, alebo podľa iných pravidiel medzinárodného práva.

§ 612.

Právomoc a príslušnosť v manželských veciach.

(1) V manželských veciach je daná právomoc československého súdu, ak je aspoň jeden z manželov československým občanom.

(2) Ak žiadny z manželov nie je československým občanom, je tunajší súd príslušný, ak mali manželia v jeho obvode posledné spoločné bydlisko alebo ak je v jeho obvode bydlisko (pobyt) odporcu. Ale ak nejde o neplatnosť manželstva, ktoré sa má vysloviť z úradnej povinnosti, môže súd konať vo veci, len ak jeho rozhodnutie možno uznať v domovskom štáte alebo v domovských štátoch oboch manželov.

§ 613.

Právomoc a príslušnosť vo veciach detí v rodičovskej moci, vo veciach poručenských a opatrovanských.

(1) Československému občianovi sa ustanoví poručník v Československej republike a tu sa tiež vedie poručenstvo. Ale ak poručenec trvale žije v cudzine, môže súd upustiť celkom alebo zčasti od vedenia poručenia, pokiaľ poručenstvo zriadené v cudzine postačuje na ochranu práv a záujmov poručenca. Od starostlivosti o imanie československého poručenca, ktoré je v cudzine, môže súd upustiť, ak je v cudzine zriadené osobitné poručenstvo, ktoré postačuje na ochranu práv a záujmov poručenca.

(2) Československý súd, v obvode ktorého je maloletý cudzinec, urobí potrebné opatrenia na ochranu jeho osoby a majetku a upovedomí o tom úradu jeho domovského štátu. Ak súd (úrad) domovského štátu maloletého sa neujme vedenia poručenia v primeranom čase, zriadi poručenstvo československý súd podľa československého práva a vedie ho až dotiaľ, kým sa zriadi poručenstvo v domovskom štáte poručenca.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia primerane aj pre starostlivosť o maloletého v rodičovskej moci a pre opatrovanca.

§ 614.

Právomoc vo veciach osvojenia.

Rozhodovať vo veciach osvojenia príslúcha vždy československému súdu, ak je osvojiteľ československým občianom.

§ 615.

Právomoc a príslušnosť vo veciach zistenia a zapretia otcovstva.

Ak nemá žalovaný v Československej republike všeobecný súd, možno podať žalobu na tunajšom všeobecnom súde žalobcu; ak nemá ani žalobca v Československej republike všeobecný súd, ale jeden z rodičov alebo dieťa je československým občianom, možno žalovať o zistenie alebo zapretie otcovstva na súde, ktorý určí podľa § 12 Najvyšší súd.

§ 616.

Právomoc a príslušnosť vo veciach pozbavenia svojprávnosti.

(1) Rozhodovať vo veciach pozbavenia svojprávnosti príslúcha československému súdu,

ak osoba, o ktorej sa rozhoduje, je československým občianom. Ale ak má taká osoba trvalý pobyt v cudzine, súd môže upustiť od konania i rozhodnutia, ak opatrenia urobené v cudzine postačujú na ochranu jej práv a záujmov.

(2) Ak sú dôvody na začatie konania a ak ide o cudzinca, ktorý má v Československej republike pobyt, urobí tunajší súd všetky opatrenia na jeho ochranu a upovedomí o tom úradu jeho domovského štátu. Ak súd (úrad) domovského štátu cudzinca neurobí v primeranom čase žiadne opatrenie, rozhodne tunajší súd podľa československého práva o pozbavení svojprávnosti. Svoje rozhodnutie môže súd zrušiť alebo zmeniť, ak sú pre to dôvody podľa tunajšieho práva.

(3) Opatrenia a rozhodnutia československých súdov proti cudzincovi sú účinné len dotiaľ, kým neurobí iné opatrenie alebo rozhodnutie súd (úrad) domovského štátu cudzinca.

§ 617.

Právomoc a príslušnosť vo veciach vyhlásenia za mŕtveho a dokázania smrti.

(1) Vyhlásiť československého občana za mŕtveho príslúcha československým súdom.

(2) Cudzinec môže vyhlásiť tunajší súd za mŕtveho s právnymi následkami, ktoré treba posudzovať podľa československého práva, a s právnymi následkami pre imanie v Československej republike. Vyhlásenie za mŕtveho sa stane podľa československého práva.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia aj na dokázanie smrti.

Právomoc a príslušnosť vo veciach prejednávania dedičstva.

§ 618.

Ak bol poručenec v čase smrti československým občianom, prejednanie dedičstva patrí do právomoci tunajších súdov. Ale ak ide o imanie, ktoré je v cudzine, prejedná tunajší súd dedičstvo len vtedy, ak sa taký majetok vydáva československým súdom alebo ak priznáva cudzina takým rozhodnutiam československých súdov právne následky.

§ 619.

Ak ide o dedičstvo po cudzincovi, ktoré je v Československej republike, obmedzí sa tunajší súd na opatrenia potrebné na zabezpečenie, pokiaľ z ďalších ustanovení nevyplýva iné.

§ 620.

Československý súd prejedná po cudzincovi dedičstvo, ktoré je v Československej republike, a to podľa československého práva,

- a) ak štát, ktorého príslušníkom je poručiteľ, ani nevydáva dedičstvo československých občanov československým súdom, ani nepriznáva ich rozhodnutiam právne následky, alebo ak cudzí štát odmietne zaoberať sa dedičstvom alebo ak sa nevyjadrí, alebo
- b) ak tu mal poručiteľ bydlisko a ak o to žiada dedič, ktorý sa tu zdržuje.

§ 621.

(1) Hnuteľný majetok cudzinca možno vydať do cudziny, ak je jeho vývoz dovolený a ak sú zabezpečené dane a verejné dávky, ako aj práva tunajších dedičov a veriteľov, ktorí sa prihlásia na základe verejnej vyhlášky československému súdu; známym účastníkom sa vyhláška doručí.

(2) Ak dôjde k vydaniu majetku osobám, ktoré cudzí súd vyhlásil za oprávnené na základe dedičského práva, nemôže tomu iná osoba odporovať preto, že má sama nárok na tento majetok na základe dedičského práva.

§ 622.

Právomoc a príslušnosť vo veciach súdneho umorenia listín.

Za umorené nemožno vyhlásiť dlhopisy cudzích štátov, ďalej iné listiny vystavené v cudzine, ak ich umorenie nemôže mať podľa povahy vecí v Československej republike právne následky.

§ 623.

Právomoc zakladajúca sa na dohode strán.

- (1) Právomoc československých súdov sa môže zakladať aj na dohode o príslušnosti určitého tunajšieho súdu alebo vôbec tunajších súdov (prorogácia). Ustanovenie § 3 nemôže byť touto dohodou dotknuté.
- (2) Dohoda sa môže vzťahovať iba na veci uvedené v § 404 ods. 1.
- (3) Dohoda sa musí stať písomne.
- (4) V medziach odsekov 2 a 3 je prípustná aj dohoda o príslušnosti súdu (súdov) cudzieho štátu; na takej dohode sa však na československej strane môže zúčastniť iba právnická osoba.

Exteritoriálne osoby, budovy a miestnosti.

§ 624.

Právomoc československých súdov sa vzťahuje na osoby, ktoré požívajú v Československej republike exteritoriálne práva, len

- a) pokiaľ sa tieto osoby dobrovoľne podrobujú tunajším súdom, alebo
- b) ak je predmetom právnej veci ich nehnuteľný majetok v Československej republike alebo ich práva na takých nehnuteľných veciach patriacich iným osobám, ako aj práva z nájomného pomeru k takým nehnuteľným veciam, pokiaľ nie je predmetom konania platenie nájomného.

§ 625.

Súdne úkony, najmä aj exekučné úkony proti exteritoriálnym osobám alebo v exteritoriálnych budovách alebo miestnostiach možno vykonať len potiaľ, pokiaľ to medzinárodné právo pripúšťa. Pri takých úkonoch má právo byť prítomný zástupca Ministerstva zahraničných vecí.

§ 626.

(1) Doručenie exteritoriálnym osobám alebo osobám, ktoré sú v exteritoriálnych budovách alebo miestnostiach, sprostredkuje Ministerstvo zahraničných vecí.

(2) Ak nemožno takto doručiť, súd ustanoví opatrovníka na prijímanie písomností, poprípade na obranu práv; u exteritoriálnych osôb urobí tak iba vtedy, ak podliehajú právomoci československých súdov.

TRETÍ DIEĽ.

PRÁVNA POMOC MEDZI TUNAJŠÍMI A CUDZOZEMSKÝMI SÚDMI.

Právna pomoc požadovaná cudzozemskými súdmi (úradmi).

§ 627.

Československé súdy poskytujú cudzím súdom a úradom na ich dožiadanie právnu pomoc. Právnu pomoc možno odoprieť:

- a) ak úkon žiadaný dožadujúcim súdom či úradom je podľa ustanovení platných o tom v Československej republike vyňatý z pôsobnosti súdu; ak žiadaný úkon patrí do pôsobnosti iných tunajších úradov, dožiadany súd môže odovzdať dožiadanie úradu na to príslušnému;
- b) ak sa žiada o vykonanie úkonu, ktorý je tunajším právnym poriadkom zakázaný alebo

ktorý odporuje požiadavkám slušnosti, alebo ak by vykonanie úkonu mohlo ohroziť vnútorný poriadok alebo bezpečnosť;

- c) ak súd dožadujúceho štátu nezachováva vzájomnosť.

§ 628.

(1) Žiadaná právna pomoc sa poskytuje podľa predpisov platných pre dožiadaný československý súd. Pokiaľ je to podľa týchto predpisov prípustné, má dožiadaný súd z úradnej povinnosti urobiť všetky opatrenia potrebné na vybavenie dožiadania.

(2) Pri poskytovaní právnej pomoci sa možno odchyliť od tunajších predpisov iba vtedy, ak sa výslovne žiadalo, aby sa pri žiadanom úkone zachoval určitý postup vyžadovaný cudzozemským právom, a ak taký postup nie je zakázaný žiadnym tunajším predpisom.

Právna pomoc požadovaná československými súdmi.

§ 629.

(1) Diplomatický alebo konzulárny úrad Československej republiky môže na dožiadanie tunajšieho súdu vykonávať:

- doručenie osobám tam sa zdržujúcim, pokiaľ je také doručenie prípustné podľa ustanovení medzinárodných smlúv, vyhlásených v Sbierke zákonov republiky Československej, alebo podľa iných pravidiel medzinárodného práva;
- doručenie československým občanom tam sa zdržujúcim a majúcim tam právo exterritoriality, ako aj výsluch takých osôb ako svedkov, znalcov alebo účastníkov konania;
- na základe splnomocnenia ministra zahraničných vecí výsluchy svedkov, znalcov a účastníkov konania, ako aj iné procesné úkony, pokiaľ sa tieto osoby dobrovoľne ustanovia.

(2) Diplomatický alebo konzulárny úrad Československej republiky zachová pri poskytovaní právnej pomoci primerane predpisy platné pre dožadujúci československý súd. Úkony ním vykonané majú tie isté účinky, ako keby boli vykonané československým súdom.

§ 630.

Doručenia vykonané na dožiadanie príslušného súdu cudzím súdom alebo úradom, ako aj dôkazy na nich vykonané sú platné, i keď nie sú v súlade s predpismi cudzieho práva, ak vyhovujú predpisom platným pre dožadujúci československý súd.

ŠTVRTÝ DIEL.

USTANOVENIA O KONANÍ.

§ 631.

Žalobná zábezpeka.

(1) Cudzincovi, ktorý sa domáha žalobou rozhodnutia o majetkovom nároku, na návrh žalovaného súd uloží, aby složil súdom určenú zábezpeku na trovy konania, ktoré pravdepodobne vzniknú žalovanému. Súčasne ho poučí, že — kým nesloží určenú zábezpeku — nebude sa proti vôli žalovaného pokračovať v konaní.

(2) Složenie zábezpeky nemožno uložiť:

- ak návrh na jej uloženie bol podaný až vtedy, keď sa žalovaný pustil do konania vo veci samej alebo vykonal prvý procesný úkon po tom, čo sa dozvedel, že žalobca stratil československé občianstvo;
- ak v štáte, ktorého príslušníkom žalobca je alebo sa stal, sa nevyžaduje v podobných prípadoch zábezpeka od československého občana;
- ak žalobca má v Československej republike nehnuteľný majetok v dostatočnej cene na úhradu trov žalovaného;
- ak ide o zmenkové, šekové alebo rozkazné konanie;
- ak je žalobca oslobodený od súdnych poplatkov.

§ 632.

Oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov, ustanovenie zástupcu.

Cudzinci majú nárok na oslobodenie od súdnych poplatkov a preddavkov a na ustanovenie zástupcu podľa §§ 140 a 142 potiaľ, pokiaľ je zaručená vzájomnosť.

§ 633.

Zistenie cudzieho práva.

Pri zistení cudzieho práva môže súd z úradnej povinnosti urobiť všetky vyšetrenia, ktoré na ten účel považuje za potrebné, pokiaľ mu obsah cudzieho práva nie je známy.

Dôkaz listinami vydanými v cudzine.

§ 634.

(1) Listiny, ktoré boli vydané v cudzine, avšak v medziach úradných oprávnení takými verejnými orgánmi, ktoré sú podriadené úradu, ktorý má sídlo v Československej republike, platia za verejné listiny tu vydané.

(2) Listiny vydané súdmi a úradmi v cudzine, ktoré platia na mieste, kde boli vydané, za listiny verejné, majú dôkaznú moc verejných listín aj v Československej republike, ak sú opatrené predpísanými overeniami.

§ 635.

(1) Dôkaznú moc súkromnej listiny vystavenej v cudzine posúdi súd podľa voľného uváženia.

(2) To isté platí o obchodných knihách vedených v cudzine.

DRUHÁ HLAVA.

ÚČINNOSŤ A VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

PRVÝ DIEL.

ÚČINNOSŤ CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

Všeobecné ustanovenia.

§ 636.

Rozhodnutie cudzieho štátu platí v Československej republike, len ak je tu uznané (§§ 639, 640). Za rozhodnutie cudzieho štátu sa tu považuje rozhodnutie cudzozemských súdov alebo úradov o právnych pomeroch, o ktorých by podľa ich povahy rozhodovaly v Československej republike súdy (ďalej len „cudzí rozhodnutie“).

§ 637.

Cudzí rozhodnutie možno uznať iba vtedy:

- ak by sa právna vec mohla začať na súdoch cudzieho štátu, keby sa tunajšie ustanovenia o príslušnosti československých súdov použili vo vzťahu k súdom cudzieho štátu,
- ak bolo predvolanie alebo nariadenie, ktorým sa začalo konanie na cudzom súde, doručené účastníkovi, proti ktorému sa má rozhodnutie uznať, do vlastných rúk, ak tento účastník neurobil sám návrh na začatie konania na cudzom súde, a
- ak proti cudziemu rozhodnutiu podľa vysvedčenia cudzieho súdu alebo úradu o tom predloženého podľa práva platného pre tento súd alebo úrad nie je už prípustný opravný prostriedok, ktorý by odložil právoplatnosť alebo vykonateľnosť.

§ 638.

I keď sú splnené podmienky § 637, cudzie rozhodnutie nemožno uznať:

- ak by to odporovalo ustanoveniu medzinárodnej smluvy, vyhlásenej v Sbierke zákonov republiky Československej, alebo

- ak účastníkovi, proti ktorému sa má rozhodnutie uznať, nebola daná možnosť zúčastniť sa v konaní na cudzom súde alebo úrade, alebo ak mu bola odňatá nejakou nepravidielnosťou v konaní, alebo
- ak by to malo za následok uznanie pomeru, ktorý sa prieči verejnému poriadku alebo požiadavkám slušnosti, alebo
- ak ide o vyhlásenie československého občana za mŕtveho, alebo
- ak nie je zaručená vzájomnosť.

§ 639.

Spôsob uznania cudzieho rozhodnutia.

Uznanie cudzieho rozhodnutia sa nevyslovuje osobitným výrokom. Uznanie sa stane tým, že československý súd ho vezme pri rozhodovaní do úvahy, ako keby išlo o rozhodnutie tunajšieho súdu.

Osobitné ustanovenia o uznaní cudzích rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva.

§ 640.

(1) Cudzí rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva, ktoré vydali súdy alebo úrady v cudzine, možno uznať iba za podmienok uvedených nižšie.

(2) Rozhodnutiami v manželských veciach sa rozumejú rozhodnutia, ktorými sa manželstvo vyhlasuje za neplatné, zrušuje alebo ktorými sa určuje, že manželstvo medzi stranami je alebo nie je.

§ 641.

(1) Právoplatné rozhodnutie súdu cudzieho štátu, ktorého príslušníkmi boli v čase rozhodnutia obaja manželia, a ak ide o zistenie alebo zapretie otcovstva, obaja rodičia i dieťa, má bez ďalšieho konania rovnaké účinky, aké má právoplatné tunajšie rozhodnutie, pokiaľ nebráni uznaniu ustanovenie § 638 písm. c).

(2) Toto ustanovenie sa použije aj vtedy, ak ide o rozhodnutie súdu iného štátu, ktorý je uvedený v odseku 1, ak sa toto rozhodnutie uznáva v domovskom štáte týchto osôb, a ak sú tieto osoby príslušníkmi rôznych štátov, vo všetkých dotýčajúcich štátoch.

§ 642.

(1) Iné než v § 641 uvedené cudzie rozhodnutia v manželských veciach a vo veciach zistenia

alebo zapretia otcovstva možno uznať len vtedy, ak sú splnené podmienky § 637 a ak tomu nebránia ustanovenia § 638 písm. a), b), c). Ak v čase cudzieho rozhodnutia v manželských veciach nebol niektorý z manželov československým občanom alebo ak nemal v onom čase na území Československej republiky bydlisko (obvyklý pobyt), nie je prekážkou uznania príslušnosť tunajšieho súdu, ani ak je výlučná.

(2) Cudzie rozhodnutie týkajúce sa československého občana nemožno však uznať:

- a) ak sa skutkový základ nezistil spôsobom vyhovujúcim v podstate príslušným ustanoveniam československého práva, alebo
- b) ak cudzie rozhodnutie neposúdilo podľa československého práva pomery, pre ktoré je toto právo podľa svojich ustanovení rozhodné, okrem ak právo, podľa ktorého sa rozhodlo, je shodné s príslušnými ustanoveniami československého práva alebo je im v podstate blízke.

§ 643.

(1) Vysloviť, že sa uznáva cudzie rozhodnutie uvedené v § 642, prislúcha Najvyššiemu súdu po vypočutí generálneho prokurátora. Iné súdy a administratívne úrady nemôžu riešiť otázku uznania ani ako predbežnú otázku.

(2) Návrh, aby Najvyšší súd rozhodol o uznaní, môžu podať účastníci, súd v trestnom alebo civilnom konaní, generálny prokurátor vo všeobecnom záujme a konečne každý, kto preukáže právny záujem, aby rozhodnutie bolo uznané.

(3) Najvyšší súd rozhoduje rozsudkom bez ústného pojednávania; pritom môže upustiť od vypočutia účastníkov, ak ich vypočutie nie je potrebné. Rozsudkom Najvyššieho súdu sú súdy a administratívne úrady viazané.

DRUHÝ DIEL.

VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

§ 644.

Na základe cudzieho rozhodnutia, ktoré podľa práva štátu, kde vzniklo, je spôsobilé na exekúciu, možno nariadiť exekúciu alebo jednotlivé exekučné úkony na území Československej republiky iba vtedy a v takom rozsahu, pokiaľ je zaručená vzájomnosť medzinárodnými smluvami alebo vládnymi vyhláškami vydanými o tom a vyhlásenými v Sbierke zákonov republiky Československej.

§ 645.

(1) Návrhu na exekúciu, ktorý sa opiera o cudzie rozhodnutie, možno vyhovieť len vtedy,

ak sú splnené podmienky uvedené v § 637 a ak tu niet žiadneho dôvodu, ktorý by bránil uznaniu podľa § 638.

(2) Exekúciou nemožno vynútiť konanie alebo opomenutie, ktoré podľa tunajšieho práva vôbec nie je dovolené alebo aspoň ho nemožno vynútiť.

(3) Rozhodnutie o návrhu na nariadenie exekúcie treba odôvodniť.

§ 646.

Ustanovenia §§ 644 a 645 platia primerane, ak ide o výkon rozhodnutí cudzích rozhodcovských súdov, cudzích rozhodcovských rozhodnutí, cudzích súdnych pokonávok a cudzích notárskych listín.

§ 647.

O výkone exekúcie a jednotlivých exekučných úkonov na základe cudzích rozhodnutí, rozhodnutí cudzích rozhodcovských súdov, cudzích rozhodcovských rozhodnutí, cudzích súdnych pokonávok a cudzích notárskych listín platia všeobecné ustanovenia tretej časti tohto zákona.

PIATA ČASŤ.

KONANIE PRED ROZHODCAMI. PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

KONANIE PRED ROZHODCAMI.

§ 648.

(1) Strany sa môžu dohodnúť, že o veciach uvedených v § 404 ods. 1 má namiesto súdu rozhodovať jeden alebo viac rozhodcov; dohoda (rozhodcovská smluva) sa musí stať písomne.

(2) Rozhodcovskú smluvu možno uzavrieť len vtedy, ak jednou zo strán je československá právnická osoba.

§ 649.

(1) Rozhodcovia môžu vypočúvať svedkov, znalcov a strany, len ak sa k nim ustanovia tieto osoby dobrovoľne. Úkony, ktoré nemôžu sami vykonať, vykoná na ich dožiadanie okresný súd (§ 16).

(2) Dožiadaný súd vyhovie dožiadaniu, ak nejde o úkon neprípustný podľa zákona. Pri vykonaní dôkazov je súd oprávnený urobiť najmä rozhodnutia, ktoré sú inak týmto zákonom vyhradené procesnému súdu.

§ 650.

Pre nárok, o ktorom bola uzavretá rozhodcovská smluva, je prípustné predbežné opatrenie. Predbežné opatrenie nariadi súd, v obvode ktorého sa má zabezpečovacie opatrenie vykonať, alebo súd, ktorý by bol príslušný na začatie súdneho konania.

§ 651.

Rozhodcovské rozhodnutie musí byť usnené väčšinou rozhodcov. Musí byť vydané písomne, podpísané aspoň jedným z rozhodcov a doručené stranám alebo ich zástupcom buď osobne, alebo doporučené poštou. Len čo bolo podpísané rozhodnutie doručené, nadobúda účinok právoplatného súdneho rozsudku. Takto doručené rozhodnutie, ako aj pokonávka uzavretá pred rozhodcami a podpísaná stranami sú vykonateľné súdnou exekúciou.

§ 652.

(1) O neúčinnosť rozhodcovského rozhodnutia môže strana žalovať:

- a) ak rozhodnutie nebolo vydané rozhodcami ustanovenými podľa rozhodcovskej zmluvy;
- b) ak bola strane odňatá možnosť riadne vec prejednať.

(2) Ak vyhlási súd rozhodcovské rozhodnutie za neúčinné, rozhodne na návrh strany i vo veci samej.

§ 653.

(1) Žaloba o neúčinnosť rozhodcovského rozhodnutia sa podáva na okresnom súde, v obvode ktorého bolo vydané napadnuté rozhodnutie.

(2) Žalobu treba podať do tridsiatich dní. Táto lehota sa počíta odo dňa, keď bolo strane rozhodcovské rozhodnutie doručené.

§ 654.

Na konanie na základe rozhodcovských smlúv uzavretých pred účinnosťou tohto zákona sa použijú doterajšie ustanovenia; na žaloby o zrušenie rozsudku, poprípade pokonávky rozhodcovského súdu (rozhodcovského výroku) vydaných na základe takých smlúv sa však použijú doterajšie ustanovenia, len pokiaľ ide o dôvody, pre ktoré možno žalovať o zrušenie týchto rozhodnutí.

DRUHÁ HLAVA.

PRECHODNÉ USTANOVENIA.

Všeobecné ustanovenia.

§ 655.

(1) Pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon i pre konanie začaté pred jeho účinnosťou. Právne účinky procesných úkonov, ktoré nastaly pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú však zachované.

(2) Ak nemožno konanie začaté pred účinnosťou tohto zákona prispôbiť jeho ustanoveniam, súd konanie zastaví a prípadné rozhodnutia vynesené v tomto konaní zruší; ustanovenie § 57 platí tu primerane.

§ 656.

(1) Kde sa má podľa naďalej platných predpisov rozhodovať v nesporovom konaní, použijú sa ustanovenia prvej časti tohto zákona s doplnkami a odchýlkami, ktoré vyplývajú z týchto predpisov.

(2) V týchto prípadoch rozhoduje sudca bez ústneho pojednávania.

(3) Výnimkou z ustanovenia odseku 2 rozhoduje senát bez ústneho pojednávania v prípadoch zákona č. 21/1948 Sb., o právnom postavení snúbeníc a detí pozostalých po účastníkoch národného boja za oslobodenie, zákona č. 273/1948 Sb., o úprave uspokojenia a o určení sročnosti niektorých záväzkov dotknutých znárodňovacími a inými predpismi, ďalej v prípadoch, kde má súd rozhodovať o vyvlastnení, o náhrade alebo odškodnení pri vyvlastnení alebo o iných náhradách škody; v prípadoch zákona č. 128/1946 Sb., o neplatnosti niektorých majetkovo-právnych úkonov z doby neslobody a o nárokoch vznikajúcich z tejto neplatnosti a z iných zásahov do majetku (v znení zák. č. 79/1948 Sb.), rozhoduje však usnesením senát po ústnom pojednávaní.

§ 657.

(1) Pre procesné lehoty určené zákonom, ktoré sa v deň nadobudnutia účinnosti tohto zákona ešte neskončili, platia ustanovenia tohto zákona.

(2) Ale ak doterajšie zákony určili dlhšiu lehotu, skončí sa lehota až v tomto neskoršom čase, avšak najneskoršie uplynutím tridsiatich dní od účinnosti tohto zákona, a ak ide o dlhšiu lehotu než jeden rok, najneskoršie uplynutím jedného roku od účinnosti tohto zákona. V žiadnom prípade sa

nemôže lehota skončiť skôr, než ustanovuje predchádzajúci odsok.

§ 658.

Ak je podľa tohto zákona príslušný iný súd, postúpi sa mu vec, len pokiaľ sa pred účinnosťou tohto zákona nezačalo konanie vo veci samej. Ak sa začalo konanie vo veci samej v prvej stolici na krajskom súde, je súdom druhej stolice Najvyšší súd.

§ 659.

Vyhlásenie za mŕtveho a dokázanie smrti.

(1) Pre konanie o vyhlásenie za mŕtveho a dokázanie smrti, v ktorých bola pred účinnosťou tohto zákona už vyvesená vyhláška na návestnej tabuli súdu, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Ak ide o účastníkov vojny v rokoch 1939 až 1945 v smysle §§ 17 a 18 dekrétu prezidenta republiky č. 117/1945 Sb., ktorým sa upravujú ustanovenia o vyhlásení za mŕtveho, určujú sa lehoty v konaní o vyhlásenie za mŕtveho a dokázanie smrti aj naďalej podľa ustanovení §§ 17, 20 a 21 uvedeneho dekrétu.

§ 660.

Pozostalostné konanie.

Ak zomrel poručiteľ pred účinnosťou tohto zákona, platia pre pozostalostné konanie doterajšie ustanovenia.

§ 661.

Konanie o súdne umorenie listín.

(1) Pre konanie o súdne umorenie listín, v ktorých bol pred účinnosťou tohto zákona už vyvesený na návestnej tabuli súdu vyzývací edikt, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Lehota jedného roku pre ďalší návrh na vyhlásenie listiny za umorenú (§ 15 zák. č. 250/1934 Sb., o umorovaní listín) sa skraca je na tridsať dní; ale ak sa pred účinnosťou tohto zákona lehota už začala, skončí sa až uplynutím tridsiatich dní od začiatku jeho účinnosti, ak neuplynula už skôr.

§ 662.

Upomínacie konanie.

Pre upomínacie konanie (zák. č. 67/1873 r. z.) začaté iba na žiadosť veriteľa, v kto-

rom bol pred účinnosťou tohto zákona už doručený platobný rozkaz, platia doterajšie ustanovenia.

§ 663.

Dobrovoľný odhad a dražba.

Konanie o dobrovoľný odhad a dražbu začaté pred účinnosťou tohto zákona dokončí súd podľa doterajších ustanovení.

§ 664.

Exekučné tituly.

Exekučné tituly vzniknuté pred účinnosťou tohto zákona sú exekučnými titulmi podľa tohto zákona.

§ 665.

Exekúcia vnútenou správou nehnuteľnej veci.

Exekúcie vnútenou správou nehnuteľnej veci neskončené do účinnosti tohto zákona súd zruší. Sumu zvyšujúcu podľa záverečného účtu vnúteného správcu rozdelí ako výťažkové zvyšky podľa doterajších ustanovení.

§ 666.

Exekúcia vnútenou dražbou nehnuteľnej veci.

(1) Pre exekúcie vnútenou dražbou nehnuteľnej veci, v ktorých bol pred účinnosťou tohto zákona už nariadený dražobný termín, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Ak nedošlo k dražbe a ak sa má už za účinnosti tohto zákona nariadiť nový termín, platí pre konanie tento zákon.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat.

§ 667.

Zexekvovanie peňažných pohľadávok a platu, ku ktorému došlo pred účinnosťou tohto zákona, má účinky zexekvovania peňažných pohľadávok alebo platu podľa tohto zákona.

§ 668.

Exekučné opatrenie vykonané pred účinnosťou tohto zákona sa obmedzuje alebo rozširuje na výšku zexekvovania prípustného podľa tohto zákona. Na návrh veriteľa alebo dlžníka exekučný súd primerane upraví skoršie

usnesenie. Až do doručenia pozmeňovacieho usnesenia je poddĺžník oprávnený plniť v rozsahu skoršieho usnesenia s oslobodzujúcim účinkom.

§ 669.

Exekúcia na iné majetkové práva.

Pri exekúcii na iné majetkové práva vedenej vnútenou správou sa použije obdobne ustanovenia § 665.

§ 670.

Zabezpečovacia exekúcia.

(1) Pre zabezpečovacie exekúcie povolené pred účinnosťou tohto zákona platia doterajšie ustanovenia. Vnútenú správu podľa § 374 exekučného poriadku súd zruší a jej výťažky sa uložia na súde pre veriteľa až do právoplatného rozhodnutia o zabezpečenom nároku.

(2) Ak by súdne rozhodnutie vydané pred účinnosťou tohto zákona, pre ktoré sa nevedie zabezpečovacia exekúcia, malo alebo mohlo byť predbežne vykonateľné podľa tohto zákona, vysloví súd na návrh usnesením predbežnú vykonateľnosť tohto rozhodnutia. Súd rozhodne podľa povahy veci buď po ústnom pojednávaní alebo bez neho.

§ 671.

Konkurzné konanie.

Pre konkurzy vyhlásené pred účinnosťou tohto zákona platia doterajšie ustanovenia. Na nútené vyrovnanie sa použije ustanovenie § 672.

§ 672.

Vyrovnanie konanie.

(1) Pre vyrovnanie konanie, v ktorom už bolo vyrovnanie veriteľmi prijaté, platia doterajšie ustanovenia.

(2) Až do právoplatného skončenia vyrovnanieho konania nie je prípustné nariadiť exekučnú likvidáciu.

§ 673.

Zásadné použitie ustanovení tohto zákona.

(1) Ustanovenia §§ 6, 7, 32, 45, 46 až 53, 72 až 76, 80 až 83, 86, 163, 164, 219 až 227 tohto zákona sa použijú i pre konania, v ktorých sa má konať podľa doterajších ustanovení.

(2) Ani tam, kde sa má podľa tohto zákona konať podľa doterajších ustanovení, nie je prípustné vziať zúčastnené osoby do prísahy a donucovať ich väzbou.

§ 674.

Žaloba o vylúčenie vecí z administratívnej exekúcie.

Ak tretia osoba uplatňuje právo, ktoré nepripúšťa výkon administratívnej exekúcie, náleží rozhodnúť o tom súdu.

TRETIA HLAVA.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

§ 675.

Dňom 1. januára 1951 zrušujú sa — pokiaľ sa tak nestalo už skôr — všetky predpisy, ktoré upravujú veci, na ktoré sa vzťahuje tento zákon, a to najmä:

1. nariadenie ministra spravodlivosti č. 40/1854 r. z., o overovaní listín,
2. zákon o súdnom konaní v nesporových právnych veciach, uvedený patentom č. 208/1854 r. z. (nesporový patent),
3. zákon č. 67/1873 r. z., o upomínacom konaní, v znení podľa neskorších predpisov,
4. zák. čl. XX/1877, o úprave poručenských a opatrovanských vecí,
5. zák. čl. LX/1881, o exekučnom konaní,
6. zák. čl. VI/1885, ktorým sa menia a dopĺňujú niektoré ustanovenia zák. čl. XX/1877, o úprave poručenských a opatrovanských vecí,
7. zák. čl. XVI/1894, o pozostalostnom konaní,
8. zákon č. 110/1895 r. z., ktorým sa uvádza jurisdikčná norma,
9. zákon č. 111/1895 r. z., o vykonávaní súdnej moci a o príslušnosti riadnych súdov v občianskych právnych veciach (jurisdikčná norma),
10. zákon č. 112/1895 r. z., ktorým sa uvádza civilný súdny poriadok,
11. zákon č. 113/1895 r. z., o súdnom konaní v občianskych právnych veciach (civilný súdny poriadok),
12. zákon č. 78/1896 r. z., ktorým sa uvádza zákon o exekučnom a zaisťovacom konaní,
13. zákon č. 79/1896 r. z., o exekučnom a zaisťovacom konaní (exekučný poriadok),
14. zák. čl. XLI/1908, o zmene a doplnení zák. čl. LX/1881, o exekučnom konaní,

15. zák. čl. I/1911, občiansky sporový poriadok,
16. zák. čl. LIV/1912, ktorým sa uvádza zák. čl. I/1911, občiansky sporový poriadok,
17. zák. čl. XXXIV/1914, o uvedení do účinnosti zák. čl. I/1911, občianskeho sporového poriadku,
18. cisárske nariadenie č. 207/1916 r. z., o pozbavení svojprávnosti (poriadok o pozbavení svojprávnosti),
19. zákon č. 44/1928 Sb., o ochrane nájomníkov, v znení vyhlášky č. 62/1934 Sb.,
20. zákon č. 57/1931 Sb., o použití úradníkov vyšej pomocnej súdnej služby na súdoch a poručenských (sirotských) úradoch,
21. zákon č. 64/1931 Sb., ktorým sa vydávajú konkurzný, vyrovnací a odporovací poriadok,
22. zákon č. 100/1931 Sb., o základných ustanoveniach súdneho nesporového konania,
23. zákon č. 250/1934 Sb., o umorovaní listín,
24. dekrét prezidenta republiky č. 117/1945 Sb., ktorým sa upravujú ustanovenia o vyhlásení za mŕtveho,
25. zákon č. 199/1946 Sb., o uznaní rozhodnutí v manželských veciach, vydaných súdmi alebo úradmi v cudzine, v oblasti československého právneho poriadku, v znení zákona č. 64/1949 Sb.,
26. zákon č. 227/1946 Sb., o niektorých opatreniach v občianskych právnych veciach,
27. nariadenie č. 54/1946 Sb. n. SNR., o ochrane nájomníkov,
28. zákon č. 47/1947 Sb., o exekúcii na pracovný príjem a príjmy postavené mu na roveň (zákon o exekúcii na platy),
29. zákon č. 105/1947 Sb., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ustanovenia o súdnej organizácii a o príslušnosti a konaní v občianskych právnych veciach,

30. § 197 ods. 4 písm. b) zákona č. 99/1948 Sb., o národnom poistení.

§ 676.

Nedotknuté ostávajú osobitné predpisy o zákonných záložných a prednostných právach pri exekúcii, ako aj predpisy vylučujúce alebo obmedzujúce exekučný predaj alebo vôbec možnosť viesť exekúciu na určité veci, pokiaľ ide o exekučný prostriedok prípustný podľa tohto zákona.

§ 677.

Minister spravodlivosti vydá nariadenia potrebné na vykonanie tohto zákona. Môže najmä určiť, ktoré jednoduché úkony, sverené podľa tohto zákona sudcovi alebo predsedovi senátu, môže vykonávať súdna kancelária.

§ 678.

Tento zákon nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1951; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.,
aj za námestníka predsedu
vlády a ministra zahra-
ničných vecí Širokého

Dr. Ševčík v. r.

arm. gen. Svoboda v. r.

Dr. Dolanský v. r.

arm. gen. Dr. Čepička v. r.

Dr. Gregor v. r.

Nosek v. r.

Kopřiva v. r.

Kabeš v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Rais v. r.

Kopecský v. r.

Kliment v. r.

Đuriš v. r.

Krajčír v. r.

Petr v. r.

Dr. Ing. Šlechta v. r.

Dr. Neuman v. r.

Erban v. r.

Plojhar v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Dr. Šrobár v. r.

PREHLAD OBČIANSKEHO SÚDNEHO PORIADKU.

PRVÁ ČASŤ.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA.

Účel zákona	§ 1	Účastníci	§ 5
Dosah ustanovení prvej časti	§ 2	Prokurátor	§ 6
Právomoc riadnych súdov	§ 3	Návod a poučenie účastníkov	§ 7
Senát. Jediný sudca	§ 4		

DRUHÁ HLAVA.

SÚDY A SÚDNE OSOBY.

PRVÝ DIEĽ.

Príslušnosť súdu.

Všeobecný súd	§§ 8—11	Územný rozsah činnosti súdu	§ 15
Určenie príslušnosti Najvyšším súdom	§ 12	Dožiadanie	§ 16
Príslušnosť na procesné úkony, ktoré nevyžadujú rozhodovanie	§ 13	Príkazanie vecí inému súdu. Spory o príslušnosť a o právomoc	§§ 17—20
Trvanie príslušnosti	§ 14		

DRUHÝ DIEĽ.

Vylúčenie súdnych osôb.

Dôvody vylúčenia sudcov	§ 21	Vylúčenie iných orgánov	§ 23
Rozhodovanie o vylúčení sudcov	§ 22		

TRETIA HLAVA.

OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ.

PRVÝ DIEĽ.

Procesná spôsobilosť.

Kto má procesnú spôsobilosť	§ 24	Skúmanie procesnej spôsobilosti a odstránenie jej nedostatku	§§ 27—28
Zastúpenie procesne nespôsobilého účastníka	§ 25	Ustanovenie opatrovníka	§ 29
Preukaz oprávnenia na zastupovanie	§ 26		

DRUHÝ DIEĽ.

Zmocnenie a plnomocenstvo.

Zastúpenie zmocnencom	§ 30	Druhy plnomocenstva	§ 35
Zastupovanie osôb neschopných sa srozumiteľne vyjadrovať	§ 31	Procesné plnomocenstvo	§ 36
Kto môže byť zmocnencom	§§ 32, 33	Trvanie procesného plnomocenstva	§ 37
Preukázanie plnomocenstva	§ 34	Odvolaie a výpoveď plnomocenstva	§ 38
		Následky nedostatku plnomocenstva	§ 39

ŠTVRTÁ HLAVA.
KONANIE NA SÚDE PRVEJ STOLICE.

PRVÝ DIEL.

Súdna pokonávka pred začatím konania.

Súdna pokonávka pred začatím konania § 40

DRUHÝ DIEL.

Začatie konania. Návrhy a podania.

Začatie konania § 41	Všeobecné náležitosti písomných podaní §§ 43, 44
Návrh na začatie konania § 42	Odstránenie chýb písomných podaní . . . § 45

TRETÍ DIEL.

Doručovanie.

Spôsob doručovania § 46	Doručenie verejnou vyhláškou. Ustano-
Náhradné doručenie § 47	venie opatrovníka §§ 51, 52
Doručovanie zmocnencovi § 48	Právomoc predsedu senátu pri doručo-
Zmocnenec na prijímanie písomností . . . § 49	vani § 53
Odopretie prijatia doručovanej písom-	
nosti § 50	

ŠTVRTÝ DIEL.

Skúmanie príslušnosti a právomoci.

Skúmanie príslušnosti a právomoci . . §§ 54—58

PIATY DIEL.

Priebeh konania.

Postup v konaní § 59	Zmena návrhu § 72
Povinnosť účastníkov § 60	Vzatie návrhu späť, uznanie a vzdanie
Ústne pojednávanie §§ 61—67	sa nároku, súdna pokonávka . . . §§ 73—76
Iné pojednávanie a podobné sudcovské	Nečinnosť účastníkov §§ 77—79
úkony § 68	Prerušenie konania §§ 80—83
Výsluch účastníka §§ 69	Lehoty §§ 84—85
Predbežné otázky § 70	Navrátanie do predošlého stavu . . . § 86
Spojenie niekoľkých vecí § 71	Nazretie do súdnych spisov § 87

ŠIESTY DIEL.

Dokazovanie.

Dokazovanie všeobecne §§ 88—98	Listiny §§ 113—118
Dôkazné prostriedky § 99	Ohliadka §§ 119—121
Svedkovia §§ 100—107	Ostatné dôkazné prostriedky § 122
Znalci §§ 108—112	Zabezpečenie dôkazov §§ 123—126

SIEDMY DIEL.

Trovy konania.

Povinnosť znášať a nahradiť trovy ko-	Rozhodnutie o náhrade trov konania . . §§ 137—139
nania §§ 127—133	Oslobodenie od súdnych poplatkov a
Niekoľko účastníkov § 134	preddavkov. Ustanovenie zástupcu . . §§ 140—147
Trovy súdnej pokonávky, zrušeného	
alebo zastaveného konania §§ 135—136	

PIATA HLAVA.

ROZHODNUTIA.

Forma rozhodnutí § 148

PRVÝ DIEĽ.

Rozsudok.

Obsah a druhy rozsudkov	§ 149	Vyhotovenie rozsudku	§§ 157—158
Stav rozhodný pre rozsudok	§ 150	Oprava a doplnenie	§§ 159—160
Lehota na plnenie	§§ 151—152	Právoplatnosť	§ 161
Viazanosť súdu rozsudkom	§ 153	Zmena rozsudku	§ 162
Účasť sudcov na vynesení rozsudku	§ 154	Predbežná vykonateľnosť	§§ 163—164
Porada a hlasovanie	§ 155	Účinky súdnej pokonávky	§ 165
Vyhlásenie a doručenie rozsudku	§ 156		

DRUHÝ DIEĽ.

Usnesenie.

Viazanosť súdu usnesením	§ 166	Vykonateľnosť	§ 169
Vyhlásenie a doručenie	§ 167	Podporná platnosť ustanovení o roz- sudku	§ 170
Písomné vyhotovenie	§ 168		

ŠIESTA HLAVA.

OPRAVNÉ PROSTRIEDKY.

Posudzovanie opravných prostriedkov . . § 171

PRVÝ DIEĽ.

Riadne opravné prostriedky.

Prvý oddiel.

Odvolanie.

Prípustnosť	§ 172	Odkladný účinok	§ 178
Lehota na podanie odvolania	§ 173	Konanie o odvolaní	§§ 179—184
Osoby oprávnené podať odvolanie	§ 174	Rozhodnutie odvolacieho súdu	§§ 185—186
Náležitosti	§§ 175—176	Trovy odvolacieho konania	§ 187
Podporná platnosť ustanovení o konaní na súde prvej stolice	§ 177	Vzatie odvolania späť	§ 188
		Doručenie rozhodnutia	§ 189

Druhý oddiel.

Sťažnosť.

Prípustnosť	§§ 190—192	Konanie a rozhodnutie o sťažnosti	§§ 194—196
Novoty	§ 193		

DRUHÝ DIEĽ.

Mimoriadne opravné prostriedky.

Prvý oddiel.

Obnova konania.

Prípustnosť	§§ 197—199	Príslušnosť súdu	§ 203
Lehota na podanie návrhu	§§ 200—201	Osoby oprávnené podať návrh na obnovu konania	§ 204
Náležitosti návrhu na obnovu	§ 202	Konanie	§§ 205—209

Druhý oddiel.

Sťažnosť pre porušenie zákona.

Prípustnosť	§ 210	Konanie a rozhodnutie Najvyššieho súdu	§§ 214—215
Podanie a náležitosti	§ 211	Konanie na pôvodnom súde	§ 216
Vyžiadanie súdnych spisov generálnym prokurátorom	§ 212	Účinky rozsudku Najvyššieho súdu	§ 217
Odloženie vykonateľnosti pôvodného rozhodnutia	§ 213	Neprípustnosť návrhu na zrušenie alebo zmenu pôvodného rozhodnutia	§ 218

SIEDMA HLAVA.

PREDBEŽNÉ OPATRENIA.

Prípustnosť	§ 219	Trovy	§ 227
Príslušnosť	§ 220	Predaj dlžníkových hnuiteľných vecí bez exekučného titulu	§ 228
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 221—224	Exekučné opísanie nájomníkových hnuiteľných vecí	§ 229
Obsah	§ 225		
Zrušenie	§ 226		

DRUHÁ ČASŤ.

OSOBITNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

MANŽELSKÉ VECI A OSTATNÉ VECI TÝKAJÚCE SA MANŽELOV.

PRVÝ DIEĽ.

Manželské veci.

Príslušnosť	§ 230	Osobitné ustanovenia pre konanie o rozvod manželstva	§§ 239—241
Konanie	§§ 231—236		
Osobitné ustanovenia pre konanie o neplatnosť manželstva	§§ 237—238		

DRUHÝ DIEĽ.

Ostatné veci týkajúce sa manželov.

Ostatné veci týkajúce sa manželov . . . §§ 242—243

DRUHÁ HLAVA.

VECÍ PORUČENSKÉ, OPATROVANSKÉ, VECÍ DETÍ V RODIČOVSKÉJ MOCI A VECÍ OSVOJENIA.

PRVÝ DIEĽ.

Veci poručenské, opatrovanské a veci detí v rodičovskej moci.

Príslušnosť	§§ 244—245	Zabezpečenie majetku poručenca	§§ 255—256
Obsadenie súdu	§ 246	Vyúčtovanie poručenca	§ 257
Konanie	§§ 247—249	Preškúmanie vyúčtovania	§ 258
Rozhodnutie o rodičovskej moci	§ 250	Schvaľovanie vyúčtovania	§ 259
Výchova a výživa detí	§ 251	Zmena poručenca	§ 260
Povolenie uzavrieť manželstvo	§ 252	Vydanie majetku po nadobudnutí plnoletosti poručenca	§ 261
Ustanovenie poručenca	§ 253	Opatrovanci a deti v rodičovskej moci	§ 262
Zistenie imania poručenca	§ 254		

DRUHÝ DIEĽ.

Veci osvojenia.

Príslušnosť	§ 263	Zrušenie osvojenia	§§ 267—268
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 264—266		

TRETIA HLAVA.

UZNANIE, ZISTENIE A ZAPRETIE OTCOVSTVA.

PRVÝ DIEĽ.

Uznanie otcovstva.

Uznanie otcovstva §§ 269—271

DRUHÝ DIEĽ.

Zistenie otcovstva.

Príslušnosť § 272 Konanie §§ 273—279

TRETÍ DIEĽ.

Zapretie otcovstva.

Zapretie otcovstva § 280

ŠTVRTÁ HLAVA.

POZBAVENIE SVOJPRÁVNOSTI A POVOLENIE DRŽANIA V ÚSTAVE.

PRVÝ DIEĽ.

Pozbavenie svojprávnosti.

Príslušnosť	§§ 281	Trovy konania	§ 290
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 282—288	Zrušenie a premena pozbavenia svoj-	
Rozhodnutie	§ 289	právnosti	§ 291

DRUHÝ DIEĽ.

Povolenie držať v ústave.

Povolenie držať v ústave §§ 292—296

PIATA HLAVA.

VYHLÁSENIE ZA MŔTVEHO A DOKÁZANIE SMRTI.

PRVÝ DIEĽ.

Vyhlásenie za mŕtveho.

Príslušnosť	§ 297	Rozhodnutie	§ 303
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 298—299	Zrušenie a oprava rozhodnutia	§ 304
Ustanovenie opatrovníka	300	Trovy konania	§ 305
Vyhliáška	301	Stážnosť	§ 306
Zastavenie konania	302	Výlučnosť rozhodnutia	§ 307

DRUHÝ DIEĽ.

Dokázanie smrti.

Návrh § 308 Použitie iných ustanovení § 309

SIESTA HLAVA.

PREJEDNANIE DEDIČSTVA.

Príslušnosť	§ 310	Osobitné opatrenia čo do niektorých	
Obsadenie súdu a spôsob konania	§§ 311—312	dedičov	§ 336
Oznámenie o úmrtí	313	Opatrenia po vydaní usnesenia o potvr-	
Predbežné vyšetrovania a opatrenia	§§ 314—317	dení nadobudnutia dedičstva	§ 337
Zabezpečenie dedičstva	318	Odkazy a odkazovníci	§ 338
Zistenie stavu a obsahu závetu	319	Dodatočné objavenie majetku	§ 339
Neprejednanie dedičstva	§§ 320—322	Dodatočné objavenie závetu	§ 340
Prejednanie dedičstva	§§ 323—332	Zrušenie usnesenia o potvrdení nadobud-	
Skončenie prejednávania dedičstva	333	nutia dedičstva	§ 341
Potvrdenie nadobudnutia dedičstva	334	Odúmrť	§ 342
Dohoda o rozdelení dedičstva	335		

SIEDMA HLAVA.
SÚDNE UMORENIE LISTÍN.

Príslušnosť § 343	Účastníci § 347
Obsadenie súdu a spôsob konania . . . § 344	Konanie § 348—357
Predmet súdneho umorenia § 345	Účinky umorenia § 358
Návrh § 346	

OŠMA HLAVA.
VECI SÚDNEJ ÚSCHOVY.

Príslušnosť § 359	Staré úschovy § 367—368
Obsadenie súdu a spôsob konania . . . § 360—366	

DEVIATA HLAVA.
NÁJOMNÉ VECI.

PRVÝ DIEL.

Nechránené nájmy.

Príslušnosť § 369	Doručenie rozkazu § 377
Účastníci § 370	Konanie po odpore § 378—380
Výpoveď § 371—374	Účinnosť rozhodnutia proti iným osobám § 381
Rozkaz na odovzdanie alebo prevzatie . § 375	
Obsadenie súdu a spôsob konania . . . § 376	

DRUHÝ DIEL.

Chránené nájmy.

Rozsah a zánik chráneného nájomného pomeru § 382—384	Konanie § 389—390
Výpoveď § 385—386	Účinnosť rozhodnutia § 391
Príslušnosť § 387	Smluvy na určitý čas § 392
Účastníci § 388	Smrť nájomníka § 393

DESIATA HLAVA.
VECI NÁRODNÉHO POISTENIA.

Súdna právomoc § 394	Konanie § 396—403
Príslušnosť § 395	

JEDENÁSTA HLAVA.
OSTATNÉ OBČIANSKE PRÁVNE VECI.

Použitie ustanovení tejto hlavy § 404	Konanie § 420
Žaloba § 405—406	Spožívanie konania § 421
Príslušnosť § 407—410	Uplatnenie vzájomnej pohľadávky § 422
Účastníci § 411—415	Zmenkové a šekové konanie § 423—424
Vedľajšie účastenstvo § 416—419	Rozkazné konanie § 425—426

TRETIA ČASŤ.
USTANOVENIA O EXEKÚCIÍ.

PRVÁ HLAVA.
SPOLOČNÉ USTANOVENIA.

Účastníci § 427	Exekúcia proti družstvám a iným právnickým osobám § 438
Exekučné tituly § 428	Obmedzenie exekúcie § 439
Príslušnosť § 429	Postup v konaní § 440
Obsadenie súdu § 430	Námietky dlžníka proti exekúcii § 441
Výkonní úradníci § 431	Žaloba o vylúčenie veci z exekúcie § 442
Nariadenie exekúcie § 432—435	Odklad exekúcie § 443—444
Nariadenie exekúcie v prospech inej osoby alebo proti inej osobe, než je označená v exekučnom titule . . . § 436	Zrušenie exekúcie § 445
Exekúcia proti štátu, proti štátnym, národným a komunálnym podnikom a proti Ústrednej národnej poisťovni . § 437	Náhrada exekučných trov § 446—447
	Navrátenie do predošlého stavu § 448

DRUHÁ HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE PEŇAZNÝCH POHLADÁVOK.

PRVÝ DIEL.

Exekúcia na nehnuteľné veci.

Exekučné prostriedky § 449

Prvý oddiel.

Zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľné veci.

Nehnuteľné veci zapísané vo verejnej knihe	§§ 450—451	Nehnuteľné veci nezapísané vo verejnej knihe	§§ 452—457
--	------------	--	------------

Druhý oddiel.

Dražba nehnuteľných vecí.

Nariadenie dražby	§§ 458—460	Výkon dražby	§§ 482—487
Účinnok nariadenia dražby pre ostatných veriteľov	§ 461	Usnesenie o priklopnutí	§§ 488—489
Poradie práva vymáhajúceho veriteľa	§ 462	Rozvrhové pojednávanie	§§ 490—492
Odhad	§§ 463—467	Rozdeľovaná podstata	§ 493
Dražobná vyhláška	§§ 468—471	Zásady rozvrhu	§§ 494—496
Dražobná zábezpeka	§ 472	Pohľadávky obmedzené podmienkou	§ 497
Najnižšia ponuka	§ 473	Záručné a úverové pohľadávky	§ 498
Zaplatenie najvyššej ponuky	§ 474	Pohľadávky zabezpečené simultánnym záložným právom	§ 499
Započítanie do najvyššej ponuky	§ 475	Vecné bremená	§§ 500
Opätovná dražba	§§ 476—477	Rozvrhové usnesenie	§ 501
Účinky priklopnutia, jeho odopretia alebo zrušenia	§ 478	Konanie o zapretých nárokoch	§§ 502—504
Určenie záväzkov výdražcu a ich vymáhanie	§ 479	Vykonanie rozvrhového usnesenia	§ 505
Prevzatie vecných bremien výdražcom	§ 480	Knihovné usporiadanie	§ 506
Prevzatie nehnuteľnej veci	§ 481	Dražba nehnuteľnej veci nezapísanej vo verejnej knihe	§ 507

DRUHÝ DIEL.

Exekúcia na hnutel'ne veci.

Exekučné prostriedky	§ 508	Exekúcia na príslušenstvo nehnuteľnej veci	§ 516
Zexekvovanie	§§ 509—510	Nariadenie predaja zexekvovaných vecí	§ 517
Veci vylúčené z exekúcie		Dražba	§§ 518—521
Obmedzenie predaja	§ 511	Výťažok predaja	§§ 522—523
Účinky zexekvovania	§ 512	Rozvah výťažku	§§ 524—525
Úschova zexekvovaných vecí	§ 513	Vykonanie rozvrhového usnesenia	§ 526
Zexekvovanie peňazí	§ 514		
Veci podliehajúce skaze	§ 515		

TRETÍ DIEL.

Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat.

Exekučné prostriedky	§ 527	Oznámenie úradu (orgánu verejnej správy) o zaplatení	§ 540
Peňažné pohľadávky	§ 528	Rozsah zexekvovania	§ 541
Plat	§ 529	Povinnosti dlžníka	§ 542
Peňažné pohľadávky a platy vylúčené z exekúcie	§ 530	Práva vymáhajúceho veriteľa	§ 543
Zexekvovateľné časti platu	§ 531	Účinky konania o žalobe vymáhajúceho veriteľa	§ 544
Zexekvovanie pre opakujúce sa dávky	§ 532	Účinky zaplatenia poddlžníkom	§ 545
Prednostné pohľadávky	§ 533	Složenie pohľadávky poddlžníkom na súde	§ 546
Uspokojenie prednostných pohľadávok	§ 534	Zexekvovanie pohľadávok zo zmienek a iných cenných papierov	§ 547
Vypočítanie čistého platu	§ 535	Exekúcia na pohľadávky zapísané na nehnuteľnej veci	§ 548
Nezmeniteľnosť ustanovení o exekúcii na plat	§ 536		
Zexekvovanie peňažnej pohľadávky alebo platu	§§ 537—538		
Stážnosť poddlžníka	§ 539		

ŠTVRTÝ DIEL.

Exekúcia na iné majetkové práva.

Predmet exekúcie a exekučné prostriedky	§§ 549—550	Prenajatie	§§ 551—552
---	------------	----------------------	------------

TRETIA HLAVA.

EXEKÚCIA NA VYMOŽENIE NEPEŇAZNÝCH NÁROKOV

Exekúcia na vydanie alebo dodanie hnutelných vecí	§§ 553—554	Exekúcia na vymoženie nároku na rozdelenie spoločnej nehnuteľnej veci predajom	§ 564
Exekúcia vypratáním	§§ 555—557	Exekúcia na vymoženie nároku na zastupiteľný čin povinnej strany	§§ 565—566
Exekúcia na vymoženie nároku na zriadenie alebo zrušenie práv na nehnuteľnej veci	§§ 558—562	Exekúcia na vymoženie nároku na nekonalie alebo trpenie	§§ 567—568
Exekúcia na vymoženie nároku na hmotné rozdelenie majetkového spoločenstva a na úpravu hraníc	§ 563	Rozsah nariadenia exekúcie na vymoženie nepeňažných nárokov	§ 569

ŠTVRTÁ HLAVA.

EXEKUČNÁ LIKVIDÁCIA.

Pojem a rozsah	§ 570	Speňaženie likvidačnej podstaty	§§ 586—587
Účastníci	§ 571	Veci ponechané dlžníkovi	§ 588
Návrh na nariadenie likvidácie	§§ 572—573	Zpráva o speňažení a vyúčtovanie odmeny	§§ 589—590
Konanie o návrhu	§ 574	Rozvrh výťažku	§§ 591—594
Nariadenie likvidácie z úradnej povinnosti	§ 575	Oddelni veritelia	§ 595
Usnesenie o nariadení likvidácie	§ 576	Nároky vylúčené z uspokojenia	§ 596
Doručenie a uverejnenie usnesenia	§ 577	Uspokojenie jednotlivých druhov nárokov	§ 597
Účinky nariadenia likvidácie	§§ 578—579	Doručenie rozvrhového usnesenia	§ 598
Plnenie smluv	§ 580	Zrušenie likvidácie	§§ 599—600
Správca podstaty	§§ 581—582	Osobitné ustanovenia pre likvidáciu dedičstva	§§ 601—605
Povinnosti dlžníka	§ 583		
Zapretie pravostí, výšky alebo poradia nároku správcem podstaty	§§ 584—585		

ŠTVRTÁ ČASŤ.

USTANOVENIA O POMERE K CUDZINE.

PRVÁ HLAVA.

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA.

PRVÝ DIEL.

Základné ustanovenia.

Dosah ustanovení štvrtej časti	§ 606	Osvedčenie o československom práve	§ 609
Procesná spôsobilosť cudzincov	§ 607	Vyššie overenie súdnych a notárskych listín	§ 610
Vyjadrenie Ministerstva spravodlivosti	§ 608		

DRUHÝ DIEL.

Právomoc a príslušnosť československých súdov.

Právomoc všeobecne	§ 611	Právomoc a príslušnosť vo veciach vyhlásenia za mŕtveho a dokázania smrti	§ 617
Právomoc a príslušnosť v manželských veciach	§ 612	Právomoc a príslušnosť vo veciach prejednávania dedičstva	§§ 618—621
Právomoc a príslušnosť vo veciach detí v rodičovskej moci, vo veciach poručenských a opatrovanských	§ 613	Právomoc a príslušnosť vo veciach súdneho umorenia listín	§ 622
Právomoc vo veciach osvojenia	§ 614	Právomoc zakladajúca sa na dohode strán	§ 623
Právomoc a príslušnosť vo veciach zistenia a zapretia otcovstva	§ 615	Exteritoriálne osoby, budovy a miestnosti	§§ 624—626
Právomoc a príslušnosť vo veciach pozbavenia svojprávnosti	§ 616		

TRETÍ DIEL.

Právna pomoc medzi tunajšími a cudzozemskými súdmi.

Právna pomoc požadovaná cudzozemskými súdmi (úradmi)	§§ 627—628	Právna pomoc požadovaná československými súdmi	§§ 629—630
--	------------	--	------------

ŠTVRTÝ DIEL.

Ustanovenia o konaní.

Zalobná zábezpeka	§ 631	Zistenie cudzieho práva	§ 633
Osiabodenie od súdnych poplatkov a preddavkov, ustanovenie zástupcu	§ 632	Dôkaz listinami vydanými v cudzine	§§ 634—635

DRUHÁ HLAVA.

ÚČINNOSŤ A VÝKON CUDZÍCH ROZHODNUTÍ.

PRVÝ DIEL.

Účinnosť cudzích rozhodnutí.

Všeobecné ustanovenia	§§ 636—638	Osobitné ustanovenia o uznaní cudzích rozhodnutí v manželských veciach a vo veciach zistenia alebo zapretia otcovstva	§§ 640—643
Spôsob uznania cudzieho rozhodnutia	§ 639		

DRUHÝ DIEL.

Výkon cudzích rozhodnutí.

Výkon cudzích rozhodnutí	§§ 644—647
------------------------------------	------------

PIATA ČASŤ.

KONANIE PRED ROZHODCAMI. PRECHODNÉ
A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

PRVÁ HLAVA.

KONANIE PRED ROZHODCAMI.

Konanie pred rozhodcami	§§ 648—654
-----------------------------------	------------

DRUHÁ HLAVA.

PRECHODNÉ USTANOVENIA.

Všeobecné ustanovenia	§§ 655—658	Exekúcia vnútenou dražbou nehnuteľ- nej veci	§ 666
Vyhlasenie za mŕtveho a dokázanie smrti	§ 659	Exekúcia na peňažné pohľadávky a plat	§§ 667—668
Pozostalostné konania	§ 660	Exekúcia na iné majetkové práva	§ 669
Konanie o súdne umorenie listín	§ 661	Zabezpečovacia exekúcia	§ 670
Upomínacie konanie	§ 662	Konkurzné konanie	§ 671
Dobrovoľný odhad a dražba	§ 663	Vyrovnacie konanie	§ 672
Exekučné tituly	§ 664	Zásadné použitie ustanovení tohto zákona	§ 673
Exekúcia vnútenou správou nehnuteľ- nej veci	§ 665	Zaloba o vylúčenie vecí z administratív- nej exekúcie	§ 674

TRETIA HLAVA.

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA.

Záverečné ustanovenia	§§ 675—678
---------------------------------	------------

Administrácia: Praha III, Tržiště č. 9. — Telefon 459-41 až 43. — Účet Pošt. spor. č. 3*2*2. — Ročné predplatné Kčs 300.—.
Frankované reklamácie sa uznávajú len, ak doídu do 28 dní po vydaní (zaplatení) reklamovanej čiastky (Sbierky).
Novinová sadzba povolená Poštovým riaditeľstvom v Prahe č. 109.705/IIIa 1939. — Dohľadací poštový úrad Praha 632.
Tlačí Státna tlačiareň, n. p. 02 v Prahe.